

WILBUR SMITH

ŞAHİN

WILBUR SMITH

ŞAHİN

Türkçesi

Nihal ÖNOL

KİTABIN ORJİNAL ADI

A Falcon Flies

YAYIN HAKLARI

WILBUR SMITH ©

ONKTELİF HAKLARI AJANSI ©

BASKI

1. BASIM / HAZİRAN 1982

KELEBEKYAYINCILIK A.Ş.

Matbaacılar Sitesi No: 83 Bağcılar – İstanbul

BU KİTABIN HER TURLU YAYIN HAKLARI FİKİR VE SANAT ESERLERİ YASASI GEREĞİNCE

KELEBEK YAYINEVİ VE TİCARET A.Ş. 'YE AİTTİR.

ISBN 978-975-405-063-9

Kitap güryay matbaasında düzenlenip basılmıştır

KELEBEK YAYINEVİ

Cağaloğlu Yokuşu, Evren Han, No: 33

Kat:1-2 Ofis No: 34-45-46-47-48-49

Cağaloğlu / İSTANBUL - TÜRKİYE

Tel : 0212 519 82 83 Fax : 0212 512 91 33

Email : info@kelebekyayinevi.com

Web :www.kelebekyayinevi.com

Afrika, şafaktaki güneşin ışığında, altın sarısı renkte, pusuya yatmış bir aslan gibi ufukta, alçak, sinmiş, belirdi. Robyn Ballantyne küpeşteye dayanmış, seyrediyordu. Daha şafak sökmeden bir saat öncesinden beri buradaydı, karanın gözükmesini sabırsızlıkla bekliyordu. Kaptan Mungo St. John'u da kamarasından dışarıya uğratan, direktteki gözcünün değil, onun çılgılığı olmuştu zaten. Bir anda güverte, doluverdi, her kafadan bir ses çıkıyor, herkes bir şeyler söylüyordu. Mungo St. John, birkaç saniye, karayı gözden geçirdi, sonra döndü, geminin dört bir yanında çın çın öten sesiyle komut vermeye başladı. Tıpkı bir gökgürültüsü gibi.

İki haftadır şiddetli rüzgârlar ve bulutlu bir gökyüzü, onlara güneş yüzü de, ay yüzü de göstermemiş, bu yüzden mevki tayini yapamamışlardı. Tahmine göre geminin karadan yüz mil kadar açıkta, şu tehlikeli kıyılardan iyice uzaklarda olması gerekiyordu.

Kaptan uykudan yeni kalkmıştı, karmakarışık saçları rüzgârda uçuşuyordu. Güneş yanığı teni altın benekli, sarıgözleri, pek yaraşıyordu. Bu kargaşa ve telâş içerisinde bile Robyn, bir kez daha, şu adamın yüreğini altüst eden, onu hem iten, hem de karşı konulmaz bir güçle kendine çeken varlığını hissetti.

Kaptanın beyaz keten gömleği pantolonunun beline rasgele sokuşturulmuştu. Düğmeleri açık. Göğsü, yağlanmış gibi parlıyordu. Genç kız birden, yolculuğun daha başlangıcındaki o sabahı anımsayıverdi. Yüzü kızardı. 35'inci kuzey enleminin hemen altında, Atlas Okyanusunun mavi sularına henüz girmişlerdi. O sabah güvertede geminin tulumbasının çalıştığını duyunca kamarasında, günlüğünü yazmakta olduğu uydurma masasının başından kalkmış, omuzlarına bir şal attığı gibi, pırıl pırıl güneşe, yukarıya çıkmış, güverteye adımını atar atmaz da olduğu yerde donup kalmıştı.

İki gemici tulumbayı var güçleriyle çalıştırırken Mungo St. John da çırılçıplak, oluk oluk akan deniz suyunun altında dikilmiş, yüzünü, kollarını suya kaldırmıştı. Genç kız gözlerini bir türlü ondan ayıramıyordu, iki gemici başlarını çevirmiş, onu görünce de arsız arsız sırtmışlardı.

Elbette çıplak erkek vücudunu ilk görüşü değildi bu, anatomi masasına yatırılmış, karnı yarılıp iç organları dışarı uğratılmış cesetlere de, hastane yatağında inleyerek kendini oradan oraya atan hastalara da alışıkta ama böylesini, böylesine sağlıklı, canlı, dipdiri etkileyici olanı ilk kez görüyordu. Geniş omuzları, daracık beli, güçlü bacakları, güneş yanığı teniyle gerçekten de çok yakışıklıydı. Elinde olmadan bir çılgılık atınca kaptan da duymuş, dönüp bakmış, ama örtünmeye filân çalışmamış, sadece o tembel, kışkırtıcı gülüşüyle gülmüştü. O kadar. Sonra da:

«Günaydın Doktor Ballantyne» diye mırıldanmıştı. «Yoksa bilimsel bir incelemenize mi konu olmuştum?»

Genç kız ancak o anda, etkisine kapıldığı o büyüden kendini sıyrabilmiş, telâşla küçük kamarasına kapağı atmıştı. Yirmi üç yıldır yapageldiği gibi de diz çökmüş, günahlarını bağışlaması için Tanrıya dua etmişti.

O günden beri geçen otuz sekiz gün boyunca hep o sarı benekli gözlerden ve o tembel, kışkırtıcı gülüşten uzak durmaya çabalamış, bu yüzden ekvatorun dayanılmaz sıcağında bile, yemeklerini kamarasında yer olmuştu. Ancak ağır hava koşullarının kaptanı köprüsünde alıkoyacağını bildiği zamanlar geminin küçük salonuna, ağabeyiyle ötekilerin yanına, yemeğe çıkıyordu.

Şimdi de gemisini şu düşman, tehlikeli kıyılardan uzaklaştırmasını seyredirken yüreği bir tuhaf oldu. Hemen gözlerini karaya çevirdi. Birdenbire o ilk anıları silinivermiş ve içini öylesine bir dehşet duygusu kaplamıştı ki, ister istemez doğduğu toprakların insanı böylesine karşı konulmaz bir güçle kendisine çağırması onu şaşırtmıştı.

Anasının eteklerine yapışmış, dört yaşında küçücük bir kızken böyle bir geminin güvertesinde durup kıtanın güney ucuna bekçilik eden yassı dağın uzaklaşmasını, ağır ağır ufka gömülmesini seyrettiği günden beri on dokuz yılın geçtiğine inanmak gerçekten hiç de kolay değildi. Şu topraklardan aklında kalmış olan en açık seçik anılarından birisiydi bu. Bir misyoner karısının giydiği o kalın, kaba kumaşı hâlâ ellerinin altında hissediyor, anasının hıçkırıklarını duyuyor gibiydi. O çocuk aklıyla, hayatının altüst olduğunu anlıyordu ama neden? Bildiği bir tek şey vardı; o güne değin küçük varlığının güneşi olan o uzun boylu adam, yoktu artık. Annesi fisıldamıştı:

«Ağlama yavrucuğum, yakında babana kavuşacağız. Ağlama sen.» Ama bu sözler, küçük kıızı büsbütün kuşkulandırmaktan başka bir işe yaramamış ve daha o yaşında bile çok onurlu olduğu için, hıçkırıklarını duyurmamak için başını anasının eteklerine gömmüştü.

Her zamanki gibi de avuntuyu, üç yaş büyüğü, yedi yaşında bir erkek olan ağabeyi Morris'te bulmuştu. Ağabeyi de onun gibi, Afrika'da, ta uzaklarda, vahşi bir ırmak olan Zuga ırmağının kıyısında doğmuştu. Bu yüzden bir adı da Zuga'ydı, Morris Zuga Ballantyne. Ama Robyn, en çok Zuga adını severdi, bu ad ona hep Afrika'yı hatırlattığı için belki de.

Döndü baktı. İşte ağabeyi de oradaydı. Eliyle karayı göstererek kaptana hararetili hararetili bir şeyler anlatıyordu. Tıpkı babasına benzerdi. Kemikli, ucu aşağıya kıvrık burnu ve kararlı ama belki de biraz haşın ağız çizgileriyle güçlü bir ifadesi vardı. Dürbünü gözüne kaldırıp alçak kıyı çizgisini dikkatle gözden geçirdi. Sonra gene yanında duran kaptana döndü.

Bu ikisi arasında hiç umulmadık bir ilişki, bir tür saygıya dayalı dostluk kurulmuştu. Ama doğrusunu söylemek gerekirse bu dostluktan asıl yararlanan Zuga oluyordu. Zaten her zaman böyleydi, karşısına çıkan fırsatlardan yararlanmasını çok iyi bilirdi. Mungo St. John'un bilgisinden, deneyiminden de olabildiğince yararlanmaya bakmıştı. Bristol limanından ayrıldıklarından beri, bunca yıldır şu vahşi kıtanın kıyılarına sayısız sefer yapmış olan şu kaptanın hemen hemen bütün bildiklerini öğrenmiş, öğrendiklerini deri defterine yazmayı da unutmamıştı. Ne olur ne olmaz, bir gün gelir, gerekir diye düşünüyordu.

Buna ek olarak kaptan ona, bir de güneşe bakarak yön bulmasını, rota tayinini öğretmişti. Kimi zaman da şu tekdüze yolculuk boyunca biraz oyalanmak amacıyla, birbirleriyle silâh atma yarışı yaparlar, bir gemicinin havaya fırlattığı boş şişeye ateş ederlerdi. Mungo St. John'un bir çift nefis düello tabancası vardı. Böyle günlerde özenle kamarasından getirtir, kadife kutudan çıkartıp dikkatle doldururlardı. Sonra, şişeler havada paramparça olup cam kırıkları elmas gibi pırıl pırıl çevreye saçıldıkça kahkahayla gülerlerdi. Kimi zaman da Zuga yeni Sharps marka tüfeğini çıkartırdı. Bu tüfek ona, «Ballantyne Afrika Seferini destekleyenler tarafından armağan edilmişti. Çok iyi bir silâhtı. Ta 800 metre kadar inanılmaz bir uzaklığa hiç şaşmadan ateş edebiliyordu. Bin metreden bir bizonu öldürebilirdi. Ama bu talimlerde de Zuga yenik düşüyordu, Mungo St. John keskin bir nişancıydı. Anlaşılan şu Amerikalılar silâh yapımında olduğu kadar atışta da ustaydılar. Kaptan Amerikalıydı çünkü.

Robyn gözlerini iki erkekten gene karaya çevirdi ve onun soğuk, yeşil denizde giderek alçaldığını görünce üzüldü gibi oldu. Nedense bir an önce doğduğu topraklara ayak basmaya can atıyordu. Buradan ayrıldığından beri geçen bunca yılı sanki salt şu dakikanın hazırlığıyla geçirmişti. Bu arada birçok engeli aşmak zorunda kalmıştı. Kadın olduğu için önündeki bu engeller daha da büyüyordu. Umutsuzluğa kapılıp vazgeçmemek için çok çabalamış, bu çabası başkalarınca açgözlülük ve boş gurur olarak da yorumlanmıştı.

Dayısı bile onun bu cesaretini kırmaya çalışmamış mıydı? «Kitaplara bu kadar dalman ancak zararına olur, canım. Bir kadına göre değil bunlar. Mutfakta annene yardım etsen, dikiş dikmeyi, örgü öğrenmeyi öğrensen çok daha iyi edersin.» dememiş miydi?

«Ama zaten öğrendim, William Dayı, ikisini de biliyorum.»

William Dayı, annesinin en büyük ağabeyiydi. Üçü, o vahşi ülkeden hemen hemen beş parasız döndüklerinde, onları kanadı altına almıştı. Çünkü tüm gelirleri Londra Misyonerler Derneği'nin babasına bağlamış olduğu yılda 50 İngiliz lirası maaştan ibarettir. William Moffat da pek zengin sayılmazdı, kendi halinde bir hekimdi ve omuzlarına birdenbire çöküveren şu aile yükünün altından pek kalkabilecek durumda da değildi.

Gerçi yıllar sonra, para gelmişti. Hem de çok para. Kimilerine göre üç bin İngiliz lirası kadar... Bu, Robyn'in babasının yazdığı kitapların geliriydi ama William Dayı, bu paraya el koymuş ve yokluk günlerinde aileyi bununla geçindirmişti. Sonra ne yapmış; ne etmiş, binbir güçlülük, hatta varını yoğunu satarak, tefecilere başvurarak Zuga'ya, Madras Yerli Piyade Birliğinin 13. Alayındaki o görevi satın alabilmişti. Gerçi bu, pek gözde bir alay değildi. Hatta tam ordu bile sayılmazdı, Doğu Hindistan Kumpanyasının sınır alayiydi ama William'ın bir araya getirebildiği para da ancak bu kadarına yetmişti işte, öte yandan, Robyn'e tüm bildiklerini öğreten de 'William Dayı' olmuştu denebilir. Ne yazık ki 1854 yılında tüm İngiltere'de kız öğrenci alan tek bir tıp okulu yoktu. Gene dayısının yardımıyla, Londra'nın doğusundaki bir hastaneye girebilmişti sonunda. Uzun boylu, küçük göğüslüydü. Sesi de epeyce kalın çıkıyordu. Saçlarını kısacık kesip bir de pantolon giymesini öğrenince, erkek sanmışlardı onu. Ve ancak yirmi bir yaşına gelip doktor çıktığında kız olduğunu anlamışlardı. Hemen Kraliyet Koleji'ne başvurarak unvanını geri aldirmaya kalkışmışlar, bu, tüm İngiltere'de bir skandal olmuştu, üstelik onun, ünlü Afrika gezgini, misyoner, tıp adamı Doktor Fuller Ballantyne'in kızı olması, bu skandalı büsbütün alevlendirmeye yetmişti. Sonunda unvanını geri aldirmak isteyen hastane yöneticileri çaresiz, boyun eğmek zorunda kalmışlardı. Bu kavgada Robyn ile dayısına, Standard gazetesinin sahibi ve Başyazarı Oliver Wicks de büyük destek olmuş, İngiliz hekimlerinin sırasında ne karanlık işlere bulaştıklarını ortaya dökcekmiş gibi yapmış, genç kızı da alabildiğine övmüştü. Gene de, doktor unvanını alması bile onu Afrika'ya ancak bir adımcık daha yaklaştırmış sayılırdı. Londra Misyonerler Derneği'nin saygıdeğer yöneticileri, bir kadının hizmet önerisi karşısında ne yapacaklarını şaşırılmıştı. Misyonerlerin karıları başka şeydi. Hatta onlar, misyonerlere o yarı çıplakların arasında bir tür namus bekçiliği yapıyor, kocalarını olur olmaz günahlar işlemekten alıkoymakta işe bile yarıyorlardı ama bir kadın misyoner. Bu, bambaşka bir şeydi.

Üstelik Doktor Robyn Ballantyne'in misyoner olarak gönderilmesini güçleştiren bir konu daha vardı. Kendisi, altı yıl önce, Afrika'nın içerilerinde ortadan kaybolmadan, Demekten istifa etmiş olan Fuller Ballantyne'in kızıydı. Bu istifasıyla da dernek yöneticilerinin gözünden düşmüş oluyordu çünkü

tanrısız putperestleri hak yoluna getirmekten çok, Afrika'nın içerilerini keşfetmekle ve servetini genişletmekle ilgilendiğini böylece açığa vurmuş bulunuyordu. Gerçekten de, onların bildiği kadarıyla Ballantyne, Afrika'da binlerce mil yol teptiği halde Hristiyanlığı sadece bir kişiye kabul ettirebilmişti: Silâhını taşıyan yerliye. Hazreti İsa'nın bir temsilcisi olmaktan çok, Afrika'da köle ticaretine karşı çıkan bir haçlı neferi gibi davranmıştı genellikle. Koloberg üssü, büyük Kalahari Çölünün güney ucunda, vahşi doğanın ortasında bir küçük vahaydı sanki. Yerden güçlü bir su kaynağı fışkırıyordu ve bu üs, Derneğe çok pahalıya mal olarak kurulmuştu.

Fuller burasını kölelerin sığınağı haline getirince, önüne geçilmesi olanaksız şey, patlak verdi. Misyon üssünün güney komşuları olan bağımsız küçük cumhuriyetlerin kurucusu Trek Boer'ler, üsse sığınan kölelerin ilk sahipleriydi. Kendi deyimleriyle bir 'Komando' eylemine giriştiler. Şafak sökmeden bir saat önce yüz kadar atlı, Koloberg üssünü bastı. El dokuması kaba kumaştan giysiler içinde, güneş yanığı, sakallı, vahşi suratlı adamlardı. Fuller Ballantyne'in misyon üssünü ateşe verdiler. Ortalık şafak sökmeden önce, gündüz gibi aydınlandı. Sonra ele geçirdikleri kölelerini, üstte çalışanlarla birlikte, bağlayıp, güneye doğru götürdüler. Fuller Ballantyne, küçük ailesi ve alevlerden kurtarabildikleri tek tük eşyasıyla, ortada kalakalmıştı.

Bu olay, Fuller Ballantyne'in zenci ticaretine karşı duyduğu kini büsbütün körükledi, öteden beri araya geldiği bahaneyi böylece bulmuştu. O güne değin kuzeye, o uçsuz bucaksız, geniş topraklara yönelmekten kendisini alıkoyan bağları, sorumlulukları üzerinden attı. Karısıyla iki küçük çocuğunu, onların iyiliği için İngiltere'ye gönderirken ellerine de bir mektup tutuşturdu. Mektup, Londra Misyonerler Derneği yöneticilerine yazılmıştı ve Tanrının, dileğini Fuller Ballantyne'a açıkladığından söz ediyordu. Tanrı onun kuzeye çıkmasını, varlığını Afrika'ya duyurmasını, yalnızca küçük bir üsse bağlı kalmayıp tüm Afrika'da dolaşmasını istemişti.

Üssün yok edilmesi gerçi Derneğin epeyce canını sıkıyordu ama tüm dünyanın koskocaman bir çöl olarak bildiği bir yere keşif gezisi düzenlemenin yükleyeceği masraf bu can sıkıntısını büsbütün arttırdı, öyle ya, oraları, ta Akdeniz'e kadar dört bin mil kuzeye uzanan, ıssız, susuz bir çöldü, o kadar.

Hemen Fuller Ballantyne'e bir mektup yazdılar. Gerçi mektubu nereye göndereceklerini pek bilemiyorlardı ama sorumluluğu üzerlerinden atmaya da kararlıydılar. Ona, bu kuraldışı davranışlarından ötürü, yılda 50 İngiliz lirası tutarındaki maaşından öte tek kuruş bile vermeyeceklerini açık seçik anlattılar. Ama bu mektubu boşuna yazmışlar, boşuna öfkelenmişlerdi. Nasıl olsa mektup Fuller Ballantyne'i bulamayacak o, bir avuç taşıyıcı, bir de Hristiyanlığı kabul ettirdiği tüfek taşıyıcısıyla bir Colt tabanca, bir tüfek, iki kutu ilâç, defterleri ve yön bulma araçlarını da yanına alarak kayıplara karışacaktı.

Sekiz yıl sonra, Zambezi Irmağının aşağılarında, ırmağın ağzına yakın Portekiz üssünün oralarda ortaya çıktı. Burada yerleşenler 200 yıldır, ırmak boyunca 100 mil yukarı gidememişti.

Fuller Ballantyne İngiltere'ye döndü. «Kara Afrika'nın En Koyusunda Bir Misyoner» adındaki kitabı son derece geniş yankılar yarattı, işte size Transversa'yı gerçekleştirmiş, yani Afrika'nın batı kıyısından doğu kıyısına geçebilmiş, çölden başka bir şey olmadığı sanılan yerlerde büyük ırmaklar, göller, serin, hoş kokulu otlaklar, sürü sürü av hayvanları ve garip insanlar bulmuş bir adam! Ama en çok da köle tacirlerinin kıtayı nasıl altüst ettiklerine tanık olmuş ve yazdıklarını, İngilizlerin yüreğinde, Wilberworce'un tutuşturmuş bulunduğu köle düşmanlığı ateşini büsbütün alevlendirmeye

yetmişti, İngiliz Hükümeti, Fuller Ballantyne'in Zambezi ırmağını Afrika'nın zengin iç kesimlerine ulaşan geniş bir yol olarak tanımlamasını gözönünde tutarak Fuller Ballantyne'ı Kraliçenin Konsolosu olarak görevlendirmiş ve geniş bir sefer hazırlamakta ona gereken olanakları sağlamıştı, öte yandan Londra Misyonerler Derneği de bu eski üyenin kazandığı ünden etkilenmiş, ona yeniden kucağını açmış, binlerce İngiliz lirası harcayarak Ballantyne'in Afrika'nın içerilerinde misyon üssü olmak üzere seçtiği yerlerde üsler kurmuş, oralara kalabalık misyoner grupları göndermişti.

Gerçi Fuller İngiltere'ye kitabını yazmak için dönmüştü ama ailesi onu hemen hemen hiç göremedi denebilir. Çünkü William Dayının çalışma odasına kapanıp kitabını yazmaya dalmadığı zamanlar, dışarıdaki işleriyle uğraşıyor,

Dışişleri Bakanlığı'yla Misyonerler Derneği arasında mekik dokuyordu. Bu kaynaklardan, Afrika'ya dönmek için ihtiyacı olan parayı sağlayınca da bu kez İngiltere içinde dolaşmaya çıkıyor. Kâh Oxford Üniversitesi'nde konferans, kâh Canterbury katedralinin kürsüsünde vaaz veriyordu.

Sonra birdenbire, karısını da aldı, çekip gitti. Robyn'in gözünde babası, Tanrıdan farksızdı, Tanrı kadar güçlü, Tanrı kadar hakbilir. Tanrıya da, babasına da körü körüne itaat eder, hayranlık duyardı.

Yıllar sonra, Ballantyne'in Afrika'da misyon üssü olarak seçtiği yerlerin birer ölüm tuzağından farksız olduğu anlaşılnca, nasılsa canını kurtarabilmiş misyoner arkadaşları, karılarını, çocuklarını hastalığa, açlığa, vahşi hayvan ve insanlara kurban verip Afrika topraklarına gömdükten sonra, anavatana dönünce Fuller Ballantyne'in yıldızı da sönmeye yüz tuttu. Zambezi Irmağından içerilere doğru düzenlenen sefer başarısızlığa uğramış, üç yüz metreden inen çağlayanların yarattığı engeli aşamamıştı. Demek ki Ballantyne, Zambezi Irmağının ta kaynağından denize inilebileceğini söylerken yanılmıştı. Peki, neden öteki iddialarında da yanılmış olmasın? Böylece İngiliz Dışişleri Bakanlığı, her zamanki pintiliğiyle, başarısızlıkla sonuçlanan sefer için döktüğü paralara acıyarak konsolos unvanını geri aldı Ballantyne'den. Londra Misyonerler Derneği de ona gene uzun bir mektup döşenip bundan sonraki faaliyetlerinin sadece putataparlara Tanrıyı öğretmekten ibaret kalmasını isteyince Ballantyne onlara istifa mektubunu gönderdi. Derneği yılda 50 İngiliz lirası maaş ödemekten de kurtarmış oluyordu böylelikle. Aynı zamanda çocuklarına da bir mektup gönderip yılmamalarını, güçlü olmalarını istemiş ve yayınevine de hazırladığı kitabın müsveddelerini yollamıştı. Sonra öteki kitaplarından artakalan birkaç kuruşu topladığı gibi Afrika'nın içerilerine dalmış gitmişti. Tam sekiz yıl önce. O zamandan beri de hiçbir haber çıkmamıştı. Şimdi işte bu adamın kızı çıkıyor,

Derneğe başvurup misyoner olarak görevlendirilmesini istiyordu. Ne cüret!

Bu defa da Robyn'in yardımına koşan William dayısı oldu. Onunla birlikte dernek yönetim kuruluna çıkarak kızın savunmasını yaptı. Annesinin babası Robert Moffat'ın da Afrika'da çok başarılı bir misyoner olduğunu, on binlerce putatapara Hristiyanlığı kabul ettirdiğini filân hatırlattı, üstelik Robyn de başarılı, genç bir hekimdi ve Afrika dillerinden birkaçını da annesinden öğrenmiş, çok iyi biliyordu. Dedesinin sayesinde birçok kabilenin genç kızı hemen kabulleneceklerine, çok iyi karşılayacaklarına hiç kuşku yoktu. Yöneticiler, dayının bu uzun savunmasını sessizce dinlediler. Sonra Robyn'in başvurusuna olumlu cevap verdiler. Ne var ki onu Afrika'ya gönderecek yerde, İngiltere'nin kuzey kesimine, endüstri kentlerindeki yoksul halkın arasına gönderdiler.

Her ikisine de Afrika yolunu açmayı başaran, ağabeyi Zuga oldu. Hindistan'dan izinli döndüğünde, savaş alanında binbaşılık rütbesi kazanmış, çok başarılı, sözü geçer, yiğit bir askerdi. Ama tüm

bunlara karşın o da kızkardeşi gibi, halinden hiç de hoşnut değildi, ikisi de babalarına çekmişti. Disipline, otoriteye pek gelmiyor, yalnız, başlarına buyruk yaşamayı yeğliyorlardı. Bu yüzden Zuga Hindistan'da epey düşman edindiğini de bilmiyor değildi. İki kardeş sanki hiç ayrılmamışlar gibi, büyük bir içtenlikle karşılaşmışlar, birbirlerine içlerini dökmekte gecikmemişlerdi. Robyn diyordu ki: «Zuga, dinle beni, Afrika'ya mutlaka dönmek zorundayım. Oraya gidemezsem ölürüm, çok iyi biliyorum, ölürüm işte. Burada kuruyup ölür giderim.»

«Peki, ama kardeşim,

«Çünkü benim vatanım orası, Orada doğdum. Alın yazım orada yazılacak. Sonra babam da oralarda, bir yerlerde de ondan.»

«Ben de orada doğdum ama alınyazımın nerede yazılacağını bilemiyorum. Gene de Afrika'ya dönüp avlanmak hoşuma giderdi. Babama gelince, bence babam kendisinden başka kimseyi düşünmemiş, kimseyle ilgilenmemiştir. Hâlâ onu nasıl seviyorsun, aklım almıyor bir türlü »

«Ama babam başkalarından farklıdır, Zuga, onu başkalarını koyduğun teraziye koyup tartamazsın, unutma. Sonra ben onu seviyorum. Tanrıdan sonra en çok sevdiğim o işte.»

«Unutma, annemi de babam öldürdü. Onu en berbat mevsimde oralara, Zambezi'ye götürdü ve tıpkı kafasına bir kurşun sıkmışçasına, ölümüne neden oldu, öldürdü.»

Robyn bu söze verecek karşılık bulamadı, sadece: «Zaten o hiçbir zaman bir baba veya bir koca değil, ileriye gören bir önder, meşaleyi taşıyan bir kahramandı... Kitaplarını okudum, bütün mektuplarını okudum, hepsini, anneme yazdıklarını da, bizlere yazdıklarını da ve yerimin orası olduğunu biliyorum. Afrika'da, babamın yanında olmam gerek.» Zuga bir süre düşündü, sonra, «Her zaman zayıf yanımlı bulmayı çok iyi bilirsin sen,» deyiverdi. «Haberin var mı, Oranj ırmağında altın bulmuşlar. Bak, seninle ikimiz birbirimizden hem çok farklıyız, hem de çok benzeşiyoruz. Gırtlığımıza kadar borç içindeyim, kardeşim.»

Genç kız donmuş kalmıştı. Ta çocukluğundan beri borçtan çok korkardı.

«Ne kadar?» diye sordu alçak sesle.

Zuga omuz silkti: «İki yüz İngiliz lirası.»

«Ama bu çok para Zuga: Kumarda mı yoksa?»

Robyn kumardan da çok korkardı. Ağabeyi oralı değilmiş gibi göründü: «Doğrusunu söylemek gerekirse, evet.»

Robyn, ağabeyini belki ilk kez, dikkatle süzdü. Yirmi altı yaşında olmasına karşın en az on yaş büyük duruyordu. Dört yılını Afgan sınırında, çeşitli sıkıntılar, yokluklar içinde geçirmiş, amansız çarpışmalara katılmış, hepsinden de yüz akıyla çıkmıştı. Bu kadar kısa zamanda binbaşı olması bunun bir kanıtıydı.

«Peki, nasıl ödeyeceksin?»

«Zengin birini bulup evlenebilirim veya elmas madeni bulurum. Şey, geçen gün Harris'in kitabını okuyordum da, hatırladım. Biz Koloberg'de otururken büyük bir av partisi düzenlenmişti. Sen hatırlamazsın. Çok küçüktün. Bir gece bir aslan gelmişti. Kamp ateşinin aydınlığında onu açık seçik görebilmiştim. Harris'in kitabı da Limpopo'ya kadar nasıl avlandığını anlatıyor. Oradan öteye kimse

gidememiş, tabii babamdan başka. Herhalde aslan avı, yabani kaz avından veya sülün avından çok daha heyecanlı olmalı. Harris'in kitabından en az beş bin İngiliz lirası kazandığını biliyor muydun? Bak kardeşim, sen Afrika'ya, duygusal nedenlerle gitmek istiyorsun. Ben ise belki çok daha iyi nedenlerle, kan dökmek için, para kazanmak için gitmeyi isterim. Sana bir öneride bulunacağım. Ballantyne Keşif Gezisine ne dersin?»

Genç kız ağabeyinin şaka yaptığını sanmıştı, güldü; «Elbette varım ama nasıl, Zuga, nasıl gideceğiz?»

«Neydi senin o gazeteci tanıdığın adı? Hani hep bizi destekleyen?»

«Wicks, Oliver Wicks ama o bize neden yardım etsin ki?»

«Merak etme, nasıl olsa bir yolunu bulur, onu kandırırım ben.»

Robyn ağabeyini ancak altı hafta sonra görebildi. Zuga hemen müjdeyi verdi: «Kardeşim, gidiyoruz, gerçekten de gidiyoruz. İlk işim Londra Misyonerler Derneği'nin yönetim kuruluna çıkmak oldu; onlardan bize fayda gelmez, öyle sanıyorum ki babam Afrika'nın derinliklerinde kaybolup gitmiş. Hiçbirinin umrunda bile değil. Oradan umudumu kesince bu kez Dışişleri Bakanlığının kapısını çaldım. Beni çok iyi karşıladılar, mali yardımda bulunamazlarmış çünkü babamın Zambezi fiyaskosunu unutmamışlar ama bana Kap Valisi'nden Amiraline kadar pek çok kimseye yazılmış, bir düzine mektup verdiler. Sonra senin o gazeteci dostuna gittim. Olağanüstü bir adam. Cin gibi akıllı. Ona Afrika'ya, babamı aramaya gideceğimizi söyleyince yerinden fırladı. Çocuk gibi sevinçle el çırpı. Açık söylemek gerekirse, hiç utanmadan, sıkılmadan senin adını kullandım işte. Oltaya hemen takıldı. Tutacağımız günlük notların tüm yayın haklarını satın alıyor. İki kitabında.»

«Neymiş o iki kitap bakayım?»

«Senin ve benim yazacağımız kitaplar işte.»

«Ben de kitap mı yazacağım yani?»

«Elbette. Keşif gezisini kadın gözüyle anlatacaksın. Senin adına sözleşmeyi imzaladım bile ben. Küçük Wicks'den beş yüz kopartınca bu kez de soluğu Köle Ticaretini Engelleme Derneği'nde aldım. Orada hiç zorlukla karşılaşmadım. Kıtanın içinde, Yengeç Dönencesinin kuzeyinde, köle ticareti konusunda bir rapor hazırlayacağız. Karşılığında onlardan da 500 İngiliz lirası kopardım. Oradan Londra'daki Afrika Tacirleri Birliği'nin kapısını çaldım. Son yüzyıldır bu tacirler ticareti hep batı kıyısında sürdürme gelmişler. Ben onlara, doğu kıyısını da gözden geçirmenin gerekliliğine inandırınca, beni Birliğin temsilciliğine atadılar. Palmiye yağı, kauçuk, bakır ve fildişi pazarını incelemem karşılığında üçüncü 500 İngiliz lirasıyla bir de Sharps marka tüfeği de onlardan koparmış oldum, üstelik anavatana da şanımıza uygun bir biçimde dönüyoruz. Bir Amerikan ticaret gemisinde yerlerimizi ayırttım. Altı hafta sonra Bristol'den yola çıkıyoruz, hedefimiz Ümit Burnu ve sonra Mozambik'te Quelimane. Benim alaydan iki yıl izin aldım. Sen de Londra Misyonerler Derneği'nden izin alırsın, olur biter.»

Bundan sonra her şey bir düş gibi, çarçabuk olup bitivermişti gerçekten. Misyonerler Derneği yöneticileri Robyn'e izin süresince maaş vermeye devam edeceklerini ve eğer orada, Afrika'da başarılı olursa sonradan onu kara kıtada sürekli bir göreve atayacaklarını söylediler. Robyn bu kadarını ummuyordu. Çok sevindi. Hemen yol hazırlıklarına girişti. Yapılacak öyle çok iş vardı ki

ancak altı haftada toparlanabildiler. Sonunda her şey tamamlandı, gemiye yüklendi.

Zuga gerçekten de iyi bir seçim yapmıştı, Huron görüldüğü kadar sağlam ve hızlı bir gemiydi. Mungo St. John da doğrusu işini iyi bilen bir kaptandı. Şimdi de basbas bağıırıyordu İşte:

«Tayfabaşı, çabuk bana direktteki gözcünün adını ver! Yirmi dakika daha dalga geçseydi kendimizi kumsalda bulacaktık, baksana! Onun derisini bir güzel yüzeyim de görsün, görevini yerine getirmemek ne demekmiş!...»

Robyn bu sözleri duyunca dehşetle ürperdi çünkü yolculuk boyunca tam üç gemicinin acımasızca kırbaçlandığına tanık olmuştu, nelerle karşılaşacağını biliyordu, önce ağabeyine yalvardı. Adamcağızın kırbaçlanmasına engel olmak istedi ama tam bir asker olan Zuga, oralı bile değildi. Gözcünün bu cezayı hakettiği kanısındaydı. Bunun üzerine genç kız, gözleri ateş saçarak kaptana yaklaştı. Bağırıldı:

«Geçen hafta kırbaçlattığınız adam ömür boyu sakat kalabilir, biliyorsunuz. Bunu bir daha yapmanıza asla izin veremem!»

«Yaa, öyle mi. Doktor Ballantyne? Unutmayın, bu gemide yalnız ve yalnız benim dediğim olur. Ama eğer yüreğiniz kaldırmıyorsa, kırbaçlama cezasında hazır bulunmaktan sizi bağışlayabilirim. Ne de olsa, kadın olduğunuzu unutmamalıyız, değil mi?»

Kaptan açık açık onunla alay ediyordu işte. Robyn öfkesini yenmeye çalıştı. Belki şimdilik adamın fazla üzerine gitmemek daha iyi olurdu Daha sonra bir çaresini bulurdu elbet. Geminin burnuna doğru yürüdü, rüzgâr topuzunu çözmüş, annesine benzeyen, o sık, ipek gibi, yer yer kestane parıltılı siyah saçlarını dağıtmış, savuruyordu. Karşısındaki, soluk kesici güzellikteki manzarayı görmeden bakarken, birden öteki gemi beliriverdi. Grandi direğiyle mizana direği arasında yükselen incecik, kara dumanı seçilecek kadar yakındaydı. Siyaha boyanmış, çepeçevre bir de kırmızıçizgi çekilmiş! İki yanında beşer top bulunuyordu. Yelkenleri de Huron'unkiler gibi pırıl pırıl beyaz değildi. Dumandan yer yer kirlenmiş, pis bir kurşuni renk almıştı.

Mungo St. John hemen dürbününü gemiye yöneltti. Belli ki istim üzerinde değildi, sadece yelkenle gidiyordu. Alçak sesle tayfabaşına seslendi:

«Tippu, bu gemiyi hiç görmüş müydün daha önce?»

Tayfabaşı, yarı arap, yarı Afrikalı, çam yarması gibi, bir devdi. Kafası iyice kazınmış, teni balrengi, her yanı da yara bere iziyle kaplıydı. Kaptanın yanına yaklaştı: «Onu son sekiz yıl kadar önce Table Körfezi'nde görmüştüm, adı Kara Şaka,» dedi.

O sırada gambotun ana direğine flaması çekildi. Pırıl pırıl beyazı ve göz alıcı kırmızısıyla dünyaya meydan okuyordu sanki. Bu bayrağa yeryüzünde kafa tutabilecek yalnız bir ulus vardı. Huron bu bakımdan bağışıklı sayılırdı. Yıldızlı, çizgili Amerikan bayrağını çekmesiyle, Kraliyet Donanması'nın bu beklenmedik temsilcisini yola getirebilirdi. Ama kaptan, düşünüyordu: Mayıs 1860'da Baltimore limanından yelken açmadan altı gün önce Abraham Lincoln Birleşik Amerika başkanlığına aday olmuştu. Eğer seçildiyse herhalde ilk işi, Büyük Britanya'ya o zamana dek Amerikan cumhurbaşkanlarının tanımaya yanaşmadığı bir hakkı vermek olacak, Kraliyet donanmasının Amerikan gemilerinde arama yapma hakkını onlara verecekti. Bu yüzden, sancağını çekmemeyi, İngiliz gemisinden kaçmayı uygun gördü. Tüm yelkenler fora edildi. 'Gemi, okyanusun iri

dalgaları üzerinde, uçarcasına yol almaya başladı. Gambot da tüm yelkenlerini fora etmişti ama sanki yerinden hiç kıpırdamamış gibiydi. Derken topunu ateşledi. Ama Huron, atış mesafesinden çıkmıştı.

«Kaptan, mürettebatınızın da yolcularınızın da canını tehlikeye atmaktasınız.» Bu ses üzerine St. John döndü. Yanıbaşında duran uzun boylu kadına bir göz attı. «Bu bir İngiliz savaş gemisi, efendim. Biz de suçluymuşuz gibi davranıyoruz. Bakın topu kurusıkı ateşlemiyorlar, isabet alabilirsiniz. Bayrağınızı çekin, yeter.»

«Galiba kızkardeşim haklı, Kaptan St. John. Ben de bu davranışınıza anlam veremedim.»

«Burası Afrika kıyısı', Binbaşı Ballantyne. Burada hiçbir şey görüldüğü gibi değildir. Burada yabancı, silahlı bir gemiyi olduğu gibi kabullenmek ancak delilik sayılabilir. Şimdi lütfen siz de, doktor hanım da beni bağışlarsanız, işime bakmak zorundayım.» Birkaç adım yürüdü, kuşağındaki anahtarlığı çıkartıp Tippu'ya fırlattı. «Silah sandığını aç, tayfabaşı, kendine ve yardımcına ikişer tabanca al. Karşı koymaya kalkışırsa gözünün yaşına bakmadan vurursun.» Tayfaların birden korkuya kapıldıklarını sezmişti çünkü. Böylesine hızlı giden bir gemide hiç bulunmamıştı çoğu. Kolayca yelkenleri kısmaya kalkışabilirlerdi. O anda Huron, yemyeşil, gürleyen bir duvar gibi üzerlerine gelen bir okyanus dalgasına omuz vermişti, dalga, gabya çubuğuna tırmanmış gemicilerden birini gafil avladı. Kaptığı gibi ta aşağıya, güverteye savurdu, iki arkadaşı ona ulaşmak, kurtarmak isterken, bu kez güverteyi süpüren ikinci bir dalga, zavallıyı çekti götürdü.

Kaptan, Robyn'in dehşet dolu bakışlarını görmemezlikten gelerek, sanki hiçbir şey olmamış gibi komut yağdırıp duruyordu, İngiliz savaş gemisi epey gerilerde kalmıştı. Birden Mungo St. John dürbününe sarıldı. Homurdandı: «Duman, demek sonunda kazanlarını ateşledi. Ama bizi yakalayamayacak. İskele alabanda!»

Gambot komutanı geminin bu ani manevrasıyla şaşkına dönmüş olmalı ki, yeterince çabuk davranamadı, Huron'un yolunu kesemedi. Topunu ateşledi ama isabet de ettiremedi. Ne de olsa İngiliz gemisi, o kocaman bronz uskuru döndürecek ağır kazana ve makinelere yer vermek için hantallaşmıştı. Yelkenlerini dilediğince kullanamıyordu. Sonunda tüm yelkenlerini indirdi. Sadece makine gücüyle kovalamaya kalkıştı ama uskur, yelkenlerin yardımı olmayınca büsbütün çaresiz kaldı. Aradaki mesafe giderek açılmaya başladı. Yeniden yelkenleri fora etmek zorunda kaldı. Rüzgâr durmadıkça Huron'u yakalaması olanaksızdı. Ne var ki talih bir yerde kaptan Mungo St. John'dan yüz çevirdi. Günlerdir soluk aldırmayan rüzgâr birden denecek kadar kısa bir sürede duruverdi. Yelkenler sarktı. Artık çare yoktu. Geminin bayrağı çekildi. Bu, İngilizleri çok şaşırtmış olmalıydı. Amerikan bayrağıyla karşılaşacaklarını hiç beklememişlerdi çünkü. Herhalde bir korsan yakaladıklarını sanıp seviniyor olmalıydılar. Nitekim İngiliz savaş gemisinin genç kaptanı Codrington, belgelerini, kimliğini incelemek üzere Huron'a çıktığında bu şaşkınlığı büsbütün artacaktır. Çünkü kaptan St. John'un ünü her yana yayılmıştı. O denizlerde, bir, yıl içinde üç binden fazla köleyi taşıdığı herkesçe biliniyordu ki bu çok büyük bir sayıydı. Kaptan Codrington da duyduğu nefreti gizlemeye hiç gerek görmemişti:

«Bir dahaki köle yükünüzü ne zaman, nereden yüklüyorsunuz acaba, kaptan?» diye sordu. «Geminiz pek güzel. En az iki bin kişi sıkıştırırsınız buraya.» Yüzü öfkeden sararmış, tir tir titriyordu. «Ama bu batı kıyılarında dolaşmanızı epeyce güçleştirdik biz, değil mi? Şu direğe çektiğiniz ipekli parçasının ardına gizlenseniz bile işiniz pek kolay yürümüyor artık. Demek şimdi de doğu kıyısına el atıyorsunuz? Söylediklerine göre orada iki dolara sağlam bir köle edinmek

mümkünmüş. Hele 10 şilinelik bir tüfek karşılığında iki köle birden alınabiliyormuş.»

St. John, gemi kâğıtlarını İngiliz komutanının elinden almak için uzandı: «Artık gitseniz iyi olacak,» derken parmakları istemeyerek birbirine değince, İngiliz, tiksintisini belli edercesine ellerini hemen pantolonuna sildi.

O sırada bu konuşmaya kulak misafiri olan Zuga Ballantyne, yanlarına geldi: «Kaptan Codrington! Ben de İngiliz vatandaşıyım ve Majestelerinin ordusunda subayım. Bu gemide köle bulunmadığına dair size teminat verebilirim.» Codrington soğuk soğuk ona baktı: «Mademki İngiliz'siniz, o halde bu gemide, bu kaptanla yolculuk ettiğiniz için kendinizden utanmalısınız. Bu sözler sizin için de geçerlidir, hanımefendi.»

Robyn, İngiliz komutanının bu ağır suçlamasıyla allak bullak olmuştu. Demek ki, kölelikle savaşacağına ant içmiş, bu uğurda başını koymuş Fuller Ballantyne'in çocukları, böylesine bir gemide yolculuk ediyorlardı! Ne feci bir durum! «Kaptan Codrington, ağabeyim doğru söylüyor. Ben de gemide köle bulunmadığına dair size teminat verebilirim,» diyebildi.

İngiliz'in yüz ifadesi yumuşadı. Güzel bir kadın sayılmazdı ama kendisine öyle güven veren hali vardı ve öylesine tazeydi ki, karşı konulması olanaksızdı. Hafifçe başını eğdi: «Sözünüze güveniyorum hanımefendi. Gerçekten de, Afrika'ya kara fildişi götürmek için insanın kaçırmış olması gerekir. Ama ben adım gibi biliyorum ki eğer şu geminin ambarlarına insem, gene de kaptanı mahkûm ettirecek kanıtları rahat rahat bulabilirim, elbette köle taşıdığı yerlere başka mal yığılmıştır ama yedek ranza tahtaları gene gemidedir. Yerlerine yerleştirilmeleri bir gün bile sürmez, üstelik zincirlerin, prangaların, halkaların da geminin bir yerlerinde gizlendiğine hiç kuşku yok.»

Mungo St. John dayanamadı, onun sözünü kesti: «Kaptan Codrington, gerçekten canımı sıkmaya başladınız. Size gemimi terketmeniz için altmış saniye veriyorum, yoksa tayfabaşım küpeşteden atlamanıza yardım edecektir.» Tippu, kocaman bir kurbağa gibi dazlak, bir iki adım atıp kaptanın sol omuzunda dikildi, İngiliz, öfkesini güçlkle bastırarak Mungo St. John'a döndü: «Umarım bir daha karşılaşırız efendim.» dedi. Sonra Robyn'i başıyla kısaca selâmlarken: «Size iyi yolculuklar dilerim.» deyip hızla merdivene yürüdü.

Tippu yarı beline kadar soyunmuş, elinde kırbaç, güverteye dikilmişti. Afrika kıyısı görüldüğünde direkte gözcü olan gemici, küpeşteye sımsıkı bağlanmıştı. Mungo St. John alçak sesle:

«Cezada hazır bulunmayabilirsiniz demiştim, Doktor Ballantyne,» diye uyarıda bulundu.

«Hayır, bunu görev sayıyorum.»

«Nasıl isterseniz. Yirmi kırbaç, Bay Tippu.» Sonra gemicilere seslendi: «Mürettebat! Suç, görevi savsama dikkatsizlik ve geminin güvenliğini tehlikeye atmaktır. Cezası yirmi kırbaç olacaktır!»

Gemiciler sessiz duruyor, başlarını kaldırıp kaptanın yüzüne bakamıyorlardı. «Başla, Bay Tippu.» Kırbaç, havada ıslık çalarak yılan gibi kıvrıldı, adamın bembeyaz sırtına indi. Boydan boya, parlak kırmızı bir çizgi beliriverdi. Adam önce bir çığlık kopardı, sonra sessiz hıçkırmaya başladı. Robyn boğulacak gibiydi, gene de kendini toparladı. Renk vermemeye çalıştı. Kaptanın karşısında pes etmek istemiyordu. Buna izin veremezdi. Onuncu kırbaçta zavallı bayılıp gitmişti, öteki on kırbacı yerken en ufak bir yaşam belirtisi bile göstermedi. Yirminci kırbaç da inince Robyn, kendisini aşağıya, alt güverteye dar attı. Berikiler daha adamı çözmeden hemen nabzını yokladı. Tanrıya şükürler olsun,

zayıf da olsa, atıyordu. Tıkışık, pis kokulu başaltında, gemiciyi masanın üzerine uzattırdı, yırtılmış sırt derisini gaz lâmbasının ışığında, at kılıyla, elinden geldiğince dikti. Sonra fenol eriyiği sürdü, iltihaplanmasın diye. Adam kendine gelmiş, acıyla inliyordu, Ona beş damla uyuşturucu laudanum içirdi, ertesi gün gelip sargılarını değiştireceğini söyledi.

Başlangıçta gemiciler, bu kadın hekimi kuşkuyla karşılamıştı ama yol boyunca çeşitli hastalıklarını, çıkıklarını tedavi ettikçe, güvenilir olmuşlardı.

Robyn kuşkudaydı, Kaptan Codrington'un suçlamaları bir türlü aklından çıkmıyordu. Yirmi yıl sonra Afrika'ya kavuşmanın sevincini bu sözler az da olsa gölgelemiş gibiydi. Evet, Amerika da köle alışverişine karşı çıkan anlaşılmayı imzalamıştı ama gene de Kraliyet donanmasına gemilerde araştırma yapma hakkını tanımıyordu işte. 1859 yılında, Afrika kıyılarından Brezilya madenlerine, Küba'daki ve Amerika'nın güney eyaletlerindeki çiftliklere 169.000'e yakın köle taşındığı sanılıyordu. Zengibar'daki İngiliz Konsolosu ise, on iki ay içinde buraya en az 200. 000 köle getirildiğini bildirmişti. Açık denizde ölenler ya da iyileşmesinden umut kesilmiş hastalar karaya çıkartılmıyor, doğrudan doğruya küpeşteden denize fırlatılıyordu. Bu yüzden gece gündüz buralarda kocaman insan yiyen köpekbalıkları dolaşır olmuştu. Karadan adaya kısa yolculukta ölüm oranının yüzde kırkı bulduğu da konsolosun tahminleri arasındaydı. Robyn bunları düşündükçe çılgına dönüyordu. Yüzyılın başından beri tam beş milyon köle! Dünya tarihinde insanlığa karşı işlenmiş en ağır suç diyorlardı ya, doğrudu. Babasının yazdıklarına göre Afrika'nın içerilerinde, ancak birkaç beyaz insanın girebildiği yerlerde sağlam bir köle, bir avuç dolusu boncuğa satılıyordu, iki köle satın almak için Londra'da on üç şilin eden modası geçmiş, eski sistem bir tüfek yetiyordu. Parayla aynı köle on dolara satın alınabiliyor sonra da Brezilya'da beş yüz dolara alıcı buluyordu. Ama ekvatorun kuzeyine gelince köle satıcısı için tehlikeler büyüdüğünden, fiyatlar da o ölçüde artıyordu. Küba'da bin dolar, Louisiana eyaletinde ise bin beş yüz dolara gidiyordu. Robyn, sandığından çıkardığı broşürlerde bu bilgileri gözden geçirirken içinden kısa bir hesap yaptı, İngiliz kaptan, Huron'un bir seferde iki bin köle taşıyabileceğini söylemişti. Amerika'ya götürüldüklerinde bunlar üç milyon dolar ederdi ki bu akıl almaz parayla Huron gibi en az on beş gemi satın alınabilirdi. Şu halde tek bir sefer, bir adamı tahminlerinin çok ötesinde ve birdenbire zengin edivermeye yetiyordu. Bu yüzden her türlü tehlikeyi göze almaya değer buluyorlardı işte.

Yemekte Robyn kaptanla her zamankinden daha fazla ilgilendi. Onun daha çok içmesini istiyordu. Sonra birden, uykusunun geldiğini bahane ederek kamarasına çekildi. Sandığından çıkardığı erkek giysilerini giydi. Ayağına da çizmelerini çekti. Hastanedeyken erkek öğrenci gibi görünmek için bu kılığa girerdi. Saçlarını toplayıp şapkasının altına gizledi. Sonra hekim çantasından en keskin neşterlerden birini seçti. Bundan başka silâhı bulunmazdı. Neşteri kapatıp arka cebine soktu. Artık hazırды. Beklemekten başka şey kalmamıştı. Böylelikle sabahın ikisini zor etti. El ayak çekilmiş, herkes uykuya dalmıştı. Usulce kalktı, fenerini alıp çıktı, salonun kapısına gelince çömeldi, çizmelerini çıkardı, oraya bıraktı, sonra sessizce kış tarafa giden geçide daldı. Koşmuş gibi soluk soluğaydı. Kaptanın kamarasına gelince durdu, çevreye kulak verdi. Yavaşça kapıyı yokladı. Neyse, kilitli değildi. Araladı. Başını içeri uzatıp baktı. Kaptanın kamarasının tavanı, tam üstündeki pusulayı bir bakışta görebilmesi için delinmişti Pusula da dümencinin sarı ışığıyla aydınlatıldığından, kamaranın içi belli belirsiz seçilebiliyordu. Kaptanın yatağının önünde bir perde vardı. Basit bir eşyası solda, silâh dolabının kilitli kapıları, sonra duvarda, elbiselerin asılı olduğu çengeller. Kapının tam karşısında, üzerinde bir sürü gemicilik aletlerinin yığılı olduğu ceviz masa, tam

zerinde, duvarda da barometre ve geminin kronometresi...

Kaptan besbelli, soyunmadan önce ceplerini bu masanın üzerine boşaltmıştı. Haritaların, kâğıtların arasında, bir sustalı akı, gümüş sigara tabakası, kumarbazların taşıdığı tipten küçük, altın bir cep tabancası, bir çift fildişi zar ve en önemlisi, asıl aradığı, geminin anahtarları. St. John bunları bir halkayla hep kemerinde taşıyordu ama işte şimdi, yatmadan önce çıkartıp oraya, masanın ortasına bırakıvermişti. Robyn soluk bile almaktan korkarak, usulca içeri süzüldü, yatağın perdesinin aralığından, kaptanın çıplak eti görünüyor, derin derin uyuyan bir adamın düzenli solukları işitiliyordu. Anahtarlardan hangisinin ambarı atığını bilemezdi. Bu yüzden hepsini almak zorundaydı ki bu daha sonra yeniden kamaraya gelmesini gerektirecekti. Bunu göze alabilecek miydi, bilemiyordu. Anahtar destesini usulca kavrayıp sıkı sıkı göğsüne bastırdı, çıplak ayaklarıyla ses çıkarmaksızın dışarı süzüldü.

Ancak kapı ardından kapandıktan sonradır ki yatağın perdeleri açılıverdi. Mungo St. John dirseğine dayanarak doğruldu. Kalktı. Masaya bir göz attı. Sonra pantolonunu kaptığı gibi ayağına geçirdi. Glağacından kutuyu açıp içindeki uzun namlulu tabancaları beline soktu. Kamaranın kapısına yöneldi.

Robyn nc denemesinde kapının anahtarını buldu. Burası, geminin kı tarafında, subayların teberisinin saklandığı kilerdi. Tavandaki engellerden sıra sıra tütsülenmiş sucuklar, kurutulmuş etler, sarkıyordu. Raflar dolusu peynir, konser ve içki, çuval çuval un ve pirinç, tam karşıda da, koskocaman asma bir kilitle kapatılmış bir zincirin tuttuğu bir başka kapı vardı. Robyn, bu kapının ambara açıldığını, dostluk kurduğu tayfaların birinden öğrenmişti.

Asma kilidin anahtarı da kendisi kadar kocaman, ağırdı. Kapıyı zorlukla açıp iki büklüm, içeri girdi. Arkasında Mungo St. John, kapının gıcırtısını duymuş, çömelip kilerin anahtar deliğinden bakmış, sonra tabancası elinde, kapıyı yoklamıştı. İçerden kilitliydi. Robyn kilere girer girmez bir nlem olarak kapıyı arkasından kilitlemeyi unutmamıştı. Kaptan hemen yalınayak koştu, tayfabasının kamarasına dalıp Tippu'yu uyandırdı. «Biri gizlice ambara girdi,» dedi. Dev, homurdanarak doğruldu: «Onu bulur, balıklara yem yaparız.»

Ana ambar bir katedral kadar geniş görünüyordu. Kimi yerde tavana kadar mal yığılıydı. Hem de özenle ambalajlanmış, etiketlenmiş mallardı bunlar. Sandıkların, balyaların tepesine tırmandı. Fenerini kaldırdı. Kafesli hava deliği var mı, öğrenmek istiyordu ama yelken bezi gerilmışti. Göremedi. Sonra ranza tutturulacak yer var mı diye bakındı. Ana direk, güverteyi delip geçiyor, geminin dibine dayanıyordu. Norveç amından yapılmış bu kalın sütunda yer yer basamak gibi çentikler vardı. Belki de ranzalar bu deliklere sokuluyordu. Robyn diz çöküp geminin tahtalarını yokladı. Direkteki yarıkların tam karşısına isabet eden yerlerde de sığ rafa benzer çıkıntılar vardı. Herhalde ranzaların birer ucu da buralara dayanıyordu. Saydı, beş raf, demek ki burası beş kat dolusu köle alıyordu. Sardalya gibi, yanyana istiflenmiş, kendi pisliği içinde yatan, üstelik üst ranzada yatanın da pisliği üzerine akan siyah gövdeler... iki bin kişinin birden kusmasını, buradaki cehennem sıcağını zihninde canlandırmaya çalıştı. şu zavallılara kancasını takan bir kolera veya bir iek salgını düşündü, daha doğrusu düşünmeye çalıştı. Ama şimdi bunları bir yana bırakması, daha çok kanıt bulması gerekiyordu. Eğer gemide ranza varsa, şu malların altına, dümdüz yığılı olmalıydı. Onlara ulaşması şimdilik olanaksızdı. Ambarın ucuna doğru koca koca fiılar vardı gerçi ama bunlar da kanıt sayılmazdı ki. Herhalde ileri romla doluydu. Boşalınca kölelere vermek üzere suyla

doldurulabilirdi. Balyalardan birinin yanına çömelip bıçağıyla kesti, içi pamuk ipliğine geçirilmiş, sıra sıra, rengârenk boncuk doluydu. Bunlardan kan kırmızı porselen boncuklara yerliler sam sam der ve çok değer verirdi, öyle ki, böyle bir gerdanlık karşılığında bir yerli seve seve kızkardeşini, iki gerdanlık karşılığı ise erkek kardeşini satardı.

Öteki balyaların içinden de, gene yerlilerin pek sevdiği, Amerikan bezinden çizgili kumaşlar vardı. Sonra herhalde içinde tüfek olan uzun, tahta sandıklar... Ama ateşli silâhlar kıyıda her zaman alıcı buluyordu. Onun için, ille de köle ticareti yapılacağı anlamına gelmez, bunlarla pekâlâ fildişi veya kauçuk filan da satın alınabilirdi. Robyn iyice yorulmuştu, bir kumaş balyasına dayanıp, azıcık sabun almak istedi, ama sırtına bir şey battı. Kumaş balyası neden batsın? Hemen balyayı bıçağıyla kesti. Etini daldırdı. Soğuk, sert bir şey vardı. Çekti çıkardı. Hemen tanıdı. Afrika'da bunlara «ölüm bileziği» derlerdi. Ağır demir halkalardan oluşan bir tür bilezik, daha doğrusu kelepçe, ucundan sarkan zincirle başka kelepçelere bağlanmış, işte, aradığı kanıtı sonunda ele geçirmiş oluyordu. Balyayı yırttı, iyice açtı. Kumaş katları arasına bu kelepçelerden yüzlercesi gizlenmişti. Herhalde biri ambara inip sıkı bir araştırma yapsa bile, bunları kolay kolay bulup ortaya çıkartamazdı; öylesine kurnazca saklanmıştı. Ağabeyine göstermek için kelepçelerden bir dizi alıp kilere doğru yürüdü. Bir an önce şu tehlikeli yerden çıkıp kendisini kamarasının güvenliği içinde bulmaya can atıyordu. O anda olduğu yerde dondu kaldı. Yukarıdan, güverteden bir tıkırtı duymuştu. Derken ana ambar kapağı gök gürler gibi bir sesle, birden açılıverdi, içeriye kocaman, kapkara bir şey atladı. Sonra kapak kapandı. Robyn dehşet içindeydi. Tippu ile şu koskocaman ambara kapatılmış durumdaydı şimdi. Çünkü devi hemen tanımıştı. Üstelik zifiri karanlıktaydı. En iyi savunmanın, olduğu yerde kıpırdamadan beklemek olduğuna karar verdi, iki sandık arasına çömeldi.

Yüreği deli gibi çarpıyordu. Tek kurtuluş yolu kilerin kapısını bulmaktı. Bunu da ancak geminin omurga tahtaları boyunca el yordamıyla ilerleyerek bulabilirdi ki, o da bu karanlıkta, avcı gibi bekleyen o zenci dev buradayken olanaksızdı.

Birden, omuz başında bir soluk duydu. Tippu bir hayvan gibi karanlıkta onun kokusunu almış, her an atlamaya hazır, bekliyor, avıyla eğlenen bir avcı gibi onunla eğleniyordu. Sonra omuzuna bir şey dokununca korkudan bir çığlık attı.

Sağ elinde tuttuğu o çelik kelepçe ve zincirleri şiddetle indirdi. Dokunan şey, tüylü, çevikti. Cıyak cıyak bağırdı. Sonra karanlığa daldı. Robyn, bunun gemideki, bir kedi iriliğindeki kocaman farelerden biri olduğunu iş işten geçtikten sonra anlamıştı. Birden karanlıkta, gözleri kör edici bir ışık parladı, sonra söndü. Avcı, kızın çığlığını duymuş, fenerini ona yöneltmiş ve herhalde onu görmüştü de. Buna karşılık Robyn de en azından şimdi hangi yöne gitmesi gerektiğini kestirebiliyordu. Çünkü bir an çakan o ışık, kilerin kapısını göstermeye yetmişti. Ama hemen durdu. Düşündü, Tippu da hiç kuşkusuz, ambara oradan girdiğini ve gene oradan çıkmak isteyeceğini anlamış olmalıydı. Kapıya pusu kuracaktı. Elindeki ağır zincir pek güzel bir silâh yerine geçecekti. Hatta arka cebindeki neşterden de çok daha etkili bir silâhtı bu iyice çömeldi. Silâhını sağ eliyle sımsıkı kavradı, kiler kapısına doğru elinden geldiğince sessiz, süzüldü. Dev onu buralarda bir yerlerde bekliyor olmalıydı. Ne var ki geminin tahtaları durmadan gıcırdadığından, adamı işitmesi olanaksızdı. Derken bir koku geldi burnuna. Bir gaz lâmbası kokusu. Demek Tippu yakınlardaydı. Her an lâmbanın kapağını açıp onu olduğu gibi ortaya çıkarabilecekti. Arka cebindeki neşteri sol eline aldı Sağ elinde zincir, ağır ağır doğruldu, vurmaya hazır, bekledi. Sonra birden neşteri aşağıdan yukarıya doğru savurdu. Bıçak yumuşak bir şeye çarpıp yere düşerken birden ambarın içi aydınlanıverdi.

Tippu'nun dev gövdesi, karanlığın içinden, daha da irileşmiş, korkunç, inanılmaz derecede yakın, belirivermişti.

Kapağını açtığı feneri sol elinde tutmuş kaldırmıştı. Sağ elinde ise, ağır bir topuz vardı. Neyse ki ondan yana bakmıyordu. Tam başını genç kıza doğru çevirirken Robyn, âdeta içgüdüsel bir davranışla zincirin ucundaki ağır demir kelepçeyi savurdu Kelepçe, fenerin ışığında pırıl pırıl, vınlayarak bir daire çizip Tippu'nun şakağına şiddetle vurdu. Adamın sarı kafederisi, birden, kıpkırmızı bir çizgiyle açılıverdi. Tippu, sarhoş gibi sallandı. Dizüstü dönerken Robyn kelepçeyi bir daha, olanca gücüyle salladı. Devin kafası bir yerinden daha yarıldı. Ağır ağır çöktü. Yere vuran alnından, başından oluk gibi kan akmaya başladı. Fener de elinden kurtulmuş, yuvarlanmıştı. Robyn, fenerin aralığında, Tippu'nun yan döndüğünü, boğazından hırıldar gibi sesler çıkartırken bacaklarının şiddetle titrediğini, bomboş bakışlarını yukarı diktiğini gördü.

Ama bu durum çok sürmedi. Adam yavaş yavaş kendine geliyordu, inanılır gibi değildi, o iki öldürücü darbe şu deve" bana mısın bile dememişti işte. Sadece birkaç saniye için sersemletmişti, o kadar. Şimdi ise işte, aklını başına toplamıştı. Üstelik büsbütün de tehlikeli olmuştu. Robyn, hıçkırarak kilerin kapısına koşarken, devin yanından geçtiği sırada Tippu elini uzatıp ayak bileğine yapıştı. Kız kendini güçlükle kurtarıp kapıdan geçti. Arkasından hemen asma kilidi vurdu. Tam o sırada Tippu da kapıya yüklenmiş ama bir şey yapamamıştı. Robyn biraz durdu. Soluk aldı. Heyecanının yatışmasını bekledi. Kendini tehlikeden böylesine kıl payı kurtarabilmiş olmak, üstelik nefret ettiği bir düşmanı da cezalandırmak... Tüm bunlar onun için hiç alışılmadık duygulardı. Başını döndürüyordu. Kendine gelmişti.

Anahtarlar, kilerin öte yana açılan kapısının üzerinde, bıraktığı yerdeydi hâlâ. Çarçabuk kapıyı açınca, sevinci bir sabun köpüğü gibi sönüvermekte gecikmedi, olduğu yerde dondu kaldı. Biri salonun fenerini yakmıştı. O anda arkasından uzanan bir el genç kızın bileğine yapıştı. Dengesini kaybetti. Hep kolu öyle arkada hapis, bir ses kulağına tısladı: «Kıpırdama Allanın cezası, yoksa kafanı uçururum. Dur bakalım, seni kırbaç cezasına çekmeden önce şöyle bir görelim hele.»

Kaptan Mungo St. John elini uzatıp kızın başındaki şapkayı çekti, saçları omuzlarına dökülünce attığı hayret çığlığı Robyn'nin dikkatinden kaçmadı. Bileğini bırakıp kızı omuzlarından tuttu. Yüzünü çevirdi. Baktı. Kız tam ona doğru dönerken zinciri de şiddetle yüzüne indirdi. Kaptan iki eliyle yüzünü korumak isteyince de Robyn usulca oradan sıyrılıp salonun kapısına koştu. Ama kaptan, kızdan daha çevikti. Çelik gibi parmakları Robyn'in gömleğine yapıştı. Boydan boya yırttı. Robyn dönüp zinciri yeniden savurdu ama kaptan bu kez hazırlıklıydı. Genç kıza bileğinden yakaladı. Aralarında kıyasıya bir mücadele başladı. Robyn öfkesinden kendinden geçmiş, kedi gibi tıslıyor, tırmalıyor, tekmeler atıyordu. Bir ara onun suratını ısırarak için ağzını açıp uzandığında kaptan, saçlarından tutup başını hiddetle geri çekti, üzerine abanmıştı. Genç kızın çıplak göğüsleri bu sert erkek göğsüne değince içi bir tuhaf oldu. Kendinden geçiyor gibiydi. Robyn için kurtuluş yoktu artık. Elinde olmaksızın bir çığlık attı. Bu çığlık, erkeği kendine getirmeye yetti.

Hemen yanından uzaklaşırken, boğuk bir sesle: «örtün hadi!» diye homurdandı.

Robyn, önce büyük bir üzüntü duydu, sonra bu üzüntüsünden utandı, kendini ayıpladı. Doğrudu, ürperiyordu ama soğuktan değil, örtünmeye çabaladı. «Senden nefret ediyorum,» diye fısıldadı. Evet, gerçektir bu. Kendisinde uyandırdığı bu duygulardan ötürü, nefret ediyordu bu adamdan. Kaptan onun

yüzüne bakmadan mırıldandı:

«Seni öldürmeliydim. Ya da Tippu'ya yaptırmalıydım bu işi. Hadi durma, git, kamarana dön hemen.»

Genç kız iyi kötü örtünerek ağır ağır kalktı. Kapıya yöneldi.

«Doktor Ballantyne!» Kaptan onu tam kapıda durdurmuştu. Genç kız döndü, baktı. Erkek de ayağa kalkmış, bir elinde anahtarlar, ötekinde kelepçeyle zincir, duruyordu: «Bu gece gördüklerinizi ağabeyinize söylemeseniz iyi edersiniz. Size gösterdiğim hoşgörüyü ona göstermem çünkü. Dört gün sonra Cape Town'dayız. O zaman ne isterseniz yaparsınız ama o güne kadar kafamın tasını bir daha attırmayın sakın. Bu defa nasılsa kurtuldunuz elimden, iyi geceler, Doktor Ballantyne.»

Genç kız sesini çıkarmadan ona baktı.

Henüz soyunup geceliğini giymiş, yatağına girmişti ki kapısı vuruldu; Zuga seslendi:

«Kardeşim, benim, ben. Birisi Tippu'nun kafasını fena halde yarmış. Kanlar içinde yatıyor. Gelir misin?»

Salonda üç kişi vardı. Zuga, tayfabaşı yardımcısı ve Tippu. Mungo St. John ortalıkta görünmüyordu. Tippu'yu da lâmbanın altına, bir tabureye oturtmuşlardı. Kafası, yüzü gözü kan içindeydi. Tayfabaşı yardımcısı elinde tuttuğu pis pamuğu çekince kan gene fişkırmaya başladı.

Robyn önce ellerini ve aletlerini konyakla bir güzel yıkadı, sonra pensini açık yaraya sokup damarların ucunu kavradı, sıktı. Tippu oralı bile olmadı. Kılı bile kıpırdamamıştı. «Yaraları hemen temizlemeliyim,» diyerek sert konyağı yaraya döküp pamukla sildi. Tippu hep öyle, bir Hindu şeytanının heykeliymişçesine, kıpırtısız oturuyor, duyduğu ıstırapı hiç açığa vurmuyordu. Robyn damarları ipek iplikle bağladı. Sonra yaranın ağzını kapatıp, sıkı sıkı dikti.

«Damarlar kuruyunca dikişleri çekerim. Bir hafta sonra,» dedi.

Tippu sadece başını kaldırdı: «Sen iyi bir doktorsun,» dedi, o kadar, işte Robyn o anda ömür boyunca unutmayacağı bir ders almış oldu. ilâç ne kadar acı olursa, ameliyat ne denli ıstıraplı olursa hekim Afrikalı hastanın gözünde o derece yüceliyor, o derece değer kazanıyordu.

Tippu gene başını salladı: «Evet, sen çok, çok iyi bir doktorsun.» Ve böyle diyerek kocaman avucunu açtı. Robyn'nin ambarda düşürdüğü neşter avucundaydı. Hiç istifini bozmadan bıçağı kızın avucuna tutuşturdu. Sonra yılan gibi süzüldü gitti, salondan.

Huron, güneye doğru, Güney Atlantik dalgalarının üzerinden sekerek, uçarcasına yol alıyordu. Artık onlara deniz kuşları eşlik etmekteydi. Çeşit çeşit, renk renk, boy boy, deniz kuşları, ayıbalıkları da vardı. Bıyıklı kafalarını sudan iyice çıkarıp tekne önlerinden hızla geçerken, merakla bakıyorlardı. Parlak mavi denizde yer yer, yılan gibi, deniz bambuları kıvrılıyor, uzanıyordu. Bunlar, dalgaların kayalık kıyılarından kopartıp açıklara sürüklediği bitkilerdi.

Tüm bu işaretlerden karanın, hemen doğu ufkunun altında olduğu anlaşılıyordu ve Robyn her gününün birkaç saatini iskele küpeştesinde, karayı görebilmek umuduyla o yana bakarak geçiriyordu. Ama Mungo St. John kış kasarasında görünür görünmez genç kız ondan yana bakmadan hemen aşağıya koşup kamarasına kapanıyordu. Ağabeyinden de kaçıyor, onunla konuşmak istemiyordu. Sorularına kaçamak cevaplar veriyor, çarçabuk yanından uzaklaşmaya bakıyordu. Onunla konuşmaktan korkuyordu. Ya dilini tutamayıp ambarda gördüklerini anlatıverir de Zuga'nın hayatını tehlikeye atarsa! Mungo St. John gözünü kırpmadan ağabeyini öldürebilirdi. Bunda hiç kuşku yoktu. O yüzden, Cape Town'a ulaşınca dek, Zuga'yı korumak zorundaydı. Çünkü ağabeyini de tanıyordu. Sözüünü esirgemez, kaptanın üzerine üzerine giderdi.

Kamarasında Tanrıya, kendisine yol göstermesi için dua ederken, ne yapacağını yavaş yavaş düşünüyordu, İngiliz komutan St. John'u bir yılda üç bin kişiyi köle olarak satmakla suçlamıştı. Daha önce de kimbilir kaç bin kişiyi köle yapmıştı bu adam ve gemi bu alçakça ticaretini sürdürürse daha kimbilir kaç bin zavallının kanına girecekti. Hem de gözünü hiç kırpmadan. Onun Afrika'nın doğu kıyılarına, genç kızın anavatanına, genç kızın yurttaşlarına da el uzatmasına mutlaka engel olmalıydı biri. Babası Fuller Ballantyne, özgürlük bayrağını her zaman taşımış, büyük liderlerden biriydi ve şu iğrenç ticaretin de her zaman can düşmanı olmuştu.

Köle alışverişini «uygar dünyanın vicdanında, elimizdeki tüm olanaklarla bir an önce kökünden temizlememiz gerekli, bir yara» olarak tanımlamamış mıydı? O da babasının kızıydı işte. Onun yolundan gidecek, şu canavarın hakkından gelecekti. Tanrısına içtenlikle dua ederken gizli gizli bir utanç da duymuyor değildi. Onun gözlerinin yarı çıplak vücudunda dolaşmış olmasından, ellerinin vücuduna dokunmuş, okşamış olmasından utanıyor, adamın çıplak gövdesi de gözlerinin önünden gitmiyor, hele bakış, dokunuş, o çıplak vücut iğrendirecek yerde içinde birtakım zevkler, gizli duygular uyandırdı diye utancından kahroluyor, yerin dibine giriyordu. Yirmi üç yıllık yaşamı boyunca ilk kez, gerçek günahla karşı karşıya gelmiş ve yeterince güçlü, iradeli davranamamıştı. Bu yüzden kaptandan nefret ediyordu. Bu yüzden de o adamı mutlaka, kendi elleriyle öldürmesi gerekiyordu, işte o kadar.

Ne var ki bu, hiç de kolay bir iş değildi. Bir kez, öç almak istediği adam çok tehlikeli, hem de gözüpek biriydi. Üstelik zaman da azdı. Rüzgâr böyle giderse herhalde ertesi gün, Table Körfezi'ni ulaşacak. O masa gibi, üzeri yamyassı tepenin, karşılarında, denizden yükseldiğini göreceklerdi. Uzun uzadıya plan yapacak zamanı yoktu. Elini çabuk tutmak, bir an önce işi bitirmek zorundaydı. .

Gerçi ilâç sandığında işe yarayabilecek türden en az beş altı şişe vardı ama hayır, zehirlemek çok iğrenç bir ceza olurdu. Hastanede çalışırken striknin zehirlenmesinden ölen birini görmüştü. Sırt kasları kaşıtırken adamın vücudunun nasıl yay gibi gerildiği gözlerinin önünden gitmiyordu.

'Başka bir yolunu bulmalıydı. Evet, Zuga'nın kamarasındaki o Colt tabanca vardı. Nasıl doldurulup atılacağını da ağabeyinden öğrenmişti. Bir de tüfek vardı ama ikisi de Zuga'nındı. Bunlarla cinayet işlemekle ağabeyini ipe yollamış olurdu belki. Böyle düşünüp dururken kapı vuruldu. Yemeğe

bekliyorlarmış. Yemek yemeyeceğini söyleyerek kapıya vuran kamarotu savdı. Gerçi kahvaltıdan beri ağzına lokma koymamıştı ama gene de açlık duymuyordu. Mide kasları, heyecandan gerilmişti. Bir süre yattı, düşündü, sonra kararını verdi. Kalkıp en eski elbiselerinden, koyu renkli bir yünlüyü seçti, giydi. Kamarasından usulca güverteye çıktı. Görünüşte dümenciden başka kimsecikler yoktu.

Yemek salonunun penceresine yaklaşıp aşağıya baktı. Zuga'yla kaptan karşılıklı oturmuş, konuşup gülüşerek yemek yiyordu. Kaptan en azından yarım saat yerinden kıpırdamayacağı benzerdi. Robyn yeniden aşağıya, bu kez kaptanın kamarasına indi. Kapı kilitli değildi. İçeri girip arkasından kapadı. Yazı masasının çekmecesinde tabanca kutusunu bulması zor olmadı. Tabancalardan birini aldı. Doldurdu. Yatağın üzerine koydu. Ötekini de aynı biçimde doldurup gerektiğinde kullanmak üzere masanın kenarına bıraktı. Sonra soyundu. Elbisesini çıkardı, iç çamaşırlarını yırttı. Yatağa oturdu; dolu tabancaları eline alıp önce birini, sonra ötekini kapının pirinç tokmağına yöneltti. Kucağına koyup beklemeye başladı. Saatini kamarasında bıraktığı için ne kadar zaman geçtiğini kestiremiyordu. Sinirleri iyice gerilmişti artık.

Birden ayak sesleri duydu. Kaptanın ayak sesleriydi bunlar. Hiç kuşku yok. Hızlı, hafif, çevik. Tam üstünde, kış kasarasında geziniyordu. Her gece yaptığı gibi, önce dümenciyle konuşup geminin rotasını çizmiş olmalıydı. Sonra arkaya gidip geminin peşinden sürüklenen paraketeye bakacak, sonra da Havana sigaralarından birini yakıp güvertede, elleri arkasında bağlı, sık sık yıldızlara, bulutlara göz atarak, ara sıra da yelkenleri kollayarak bir gidip bir gelecekti. Genç kız onu böyle, gecelerce seyrettiği için gözüyle görüyormuşçasına izleyebiliyordu şimdi.

Ansızın ayak sesleri durdu, Robyn, ürperdi. Kaptan neredeyse gelirdi. Henüz kaçmak için zamanı vardı. Yarı doğrulur gibi oldu. Şimdi çıkarsa kamarasına zamanında yetişebilecekti ama nedense bacakları tutmaz olmuştu. Zaten iş işten geçmişti artık. Kaptan aşağıya iniyordu.

Boğulur gibi, yeniden yatağa yığılıp tabancaları doğrulttu. Elleri titriyordu. Farkındaydı. Büyük çaba harcadı. Titremeyi durdurmuştu. Kapı ardına dek açıldı. Mungo St. John kamaraya girdi. Girer girmez de yatağındaki karaltıyı ve üzerine doğrultulmuş tabancaları gördü. Durdu.

Robyn boğuk bir sesle: «ikisi de dolu, ateşe hazır,» dedi. «Gözümü bile kırpmadan vuracağım. Kapa kapıyı.» Kaptan sesini çıkarmadı. Ayağıyla kapıyı itti. Kapadı. Kollarını göğsünde kavuşturdu. Yüzündeki o yarı alaycı gülümseme genç kıza, hazırladığı söylevi unutturmuştu. Kendi kendine kızdı. Birden:

«Sen köle tacirisin. Seni durdurmak, engel olmak zorundayım,» deyiverdi.

Kaptan, terbiyeli bir tavırla, ilgilenmiş gibi, sordu: «Peki, nasıl yapacaksınız bu işi »

«Seni öldüreceğim.»

«Evet, olabilir ama ne yazık ki bu yüzden sizi de ipe çekerler. Tabii eğer daha önce adamlarım sizi parça parça etmezlerse.»

«Ama bana saldırdın.» Genç kız böyle derken yerdeki yırtılmış elbiselerini ve perişan üstünü, başını gösterdi. «Bunda gülünecek bir şey yok. Kaptan St. John, binlerce günahsız köleliğin iğrenç kucağına atan, sen değil misin?»

Kaptan, ona doğru bir adım atacak gibi olunca genç kız paniğe kapılmış gibi, doğruldu:

«Kıpırdama vururum!»

Beriki oralı değilmiş gibi, adım adım yaklaşıyordu. Genç kız ise bir türlü tetiği çekecek cesareti bulamıyordu kendinde. Kaptan:

«Ömrümde seninkiler kadar güzel yeşil göz görmedim ben. Ver bakayım bana şunları,» diyerek elini uzattı. Altın kabzalı tabancaların ikisini birden bir eliyle tutarak namlularını yukarı çevirip Robyn'in parmaklarını teker teker tetiklerden ayırdı.

«Sen buraya bunun için gelmedin,» dedi. Tabancaların emniyetini kapatıp gülağacından kutuya koydu. Artık sesindeki alaycı ifade silinmişti. Robyn'i tuttu, ayağa kaldırdı: «Geldiğine çok sevindim.». Sonra dudaklarını onun dudaklarına kapadı. Genç kız tepeden tırnağa, şiddetle ürperti.

Dudaklarını sımsıkı kapamaya çalıştıysa da başaramadı. şimdi erkeğin dili, ağzının içindeydi. Parmakları da yüzünü, yanaklarını, saçlarını, kapalı gözkapaklarını okşuyordu. Sonra üzerinde kalan son giysileri de sıyrıp atarken genç kızın dizlerinin bağı çözöldü. Ona yaslanmak zorunda kaldı. Ayakta durabilmek için.

Kaptan, ağzını kızın ağzından çekince, Robyn gözlerini açtı. Sanki boşalmış, ortalıkta kalakalmış, üşüyor gibiydi, inanmaz gözlerle onun başının göğsüne indiğini gördü, ensesinde kıvrılan saçları gördü. Evet, şimdi, şu anda durdurmak zorundaydı bu adamı, yoksa iş işten geçmiş olacaktı.

Ne var ki karşı koymaya kalkıştığında boğazından ancak iniltiye benzer bir ses çıkartabildi, o kadar. Elini tutup itmek istediği zaman da parmakları sadece o kıvrır kıvrır saçlara gömöldü kaldı. Bir kedinin tırnaklarının kadife bir yastığa gömölmesi gibi ve başını itecek yerde, büsbütün göğsüne bastırmaktan öte bir şey yapamadı. Sonra dizlerinin bağı çözöldü, yatağa çöktü. Birden, erkek, ondan uzaklaşıverdi, neredeyse gitme diye bağıracaktı. Sadece kapıyı kilitlemek için ayrılmıştı adam. Sonra, yanına dönerken, bir yandan soyundu. Genç kız da dirseğine dayanıp doğruldu, onu açık açık, utanmadan seyre daldı. Ömründe bu kadar güzel bir şey görmemişti.

İçinden zayıf, küçücük bir ses, onu uyaracak gibi oldu: «Unutma, şeytan da güzeldir.» Ama öylesine uzaktan gelen, öylesine cılız bir sesteki ki bu, duymazlıktan gelinebilirdi. Zaten artık iş işten geçmişti. Uyarı filan dinleyecek zaman kalmamıştı çünkü erkek üzerine doğru geliyordu bile.

Canının acıyacağını bekliyordu ama böylesine, yırtılırcasına değil. Gözlerine yaşlar dolmuştu, gene de, bu derin acıyı duyarken bile, onu itmek, kendinden uzaklaştırmak bir an için bile aklına gelmemiş, tam tersine kollarını sımsıkı erkeğin boynuna dolamış, ona sarılmıştı. Sanki o da, kendisiyle birlikte canı yanmış gibi, o ilk darbeden sonra, şimdi hiç kıpırdamadan duruyor, vücudu kaskatı, genç kızın acısını dindirmeye çalışıyor gibiydi.

Gözlerini açabildiğinde erkeğin yüzü çok yakınındaydı ve düşünceli, ciddi bir ifadeyle ona bakıyordu. Gülümsemeye çalıştı, başaramadı. «Ne olursun, bana böyle bakma.»

Genç adam: «Seni daha önce gördüğümü hiç sanmıyorum,» derken parmağını dudaklarının kenarında gezdiriyordu. «Öyle değiştin ki! öteki kadınlardan öyle başkasın ki!» Sonra kendini çekecek, uzaklaşacak gibi olunca, Robyn, onu kaybetmek istemiyormuş gibi sımsıkı yapıştı. «Yalnız bu gecemiz kaldı.» dedi.

Erkeğin dudaklarında gene o alaycı gülümseme belirdi:

«Hayır, yanılmışım, öteki kadınlara benziyormuşsun meğer ille de konuşacaksınız. Konuşmasanız olmaz.»

Bu sözlerine ceza olarak genç kız onu, gitsin diye koyverdi. Ama o anda da pişman oldu, söylendi:

«Sen kölecisin, insanları alıp satıyorsun, işin bu.»

«Şimdi bunlardan söz etmenin anlamı ne peki? Neyi kanıtlamaya çalışıyorsun?»

«Aramızda, asla doldurulamayacak bir boşluk olduğunu anlatmaya çalışıyorum, o kadar.»

«Ama biz o boşluğu az önce doldurmadık mı?»

Genç kız kıpkırmızı kesildi. Yüzünü erkeğin yüzüne yaklaştırırken, söylendi: «Senin gibilerle mücadele etmeye, bu uğurda hayatımı feda etmeye ant içtim ben.»

Mungo St. John tembel tembel: «Çok konuşuyorsun, kadın,» diyerek dudaklarını dudaklarıyla kapadı, yeniden üzerine geldi.

Sabahleyin uyandığında, kaptan çoktan gitmişti ama yastıkta başının izi duruyordu. Robyn yüzünü yastığa gömdü.

Onun saçlarının, teninin kokusunu derin derin içine çekti. Ama sıcaklığı gitmişti. Yastık yanaklarına soğuk soğuk değiyordu.

Gemide bir telâştır gidiyordu. Güvertede koşuşmalar, bağışmalar duyuluyordu. Usulca kamaradan çıktı, birine, özellikle ağabeyine rastlamaktan çok korkuyordu, öyle ya, şafak sökerken böyle, üstü başı perişan, kamarasının dışında ne aradığını sorarsa ne cevap verebilirdi ki? Neyse, ucu ucuna kamarasına yetişmişti, içeri girer girmez kapı yumruklandı:

«Robyn, uyan! Giyin hemen, kara göründü. Gel de seyret!»

Çarçabuk leğendeki soğuk deniz suyuna batırdığı bir bezle silindi. Bezde bir parça kan görünce, «Utanç izi,» diye söylendi. Ama ne yapsa, boşuna, vücudu iyice rahatlamış gibiydi. Üstelik çok da acıkmıştı. Hafif adımlarla, koşar gibi yukarı, güverteye çıktı. Rüzgâr eteklerini savuruyordu.

Erkek, ceketsiz, küpeşteye dayanmış, ufku seyrediyordu. Onu öyle görünce Robyn'in yüreği hop etti. Öylesine yakışıklı, umursamaz bir hali vardı ki, bütün kadınlığın selâmeti için, zindana tıklması gerekirdi şu adamın.

Sonra kaptan, gözündeki dürbünü indirdi. Başını çevirdi. Onu gördü, hafifçe başını eğip selâm verdi. Genç kız da bu selâmı aynı soğuk tavırla alırken Zuga gülerek, heyecan içinde, kardeşinin yanına geldi.

Dağ, çelik yeşili Atlantik'in üzerinde, koskocaman, kurşuni bir kale gibi yükseliyordu. Onun bu kadar kocaman olduğunu unutmuştu Robyn. Sanki tüm doğu ufkunu kaplıyor, ta cennete uzanıyor gibiydi. Doruğu, kalın, pırıl pırıl, bembeyaz bir bulut örtüsünün altında kalmıştı. Zuga rüzgârda sesini duyurmak için bağırdı: «Bu akşam yemeği Cape Town'da yeriz.» Yemek sözü, Robyn'in ağzını sulandırdı.

Kamarot Jackson güverteye rüzgârdan korunmak üzere branda bezi gerdirdi. Yemeği açık havada, güneşte yediler. Şampanya içerek yolculuğun sona ermesini hep birlikte kutladılar. Daha sonra Robyn, kış kasarasında kaptanın yanına gitti. «Sizinle konuşmam gerek,» dedi. «Bir daha fırsat bulamayabiliriz. Ağabeyimle ben, Table Körfezine demir atar atmaz bu gemiden ayrılıyoruz. Ama nedenini bilmenizi isterim.»

«Ben biliyorum da, sizin bildiğinizden pek emin değilim.»

Erkek, onunla alay ediyor gibiydi. «Siz hiç toplanmaya hazır on altı bin dönümlük pamuk tarlası gördünüz mü? Balyaların sallara yüklenip ırmaktan aşağı, fabrikaya doğru yola çıkarıldığını gördünüz mü hiç? Ben her ikisini de gördüm. Doktor Ballantyne ve hiç kimse beni tarlalarımnda çalışanlara hayvan muamelesi yapmakla suçlayamaz.»

«Siz pamuk çiftçisi misiniz yoksa »

«Evet, ve bu yolculuk sona erince Küba'da bir şeker kamışı çiftliği satın alacağım. Yükümün yarısı toprağın parasını çıkartacak, yarısı da şeker kamışını ekip işlemekte kullanılacak.»

«Siz sandığımdan da kötü biriymişsiniz meğer. Şeytanın yardımcılarından biri sanmıştım. Şimdi ise şeytanın ta kendisi olduğunuzu anlamış bulunmaktayım.»

«Kıtanın içerilerine giriyorsunuz. Oraya girdiğinizde, tabi eğer başarabilerseniz, insanların çektiklerinin ne olduğunu gözlerinizle göreceksiniz. Hiçbir Amerikalı köle sahibinin aklının bile ucundan geçirmeyeceği vahşete tanık olacaksınız, insanların savaşıla, hastalıkla, vahşi hayvanların pençelerinde kıyıma uğradıklarını göreceksiniz ve yaşayacaksınız. Bu vahşetin yanıbaşında bizim kölelerin yaşadıkları barakalar bir cennet sayılır.»

Robyn, bu küstahlık karşısında şaşkınlıktan donakalmış gibi sordu: «Yani, o zavallı yaratıkları yakalayıp zincire vurmakla onlara bir lütufta bulunduğunuzu mu söylemek cüretini gösteriyorsunuz şimdi?»

«Siz hiç Louisiana'da bir çiftlik gördünüz mü? Elbette görmemişsinizdir. Nereden göreceksiniz? Sizi görmeye davet ediyorum işte. Bir gün gelin, benim konuğum olun da kölelerimin durumuyla Afrika'da göreceğiniz o vahşi siyahların durumunu bir karşılaştırın bakalım. Benim kölelerim hatta sizin o güzelim yeşil adanızın yoksul mahallelerinde, madenlerinde yaşayan lanetlenmiş zavallılardan bile çok daha iyi durumdadırlar.»

Genç kız, maden bölgesindeki hastanede gördüğü o bitkin umutsuz insanları anımsadı. Bir şey söyleyemedi. Adam gene hain hain sıırıttı:

«Yaptığım işi sadece putatapar dinsizlerin zorla hak yoluna sokulması olarak düşünün hele. Onları karanlıktan aydınlığa çıkartıyor. Tanrıyı, uygarlığa giden yolu gösteriyorum. Tıpkı sizin yapmaya niyetlendiğiniz gibi. Ne var ki benim yöntemlerim daha etkin, daha geçerli, aramızdaki tek fark bu işte. Ben sadece bir kaptanım. Bir çiftçiyim hanımefendi. Aynı zamanda da köle taciriyim, köle sahibiyim, evet. Ve tüm bunları olabilme hakkımı ölünceye dek savunacağım.»

«Siz gerçekten de yola gelmezsiniz. Hangi haktan söz ediyorsunuz kuzum?»

«Kedinin fare, güçlünün zayıf üzerinde sahip olduğu haktan, Doktor Ballantyne. Doğal yaşama hakkından.»

«Tekrar ediyorum kaptan, ilk işimiz bu gemiyi terketmek olacaktır.»

«Bu kararınıza üzıldüm.»

«Yaşamımı sizinle ve sizin gibilerle savaşmaya, mücadele etmeye adayacağım.»

«Güzel bir kadın için ne yazık! Ama belki bu kararınız bir daha karşılaşmamız için de bir neden yaratır, öyle olmasını umarım.»

«Son bir söz, Kaptan St. John dün gece yüzünden sizi asla bağışlamayacağım.»

«Ben de, Doktor Ballantyne, dün geceyi asla unutmayacağım.»

Zuga, yokuşun tepesine vardığında atından inip dizginleri, başka bir atla ardından gelen Hotanto seyise uzattı. Akşam içtiği şaraptan, kafası hâlâ biraz bulanıktı. Karaya çıkalı beş gün olmuştu ya, beş gündür Kap Kolonisi tarafından büyük bir konukseverlikle ağırlandıydılar. Koloninin ileri gelenlerinden Bay Cartwright hemen onların emrine bir bungalow vermişti. .

Yukarıdan bir top atıldı. Bu, Table Körfezine bir geminin girdiğini haber veriyordu. Zuga elini gözlerine siper ederek baktı, gerçi denizci değildi ama Huron'u böylesine inatla izlemiş olan Kraliyet Donanması gambotlarından Kara Şaka'yı tanımakta gecikmedi. Şaşılacak şey. iki hafta nasıl da çabuk geçmişti! Zuga derin bir düş kırıklığına uğradı. Körfeze giren geminin bir şilep olmasını ne kadar da isterdi! Böylece onlar da gemiye biner, doğu kıyısına doğru yollarını sürdürürlerdi. Zuga içini çekti, yeniden atına atladı. Seyisin peşine düştü, iki saat kadar daha gittiler. Kap yarımadasının sırtından, okyanusun öteki kıyısına doğru indiler. Sonunda ağaçların arasında saz damlı bir kulübeye vardılar. Attan iner iner inmez de bir düzine kadar köpeğin saldırısına uğradılar. Zuga köpekleri kırbaçıyla savuşturmaya çabalarken kulübenin kapısında upuzun boylu, ama bir deri bir kemik kalmış bir adam belirdi. Adam, çiftesini koltuğunun altına sıkıştırmış, ateş etmeye hazırды.

«Kimsiniz be? Ne istiyorsunuz?»

Zuga köpeklerin sesini bastırmaya çalışarak seslendi: «Acaba Bay Thomas Harkness ile konuşmak onuruna mı ermiş bulunmaktayım?»

Sıska dev de bağırdı: «Burada soruları ben sorarım!» Bembeyaz sakalı ta beline iniyordu. Aynı beyazlıkta saçları" da omuzlarına dökülmüştü.

Kolları, yüzü güneşte yanmış, kavrulmuş, tütün rengi almıştı. Gözbebekleri zift gibi kara ama akları, Afrika'nın sıtmasından sararmış gibiydi.

«Adın ne senin, çocuk?» Sesi gür kalındı. Sakalı olmasa elli yaşlarında derdiniz. Ama Zuga onun yetmiş üç yaşında olduğunu biliyordu. Bir omuzu ötekinden yüksekti ve bu yandaki kolu da dirseğinden bir garip kıvrılmıştı. Zuga omuzunu ve kol kemiğini bir aslanın ısırıldığını ve ancak ondan sonra Harkness'in öteki eliyle belindeki av bıçağını çekip aslanı haklayabildiğin'! de biliyordu. Kırk yıl önce olmuştu bu olay. Ballantyne, sesini duyurmak için bağırdı: «Ballantyne, efendim, Morris Zuga Ballantyne.»

Yaşlı adam bir ısıklık çaldı. Köpekler hemen yatışıp çevresinde toplandılar. Ama çiftesini indirmemişti. Kaşları da çatıktı. «Fuller Ballantyne'in eniği, öyle mi?»

«Evet, efendim, öyle.»

«Öyleyse çiftemi ateşlemeden toz ol bakalım buradan.»

Zuga yerinden kıpırdamadı. Tatlı tatlı güldü:

«Ama sizi görmek için çok uzun yoldan geldim, efendim. En büyük hayranlarınızdan biriyim. Sizin hakkınızda yazıların hepsini ve sizin kendi yazdıklarınızın tümünü okudum.»

«Hiç sanmam. Benim yazdıklarımın çoğunu yaktılar. Onların karaciğerlerine fazla ağır gelmiş olmalı. Hiç kuşum yok sen de en az baban kadar bilgisiz ve küstahsındır. Ama dilin onunki kadar zehir saçmıyor hiç olmazsa.» Genç adamı tepeden tırnağa süzdü, sonra sordu: «Papaz mısın, baban gibi?»

«Hayır, efendim, askerim.»

«Alayın?»

«13'üncü Madras Piyade.»

«Rütben?»

«Binbaşı.»

Zuga'nın verdiği her cevapla ihtiyarın ifadesi biraz daha yumuşuyordu: «Ağzına içki koymaz mısın? Baban gibi?»

«O nasıl söz? Tanrı korusun.»

«Gel öyleyse.» Tüfeğini indirdi, başıyla içerisini işaret etti.

Kocaman, bir odaydı burası. Kurutulmuş saz köklerinden örülme yüksek tavan, içerisini serin tutuyor, daracık pencereler de fazla ışık almıyordu. Zemin, çamur ve gübre karışımı içinde kurutulmuş seftali çekirdeklerinden ibaretti. Duvarlar da bir »metre kalınlıktaydı.

Zuga eşikte duralayıp duvarları örten, masaların, Koltukların üzerine dağılmış, köşelere yığılmış bir sürü garip eşyaya hayretle baktı.

«Pekâlâ, şimdi söyle bakalım, neden geldin?»

«Babamı bulmak istiyorum, herhalde nerede aramam gerektiğini siz bilirsiniz demiştim.»

«Onu bulmak ha? Aman kaybolduğu için hepimiz Tanrıya şükretmeliyiz yahu, bulunmasın diye gece gündüz dua etmeliyiz.»

Zuga başını salladı: «Neler hissettiğinizi anlıyorum efendim. Zambezi yolculuğundan sonra yayınlanan kitabı okudum.» Harkness o uğursuz seferde Ballantyne'in yardımcısıydı. Daha başlangıçta ona karşı çıkınca Ballantyne de Harkness'i hırsızlıkla suçlamış, kendi hesabına ticarete girişmekle ve yeteneksizlikle, görevini savsamakla, fildişi avına çıkmamakla, yöreyi, yolları bilmemekle, kabileleri, töreleri bilmemekle suçlamış ve seferin başarısızlığını Harkness'in biçimsiz omuzlarına yüklemeye bile kalkışmıştı.

Şimdi, kitaptan sadece söz edilmesi bile, adamı çileden çıkarmaya yetiyordu işte: «Ben Limpopo'yu ilk kez Ballantyne'in doğduğu yıl aştım be! Ngami Gölüne gitmek için kullandığı haritayı ben çizdim. Ama ne fayda, ağaçların tepesindeki maymunlara lâf anlatmaya kalkışsam daha iyi. Peki ya sen, sen Fuller'i ne kadar tanıyorsun bakayım? Seni anavatana geri gönderdiğinden beri onu kaç kez gördün, ha? Onunla ne kadar zaman kaldın?»

«Bir kez geldi anavatana.»

«Peki, seninle, annenle ne kadar kaldı ha?»

«Birkaç ay, ama hep William dayının çalışma odasına kapanır, yazar ya da Londra'ya, Oxford'a, Birmingham'a konferans vermeye giderdi.

«Ama sen gene de, o ünlü, ermiş babana büyük bir görev aşkıyla, evlat sevgisiyle bağlandın, öyle mi?»

Zuga başını salladı: «Hayır, ondan nefret ettim ben. Bir an önce çekip gitmesini dört gözle

bekledim. Ama bunu şimdiye dek hiç kimseye söylememiştim. Nasıl oldu da size söylüyorum, ben de şaşıtm. Kendi kendime bile itiraftan çekiniyordum oysaki. Bize, benimle kardeşime ama özellikle de anneme yaptıklarından dolayı ondan nefret etmiştim.»

«Ben de şimdiye kadar hiç kimseye söylemediğim bir şeyi söyleyeyim sana. Annenle Kuruman'da tanıştım, Tanrım, yıllar, yıllar önce. On altı, on yedi yaşlarındaydı bense kırkıma merdiven dayamıştım, öyle güzel, öyle çekingen ama öylesine neşeliydi ki, ona evlenme teklif ettim, ömrümde başka hiçbir kadına evlenme teklif etmemişimdir zaten. Peki, neden babanı bulmak istiyorsun öyleyse? Neden buraya, Afrika'ya geldin?»

«İki nedeni var. Ün kazanmak ve servet yapmak için.»

«Bak şu işe yahu! Açık açık konuşuyorsun, bravo, iyi ama bu amaçlara nasıl erişmeyi tasarlıyorsun bakalım?

Zuga kısaca açıkladı. Gazeteden gördüğü yardımı, Köle Ticaretini Engelleme Derneğinin yardımını. Sonra Londra'daki Afrika Tacirleri Şirketinin yardımını, hepsini anlattı. Harkness odada gezinerek dinledi onu.

«Sana nasıl yardım edebilirim peki?»

«Fuller Ballantyne'ı aramaya nereden başlayacağım! söyleyebilirsiniz.

Harkness kollarını havaya kaldırdı, ellerini açtı: «Burası çok geniş bir ülke, öyle geniş ki, ömür boyu dolaşsan bir ucundan ötekini ancak bulabilirsin.»

«İşte ben de bunun için size geldim ya.»

«Hadi çek bir iskemle de oturalım bakalım. Fuller Ballantyne nereye gitmişti? Zambezi seferinden sonra sıfırı tükettiğinden, ünü de beş paralık olduğundan, Fuller Ballantyne gibi bir adam buna dayanamadı. Zaten tüm yaşamı boyunca ün peşinde koşmuş durmuştu. Bu uğurda herşeyi göze alırdı. Yoluna çıkacak olanları gözünü bile kırpmadan öldürebilirdi. Evet. Ben gözlerimle gördüm ama bu ayrı hikâye. Şimdi biz onun nereye gittiğini bilmek istiyoruz.»

Harkness masanın kargaşasında bir tomar parşömen buldu, açtı, serdi. Bu, doğu kıyısından batı kıyısına, Orta Afrika haritasıydı. Güneyde Limpopo ırmağı, kuzeyde göller, Hint mürekkebiyle çizilmiş, sınırlar da Harkness'in kendine özgü hayvan figürleriyle belirlenmişti.

Zuga o anda haritaya göz koydu. Harkness babasını neyle suçladıysa, hepsini yüreğinin ta derinlerinde duydu. Çalmak zorunda kalsa, hatta öldürmek zorunda kalsa bile bu harita mutlaka onun olmalıydı. Kocaman bir haritaydı. En azından bir buçuk metrekare. En ince, en güzel kâğıt üzerine, elle çizilmişti. Bir eşi daha yoktu. Tüm ayrıntılara inilmişti. Hem de birinci elden gözlemlere dayanılarak. Kolayca okunabilmesi için büyüteç gerektirecek minicik bir yazıyla yazılmıştı yazıları. «Burada Hazirandan Eylül'e kadar kalabalık fil sürüleri.»

«Burada eski madenlerde altın buldum, ton başına iki ons.»

«Şurada Gutus'lar zengin bakır yataklarını işletirler.»

«Şuradan haziran ayında köle kervanları kıyıya doğru yola çıkartılır.»

Bu notlardan yüzlercesi vardı, hepsi de güzelce numaralanmış kareler içinde. Harkness Zuga'nın

yüzünü yarı alaycı bir gülüşle inceliyordu. Sonra eline bir büyüteç tutuşturdu. Zuga birkaç dakikalık inceleme sonunda bu haritanın değerini büsbütün anladı. Pembe boyalı bölgeler, yüksek Afrika yaylasının sinek koridorlarını gösteriyordu. Bu sineğin taşıdığı korkunç Ngana hastalığı sürüleri mahvedebilirdi. Bu sineklerin geçtiği koridorlar yüzyıllar boyu Afrika kabilelerinin topladığı bilgiler sonucu ortaya çıkmış ve bu haritaya Thomas Harkness tarafından işlenmişti. Bu bilgi paha biçilmez değer taşıyordu.

Çünkü bu koridorları bilen, sürülerini çeçe sineklerinin geçmediği yerlerde otlatıp hastalıktan koruyabilir, mahvolmasını önleyebilirdi.

«Şurada Mzlikazi'lerin sınır zorbaları tüm gezginleri gebertir.»

«Şurada mayıs ile ekim arasında hiç su yoktur.»

«Şurada ekimden aralık ayına kadar tehlikeli sıtma bulutları.»

İçeriye giren bilinen, güvenli yollar da açık seçik işaretlenmişti ama sayıları pek azdı. Sonra Afrika Krallarının kentleri, yerel askeri üsler, her birinin etki alanları hep işaretlenmişti.

«Burada fil avlanma izni Reis Mafa'dan alınmalıdır. Hâinin tekidir.»

«Baban yitirdiği ününe bir çırpıda kavuşmak hevesindedir. Akla hemen geliveren iki bölge var. Soru işaretli şu iki bölge. Şurada, şu büyük soru işareti: Nil ırmağı, Fuller orasıyla ilgileniyor olmalı. Sık sık sözünü ederdi. Lomani gölü, Nil ırmağının kaynağı mı, değil mi? Nil ırmağının kaynağını bulan elbette hemen üne kavuşur.»

Harkness bir süre derin düşüncelere daldı gitti, sonra silkindi:

«İkinci bir olasılık da, şurası, dağların, ırmakların arasında kalan şu geniş boşluk, Monomatapaların yasak imparatorluğu. Duydun mu hiç?»

«Evet, orasının İncil'deki Ofir beldesi olduğunu söylerler. Saba melikesi altın madenini oradan çıkartmış. Siz oraya gittiniz mi hiç?»

Harkness başını salladı: «iki kez gitmek için yola çıktım.» Omuz silkti. «Oraya beyaz insan ayağı basmamıştır. Mzlikazi'nin zorbaları bile o kadar doğuya gidememişlerdir. Portekizliler İmparator Monomatapo'ya ulaşabilmek için bir girişimde bulunmuşlar. 1569 yılında. Ama geriye tek kişi sağ kalmış. Portekizlilerden ne beklenir ki zaten? Bir daha da denememişler. 200 yıldır Tete'de, Quelimane'deki saraylarında oturup kalmışlar işte. Melez bir ırk yetiştirmekle, içerilerden sızan kölelere, fildişine el koymakla vakit geçiriyorlar.»

«Ama Monomatapa'nın söylenceleri hâlâ sürüp gidiyor. Babamdan dinlemiştim, anımsıyorum, altın varmış, kocaman surlarla çevrili kentler varmış orada.»

Harkness bir delikanlı çevikliğiyle masadan kalktı, demir çemberli bir sandığa gitti, kapağını açtı, elinde deri bir keseyle döndü, besbelli ağır olmalıydı ki iki eliyle taşıyordu. Kesenin ağzını açıp içindikileri parşömen haritanın üzerine boşalttı.

O güzel sarı madenin ne olduğu ilk bakışta anlaşılıyordu. Binlerce yıldır insanlığı büyüleyen o derin, göz alıcı parıltısı yanılgıya pay bırakmıyordu! Zuga kendini tutamadı. Elini uzatıp dokundu. Parmaklarına sanki sabun gibi, yumuşacık geldi. Değerli maden her biri Zuga'nın küçük parmağının son boğumu iriliğinde yuvarlak boncuklar halinde dökülmüş sonra boncuklar hayvan barsağına dizilip

bir gerdanlık oluşturmuştu.

Harkness: «Tam elli sekiz ons, yani yüz yetmiş beş gram. Saf bir maden. Uzmanlara ölçtürdüm,» diyerek gerdanlığı kaldırıp başından geçirdi. Kar gibi aksakalının üzerine taktı. Zuga ancak o zaman altın boncukların arasında sarkan bir şeyi gördü. Kuş biçimindeydi. Kanatlarını kapatmış şahini andıran bir kuş. Köpekbalığı dişleri gibi üçgenlerden oluşan bir desenle süslenmiş bir kaidenin üzerine konmuştu kuş. Başparmak iriliğindeydi. Yıllar boyu insan derisine değmekten aşınmış, yer yer ayrıntıları silinmişti. Kuşun gözleri cam gibi yeşil kırıntılardı.

«Mzilikazi'nin bir armağanıydı bu. Altını ne yapsın? Zümrütleri de! Evet, taşlar zümrüttür. Mzilikazi'nin savaşçılarından biri Yanık Beldede öldürdüğü bir yaşlı kadının üzerinde bulmuş bu keseyi.»

«Yanık Belde neresi?»

«Öyle ya, anlatmadım değil mi, Kral Mzilikazi'nin zorbaları sınırlar boyunca ülkeyi kimi yerlerde yüz mil kadar derinlikte yakıp yıkmışlar. Oralarda yaşayan herkesi öldürmüşler, düşmanlara karşı bir tür koruyucu şerit oluşturmuşlar, öyle de tutuyorlar, özellikle güneyden gelecek Boer komandolarına karşı. Mzilikazi buraya Yanık Belde der ve işte sınır bekçileri o yalnız başına dolaşan yaşlı kadını krallığın doğusundaki yanık beldede öldürmüşler. Çok garip bir ihtiyarmış, bilinen bir kabileden değilmiş, konuştuğu dili de anlamamışlar.»

Harkness gerdanlığı boynundan çıkartıp keseye koydu. Zuga onu eline alıp tartmayı, altını biraz daha avcunda tutmayı çok isterdi. Bozuldu. Harkness sözlerini sürdürdü:

«Fuller bunu gördü, satın almak istedi, altın değerin iki katını önerdi bana.»

Dışarıda gece basmak üzereydi, Harkness sözünü kesti «Seyisine söyle de atların eyerlerini çıkartıp ahıra götürsün çok geç oldu, dönemezsiniz artık, geceyi burada geçirmek zorundasınız.»

Zuga seyise talimat vermek üzere çıktı, içeri döndüğünde, Malaya'lı uşak perdeleri çekmiş, lambaları yakmış ve acı baharatla pişirilmiş pirinçli tavuktan ibaret akşam yemeğini getirmişti. Harkness de bir şişe daha Kap konyağı açtı. Yemeklerini yiyip emaye tepsileri bir kenara iterek gene haritaya döndüler. Farkına varmaksızın saatler geçip gidiyordu.

İkisi de heyecanlanmıştı. Arasına Harkness kalkıyor, sözlerini desteklemek üzere bir seyahat anısı, sözelimi, lâmba ışığında altın parıltısı iyice belli olan bir kumtaşı parçası bulup getiriyordu.

«Altın böyle gözle görülebiliyorsa maden zengin demektir.»

«İyi ama bulduğunuz yatakları neden hiç işletmediniz?»

«Hiçbir yerde yeterince uzun zaman kalamadım ki! Hep aşılması gereken bir başka ırmak, ulaşılması gereken bir başka sıradağ veya göl bulunuyordu, ya da fil sürüsünün peşinde oluyordum. Toprağı kazacak, delemek, ev yapacak, sürü yetiştirecek zamanı hiç bulamadım.»

şafakta güneş perdelerin aralığından içeri süzülürken Zuga ansızın, «Sen de benimle gel! Birlikte arayalım Monomatapa'yı, gel benimle!» deyiverince, Harkness güldü:

«Oysa ben, senin babanı aramaya çıktığını sanıyordum.»

«Yok canım, öyle olmadığını sen de biliyorsun pekâlâ.» Nedense bu adamı sanki ömür boyu

tanıyormuş gibi bir duygu vardı içinde. Yanında çok rahattı: «Ama onu kurtarmaya gelenin sen olduğunu görünce babamın yüzünün ne hale geleceğini düşünebiliyor musun?»

«Haklısın, salt bunun için değer doğrusu.» Harkness önce bir kahkaha koyverdi, sonra ansızın yüzünün ifadesi değişti. Öylesine derin bir kedere, onulmaz bir acıya dönüştü ki Zuga elini uzatıp onun omuzuna dokunmak, avutmak istedi. Ama yaşlı adam hemen kendini çekti. Uzun zamandır yalnız yaşıyordu. Artık hiçbir insandan teselli bulamazdı.

Zuga gene, «Benimle gel.» dedi.

Beriki, duygusuz bir sesle karşılık verdi: «Ben içerilere son yolculuğumu yaptım bitirdim. Şimdi sadece boya kutularım ve anılarım var, o kadar.»

«Ama hâlâ güçlüsün, hayat dolusun. Aklın da başında, belleğin yerinde!»

«Yeter artık!» Harkness'in sesi sert, acıydı. «Yorulduğum. Gitsen iyi olacak. Hemen, şimdi.»

Zuga bu ani dönüş karşısında şaşırılmıştı, kanının beynine sıçradığını, yanaklarının kızardığını hissetti, ayağa kalktı. «Pekâlâ,» derken gözleri haritaya kaydılar. Biliyordu, ne pahasına olursa olsun bu haritayı alması gerekti ama Harkness'in kabul edeceği bir fiyatı olmadığını da biliyordu. Bu yüzden haritayı ele geçirmek için bir plan kurmalıydı. Yürüdü, öfkeyle seslendi: «Garniet, atları getir!» Ve kapıda dikilip atların hazırlanmasını beklerken arkasını dönüp hâlâ masa başında, lâmbanın, altında kıpırtısız oturan o iki büküm ihtiyara bakmadı bile. Seyis sonunda atları getirdi ve Zuga gene arkasını dönmeden, seslendi: «Size iyi günler dilerim Bay Harkness.»

Yaşlı adam, titrek bir ihtiyar sesiyle, beklenmedik bir karşılık verdi: «Gene gel, konuşacak çok şeyimiz var daha. Gel, iki gün sonra gel.»

Zuga birden yumuşadı, dönecek gibi olduysa da ihtiyar onu uzaklaştırmak istercesine elini sallayınca vazgeçti. Atına atladığı gibi dörtlüye gitti.

Nal sesleri duyulmaz olduktan sonra da Harkness uzun bir süre öyle, oturduğu yerde kaldı. Delikanlıyla oturduğu saatler boyunca, ıstırabını unutmuş gitmişti. Ne garip! Sanki onun gençliğini, gücünü emmişçesine kendini genç ve güçlü hissetmişti. Ama Zuga Ballantyne'in davetiyle ıstırabı birden canlanıvermişti işte, ona artık hayatının kendisine ait olmadığını, karnında, derinlerde her gün büyüyen, her gün içini kemiren, her gün iç organlarıyla beslenip semiren o sırtlana ait olduğunu hatırlatmak istemişti. İşte şimdi içindeki yaratık dişlerini barsaklarına geçirdikçe acısı büsbütün şiddetlenmiş, soluk alamaz olmuştu.

Dolabında gizlediği o değerli şişeye bir an önce ulaşmak için yerinden telâşla kalkarken sandalyesi devrildi. Kaşıkla ölçmeye gerek duymadan doğrudan doğruya şişeyi dikip koca bir yudum içti. Biliyordu, aşırı bir dozdu bu ama sırtlanı sindirmek için her gün biraz daha içmesi gerekiyor, rahat soluk alması her gün biraz daha zorlaşıyordu.

Zuga o sabah Cartwright malikânesindeki bungalova dönünce Amirallikten bir çağın buldu. Hemen tıraş oldu, üstünü değiştirip özenle giyindi. Gece hiç uyumamıştı ama gene de kendisini zinde hissediyordu. Amiral Kemp Zuga'yı güler yüzle karşıladı, çünkü delikanlının tavsiye mektupları çok iyiydi. Üstelik Fuller Ballantyne'in da adı hâlâ Afrika'da saygıyla anılıyordu.

«Sizi sevindireceğini sandığım haberlerim var. Binbaşı Ballantyne. Ama önce bir kadeh şarap alırmıydınız?»

Zuga sabırsızlığından yerinde duramıyordu. Amiralin çalışma odası bir sürü değerli, zengin eşyayla, kadife Koltuklarla, tablolarla, biblolarla, çerçeveli aile resimleriyle göz alıyordu. Amiral ise bulunduğu makamın önemine oranla yaşlı görünüyordu. Öyle ya, imparatorluğu Hindistan ve Doğuya bağlayan can damarını korumak onun sorumluluğundaydı. Ama belki de sağlıksız olduğu için yaşlı görünüyordu.

«Size bir yer buldum sanıyorum. Filomun gemilerinden biri dün Table körfezine demirledi. Kömür alıp da kumanya ikmali yapar yapmaz, onu bağımsız görevle Mozambik kanalına göndereceğim. Gemim pekâlâ Quelimane limanına uğrayıp sizi ve yanınızdakileri oraya bırakabilir.»

«Ah amiralim, size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum.» Amiral gülümsedi. Sonra cebinden altın saatini çıkartıp baktı, sözlerini sürdürdü: «Ama beş gün içinde harekete hazır olmanız gerekiyor. Cumaya bekliyoruz. Sekreterim davetiye göndermişti, değil mi? Kızkardeşinizi de birlikte getirirsiniz umarım?»

«Elbette efendim, kardeşim de, ben de onur duyacağız.» Robyn sarhoş gemicilerle geveze, dedikoducu kanlara hiç dayanamadığını kaç kez söylemişti. Ama çaresi yoktu, Quelimane'ye yolculuğun ücretini böylelikle ödemek zorundaydı işte. Gerçekten de Robyn Ballantyne, Kap'daki subay kanlarının dilindeydi. Erkek kılığına girmesi, dillere destandı. Kimi onu övüp göklere çıkartıyor, kimi de yerin dibine batırıyordu ya, neyse.

Zuga tam kapıdan çıkarken amiral arkasından: «Aklıma gelmişken söyleyeyim, Ballantyne. Bineceğiniz gemi, Kara Şaka. Komutanı da Kaptan Codrington. Ona uğrayıp kendinizi tanıtmınızı ve hareket gününü öğrenmenizi tavsiye ederim.»

Bu sözler, Zuga'yı adamakıllı sarsmıştı. Codrington dik kafalı birine benziyordu, üstelik Zuga'yı da bir köle gemisiyle yolculuk yapıyor diye, hiç gözü tutmadığını belli etmişti. Neler yapacağı belli olmazdı. Ama iki belâdan birine eyvallah etmekten başka çare de yoktu: Ya gemiyle gitmeyi kabul edip Codrington'un yapacakları göze alınacak, ya da Kap'da kalıp belki aylar boyu bir başka geminin gelmesini bekleyeceklerdi.

Bu gecikme, musonlar arasındaki kurak ve serin mevsimi kaçırmalarına yol açar, sıtma salgını mevsiminde onları doğu kıyılarına ayak basmak zorunda bırakmış olurdu. Zuga kararını verdi. «Sağolun, Amiral Kemp. Bir an önce Kaptan Codrington'a uğrayacağım.»

Thomas Harkness Zuga'ya iki gün sonra gelmesini söylemişti ve harita, bir an önce Quelimane'ye kapağı atmaktan bile daha önemliydi. Zuga Garniet'le Kaptan Codrington'a bir mektup gönderip ertesi sabah kardeşiyle birlikte ziyarete geleceklerini bildirdi. Kızkardeşinin erkekler üzerinde nedense büyük etkisi vardı. Amiral bile özellikle onu davet etmemiş miydi? Codrington'un öfkesini biraz olsun yatıştırmak için kardeşini öne sürmekten hiç çekinmiyordu işte. Ama şimdilik işi daha önemliydi. Tam yola çıkmışken döndü. Çekmecesinden Colt tabancasını aldı, tabanca doluydu. Eyer çantasına soktu. Atına atladı.

Harkness'in haritasını ne pahasına olursa olsun ele geçirmek zorunda olduğunu biliyordu.

Ağaçların arasında kulübe, terkedilmiş, sessiz, umutsuz bir görünümdeydi. Atından indi. Eyer çantasındaki tabancayı çıkartıp beline soktu. Ceketini ilikledi. Köpekler onu tanımış ti. Sessizce kapıya yaklaştı. Yumrukladı. Sonra kapının kolunu yokladı. Kilitliydi. Yüklendi, açılmadı. Evi dolandı. Kepenkler sımsıkı kapalı olduğundan içerisini göremedi. Harkness'in uşağına seslendi. Ses gelmedi. Kulübesine girdi. Kimsecikler yoktu. Kütler soğumuştur bile. Zuga yeniden eve döndü. Mutfak kapısını yokladı. Kilitliydi. En iyisi atına atlayıp hemen uzaklaşmaktı ama ille de haritayı istiyordu. Büsbütün alamasa da zararı yoktu, kopyasını çıkartabilsin, yeterdi. Bir köşede gözüne, üstüste yığılmış, paslı bahçe âletleri ilişti, içlerinden küçük bir orak seçti. Kapıyla pervazın arasına dikkatle soktu. Kilit zaten eskiydi, aşınmıştı. Dili kolayca açıldı. Kapıyı itti. Havanın kararmasına henüz vakit vardı. Bir an durdu. Derin bir soluk aldı.

Sonra usulca yarı loş koridora daldı. Bu koridor, kapalı kapıların arasından, öndeki büyük odaya kadar uzanıyordu. Zuga kapıları birer birer açarak yürüdü. Odaların birinde kocaman, sütunlu, perdeli bir karyola vardı, perdeler açılmış, yatak dağılmıştı.

Zuga çarçabuk büyük odaya geldi. Yarı karanlıktı. Bir an durdu. Gözlerinin alışmasını bekledi. O anda kulağına hafif bir uğultu geldi. Böcek vızıltısını andırıyordu. Tüylerinin diken diken olduğunu hissetti. Boğuk bir sesle:

«Bay Harkness!» diye seslenince uğultu büsbütün arttı. Yanağına konan bir şeyi tiksintiyle ürpererek itti. Sendeleyerek en yakın pencereye yürüdü. Kepenkleri zorlukla açabildi, oda ışığa boğuldu.

Thomas Harkness masanın başında, geniş Koltuklardan birine oturmuş, kayıtsız, Zuga'ya bakıyordu. Sinekler her yanına üşüşmüştü. Kocaman, maden mavisi ve yeşilinde, güneş ışığında parıldayan sinekler. Göğsünün ortasındaki derin, kapkara yaranın üzerinde sevinçle uçuşuyorlardı. Kar gibi aksakal pıhtılaşan kanla kararmış ve koltuğun altında da küçük bir kan gölü oluşmuştu.

Zuga uğradığı şoktan, birkaç saniye yerinden kıpırdayamadı. Sonra isteksiz, bir adım attı. Yaşlı adam, kocaman fil tüfeklerinden birini masanın ayağına, namluyu göğsüne dayamıştı, elleri hâlâ namlunun üzerinde kenetliydi.

Zuga, yüksek sesle, aptalca bir soru sordu: «Neden yaptın bunu sanki?»

Ve Harkness sadece bakıyordu. Sağ ayağının çizmesini çıkarmış, tetiği çıplak parmağıyla çekmişti, öldüğü zaman bile namluyu bırakmamıştı işte. Zuga, tabakasından çıkardığı bir yaprak sigarasını titreyen elleriyle yakarken, gene söylendi:

«Aptalca bir şey bu yaptığın.» ölüm kokusu odanın her yanına sinmiş, şimdi genzini tırmalıyordu.

Tütün dumanını derin derin içine çekti.

Üzülecek bir şey yoktu ortada. Adam sadece bir gün ve bir gece boyu tanımişti. Buraya gelişinin de tek bir nedeni vardı. Haritayı mümkün olduğunca olaysız, ele geçirmek. Peki, o halde neden sanki gözleri batıyor, dizlerinin bağı çözülüyordu? Gülünç bir şey! Belki de adamın ölümünden çok, bir çağın kapanmış olmasına dertleniyordu? Harkness Afrika efsaneleriyle içiçe girmiş, bir bütün oluşturmuştu. Zaten adam başlı başına bir tarihti.

Zuga ağır ağır, iskemlede oturan ölüye yaklaştı. Sonra avucunu uzatıp gözkapaklarını usulca kara gözlerin üzerine indirdi. Adamcağız bu haliyle çok daha huzur içinde gibi görünüyordu.

Sonra masanın kenarına ilişerek, sessizce, ölünün başında sigarasını içti bitirdi, izmariti koltuğun yanında duran kocaman bakır tükürük hokkasına atıp yatak odasına geçti.

Yataktaki çarşaflardan birini çekti, aldı geri döndü. Sinekleri öfkeyle kovaladıktan sonra çarşafı, oturan ölünün üzerine örttü. Harkness, ona verdiği öğüdü tutmuş, tam yakından, kalbe nişan almıştı. Zuga bu işi bitirdikten sonra, birden, üzeri dolu masaya dönüp telâşla haritayı aramaya koyuldu, ama aradıkça sabrı taşıyordu. Derken paniğe kapılır gibi oldu. Doğrulduğunda soluk soluğa kalmıştı, üzeri örtülü ölüye bakıp söylendi:

«Onu almaya geleceğimi biliyordun, değil mi?»

Masadan ayrılıp sandığa gitti. Rezeleri inleterek açtı kapağı, içinde altın gerdanlığın bulunduğu kese de kayıplara karışmıştı. Sandığı ta dibine kadar karıştırdı, aradı, taradı, bulamadı. Sonra odanın her yanında sistemli bir araştırmaya başladı Aradan bir saat geçti. Bir şey bulamayınca gene üzeri kalabalık masanın başına döndü. Bu arada sehpa da duran aslan avı tablosunun da yerinde yeller estiğini farketmişti. Birden kendi durumunu gülünç buldu, kıkır kıkır güldü: «Ballantyne'lere son bir şaka yaptın, değil mi? Zaten sen her zaman canının istediği gibi davranmıştın, Thomas Harkness, kimseye metelik vermemiştin, bravo doğrusu.» Elini, ölünün çarşafı ile örtülü omuzuna koydu: «Sen kazandın ihtiyar. O halde sırlarını da birlikte götür» Yapacak bir şey kalmamıştı, çarçabuk çıktı, atına atladı. Gidip savcayı ve yardımcılarını getirmesi bütün gününü aldı.

Thomas Harkness'i hemen o akşam, çarşafa sarılı olarak, bir ağacın altına gömdüler, çünkü vadi çok sıcaktı, kentten bir tabut gönderilmesini bekleyecek zaman yoktu. Savcı, malikâneye el koyar, eşyanın ve hayvanların listesini çıkartır, kapıyı mühürlerken Zuga oradan ayrıldı. Gün batımında kan ter içinde, toza toprağa bulanmış, bungalova dönerken, yaşlı adamın ölümüne hem çok üzülüyor, hem de kendisine son oynadığı oyundan ötürü ona kızılıyordu.

Bungalov'un kapısında atını seyise bırakıp içeri daldı. Bir içkiye ihtiyacı vardı Bardağına viski koyarken kardeşi odaya girdi, yanağını öpmek için uzandığında burun kıvırdı.

«Aman çok ter kokuyorsun, ağabeyciğim, bir an önce yıkanıp değişsen iyi olur. Bu gece Cartwright'lerde yemekteyiz. Haa, Zuga bu sabah sen gittikten sonra bir uşak sana bir şey getirmişti, çalışma odasına koydum.»

«Kim göndermiş?»

«Bilmiyorum, adamcağızın konuştuğu dili anlayamadım, üstelik dehşete kapılmış gibi bir hali vardı. Onunla konuşabilecek birini bulmama fırsat vermeden kaçarcasına savuştu gitti »

Zuga, viski bardağı elinde, çalışma odasına doğru yürüdü. Kapıda donakaldı. Geniş adımlarla içeri girdi. Dakikalar sonra Robyn içeriden bir kahkaha duyunca gitti, kapıyı açtı, merakla baktı. Ağabeyi masanın başında dikiliyordu. Masanın üzerinde ağzı açık bir keseden, pırıl pırıl bir gerdanlık sarkmıştı. Kesenin yanında bez kaplanmış bir harita serilmişti Zuga sırtını haritaya dönmüş, elinde tuttuğu kocaman bir tabloyu seyre dalmıştı. Tabloda bir atlı, bir de vahşi hayvan sürüsü canlandırılmıştı. Robyn ona bakarken Zuga resmi başaşağı etti, çerçevenin tahtasına kazılmış bir mesajı okudu:

«Zuga Ballantyne'e. Umarım tüm Monomatapa'larına kavuşursun. Ah ben de seninle gelebilseydim!

Tom Harkness.»

Zuga hâlâ gülüyordu Ama kahkahasında bir gariplik vardı. Robyn, ağabeyinin gözlerinin yaşlarla parladığını görünce şok geçirir gibi oldu.

Zuga gülerek peçetesine ağzını sildi. Gazeteyi eline aldı, salladı:

«Yahu kardeşim, seni yalnız bırakmamalıymışım meğer! Gerçekten ona bunları söyledin mi, ha? Söyledin mi?»

Bir gün önce yerel gazete, Robyn Ballantyne'ı hastaneye davet etmiş, genç kız da bu daveti seve seve kabul etmişti. Ameliyathaneye girdiği zaman, ameliyat masasının altında, temiz su kovalarının içinde cerrahın süngerleri ilgisini çekti. Cerrah bu süngerleri alıyor, hastanın kanını, cerahatini silip bir tepsiye bırakıyor, süngerler sonradan yıkanıp gene temiz su kovasına konuyordu. Başhemşire Robyn'i inandırmaya çalışıyordu:

«Sizi temin ederim, doktor inanın bana, hemşireler bu süngerleri iyice temizler, öyle getirirler. Bakın, işte.» Elini kovaya daldırdığı gibi bir sünger alıp Robyn'e uzattı.

«Gördünüz mü, nasıl da bembeyaz, ve yumuşacık?»

Robyn öfkesinden ne diyeceğini bilemiyordu: «iyi ama mikrop dolu bunlar. Kuzum siz hiç Joseph Lister adını duymadınız mı? Onun mikroplar konusundaki incelemelerinden haberiniz yok mu?»

Bu soruya o sırada viziteye çıkmış olan başhekim, karşılık verdi:

«Hayır doktor, Ballantyne, duymadık. Her kimse, o kişinin adını hiç işitmedik. Zaten böyle zırvalarla geçirecek zamanımız da yok bizim, hele erkek kılığına girip başkalarını aldatmaya kalkışmış sahtekârlarla uğraşmaya hiç vaktimiz yok »

Başhekim, karşısındaki genç bayanın kim olduğunu çok iyi biliyordu, çünkü dedikodular onun da kulağına çalınmıştı, üstelik, Robyn'i de onaylamıyordu. Robyn ise karşısındaki, ak saçlı, ak bıyıklı bayın kim olduğu konusunda hiçbir fikri yoktu ama ceketinin önündeki kurumuş kan lekelerine bakarak onun, eski okuldan bir cerrah olduğunu anlamakta güçlük çekmedi. Ameliyata sokak kılığında giren ve sonra da mesleğini herkese ilân etmek için kan lekeleriyle dolaşan bir cerrahtı işte. Gözleri öfkeden ateş saçarak ona döndü:

«O halde efendim, bilgisizliğinizi ve geri kafalılığınızı böyle hemencecik kabullenivermeniz beni çok şaşırttığını söylemeliyim.»

«Aman bayan ne bekliyorsunuz yani, her toz zerresinde, hem damla suda, hatta ellerimde tehlikeli zehir mi arayacağım?» Böyle diyerek ellerini Robyn'in burnuna doğru uzattı. Tırnaklarının altında koyu kan lekeleri kurumuştı O sabah da bir ameliyat yapmıştı.

«Evet efendim, aramalısınız, üstelik verdiğiniz her solukta ve şu pis elbiselerinizde de zehir aramalısınız.»

Onlar böyle şiddetle tartışırken gazeteci de konuşmaları telâşla not ediyordu. Umduğundan da fazlasını bulmuştu işte. Derken başhekim dayanamadı, okkalı bir küfür savurdu. Bunun üzerine Robyn de aşağı kalmadı «Seçtiğiniz kelimeleri de en azından şu beyaz sünger parçalarınız kadar pis görüyorum ki!» diyerek süngeri kaptığı gibi başhekimin suratına savurdu. Sular, adamın bıyıklarından elbisesine akarken Robyn yürüdü, ameliyathaneden çıktı Zuga okuduğu gazeteyi indirerek kardeşine sordu: «Gerçekten vurdun mu ona? Bazan hiç de bir hanımefendi gibi davranmıyorsun!»

«Doğru, haklısın ama hiç pişman değilim. Üstelik adamın başhekim olduğunu da bilmiyordum ki! Nereden bileyim?»

«Ama bak o senin hakkında ağzına geleni söylemiş. Diploması ne idüğü belirsiz bir tıp okulundan, kimbilir kimlerin yüzüne gülerek, ne yollardan aldığını yazmış. Üstelik hakkında dava açacağından da söz etmiş.»

Robyn kahvaltı sofrasından kalkarken güldü: «Neden, ona süngerle saldırdım diye mi açacakmış davayı? Hiç durmasın ama biz elimizi çabuk tutmazsak Kaptan Codrington ile randevumuza geç kalacağız.»

Kara Şaka'ya vardıklarında gemide bir telâştır gidiyor, bir yandan kömür, bir yandan su ikmal yapılıyordu. Codrington da güvertedeydi. Ceketini çıkartmıştı. Çevresindeki subaylardan bir baş daha uzundu. Güneşten ağarmış sapsarı saçları pırıl pırıl parlıyordu. Robyn'in aklında kaldığından daha da genç duruyordu. Çünkü keyfi yerinde, davranışları rahattı, kendi gemisindeydi. Çevresindeki kır saçlı, yanık tenli, rüzgârdan kavrulmuş kurt gemicilerin yanında âdeta yeni yetme bir delikanlı gibi görünüyordu ama bu izlenim, ziyaretçileri görür görmez dağılıverdi. Yüzüne, gözlerine buz gibi soğuk bir ifade geliverdi hemen. Zuga onu gülerek selâmladı: «Kaptan Codrington, ben Binbaş Ballantyne »

Codrington soğuk bir tavırla karşılık verdi: «Sizinle önceden tanışmıştık efendim.»

Zuga hiç oralı olmadı, sözlerini sürdürdü: «Size kardeşim doktor Ballantyne'ı takdim edebilir miyim izninizle?» Codrington Robyn'e bir göz attı. Başını çok hafif salladı: «Emrinizdeyim, hanımefendi. Bu sabahki gazetede, son karşılaşmamızdan beri yeni serüvenlerinizi okumuş bulunuyorum. Pek keskin görüşlüymüşsünüz hanımefendi, sağ eliniz ise dilinizden de güçlüymüş!» Bunları söylerken gözleri parlar gibi olmuştu. Sonra Zuga'ya döndü: «Amiral Kemp'den emir aldım. Sizleri Quelimane'ye götüreceğim. Hiç kuşkusuz önceki yol arkadaş larınıza oranla bizleri pek tatsız bulacaksınız. Her ne halse, yarın değil öbür gün tam öğle üzeri gemide olursanız minnettar kalırım, çünkü deniz çekilirken körfezden ayrılmayı tasarlıyorum. Şimdi izninizle.» Codrington elini uzatmaksızın, başıyla kısa bir selâm verdi, yanlarından ayrıldı. Zuga iyice bozum olmuş, suratı asılmıştı. «Hadi gidelim artık,» diyerek merdivene doğru yürürken Robyn yerinden bile kıpırdamadı. Kaptanın tayfabaşıyla konuşmasını bitirmesini bekledi Sonra:

«Kaptan Codrington, Huron gemisinden benim ısrarım üzerine ayrıldık. Bunun için şimdi başka gemi aramak zorunda kaldık. Haklıymışsınız. O gemi gerçekten de köle taşımak üzere hazırlanmış, St. John da bir köle taciriymiş. Bunu kanıtlamış bulunmaktayım.»

Kaptanın tavrı ansızın değişivermişti. İlgiyle sordu: «Nasıl?»

«Şimdi konuşamam, ağabeyim.. Ama bugün öğleden sonra Roger Bay iskelesinde olurum, saat üçte.» Ve döndü, yürüdü.

Amiral Kemp Koltuğuna kurulmuş, karşısındaki genç subayı cansıkıntısıyla dinliyordu, içinde bir duygu vardı. Bu adamın, şu Yüzbaşı Codrington'un bir gün gelip başına iş açmasından, bunca özlemle beklediği soyluluk unvanını simasını engellemesinden korkuyordu. Ne yazık ki böyle, parlak zekâlı, girişken subayları pek sevmezdi. Zaten kendisi de gençliğinde hiç böyle değildi Hatta «Uyuşuk» Kemp derlerdi ona. Ama bulundukları yerde genç subaylar, verilen görev gereği uzun süre başıboş kalıyor, aylar boyu bağımsız olarak sefere gönderiliyor, böylelikle bir üst rütbeli subayın sürekli gözetimi altında bulunmaktan kurtulmuş oluyorlardı. Bu nedenle de işte böyle kendi başlarına buyruktular.

Şimdi de Codrington diyordu ki: «Amiral Kemp, Huron'un bir köle ticareti gemisi olduğuna hiç ama hiç kuşku yok. Şu sırada açık denizde de değil, İngiliz karasularına demirlemiş durumda, iki saatte yanımda tarafsız tanıklar hatta bir yüksek mahkeme yargıcı olduğu halde gemiye girip arama yapabilirim. Sonra da gereken müeyyideyi uygularız. Şu St. John dedikleri adam çağımızın en iğrenç köle tacirlerinden biri. Adı şu kıyılarda efsane haline gelmiş. Bir yılda üç bini aşkın köle taşıdığı söyleniyor. Bu, bizim için bulunmaz bir fırsat.»

Kemp sonunda konuşabildi: «Çarşamba günü Hükümet konağında yemekteydim. Bay St. John Genel Vali hazretlerinin özel konuğuydu orada. Onun bir beyefendi olduğuna inanıyorum, üstelik kendi ülkesinde de etkili biri olduğu kuşkusuz.»

«Ama o bir köle taciri. Köle çalıştırıyor çiftliklerinde.» Robyn Ballantyne Amiralin çalışma odasında, pencerenin önünde oturduğu yerden ilk kez söze karışıyordu, iki erkek birden ona döndüler:

«Ben Huron'un ambarına girdim, köle taşımak üzere hazırlanmış olduğunu gözlerimle gördüm » Amiral Kemp'in iyice canı sıkılmıştı. Şimdi, şu genç kadınla ağabeyine de özel olarak davetiye göndermesi için sekreterine talimat verdiğine pişmanlık duyuyordu. Üstelik kız pek güzel de sayılmazdı, burnu geniş ve çenesi de iriceydi. Oysa ki amiral güzel kızlardan hoşlanırdı. Acaba sekreterine söyleyip davetiyeyi geri aldırsa mıydı? «Bana kalırsa, Amiral Kemp» diyordu genç kadın, «Huron'a bir araştırma heyeti göndermek, görevinizdir.» Yıllardır ona kimse böyle akıl öğretmeye kalkmamıştı

Genç kıza ters ters baktı. Sesinde bir acılık var mıydı? öyle ya, kaptan St. John yakışıklı bir erkekti. Bu genç bayan da onun gemisinde uzun bir yolculuk yapmıştı. İşin içinde bir bit yeniği vardı ama ne? Uluorta sordu:

«Öfkenizi tutamayıp başhekime saldırdığınız doğru mu, Bayan Ballantyne?» Sonra onun karşılık vermesine meydan bırakmadan sözlerini sürdürdü: «Besbelli çok çabuk duygularınıza kapılıyorsunuz. Ama sizin tanıklığınıza dayanarak dost bir ulusun önemli bir yurttaşına karşı düşmanca bir davranışta bulunmadan önce iyice düşünmem gerektiğini anlıyorum. Gene de, ziyaretiniz için teşekkür ederim, Bayan Ballantyne, yarın akşam bekliyoruz ama şimdi izninizle, Kaptan Codrington ile özel görüşmek istiyorum.»

Robyn kalktı, hışımla odadan çıktı. Kemp, Codrington'a karşı bu derece yumuşak davranmadı. Boyun damarları hiddetle şişerek, söylendi:

«Şu genç bayanı buraya, bize ait işleri konuşmak üzere getirmeniz çok yanlış bir davranıştı. Amerikan yönetimindeki değişikliği gözönünde bulundurmamanız da öyle. Bay Lincoln'un cumhurbaşkanı seçilmek üzere olduğunuzdan haberiniz yok mu sizin? Dışişleri Bakanlığımız, yeni

yönetimin köle ticaretine de bambaşka açıdan bakacağı inancındadır. Düşününüz bir, açık denizlerde de Amerikan gemilerinde araştırma yapma hakkına sahip olacağız. Bunun ne demek olduğunu anlayabiliyor musunuz? Ama elbette, bizim donanmanın küçük rütbeli subayları, başlarına buyruk davranışlarıyla Amerikalıların tutumunu değıştirmezerse...»

«Evet efendim.»

«Bakın Codrington, size son kez söylüyorum, daha önce de böyle, başımıza dert açmanıza kıl payı kaldığı olaylara neden oldunuz. Size yemin ederim, bir daha böyle düşüncesizce işlere kalkarsanız, sizi görevinizden uzaklaştırmakta bir an bile duraksamam, bilmiş olun.»

«Başüstüne efendim.»

«Şimdi, söyleyin bakalım, Mozambik boğazına doğru ne zaman yola çıkıyorsunuz?»

«Cumartesi günü demir almak üzere emir almış bulunuyorum efendim.»

«Hareket tarihini öne alabilir misiniz »

«Evet, efendim ama o zaman cephaneye ikmalimizi tamamlayamamış oluruz. Barut mavnasını cumartesi günü şafakta bekliyorduk da.»

Kep içini çekti, başını salladı:

«Pekâlâ, öyleyse, ne yapalım? Denize açıldığınızı görmek içimi rahatlatıacaktı ama anlaşılan çare yok. Gene de cumartesi sabahını dört gözle bekleyeceğim.»

Robyn genç yüzbaşını dışarıda, Cartwright'lerin arabasında bekliyordu. Bir süre hiç konuşmadılar. Sonra Robyn sordu: «Ne yapıyoruz şimdi?»

«Hiçbir şey.»

Yirmi dakika sonra, yokuşun başına vardıklarında aşağıda körfez ve Huron gözlerinin önüne serilince, genç kız sordu: «Şu canavara engel olacak bir çare gelmiyor mu aklınıza?»

«Hayır. Ya sizin?» Bir daha hiç konuşmadılar, iskeleye vardıklarında Codrington sordu: «Yarın gece amiralliğin verdiği baloya geliyorsunuz, öyle mi? Uyuşuk Kemp söyledi, duydum?»

«Hayır gelmeyeceğim, bu balolardan hiç hoşlanmıyorum, bir sürü boş kafalı insan, boş boş konuşmalar, dedikodular canımı sıkıyor. Hele o adamın bir kez daha konuğu olmayı hiç mi hiç istemiyorum.»

Codrington arabaya bindiklerinden beri ilk kez ona döndü. Pırıl pırıl teni, yay gibi karakaşlarının altındaki koyu yeşil gözleriyle bu kıızı güzel buluyordu. Ayrıca sağlam karakterli biriydi. Belli. Bu da genç adamda derin bir saygı uyandırıyordu, Kolayca başka bir duyguya dönüşebilecek bir saygı. Alçak sesle:

«Acaba fikrinizi değiştirmenizi umud edebilir miyim? Sizinle boş konuşmamaya çalışırım, iyi bir kavalie de olurum, dans ederiz.»

«Ben dans etmiyorum, kaptan.»

«Aman ne iyi, derin bir soluk aldım. Çünkü ben de zorunlu kalmadıkça dans etmeyi hiç sevmem.» Gülümsedi. Robyn onu ilk kez gülümserken görüyordu. O açık mavi gözlerindeki ifade tamamen silinmiş, gözleri neşeyle koyulaşmıştı adeta ağzının köşelerinde beliren iki çizgi, incecik, dümdüz burnuna kadar gidiyordu.

«Üstelik Uyuşuk Kemp'in ahçısı eşsizdir. Nefis yemekler ve ciddi söyleşiye ne dersiniz » Güneş yanığı teninde dişleri inci gibi düzenli, pırıl pırıl parlıyordu. Robyn de elinde olmadan gülümseyince genç adam fırsatı kaçırmak istemedi.

«Belki sizinle Huron'u tartışmak için yeni yeni planlarım da olabilir. Size yeni haberler getirebilirim »

Robyn kendini tutamadı. Güldü: «Bu öneriye hayır denebilir mi?» Codrington, onun gülünce ne kadar çekici olduğunu farketmişti:

«Sizi nereden alayım? Ne zaman?»

«Buna gerek yok. Ağabeyimle gideceğim ama eğer oradaysanız, sizinle konuşmak benim için zevk olacaktır.» Elini erkeğin koluna koydu. Hafifçe sıktı. Adamın kasları parmaklarının altında hemen kasılınca içi bir tuhaf oldu. Kaptan uzaklaşırken arabacıyı bekletti. Arkasından baktı.

Amirali ziyarete giderken tören üniformasını giymişti. Altın yaldızlı apoletleri omuzlarının genişliğini büsbütün belirtiyor ve kılıç kuşağı, belini sımsıkı sarıyordu. Robyn birdenbire, acaba vücudundaki tüyler de ensesinde topladığı saçları gibi, sarı mı diye düşündü. Bu düşüncesi onu hem utandırmış, hem de çok heyecanlandırmıştı. Eskiden böyle bir şey asla aklına gelmezdi. Ne zaman? Ne kadar eskiden? Huron'daki geceden önce elbette. Mungo St. John bunların hesabını verecekti. Hele dursun bakalım. Böylece suçu rahat rahat başkasının üzerine atarak, gözlerini kayığa binmiş,

uzaklaşan Clinton Codrington'dan ayırıp arabacıya döndü: «Lütfen eve gidelim,» dedi. Amiralin balosuna gitmemeye karar vermişti

Ama Zuga onu kandırmayı başardı. İkisi, Cartwright'lerin en büyük kızıyla birlikte, hava çok güzel olduğu için üzeri açık arabaya bindiler. Cartwright ile karısı, kapalı arabada onları izlerken bir yandan da tartışıyorlardı. Bayan Cartwright: «Onun Aletta'ya abayı yaktığına hiç kuşkusuz yok.»

«Karıcığım, adam meteliksizin biri nasıl olsa.»

«Ama beklentileri varmış, duyduğuma göre bu seferde voliyi vuracaktı. Hayatta çok başarılı olacak bir gence benziyor. Hiç kuşkusuz yok.»

«Ben bankada nakit parayı yeğlerim canım.»

«İnan bana, burada epeyce olay yarattı, genç kızların yüreğini hoplattı. Hem çok ciddi, duygulu bir genç, hem de pek yakışıklı. Aletta'ya uygun. Ona firmanda bir iş verebilirsin zaten »

Amirallik binası pırıl pırıldı. Bahçedeki ağaçlara da renk renk fenerler asılmıştı. Donanma bandosu, kırmızılı, sarılı üniformasını giymiş, üzeri açık terasta çalışıyordu. Açık hava pistinde, şimdiden vals ezgilerine ayak uydurup dönen çiftler yer almıştı, ipek pantolonlu, tokalı pabuçlu, başları peruklu uşaklar bayanların arabadan inip kırmızı haliya basmalarına yardım ediyorlardı. Merdiven başında vekilharç, gelenleri haber veriyordu «Binbaşı ve Doktor Ballantyne, Bayan Cartwright.».

Robyn, burada Kolonide her nereye gelse kadınların hemen ilgisini uyandırmaya henüz kendisini alıştıramamıştı. O girer girmez hep, bir fısıltıdır başlıyor, yüzler yelpazelerin ardına gizleniyor, bakışlar kaçırılıyordu.

Zuga da durumun farkındaydı. Mırıldandı: «Süngerini getirdin mi, kardeşim? Herhalde gene birine vurmanı bekliyor bunlar? Ya da etekliğini indirip pantolonla merdivenlerden yukarı koşacağını umuyorlar.»

«Sus, hain.» Yavaş, yavaş, gerginliği kayboluyordu. Altın sarısı, lâcivert, al üniformalı kalabalığa daldılar. Her yerde siyah gece giysileri, ipek gömleklerin beyaz dantelleriyle canlanıyordu. Kadınların etekleri çok geniş, tafta veya ipeklidendi. Gene de Londra modasını en az iki yıl geriden izliyorlardı. Pek azı omuzlarını açmak cüretini gösterebilmişti. Robyn'in elbisesi ise modaya hiç uygun değildi, çok eskiydi. Zaten böyle bir yere giyecek tek elbisesi de buydu. Kumaşı yünlü, eteği dardı, incilerle, pullarla filan da işlenmiş değildi. Saçına da ne devede tüyü, ne pırıltılı taşlar takmıştı. Ama bu haliyle inadına göz kamaştırıyor, herkesten farklı duruyordu. Codrington'a dans etmediğini söylemişti ya, hiç fırsatı olmamıştı da ondan. Ama şimdi, Zuga'nın Aletta Cartwright ile birlikte zarif dönüşlerle valse daldığını görünce derin bir pişmanlık duymadı değil. Biliyordu, kimse onu dansa davet etmeyecekti. Etse bile beceremezdi zaten. Hemen döndü. Tanıdık, dost bir yüz aradı. Kalabalıkta yalnız kalmak istemiyordu. Kararını değiştirip geldiği için pişmanlık duymaya başlamıştı bile. Kaptan Codrington'u görünce içi öylesine rahatladı ki, neredeyse oracıkta genç adamın boynuna sarılacaktı.

Gerçekten de oradakilerin en yakışıklılarından biriydi. Koluna girer girmez genç kadınların nasıl kıskanarak baktıkları gözünden kaçmadı. Genç adam onu bahçeye doğru götürürken;

«Burada,» diye fısıldadı. Robyn'in kim olduğunu sormasına hiç gerek yoktu. «Onu gördünüz mü?»

«Sizden beş dakika önce geldi. Genel Vali'nin arabasıyla. Şimdi de Valiyle birlikte Uyuşuk'un çalışma odasındalar. İşin en berbat yanı şu herife kimse dokunamıyor, kimse bir şey yapamıyor.»

Gece ilerleyip hava serinleyince donanma bandosu balo salonuna yukarıdan bakan orkestra balkonuna çıktı. Dans olanca hızıyla sürüp gidiyor, Mungo St. John özellikle zarif hareketleriyle herkesin gözlerini üzerine çekiyor, sanki yorulmak bilmiyordu. Hep de birbirinden güzel kadınlarla, kızlarla dans ediyordu. Clinton ile Robyn de onu seyredenlerin arasındaydı. Robyn bulundukları yüksek yerden, St. John'un başını kaldırıp ona bakmasını, istiyordu. Baksın ki o da gözlerindeki nefretle karşılık verebilsin. Ama St. John, bir defacık bile ondan yana bakmamıştı işte. Bir an, ona yaklaşmak için, salt bunun için, önce konuşmalarına karşın, Kaptan Codrington'a dans etmeyi bile önerecek oldu, hemen vazgeçti, İngiliz subayının şu zarif Amerikalıyla baş edemeyeceğini biliyordu. Clinton'un kolunda yemek salonuna geçerken St. John'u hemen önlerinde gördü Kolunda bir sarışın vardı. Koloninin en güzel, en zengin, en açgözlü dudu. Saçına taşlar, devede tüyleri takmış,

kabartmış, omuzlarını, göğsünü iyice açıkta bırakan, işlemeli, pırıltılı bir elbise giymişti. Mungo St. John ise o sade siyah beyaz gece giysisiyle, çevresindeki süslü püslü uniformaların hepsinden daha şıktı, daha göz alıcıydı. Robyn dayanamadı. Tıslar gibi bir sesle: «Kadın gözüdönmüş yosmanın teki,» diye seslendi. Yanı başındaki Clinton, şaşırdığını belli etmemeye çalışarak ekledi: «Adam da şeytanın ta kendisi »

St. John onları duymuş gibi, döndü baktı, eğilip gülümseyerek Robyn'i selâmladı, öylesine samimi, öylesine bilgiç bir gülüştü ki bu, genç kız sanki yeniden onun karşısında çırılçıplak soyunmuş gibi oldu. Gene o çaresizlik duygusu yüreğini kapladı. Çok büyük bir çaba harcayarak başını çevirdi ama Clinton onu dikkatle süzmekteydi. Bakışlarını kaçırdı. Gözgöze gelirlerse, düşüncelerini okuyacaktı sanki.

Gece yarısını iki saat geçmişti. Donanma bandosu, hâlâ pistte dönen sevgililer için daha ağır, daha romantik parçalar çalıyordu ama davetlilerin çoğu kendileri oynamasalar bile, en azından masalar çevresinde toplanıp sessizce oynayanları seyretmek ve ara sıra da özellikle cüretli bir oyuna alkış tutmak üzere birinci kattaki oyun salonuna çıkmıştı.

Odaların en büyüğünde Uyuşuk Kemp ile yaşlı kuşaktan davetliler, vist oynuyordu, ikinci odada, daha genç kuşak, daha hafif bir oyun, şimendifer oynuyordu. Zuga oradaydı. Kardeşi geçerken ona gülümsedi. Aletta Cartwright ile birlikteydiler. Robyn ile Clinton üçüncü ve en küçük salona geçti. Burada bir zamanlar yalnız Amerika'da oynanan bir oyun vardı. Ama bu kâğıt oyunu, sonradan sarayda da moda olmuştu. Kraliçe oyunu ilginç bulunca, imparatorluğun her yanında, poker adı oyuncuların dilinden düşmez olmuştu.

Ne var ki Majeste Kraliçenin gösterdiği ilgiye karşın bu oyun henüz bayanların erkeklerle birlikte oynayabilecekleri türden sayılmıyordu. Bu yüzden yeşil çuhanın başına yalnız erkekler toplanmıştı. Bayanlar da kelekler gibi çevrelerinde dolanıp duruyordu.

Mungo St. John kapıya karşı oturduğundan Robyn odaya adımını atar atmaz gördü onu. Sarışın dul omuzuna yaslanmış, ağzındaki yaprak sigarasını yakmak üzere kibrit uzatıyordu. St. John sigarasını yaktı, uzun, mavi bir duman savurdu, sonra bakışlarıyla kadına teşekkür edip oyuna dündü. Besbelli kazanıyordu. Önünde altın yığılıydı. Onlar seyrederken bir kez daha kazandı. Masada beş erkek daha vardı. Ve hepsi de çok sinirliydi. Hepsi de o oynadıkça heyecanlanıyor, o oyuna girmezse rahatlıyordu.

Robyn farkına varmadan masaya yaklaşmış, koluna girdiği Clinton'u âdeta sürüklemişti. O sırada oyunculardan biri,

«Bu gecelik elli lira yeter, izninizle baylar,» diyerek masada kalan birkaç kuruşunu toplamış, kalkıyordu. Robyn, Clinton'un kolunu parmaklarından kurtarıp usulca boşalan iskemleye oturduğunu görünce çok şaşırdı. «Sizlere katılabilir miyim, baylar?» Berikiler homurdanmakla yetindi. Sadece St. John başını kaldırıp nezaketle sordu:

«Ne kadar yüksek oynadığımızın farkında mısınız? Kaptan?»

Clinton karşılık vermedi. Sadece cebinden bir tomar beş liralık banknot çıkartıp masaya, yanı başına boydu. Bu miktar Robyn'i şaşırttı, en azından yüz İngiliz lirası olmalıydı. Sonra hatırladı: Clinton Codrington yıllardır şukıyılarda köle ticareti yapan gemileri başarıyla kovalıyordu. Ele geçirdiği gemilerden kazandığı ödül on bin İngiliz lirasını aşmıştı. Ama nedense Robyn onu hiçbir

zaman zengin biri olarak düşünmemiştir. Sonra birden, bu davranışıyla Clinton'un sessizce meydan okuduğunu ve Mungo St. John'un da gülümseyerek buna karşılık verdiğini sezdi. Paniğe kapıldı. Clinton Codrington'un kendisinden kat kat tecrübeli ve usta bir oyuncuya çıktığına hiç kuşkusuz yoktu. Alaydaki arkadaşlarına olan borcunu ödemek için kumarbazlığına güvenen Zuga'nın bile onunla kumarda baş edemediğini hatırladı, üstelik

Clinton hafifçe çakır keyifti. Şu saate kadar durmadan içmişti. Oyunu çok iyi bilse bile, herhalde yerinde kararlar verebilecek durumda değildi.

Zaten St. John oyunu hemen ele almış, dilediği yöne sokmuş, Clinton'u şaşırtmak, duraksatmak için ne mümkünse yapmıştı. Genç İngiliz, sinirliydi, kararsızdı besbelli. Seyirciler onun yüz lirayı yanına bırakıp masaya oturmasıyla iki usta kumarbazın kıyasıya çatışacağını düşünüp sevinmişler ama şimdi Clinton'un paraları erimeye yüz tuttukça ve aşırı ihtiyatlı, heyecanlı oynadığını görünce umutları suya düşmüştü.

Gerçekten de çok çekingen oynuyor, kazanabileceği oyunlara girmiyor, öte yandan çok düşük oyunlara girip ancak birkaç kuruş kazançla yetiniyordu.

Robyn onunla göz göze gelmeye, kendini daha fazla gülünç duruma düşürmeden masadan kalkmasını sağlamaya can atıyordu ama Clinton bakışlarını inatla ondan kaçırıyordu.

Bir aralık St. John, ortaya yetmiş lira koydu. Oyunun açık olduğunu bildirdi, öteki oyuncular çekildi Clinton hâlâ tereddüt ediyordu. O kadar ki, St. John onu alaya almaktan çekinmedi:

«Acelemin yok, yüzbaşı, sabaha kadar düşünebilirsiniz.»

Sonunda Clinton, oyuna katıldığını belirtmek üzere başını sallayınca St. John elindeki üçlüye değer kazandırabilmek umuduyla iki kart istedi. Kart istemek sırası Clinton'a geldiğinde, titrek parmağını kaldırarak «Bir» dedi ve verilen kâğıda korkuyla, çekinerek baktı. Besbelli, bir ful veya floş arıyordu. Şimdi konuşma sırası St. John'daydı, kâğıtlarına baktı, yüz ifadesi hiç değişmeksizin, iki katına çıkardığını söyledi. Masanın başında toplanmış, heyecanla oyunu izleyenlerden biri kendini tutamadı, söylendi: «Vay canına, dört yüz yirmi lira ha!»

Clinton Codrington ise tamamen değişmişti. Güneş yanığı yanaklarına hafifçe renk gelmiş, dudakları aralanmıştı, ilk kez St. John'a baktı. Kendine güven gelmiş gibiydi. Sanki sevincini belli etmemeye çalışıyordu. Hiç kuşku yoktu. Adam sevincinden yerinde duramıyordu. Yüksek sesle: «Ben de bir katına çıkartıyorum, sekiz yüz lira!» dedi. Kendini tutamıyor gibiydi. Herkes, onun, çok iyi bir kâğıt bulduğuna, oyunu kazanacağına yemin edebilirdi St. John ancak birkaç saniye düşündü, sonra gülümsedi:

«Kutlarım, aradığınızı bulmuşsunuz, el sizindir,» diyebildi.

Sonra çaresiz elini açtı, üç yedili vardı, o kadar.

Clinton sadece, «Teşekkür ederim,» dedi. O titrek kararsızlığı, silinip gitmiş, heyecanından eser kalmamış, soğukkanlılıkla paralarını topluyordu şimdi. Kadınlardan biri yanındakine sordu:

«Ne kâğıdı varmış?»

Öteki karşılık verdi: «Göstermek zorunda değil ki! Ötekiler oyundan çekildi.»

«Ah, merakımdan çatlayacağım »

Clinton paraları toplarken durakladı. Başını kaldırıp kadına baktı: «Rica ederim hanımefendi, yapmayınız. Yoksa vicdan azabı çektirirsiniz bana.»

Ve böyle diyerek kâğıtlarını yeşil çuhanın üzerine açıverdi. Tek tek, birbirine uymayan, hiç değeri olmayan kâğıtlardı bunlar, iki yedili bile bu eli almaya yeterdi St. John'ın açtığı üç yedili ise haydi haydi alırdı. Ama şu değersiz eliyle genç kaptan Amerikalıyı yenmiş, onun dokuz yüz liraya yakın parasını almıştı işte. Odadakiler, Clinton'un bu işi nasıl planladığını, zamanı gelinceye kadar, sözde. heyecanlanıyormuş gibi yapıp iyi oyuncu olmadığı izlenimini bile bile yarattığını anlamıştı. Çok iyi bir iş başarmış, fırsatı kollamış ve tam zamanında kesin darbeyi indirmişti. Odada bir alkış koptu

St. John hep öyle gülümsüyordu ama bu iş için kendini zorladığı belliydi. Yeniden kartları karıştırırken Clinton Codrington alçak, herkesin açık seçik duyabileceği bir sesle, tane tane konuştu:

«Demek bir karakuşçunun talihi bile sonunda tersine dönüveriyormuş! Ama açık söyleyeyim sizi burada kıştırarak yerde, o pis köle alışverişinizin başında kıştırmayı bin kez yeğlerdim.»

Odadakiler, ağızları şaşkınlıktan bir karışık, Clinton'a bakarak donakalmıştı. Şimdi St. John'un kartları karıştırırken çıkardığı hışırtıdan başka çıt çıkmıyordu. Karıştırırken kâğıtlara bakmıyor, gözlerini de Clinton'un yüzünden bir an bile ayırmıyordu, dudağında hep o gülümseme vardı ancak yanakları hafifçe kızarmıştı. Sordu:

«Tehlikeyle kucak kucağa yaşamayı seviyorsunuz anlaşılan?»

«Hayır, hayır! Ben tehlikede filan değilim. Deneyimlerimden, köle alışverişi yapanların hepsinin de korkak olduğu sonucunu çıkarmışımdır.»

Mungo St. John'un yüzündeki gülümseme birdenbire silindi. Yüzüne korkunç bir ifade geldi. Hep öyle kâğıtları karıştırmasını sürdürürken, Clinton donuk bir sesle sürdürdü:

«Louisiana'lı sözde centilmenlerin de kendilerine göre onur kuralları olduğunu sanırdım, ama size şu kadarını söyleyebilirim ki, bu onur kavramını siz, tutumunuzla inkâr etmektesiniz.»

Kimsenin soluğu çıkmıyordu. Suçlama çok ağırdı: Köle alışverişiyle suçlanmak bir İngiliz için hakaretlerin en ağır sayılırdı

İngiltere'de düello, Kraliçenin emriyle yasaklanmıştı. Gerçi gene arasına soylu kişilerin, tabanca veya kılıçla hesaplaşmak üzere yurt dışına, çoğunlukla da Fransa'ya gittikleri oluyordu. Ama burası, imparatorluğun gözbebeği,

Kap Kolonisiydi ve Kaptan da Kraliçenin subaylarındandı. Gece gerçekten de umutların ötesinde heyecan kazanmaktaydı. Şimdi işe bir de kan ve ölüm kokusu karışmıştı işte.

Bu sırada sancak süvarisi Amiral'in emri üzerine, vist oynanan odadan gelmiş, araya giriyordu:

«Baylar, bir yanlış anlaşma oldu herhalde.»

Ama iki adam da ondan yana bakmadılar bile Mungo St. John gözleri hâlâ Clinton'un gözlerinde, buz gibi bir sesle: «Hayır yanlış anlaşma olduğunu filân hiç sanmıyorum. Yüzbaşı Codrington'un hakaretleri başka türlü yorumlanamaz,» dedi.

Sancak süvarisi çaresizlik içinde çırpınıyordu:

«Bay St. John, size, Britanya topraklarında bulunduğunuzu ve Majeste Kraliçenin yasalarına boyun

eğmek zorunda olduğunuzu hatırlatabilir miyim acaba?»

Clinton da, buz gibi soğuk mavi bakışları Amerikalıya dikili, karşılık verdi: «Ama Bay St. John yasalara metelik vermez ki!»

Daha konuşacaktı ki, St. John onun sözünü kesti. Gerçi sancak süvarisiyle konuşuyordu ama sözleri tamamen Codrington'u hedef alıyordu:

«Majestelerinin konukseverliğini kötüye kullanmak aklımın köşesinden bile geçmez. Ama bugün öğleden önce yelken açıyorum. Dört gün sonra da 31 derecede 38 dakika güney enlemini aşacak, Majestelerinin sınırlarını çoktan geçmiş olacağım. Orada geniş bir ırmak ağzı vardır, iyi bir kumsal, demir atmaya da elverişli. Görmemek, bulamamak olanaksızdır.» Ayağa kalktı, üstüne başına çekidüzen verdikten sonra kolunu, güzel dula uzattı. Bir an durup Clinton'a baktı: «Kimbilir belki sizinle gene karşılaşır, bir kez daha onur sorununu tartışırız? O ana dek size iyi günler dilerim efendim.»

Çekip gidince sancak süvarisi, Clinton'a öfkeyle baktı: «Amiral sizinle konuşmak istiyor efendim,» diyerek Amerikalının peşinden seyirtti. «Bay St. John, Amiral beni size en iyi dileklerini iletmem için gönderdi. Yüzbaşısının o suçlamalarını hiç onaylamıyor kendisi, önemseydi geminize bir araştırma heyeti göndermek zorunda kalırdı zaten.»

«Bu da hiçbirimizin hoşuna gitmezdi, sonuçları da hoş olmazdı sanırım. Yankıları da.»

«Haklısınız efendim, gene de Amiral, bu koşullar altında, en yakın zamanda demir almanızın uygun olacağı görüşündedir.»

«Lütfen siz; de Amirale en iyi dileklerimi iletiniz ve öğleden önce körfezden ayrılacağımı kendisine bildiriniz.»

Kara Şaka'nın güvertesinden, Huron'un demir almasını, yelkenlerini teker teker açarak güneydoğu rüzgârında, körfezden ağır ağır çıkmasını seyrettiler. Dört saat sonra da Kara Şaka, barut ikmali yapıyordu. Bunun için tüm önlemler alınmıştı. Direğe kırmızı kırlangıç kuyruklu uyarı bayrağı çekilmiş, makine dairesindeki buhar kazanları söndürülmüştü. Mürettebat yalınayaktı. Güverte herhangi bir kıvılcımın alev almaması için sürekli hortumla sulanıyordu. Her barut fıçısı da gemiye alınır alınmaz, deliği, çatlağı olmasın diye inceden inceye göz geçiriliyordu.

Çarkçıbaşı kazanlarını ateşlerken Ballantyne seferinin son üyeleri de gemiye çıkmaktaydı. Zuga'nın elindeki' tavsiye mektupları bir kez daha yararlı olmuştu. Bu mektuplar sayesinde Cape Town garnizon kumandanı Zuga'ya, Hotanto piyade alayından gönüllü alması için izin vermişti. Harkness o uzun gecede onu uyarmıştı: «Afrika'daki ateşli silâh kullanabilecek, Hotantolardan başka yerli bulamazsın. Gerçi içkiye, kadına düşkünlürler ama iyi dövüşür, iyi yürürler, çoğu da sıtmaya, açlığa alışıktır. Onları çok dikkatle seçmeli ve gece gündüz dikkatle gözlemelisin.»»

Zuga gönüllü isteyince pek çok taleple karşılaşmıştı. Hotantoların yağma kokusunu ve istekli bir kadının kokusunu kilometrelerce öteden aldığı söylenirdi, üstelik Zuga da Britanya ordusunun hemen hemen üç katı kadar ücret öneriyordu. Zuga içlerinden on kişi seçmekte zorluk çekti.

Bu doğuluya benzer suratlı, çekik gözlü, çıkık elmacık kemikli, incecik, ufak tefek adamlardan ilk görüşte hoşlanmıştı.

Bu görüşüşlerine karşın onlar tüm öteki kabilelerden çok Afrikalıydı. Buraya ilk uğrayan gemicilerin Table Körfezinde karşılaştığı ilk yerlilerdi. Beyazların davranışlarını ve kusurlarını çarçabuk benimsemişlerdi.

Zuga, tek bir seçim yaparak sorununu çözmüştü. Bu, yüzünden yaşı hiç belli olmayan, suratı iyice buruşmuş ama saçında tek beyazı bulunmayan bir adamdı. «Yüzbaşı Harris'e fil avını ben öğrettim,» diye övünüyordu.

Cornwallis Harris Afrika avcılarının en ünlülerinden biriydi. «Onu Cashan dağlarına ben götürdüm.» Bu, otuz bir yıl öncesine ait bir olaydı. Demek ki şu küçücük Hotanto elli, altmış yaşlarında olacaktı. Eğer söyledikleri doğruysa. Zuga onu sınamak için:

«Ama ben Harris'in kitabını dikkatle okudum, senden hiç söz etmiyor?» dedi.

«Adım o zaman Jan Bloom'du.» Zuga adamı tanıdı, kitapta adı sık sık geçiyordu çünkü. En gözüpek avcılardan biri olarak hem de.

«Peki öyleyse neden değiştirip Jan Cheroot yaptın şimdi?»

«İnsan kimi zaman adından bıkar, tıpkı aynı kadından bıktığı gibi. Sağlığı için, canını kurtarması için ikisini de değiştirmesi gerekir.»

«Dokuz adam daha seç ama en iyileri olsun.» Çavuş Cheroot gambot tam islim tutarken onları gemiye bindirdi.

Hepsinin Enfield marka tüfekleri omuzlarında asılıydı. Neleri var neleri yoksa sırt çantalarına koymuşlar, kuşaklarındaki keselere de ellişer atımlık fişek takmışlardı. Çok mutlu oldukları sırıtışlarından belliydi. Çavuş Cheroot onları güverteye dizdi. Gerçek te kırmızı olması gereken ceketleri, zamanla değişmiş, on ayrı renk almıştı. Her birinin şapkası da ayrı bir biçimde eğilmişti. Ayakları ise çıplaktı. Zuga onların asker selâmını aldı, sonra:

«Pekâlâ çavuş, hadi bakalım şimdi çantaları açalım da şişeleri şuradan denize fırlatalım,» dedi.

Böyle der demez suratlarındaki sırıtışlar dondu kaldı. Oysaki genç Binbaşı kolayca kandırılabilir gibi görünmüştü. Jan Cheroot'un kara gözlerinde bir saygı parıltısı çaktı. Şu binbaşı yaman adammış meğer!

Clinton Codrington kıyıya yakın yol aldığından, kuzeye doğru ilerlerken, güneşte parlayan bembeyaz kumsalları ve koyu renk kayalıkları rahatça seyredebiliyorlardı. Clinton hem buhar kazanlarını ateşletmişti, hem de yelkenlerini açmıştı. Hızlı ilerleyebilmek için. Mungo St. John ile randevusunu kaçırmak istemiyordu. Tüm boş zamanlarını Robyn'le geçiriyor, bu arada her sabah da gemide dua ediliyordu. Oysa ki kaptanlar genellikle haftada ancak bir kez dua ettirirlerdi. Clinton gerçekten de dinine Robyn'in bağlı olduğundan çok daha fazla bağlıydı. Zaten babası, ağabeyi ikisi de rahipmiş, öyle söylemişti. Köle ticaretiyle savaşmanın da Tanrı buyruğu olduğunu kabullenmişti. Tanrının kendisini bu iş için görevlendirdiğine inanıyordu. Robyn de ondan giderek hoşlanmaya başlıyordu. Tam bir erkekti. Birlikte çalıştığı tıp öğrencilerinden bambaşkaydı. Gerçi onun yüreğini, Mungo St. John'ın, çarptırdığı gibi heyecanla çarptırmıyor mu ama iyi bir arkadaş, bir dosttu.

Zuga karşılaşma konusundaki fikrini her fırsatta açık açık ortaya koymaktan hiç çekinmiyordu:

«Karşınızda müthiş bir rakip var efendim,» diyordu, «izninizle şu kadarını söyleyeyim ki onunla kılıçta da, tabanca da da başedemezsiniz.»

«Ama o meydan okuduğu için silahları seçmek benim hakkım, ben de kısa gemici kılıcını seçiyorum işte.»

«Hayır, bu konuda sizinle beraber olamayacağım ne yazık ki! Bir meydan okuma olduysa eğer bu, sizden geldi. O da mutlaka tabancayı seçecektir»

Her gün, bıkmadan, usanmadan Clinton'u randevuya gitmekten vazgeçirmeye çalışıyordu. «Yahu, dinlesenize beni, artık düello filan kaldı mı ki? Üstelik böylesine keskin bir nişancıyla başedilir mi hiç? Zaten düelloya filan çağırın olmadı ki? Kim meydan okudu? Hiç kimse. Ben de oradaydım. Sizi şerefim üzerine temin ederim ki hiç kimseye meydan okuyup düelloya çağırılmış değildir. Bakın dinleyin beni, yoksa işinizden olacaksınız, donanmadan da, ordudan da atılacaksınız Amiral Kemp size bu randevuya gitmemeniz için emir verdi. Zaten sizi askeri mahkemeye vermek için fırsat kolluyor. Issız bir kıyıda vurulup ölmenizin kime yararı dokunacak kuzum? Eğer St. John bir köle taciriye onu nasıl olsa ileride bir fırsatını bulur daha iyi koşullarda ele geçirirsiniz.»

Ama ne dediyse, ne söylediyse boşuna nefes tüketmiş oldu. Bunun üzerine kızkardeşine gitti:

«Sen bu adama söz geçireceğe benzersin. Sen razı et bari.»

«Ama neden Zuga? Yüzbaşı Codrington'un onurunu savunmasına neden engel olmak istiyorsun? Başına bir iş gelecek olursa sen de Quelimane'ye gidemezsin de ondan değil mi? Yoksa adam ölmüş, ölmemiş, umurunda bile değil. Tanrı kendine bağlı olanları korur, bunu bilmiyor muydun?»

«Benim bildiğim bir şey varsa o da Tanrının sadece ve sadece daha çabuk ateş edip hedefe isabet ettirebilenleri koruduğudur, işte o kadar.»

Ama kızkardeşiyle de başedemeyeceğini artık iyice öğrenmişti

Kei ırmağının ağzını geçtiler, Britanya toprakları sona ermiş sayılıyordu öteki kimseye ait olmayan, yabani, vahşi, topraklardı. Buralarda sadece beyazların geri püskürttüğü yerli kabileler ve tekin olmayan, ipten kazıktan kurtulmuş haydutlar, bir de avcılar dolanıyordu. Güneyden göç eden Boer'ler bile buralarda durmayıp geçmiş, içerilere kıyı çizgisini yaylalardan ayıran dağların ötesinde yerleşmişti

Şimdi Kara Şaka'nın açığında yol aldığı şu kıyı, Kap'taki İngiliz Kolonisiyle Natal'in arasında

kalıyordu, kimseye ait değildi.

Codrington randevu yeri olan ırmak ağzını kolayca buldu. Zaten Huron da derin suların hemen başladığı yerde demirlemişti. Clinton Zuga'ya, sordu: «Düelloda tanışım olur musunuz? Subaylarımdan birinden isteyemem bunu. Uyuşuk Kemp duyarsa hemen sicillerine işler sonra. Ama siz alayınızdan izinli bulunuyorsunuz. Bu konuda açık seçik bir emir almış da değilsiniz. Sizin için bir sakıncası olmayacaktır sanırım»

Zuga çarçabuk düşündü. Düello orduda, donanmada olduğu kadar ciddi bir konu sayılmıyordu. Ordu kurallarında da henüz açık seçik bir yasak konmamıştı. Belki St. John ile görüşüp bu anlamsız karşılaşmayı, seferin selâmetini tehlikeye düşürebilecek bu girişimi önlemek fırsatını da ele geçirebilirdi. Bu yüzden: «Pekâlâ, kabul ediyorum,» dedi.

«Size minnettarım efendim.»

«Umarım şu iş bitince de minnetiniz devam eder. Şimdi hemen Huron'a gitsem iyi olacak. Yoksa bir saate kalmaz, hava kararır.»

Mungo St. John grandi direğinin dibinde onu bekliyordu.

«Yahu Mungo, şu anlamsız işe bir son veremez miyiz?»

«Elbette Zuga Sizininki özür dilerse bu iş unutulmuş olur.»

«Yahu, adam çılgının teki zaten. Ne diye tehlikeye atacaksınız kendinizi?»

«Çare yok demek, öyle mi? Evet bence de herif beş para etmez ama onu öldürürseniz, benim işimi de pek zorlaştırırsınız, biliyor musunuz?»

Mungo St. John bir kakhaha koyverdi: «Ah, Zuga sizinle ikimiz ortak çalışmalıydık, değil mi? Bakın size şu kadarını söyleyeyim. Şu dünyada epey yol alacaksınız, hiç kuşkusuz. Benim gibi, gerçekçi bir insansınız çünkü »

«Yok canım, beni götürecek adamı öldürürseniz nasıl yol alabilirim ki? Herhalde pek uzaklara gidemem, bu kesin. Anlaşılan vazgeçmeyeceksiniz, silâhları seçin bari.»

«Tabanca.»

«Elbette Yarın şafak sökerken şu kumsalda. Tamam mı?»

«Tamam. Tippi benim tanışım olacak.»

Zuga, az ötede duran yarı çıplak yaratığa kuşkuyla baktı:

«Kuralları anlar mı bari?»

«Tabancasını, işaret vermeden bir saniye önce ateşleyecek olursa Codrington'un başını hemen, oracıkta uçuracak kadar anlar. Bundan ötesi de beni ilgilendirmez zaten »

O gece Robyn Ballantyne'in gözüne uygu girmedi. Şafak sökmesine daha iki saat vardı. Kalktı, yıkandı, giyindi. Neden se eski deri pantolonuyla yün erkek ceketini giymişti. Gemiden inerken etekleri rahatsız edebilirdi, üstelik ceket de kalın İskoç kumaşındandı. Sabahın serinliğinde üşütmezdi. Kara hekim çantasını çıkartıp açtı. Kurşun yarasını temizlemek, çekilecek ıstıraplara son vermek için gerekli olanlar yerinde mi diye bir daha baktı. Gambotta hekim yoktu, Huron'da da öyle.

Onun için o sabah Robyn de ister istemez kıyıya çıkacak, düelloda bulunacaktı.

Kapı vuruldu. Clinton Codrington, yüzü sapsarı, içeri girdi. Genç kızı öyle, pantolonlu görünce çok şaşırmıştı, ama belli etmemeye çalıştı. Herhalde gece boyu onun da gözüne uyku girmemişti «İlâcın yararı oldu mu?»

Kaptan utançla başını eğdi. Evet, dedi. Robyn bir akşam öncesinden ona müshil vermiş, kahvaltı etmemesini de söylemişti. Çünkü kurşun, dolu mide veya barsaklarda daha büyük zarara yol açabilirdi «Şey, acaba birlikte dua edebilir miyiz, diyordum da, onun için rahatsız ettim.»

Elele tutuşup yere diz çöktüler, dua ettiler. Kalktıklarında İcaptan bir süre daha onun elini bırakmadı:

«Bayan Ballantyne, yani, Doktor Ballantyne demek istiyordum. Sizinle tanışmanın hayatımı nasıl derinden etkilediğini şu anda size anlatamayacağım. Bu sabah umduğum gibi giderse, daha sonra da sizinle bu konuda konuşmak isterdim.»

«Merak etmeyin siz, her şey yolunda gidecek.» Ne yaptığıнын kendisi bile farkına varmadan, Robyn, genç adama uzandı, dudaklarından öptü. Biran Codrington donakalmış gibi oldu, sonra beceriksiz bir hareketle genç kızı göğsüne öyle bir şiddetle bastırdı ki, ceketinin pirinç düğmeleri, göğsüne battı. Dişleri de kızın dudaklarını ezdi, acıttı. Erkek fısıldıyordu: «Sevgilim, ah, sevgilim benim.»

Robyn bu güçlü tepkiyi beklemiyordu. Şaşırdı ama sonra, onun kollarında olmaktan hoşlanıverdi. O da genç adamın boynuna sarılmak için kollarını kurtarmaya çabalarken Codrington bu davranışını yanlış anladı, hemen geri çekildi:

«Ah bağışlayın, birden bana ne oldu bilemiyorum.» Robyn büyük bir düş kırıklığına uğramış, erkeğin bu çekingenliğine de iyice canı sıkılmıştı. Düğmelerle dişler bir yana, öpüşme hiç de fena olmamıştı.

İki kayık da gemilerden aynı anda ayrıldı. Birbirlerinden yüz metre mesafeye yanaştılar, karaya çekildiler. İçindekiler bir kum yığınının ardına geçti. Burada gemilerden görülmeleri imkânsızdı. Mungo St. John ile Tippu bir uçta durdu. Mungo bir yaprak sigarası yakıp ellerini kalçalarına dayadı. Çevresini umursamadan, dağları, tepeleri seyre koyuldu. Daracık siyah bir pantolonla bol kollu, yakası açık beyaz bir gömlek giymişti. Beyaz gömlek, rakibinin nişan almasını kolaylaştıracaktı. Böylelikle kurallara titizlikle uyduğunu kanıtlamış oluyordu.

Robyn, kumsalın öte ucunda, Clinton'un yanında dururken gizlice Mungo'yu gözlüyor, ona duyduğu nefreti hatırlamaya çalışıyordu ama boşuna. Nedense bu adamın şeytansı varlığı onun duygularını kamçılıyordu. Yanıbaşında Clinton dimdik duruyordu. Lâcivert üniforma ceketini giymişti. Rütbesini belirtir yaldızlar, şafağın pembe aydınlığında parlıyordu. Güneşten ağarmış saçlarını alnından, şakaklarından geriye tarayıp ensesinde sımsıkı bağlamıştı. Zuga birkaç adım atıp kolunda gül ağacından tabanca kutusuyla ona doğru gelen Tippu'yu karşıladı. Tam ortada durdular Tippu kutuyu uzattı. Zuga tabancaları kadife yuvalarından alıp doldurdu. Uzun namlulu silâhları görünce Robyn ister istemez, Huron'daki geceyi hatırladı, dudaklarını ısırıldı.

Clinton onun bu davranışını yanlış yorumlamış olmalı ki ceketinin düğmelerini gözerken sözde onu yatıştırmaya çalıştı: «Telaş etmeyin Bayan Ballantyne » O da ceketinin altına, St. John rahat nişan alabilsin diye beyaz bir gömlek giymişti. Ceketini genç kıza uzattı, tam bir şey söylemek üzere ağzını açıyorken Zuga seslendi:

«Lütfen taraflar ilerlesinler.» Karşı karşıya gelince Zuga, barıştırmaya girişimini yineledi. Düellolardan önce bunun yapılması gelenektir:

«Baylar, ikinizden de bu sorunu kan dökmeden çözümlenizi rica ediyorum. Kaptan Codrington, meydan okuyan sizdiniz, özür dilemek ister miydiniz?» Clinton kısaca başını salladı, hayır dedi. «Bay St. John kan dökülmesini önlemek için yapabileceğim başka bir şey var mı?»

«Hayır efendim, sanmam.» St. John, sigarasının külünü dikkatle silkeledi.

«Pekâlâ, öyleyse. Hazır kumandasıyla ikiniz de onar adım atacaksınız. Ben yüksek sesle sayacağım. On der demez 'Ateş' komutunu vereceğim. O zaman dönüp silâhınızı ateşlemekte serbestsiniz »

Zuga durup Tippu'ya baktı. Uzun namlulu, ağızdan dolma bir tabancayı beline sokmuştu. Sonra elini kendi belindeki Colt tabancasının kabzasına götürdü:

«İki tanık da silahlıdır. Eğer taraflardan biri ateş komutundan önce ateş etmeye kalkışırsa, tanıklar tarafından vurulacaktır, iyice anlaşıldı mı, baylar? Pekâlâ, hadi bakalım. Bay St. John önce siz seçeceksiniz silahınızı.»

Mungo St. John sigarını kuma atıp ezdi, söndürdü. Tippu'nun uzattığı kapağı açık kutudan, bir saniye tereddüt ettikten sonra, tabancalardan birini aldı. Namlusunu göğe kaldırarak boş eliyle horozu açtı, kaldırdı.

Clinton da kutuda kalan tabancayı alıp elinde şöyle bir tarttı. Sonra yarı döndü. Kolunu uzatıp sazların orada cıvıldaşan parlak sarı kuşlardan birine nişan alıyor gibi yaptı. Onun bu kendine güvenir hali, Robyn'i rahatlatmıştı, içinden dua etmeye başladı.

Zuga geri çekilerek Robyn'e işaret etti: «Yerlerinizi alın baylar.» Robyn hep öyle dua ederek

Zuga'nın yanına gitti, birkaç adım gerisinde durdu Zuga ve Tippu silahlarını ellerine alıp hazır beklerken arkalarından güneş, tepelerin doruklarını yaldızlayarak ağır ağır yükseliyordu ama aşağısı hâlâ gölgeydi. Arada bir, kuşların kanat çarpmasından öte ses duyulmuyordu. Zuga birden, yüksek sesle: «Hazır!» diye bağırdı.

İki rakip, Zuga yüksek sesle sayarken geniş adımlarla birbirlerinden uzaklaşmaya başladı

«Beş.» Mungo St. John sanki biri bir şaka yapmış gibi gülümsüyor, gömleğinin bol kolları, yürürken dalgalanıyordu. «Altı.» Robyn yüreğinin küt küt attığını, göğüs kafesini parçalayacak gibi zorladığını hissediyordu «Yedi.» Clinton, beyaz üniforma pantolonuyla geniş adımlar atarken solgun yüzü donuk, ifadesiz, dudakları kısılıydı. «Sekiz.» Robyn, ilk kez, Clinton'un beyaz gömleğinin Koltuklarının havanın serinliğine karşın, terden sıırılsıklam olduğunu farketti

«Dokuz.» Birden onun adına ölesiye korktu, bir felâket önsezisine kapılmışçasına, tüm inancını yitiriverdi.

«On!» Bağırarak, onları durdurmak istiyordu, ileri atılmak, iki adamın arasına girmek istiyordu İkisinin de ölmesini istemiyordu. Ciğerlerini havayla doldurmaya çalıştı ama gırtlığı kupkuru kesilmişti. Bacaklarını da kıpırdatamıyordu. Zuga, çatlak bir sesle: «Ateş!» diye bağırınca ıslak, koyu sarı kumların üzerinde iki erkek de çok iyi çalışılmış bir ölüm balesi gösterisi yapıyormuşçasına, aynı anda döndü.

Sonra silah sesleri, tepelerde yankılanarak geri geldi. Kuşları ürküttü, iki silah birbirinden saniyenin yüzde biri kadar farklı bir zaman aralığıyla patladığı için, tek bir ses çıktı. Kalkmış mavi namlulardan ölümcül beyazlıkta barut dumanı fişkırdı, sonra namluların ikisi de, aynı anda yukarı doğru sendeledi, ama Robyn Mungo St. John'un namlusundaki dumanı saniyenin onda biri kadar bir zaman önce gördü ve hemen ardından kaptanın kocaman karabaşı yanağına bir şamar yemiş gibi şiddetle sarsıldı.

Geriye doğru attığı o tek, sarsak adımdan sonra, kendisini topladı. Elindeki tabancanın dumanı hâlâ tüterken rakibine baktı. Robyn derin bir soluk aldı. Mungo St. John'a bir şey olmamış, isabet almamıştı demek. Ona doğru koşmak isterken birden sevinci balon gibi sönuverdi. Şakağındaki sık saçların arasından koyu bir kan sızıntısı, yılan gibi kıvrıla kıvrıla iniyor, yanağından süzölüp beyaz ipek gömleğine ağır ağır damlıyor.

Robyn bağırarak için elini ağzına götürdü. Sonra, dikkati, bir başka tarafa yöneldi, Clinton Codrington'a baktı O da ayaktaıdı. Asker gibi dimdik duruyordu ama şimdi, ağır ağır, iki büküm olmaya başlamıştı. Tabancayı tutan sağ eli yanına sarktı, sonra parmakları açıldı ve süslü püslü silah, ayaklarının dibine düştü. Boş elini kaldırıp parmaklarını gererek ağır ağır göğsüne götürürken dizlerinin bağı çözölüyormuş gibi, dua edercesine dizüstü çöktü. Sonra göğsüne bastırıldığı elini kaldırıp parmaklarına bulaşan kana şaşkın, baktı. Sonra da yüzükoyun kuma serildi.

Robyn ancak bundan sonra kıpırdayabildi. Koştı, Clinton'un başında diz çöktü. Paniğın verdiği olağanüstü güçle onu sırtüstü çevirdi. Beyaz keten gömleğın önü, sedef düğmelerin on beş santim kala solunda, açılmış muntazam bir deliğın çevresinde oluşın kan çemberiyle lekelenmişti. Ateş etmek için yarı döndüğünden kurşun aşağıya, sola isabet etti. Ciğerleri hizasına. Ciğerler! Robyn umutsuzluğa kapılır gibi oldu. Ölüm demekti bu. Üstelik yavaş ve son derece ıstıraplı bir ölüm. Şu adamın kaçınılmaz bir biçimde, kendi kanında boğuluşunu seyretmek zorunda kalacaktı, çaresi yok.

Yanıbaşında kumlar çatırdayınca başını kaldırıp baktı. Mungo St. John gömleği kan içinde, başında dikilmişti. Tabanca kurşunu kulağının üzerini sıyrıp geçerken kafa derisini varmıştı. Oluk gibi akan kanı durdurmak için ipek mendiliyle yarayı bastırmaya çalışıyordu.

Soğuk, donuk bir sesle konuştu: «Kuşkum yok, sonunda memnun olmuşsunuzdur, hanımefendi!» Sonra birden döndü, kumsala doğru yürüdü. Ardından koşmak, onu durdurmak, açıklamak istiyordu Robyn. Ama neyi açıklayacaktı ki? Üstelik görevi burada, daha ağır yaralanmış olan bu adamın başında kalmasını gerektiriyordu. Clinton'un düğmelerini çözerken parmakları titriyordu. Yaranın ağzında çok az kan olması kötü bir belirtiydi. Demek kanama içerideydi, göğüs boşluğuna kan doluyordu «Zuga, çantam!» diye seslendi. Clinton mırıldanıyordu. «Hafif yaralandım canım. Bir yerim acımıyor. Sadece şuram uyuşuk, o kadar.»

Zuga sesini çıkarmadı, Hindistan'da pek çok kurşun yarası görmüştü Acı, yaranın ağırlığının belirtisi değildi. Eli veya ayağı delip geçen bir kurşun dayanılmaz derecede ıstırap verir de buna karşılık ciğerleri delen bir kurşun pek rahatsız etmeyebilirdi. Sadece bir şeye şaşıyordu, Mungo St. John neden bu kadar alçağa ateş etmişti, acaba? Çünkü yirmi adımdan pekâlâ iki gözün arasına nişan alıp vurabilirdi.

Robyn küçük yaranın hain, küçük, mosmor ağzını temizleyip kapatırken Zuga da tabancayı kumdan aldı. Namlu hâlâ sıcaktı. Mungo'nun neden tam isabet kaydedemediğini o anda anladı Mungo St. John gerçekte başa nişan almıştı ama Clinton da aynı anda tabancayı gözüne kaldırdığı için onun görüş alanını kapatmış, St. John'un kurşunu Codrington'un tabancasının horozuna çarpıp sapmıştı. Horozun üzerinde pırıl pırıl bir çizik vardı.

Bu, Clinton'un da başa isabet ettirmesini açıklıyordu. Daha deneyimsiz bir atıcı olduğu için St. John'un göğsüne nişan almış, kurşun tabancasına çarpınca namlu da yukarı tepmişti.

Zuga başını kaldırdı, tabancayı yakınlarında kayıtsız, bekleyen Tippu'ya uzattı. Dev, sesini çıkarmadan tabancayı aldı. Döndü, efendisinin peşinden gitti.

Gambottan gelen dört denizci Clinton'u kendi pelerinine yatırıp hamaktaymış gibi kumsala taşıırken St. John kendi gemisine çıkıyordu. Kaptanı Kara Şaka gemisine bindirirken de Huron demirini almış, güneybatı rüzgârından yararlanarak, doğan güneşte denize açılmaktaydı.

Clinton Codrington, yirmi dört saatte, çarçabuk kendini toparlayarak Robyn'i çok şaşırttı. Robyn her an onun dudaklarında kan göreceğini, yaralanan ciğerin iflâs ettiği için solunumun güçleşmesini bekliyor, sık sık dinleme borusunu hastanın göğsüne dayayıp dinliyor, ciğerin göğüs kafesine sürtünürken çıkartacağı kuru sesi duymaktan korkuyordu, ama korktuklarından hiç biri başına gelmedi.

Gerçekten de Clinton göğüs boşluğunda kurşun bulunan bir hasta için fazlasıyla iyi durumdaydı. Sadece sol kolunu kıpırdatamıyor ama doktora bol bol öğüt veriyordu.

«Tabii kan alacaksınız, değil mi? Mutlaka almalısınız ama. O kara, kokuşmuş kan akıtılmalı. Yoksa ateşim yükselir» Robyn oralı değildi. Yaranın çevresini temizledi. Hastayı doğrultup göğsünü sargılarla sardı. Clinton bir bakıma haksız sayılmazdı, çünkü ömür boyu donanma hekimlerinden başka hekim görmemişti. Onlar da kan almaya bayılır, her fırsatta ilk iş bunu yaparlardı. Robyn onu tersler gibi:

«Artık o karanlık çağlar çok gerilerde kaldı, 1860'dayız.» diyerek hastayı hafifçe itip yatırdı, böyle bir yaranın yol açacağını bildiği titremeyi önlemek için üzerini sıkı sıkı örttü. Ama hastada titreme, ürperme olmadı. Korktuğu gibi midesi de bulanmadı. Yirmi saat süresince gemisini yattığı yerden yönetti Gene de Robyn, kurşunun hâlâ orada durduğunu ve ergeç birtakım tatsız durumlara yol açacağını çok iyi biliyordu. Ait, keşke bilim cerraha vücuda giren yabancı bir maddenin yerini tam olarak gösterecek kadar gelişmiş olsaydı! O zaman kurşun göğüs içinden kolayca çıkartılabilirdi.

O akşam Robyn kaptanın yatağının yanı başına kurulan bir hamakta yattı, gece boyu yalnız bir kez, hasta susuzluktan şikâyet edince ona su içirdi. Derisinin kuruduğu dikkatinden kaçmamıştı. Ertesi sabah korktukları başına geldi.

Clinton yarı baygındı. Çok ıstırapı vardı. En ufak bir kıpırdanışta inliyor, bağıırıyordu. Gözleri iyice çukura kaçmış, dili pas tutmuş, dudakları kuruyup çatlamıştı. Su içmek istiyordu durmadan, alev alev yanıyor, kendini oradan oraya atıyordu Şişmiş, yaralı göğsüyle pek güç soluk alabiliyordu. Gözleri parıl parıldı. Robyn vücudunu serin suyla silmek için sargıları açtığında ancak hafifçe pembeleşmişti. Aldığı koku onu yanıltmadı, öylesine bildik bir kokuydu ki.

Yara küçülmüştü ama üzerinde oluşan kabuk çok ince olduğundan Clinton'un en ufak bir kıpırdanışıyla çatladı. Hardal renginde, kalın bir kabarcık oluştu. Bu, iyileşmeye yüz tutan yaralarda değil, işler kötüye gittiğinde görülen türden bir iltihaptı. Doktor kabarcığı dikkatle silip temizledikten sonra, soğuk deniz suyuna süngerini batırıp Koltukaltındaki sert şişliği ve göğsünü sildi. Göğüs boydan boya çürümüş, kan oturmuştu. Ama tam kürek kemiğinin altındaki bir bölge özellikle duyarlıydı. Oraya değer değmez hasta bağıırıyor, alnı, yüzü terliyordu. Yarayı yeniden temiz sargılarla sardı. Sonra dudaklarını aralayıp zorla birkaç damla uyuşturucu damlattı. Hasta huzursuz bir uykuya dalarken onu seyretti. Yüksek sesle: «Yirmi dört saat.» diye söylendi, öyle çok görmüştü ki böylesini. Kısa zamanda iltihap tüm vücuda yayılacaktı. Çaresizdi. Göğüs kafesine hiçbir cerrah giremezdi, şimdiye dek hiç denenmemiş bir yöntemdi bu. Zuga kamaraya girince başını kaldırıp baktı. Ağabeyi sordu:

«İyiye gidiyor mu?»

Robyn olumsuz bir baş işareti yapınca Zuga hiç de şaşırılmış gibi görünmedi. Bunu bekliyordu zaten. «Sana yiyecek bir şeyler getirdim, iç şu çorbayı İçinde et de var, iyi gelir.» dedi.

Robyn ne kadar acıktığının farkına varmamıştı. Sert gemi ekmeğini çorbaya doğrayarak seve seve yedi.

Zuga anlatıyordu: «Tabancalara az barut koymuştum, olabildiğince az tabii. Mungo'nun kurşununun horoza çarptıktan sonra göğüse gireceğini hiç tahmin etmezdim Gücünü yitirmiş olmalıydı kurşun.»

«Yaa, öyle mi? Horoza çarptığını söylememiştin bana.»

Zuga omuz silkti: «Ne önemi var artık? Ama kurşun sapmıştı.»

Ağabeyi gittikten sonra Robyn on dakika kadar hareketsiz oturup düşündü. Sonra tekrar sargıları açıp yarayı inceledi Büyük bir dikkatle teker teker kaburgaları yoklamaya başladı. Kemiklerden hiç biri kırılmamıştı ama kurşun gene de aradan içeri girmiş olabilirdi. Sonra parmağını göğüs kafesinin dışına doğru bastırınca kemik kemiğe değişiyor gibi bir izlenime kapıldı ya da bir parçası ayrılmış olabilirdi, kıymık gibi. Gene, hastanın ıstırap çağlıklarına göre yönünü bularak incelemeyi sürdürdü.

Sonunda omuz altında bir noktaya değince hasta korkunç bir çığlık atarak doğruldu. Yüzünü yeniden ter bastı. Ama doktorun parmağının ucuna bir şey gelir gibi olmuştu. Bu ne kemikti, ne de kas.

Heyecandan solukları sıklaştı. Clinton, Mungo St. John'a yan yan döndüğü için, kurşunun, tahmininden başka bir yol izlemiş olması mümkündü. Namluya az barut doldurulduğuna ve kurşun horoza çarpıp saptığına göre, göğüs kafesine girecek hızını yitirmiş olabilir, kemiğe çarpıp derinin altında kalmış, parmaklarının izlediği yol boyunca iki kaburga arasındaki yoldan kaymış olabilirdi. Sonunda da sırt kaslarının arasına gömülüp kalmıştı.

Evet, belki de yanıliyordu ama hasta nasıl olsa ölecekti. Hem de çok yakında. Kararını verdi: «Keseceğim.» Başını kaldırıp kamaranın tavan penceresine baktı. Daha iki saat gün ışığından yararlanabilirdi. Kamaradan çılgın gibi koşarak çıktı, bağırdı: «Zuga! Gel çabuk!»

Robyn hastaya biraz daha uyuşturucu verdi. Tehlikeli olduğunu biliyordu ama başka çare yoktu. Son otuz altı saattir epey uyuşturucu verilmişti zaten. Giderek azalan ışıktaki, ilâcın etkisini göstermesini bekledi. Sonra Teğmen Denham'a, yelkenleri kışmasını, motor devinimini düşürüp gemiyi mümkün olduğu kadar az sarsması için haber gönderdi. Zuga onlara yardım etmek üzere iki denizci seçmişti. Biri tayfabasıydı, görmüş geçirmiş bir adam. Öteki de subayların kamarotuydu ve sessiz, ağırbaşlı tavırlarıyla Robyn'i etkilemişti.

Şimdi üçü Clinton'u yan döndürürken kamarot altındaki yatağa temiz bir yelkenbezi serdi. Sonra Zuga çarçabuk Clinton'un el ve ayak bileklerini yumuşak pamuk iplerle bağladı. Tayfabası iplerin ucunu yatağın baş ve ayak uçlarına bağlamasına yardım etti. Hemen hemen çırılçıplak vücut böylece, çarmıhtaki İsa gibi gerildi. Robyn Zuga'yı, içinde kaynar su bulunan kovayla sabunu işaret ederek: «Ellerini yıka!» dedi.

«Nedenmiş o?»

«Yıka çabuk, tartışacak zamanımız yok.»

Robyn'in elleri de sıcak sudan haşlanmış, kıpkırmızı kesilmişti. Sonra geminin kokulu romuna batırdığı âletlerini kuruladı Clinton'un kürek kemiğinin dibindeki alev alev yanan yeri de aynı bezle sildi. Clinton, oraya dokunulunca sıçradı, bir şeyler mırıldanır gibi oldu. Robyn hastanın başını kavrayıp hafifçe geriye çekti. Dişlerinin arasına bir parça üstüğü sıkıştırdı. Sonra Zuga'ya işaret etti. Zuga hastanın omuzlarını sımsıkı kavrayıp yüzükoyun yuvarlanmasına engel olacaktı. Robyn yatağın başucundaki rafa dizdiği ameliyat âletlerinin arasında ustura gibi keskin bir neşteri seçip vücuttaki yabancı cismin ele geldiği yere hızla batırdı. Clinton şiddetle kıvrandı. Bağırmak istedi ama ağzındaki üstüğüyü ısırarakla yetindi. Robyn etin altında, aradığını bulmuştu artık. Çarçabuk, hiç duraksamadan kesip deriyi açtı, alttaki kas lifini izleyip kasları katman katman kesti, açtı, derine, daha derine daldı. Clinton bağlıydı. Gene de kıvranıyor, hırıldıyor, olanca şiddetiyle üstüğüyü ısıırıyordu. Robyn ter içinde kalmıştı, işini çarçabuk bitirmesi gerektiğini biliyordu. Kan damarlarını kestikçe katkıtle bağlıyor, düğümlüyordu. Üç erkeğin de gözlerinin üzerinde olduğunun farkındaydı. Sonunda neşter yerini buldu. Parmaklarının arasından ansızın parlak sarı bir sıvı fişkırdı. Küçücük kamarayı mide bulandırıcı, iğrenç, dayanılmaz bir koku kapladı. Bu iltihap fişkırması ancak bir saniye sürdü, sonra yarayı kapkara bir şey tıkadı. Pensin ucuyla, o kara şeyi çıkartınca yeniden iltihap fişkırdı: Tüfek sıkısıydı bu. Kurşun onu da etin içine gömmüştü. Robyn derin bir soluk aldı. Demek haklıydı. Kurşunun geçtiği yolu bulmuştu işte. Yeniden işe koyuldu. Parmakları kurşunun açtığı tünele

saldırdı, sonunda onu yakaladı. Ama kaygandı, ağırdı.

Gömüldüğü yerden çekip çıkartamadı. Biraz daha kesip açması gerekti. Sonunda güçlükle çekip alabildi. Sabırsızlıkla rafa bırakırken kurşun tahtaya vurdu, ses çıkardı. Robyn şimdi hemen kapatmak istiyordu ama kendini tuttu, on saniye kadar daha araştırdı. Çok da iyi yapmıştı. Yarada çürümüş ve pis kokulu bir bez parçası daha bulup çıkardı. «Göml kten kopmuş. Artık çıkabiliriz.» Bu defaki bez, beyazdı. Yarayı çarçabuk dikti, cerahatin akıp gitmesi için ufak bir dren bırakmayı da unutmadı. Doğrulduğunda yaptığı işten çok memnundu. St. Matthew hastahanesinde böylesine düzenli dikiş diken biri daha yoktu. Yaşlı, deneyim sahibi cerrahlar bile bu açıdan onunla boy ölçüşemezdi.

Clinton acıdan bayılmış gitmişti. Vücudu terden sırılsıklamdı. Bilekleri de ne denli yumuşak olursa olsun, kıvranır debelenirken iplere sürtünmekten kızarmıştı. Robyn usulca:

«Çözün,» dedi. Büyük bir gurur duyuyordu. Sanki bu adam tamamen onundu. Artık onun malıydı. O yaratmıştı, çünkü gerçekten de tutmuş, ölümün eşiğinden döndürmüştü onu. Biliyordu böylesine gururlanmak büyük bir g nahtı ama bu koşullar altında bu kadarcık günah işlemeyi de hak etmemiş miydi?

Clinton mucize denecek kadar kısa bir zamanda iyileşmişti, toparlandı. Ertesi sabah tamamen kendine gelmiş, ateşi düşmüştü. Gerçi henüz solgundu ve çok halsizdi ama doktor onu yukarıya, güneşe taşıtınca karşı çıkacak kadar gücü gene bulabiliyordu.

«Soğuk hava kurşun yaralarına hiç de iyi gelmez. Bunu herkes bilir.»

«Herhalde size kalırsa önce iyice kanınızı akıtmalı, sonra da kamaram dediğiniz o cehennem gibi sıcak, küçücük deliğe tıkmalıydım, öyle değil mi?»

«Evet, şey, donanma cerrahı olsaydı aynen böyle yapardı.»

«Tanrıya şükredin ki ben donanma cerrahı değilim.» İkinci gün yardım edilmeksizin kendi kendine oturup kurt gibi yiyebiliyor, üçüncü gün, oturduğu yerden gemiyi yönetiyor, dördüncü gün ise yeniden kaptan köprüsündeki yerini almış bulunuyordu. Gerçi kolu henüz askıda ve rengi soluktu ama gene de, bir saat aralıksız ayakta durabilecek kadar gücü vardı. O gün Robyn dreni yaradan çekip çıkardı, ardından yaranın iyileşmeye yüz tuttuğunu belirtir bir cerahat aktığını görünce rahat bir soluk aldı. Artık kuzeye doğru ilerledikçe hava ısınıyor, sıcak ısı artıyordu. Deniz de giderek koyu mavi bir renk almaktaydı. Uçan balıklar gene incecik, gümüş kanatlarıyla, gemiyle yarışmaya başlamışlardı. Portekizlere ait Lourenço Marques limanına varmadan bir gün önce, akşam üzeri Robyn Clinton'un dikişlerini pansuman yapıyordu. Yaralar çarçabuk iyileşmekteydi. Gömleğini giymesine yardım eder, sonra da düğmelerini iliklerken Clinton ciddi bir ifadeyle; «Hayatımı kurtardığınızın farkındayım,» dedi.

«Yöntemlerimi onaylamadığınız halde, öyle mi?»

«Küstahlık ettiğim için sizden özür dilerim. Çok usta bir hekim olduğunuzu kanıtladınız.» Ama Clinton bu kadarla kaldı, başka bir davranışta bulunmaya kalkışmadı. Robyn o gece günlüğünde, «Yüzbaşı Codrington bir kadının her türlü koşulda sonsuz güvenebileceği bir erkek olduğunu kanıtladı. Ne var ki, biraz daha cüretli olsa, çok daha kazanacak.» diye yazmakla düş kırıklığını dile getirmiş oluyordu. Tam günlüğünü kapatıp kaldıracakken aklına bir şey geldi. Sayfaları geriye doğru çevirdi, Huron'un Cape Town limanına girmesinden bir gün önce boş bırakılmıştı. Hangi sözcüklerle anlatılabilirdi ki o gece? Her saniyesi belleğine kazınmamış mıydı? Boş sayfaya birkaç dakika sessizce baktı, zihninden birtakım hesaplar yaptı. Cevabı bulunca buz gibi soğuk bir ter boşandı sırtından. Bir daha hesapladı, aynı sonuç! Defteri ağır ağır kapadı. Günü bir hafta gecikmişti. Korkuyla elini karnına bastırdı. Sanki orada bir şey varmış gibiydi. Clinton'un etine saplanan tabanca kurşunu gibi bir şey...

Kara Şaka, sıtma cehennemi olarak ün salmış olmasına karşın, kömür ikmali için Lourenço Marguese uğradı. Robyn'in Afrika ateşli hastalıkları konusunda birinci elden, deneyimlere dayanan bilgisi yoktu ama bu konuda yazılanların hemen hemen hepsini okumuştı, 'özellikle babasının yazdıklarını. Ona göre Afrika sıtması dört tipti. Belirli bir sürede tekrarlayan ateşlenmeler, günlük, üç günlük, dört günlük diye ayrılıyordu. Bunlara sıtma deniyordu. Bir de dördüncüsü vardı ki ona da kara humma veya sarı humma adı veriliyordu. Fuller Ballantyne bu hastalıkların bulaşıcı olmadığını da, bir sarıhummalının kusmuğunu bardağa koyup içerek kanıtlamıştı. Babası yazılarında bu hastalıkların ancak tropik bölgelerde gece havasını solumakla insana geçtiğinde diretiyordu, özellikle bataklıkların, durgun su birikintilerinin bulunduğu bölgelerin havası çok tehlikeliydi ona göre. Özellikle Afrika kıtasına ilk ayak basan beyazlar çok dikkatli olmalı, hastalığa karşı önleyici tedbir

almalıydı. Bunun birinci ilâcı, Peru ağaç kabuğu ya da kinin adı verilen ilâçtı. Günde beş doz kinin alınır sa hastalık önleniyordu. Ya da insan yakalansa bile bir soğuk algınlığı kadar hafif geçirebiliyor, ancak kinin dozunu arttırması gerekiyordu. Ama Fuller Ballantyne, salt Avrupalıların Afrika'ya yerleşebilmesi için bu hastalığın önemini azaltmaya çalışmakla suçlanmıştı. Robyn bu suçlamaların belki de yersiz olmadığını düşünüyordu, çünkü İngiltere'nin soğuğu babasındaki sıtmayı depreştirdiğinde hastalığın hiç de öyle soğukalgınlığı gibi kolay ve tehlikesiz olmadığını gözleriyle görmüştü genç kız. Gene de Robyn, babasının öğütlerini yerine getiriyor, her gün kendisi de, beş tane kinin hapı alıyor ve ağabeyine de, tüm bu itirazlarına karşın Kaptan Codrington'a da zorla içiriyordu. Ama Zuga'nın piyadelerine söz geçiremiyordu. Hotantolar o beyaz toza el bile sürmek istemiyordu. Robyn'e göre de babasının dediği gibi bu adamlarda hastalığa karşı doğuştan bir bağışıklık vardı.

Kinin stoku iki yıl sürece k adardı, yani Afrika seferi boyunca, ancak yetecekti. Bu yüzden gemicilere kinin veremiyor, vicdanının sesini de hiç birinin gece karada kalmayacağını ve tehlikeli havayı solumayacağını düşünerek bastırmaya çalışıyordu. Zaten gemi açığa demirlemişti. Sivrisinekler ve öteki kanatlı böcekler buraya dek uçamazdı.

Limanda demirledikleri ilk gece kıydan müzik sesi, sarhoş kahkahaları, kadınların tiz çığlığı başaltında yatan Hotantoların kulağını tırmalamış, deniz kıyısındaki barların, genelevlerin ışıkları gözlerini almıştı, üstelik hepsinin cebinde de Ballantyne'in avans verdiği altınlar ağırlığını duyurmaktaydı. Cheroot  avuş, geceyarısından az önce Zuga'yı uyandırdı, öfkesinden tirtir titriyordu: «Gitmişler.» dedi. «Sıçan gibi yüzerler zaten, içmeye, kadın peşine gitmişler hepsi de. Gidip yakalayalım, getirelim hemen.» Bu öfkesine azıcık da kıskançlık karışmamış değildi. Nitekim karaya çıkar çıkmaz adamların bulunduğu yerin kokusunu aldı. «Sen gir içeri, Efendi, ben burada beklerim,» diyerek elindeki kısa meşe sopayı zevkle kavradı.

Tütün dumanı ve ucuz rom kokusu, içeri girer girmez bir duvar gibi Zuga'nın yüzüne çarptı. Ama askerleri, Zuga'yı daha eşikte görüp tanı mıştı. Dört kişiydiler. Masaları devirerek şişeleri kırarak bir an önce savuşalım derken kapıya sıkıştılar. Sonra kendilerini g   belâ dışarıda buldular. Zuga belki yarım dakika, kalabalık içinde kendine yol bulmaya savaştı. Sonunda arka kapıya ulaşabildiğinde Cheroot  avuş, Hotantoları yan yana yere yıkmıştı bile. Zuga kaygıyla sordu: «Onları  ld rmedin ya?»

«Yok canım! Kafaları taş gibi sağlamdır.» Cheroot sopasını kuşağına soktuğu gibi eğildi. Yerde yatanlardan birini aldı, çelimsiz görünüşünden umulmayacak bir çeviklikle omuzladığı gibi kumsala indirdi. Hepsini teker teker taşıdı böylece. Orada bekleyen kayığa fırlattı. «Hadi şimdi de gidip ötekileri bulalım.» Onları da teker teker, gizlendikleri yerlerden bulup çıkardılar: Sonuncusu olan dokuzuncuyu ise, rıhtımın hemen arkasındaki daracık sokakta, balçık duvarlı bir kulübede, koskocaman, çırılçıplak bir Somalili kadının kollarından zorla çekip alabildiler.

Zuga kayıktan Kara şaka'nın güvertesine yorgun argın çıkıp dokuz Hotanto'yı başaltı merdiveninden ite kaka indirdiğinde şafak sökmek üzereydi. Tam gözleri uykusuzluktan kıpkırmızı, yorgun argın yolunu tutacakken birden, kayıktakiler arasında Cheroot  avuşu göremediği aklına geldi. Yol boyu o tiz sesi de duyulmamıştı zaten.

Zuga yeniden rıhtıma döndüğünde, karşısına ilk çıkacak olanı oracıkta gebertiverecek kadar öfkeliydi. Dosdoğru o kocaman kadının kulübesine koştı. Kadın, en azından dört tane Jan Cheroot ederdi. Jan Cheroot kafasını bu koskocaman et yığının  gömmüş, sanki boğuluyor gibiydi. Kadın da onun başını bir ana gibi okşuyordu. Hem gülünecek, hem de acınacak bir görünümdü bu.

Dönüşte kayıkta Cheroot  avuş sessiz sedasız oturuyordu. Cinsel birleşmeden ileri gelen yorgunluğuna bir de başındaki dayanılmaz ağrı, kulaklarının uğultusu eklenmişti. Ancak bir İngiliz, hiç umulmadık bir anda böylesine amansız bir tokat aşkedebilirdi. Bu yüzden Cheroot  avuşun yeni efendisine duyduğu saygı da büsbütün derinlik kazanmış oluyordu. Zuga onu üniformasının yakasından tuttuğu gibi ip merdivenden gemiye çıkartırken homurdandı: «Sen adamlarına örnek olmalısın.»

«Biliyorum efendim ama ne yapayım, abayı yakmıştım bir kez. Neyse ki benim aşklarım pek uzun sürmez.»

Clinton Codrington Robyn'e anlatıyordu: «Az çok zengin bir erkek sayılırım, öteden beri aylıklarımın büyük kısmını biriktiririm zaten, ihtiya ımdan fazlasını harcamam, annemden de ufak bir miras kalmıştı. Bir de el koyduğum köle gemilerinden kazandığım  d l paraları buna eklenince, bir aileyi rahat rahat geçindirebilecek para sahibi oldum sayılır.»

Öğle yemeğini Portekiz Valisinin davetlisi olarak yemiş, biraz da şarap içmişlerdi. Yemekten sonra valinin arabasıyla çevrede bir geziye çıkmışlardı. Güneş yakıp kavuruyor ama açık lâğımlardan fişkırان pis kokular insanın genzini daha da beter yakıyordu. Paçavralar içinde çocuklar, sıska katırın çektiği arabanın peşine takılmış, küçücük, pembe avuçlarını 'uzatıyor, dileniyorlardı. Sonra katedralin önünde durup indiler, içeri girdiler. Codrington boyuna konuşuyor. Robyn, öteden beri bu sözleri duymaya can attığı halde şimdi bir türlü kafasını doğru dürüst toparlayıp düşünemiyordu işte.

O sabah birden kismaya başlamıştı. Midesi hâlâ da bulanıyordu. Bir hekim olarak bunun ne anlama geldiğini çok iyi biliyordu elbette. Ne yapıp yapıp Clinton'u bir an önce kandırması, bu yükü onun üzerine yüklemesi gerekiyordu. Kaptan, şimdi de yirmi beş yıla kalmadan amiral olmaktan filan söz etmeye başlamıştı. Tam ona göre bir davranış.

Oysaki Robyn yirmi beş yıl sonrasını düşünmektense bugünü yaşamayı yeğlerdi.

«Şurasını da belirtmeliyim ki amiral karısı olmak, bir kadının toplum içindeki saygınlığını geniş ölçüde artırır.» Zaten hep bunu düşünüyordu genç kız da: Saygınlık. Ama kendi başına kazanacağı bir saygınlık. Köle alışverişine karşı çıkmakla, tropik hastalıkların tedavisinde öncülük etmekle, Afrika gezisi konusunda herkese parmak ısırtacak, ilginç kitaplar yazmakla kazanılacak bir ün. Kendini tutamadı: Tatlı bir sesle:

«Bir kadının da bir eş olmanın yanında, kendine ait bir mesleği olabilir,» deyiverdi.

Clinton kaskatı kesildi: «Bir eşin yeri evidir. Başlangıçta, Portsmouth'da limana yakın, rahat, küçük bir ev. Ama elbette, çocuklar olduktan sonra daha geniş bir yere taşınmak düşünülebilir.»

Robyn'in yanakları hafifçe kızarmıştı, gene tatlı bir sesle sordu:

«Çocuk sever misiniz?»

«Elbette, her yıl bir tane olsun isterim.»

Genç kız, hastaneye gelen o zavallıları düşündü, iki memelerinde birer tane, kollarında birer tane. Her zaman bir tane de karınlarında. Elinde olmayarak ürperdi.

«Üşüdünüz mü yoksa?»

«Hayır, hayır, devam edin siz lütfen.»

«Bayan Ballantyne, Doktor Ballantyne, size söylemeye çalıştığım şeydu, yani, karım olmayı kabul ederseniz bundan büyük onur duyacağım.»

«Yüzbaşı Codrington, beni öylesine şaşırttınız ki!»

«Ama neden? Size olan hayranlığımı gizlemedim ki! Üstelik geçen gün de bana cesaret verdiniz. Yani, size sarılmama izin verdiniz ya?»

Birden bir kakhaha koyverecek gibi olan Robyn, kendini zor tuttu:

«Ne zaman evlenebiliriz?»

«Şey, dönüşümde...»

«Zengibar'a gidiyorsunuz, değil mi? Orada da bir İngiliz konsolosu var. Nikâhı o kıyabilir.»

Clinton sevinçle güldü: «Ah Bayan Ballantyne! Yani, bana evet diyorsunuz, öyle mi? inanabilir

miyim buna?»

Robyn birden dehşete kapıldı, Portsmouth'da, Codrington'un tıpatıp benzeri, küçük, sarı kafalı çocuklarla dolup taşan ev gözlerinin önünde canlanıverdi. Elinde olmaksızın bir adım geri çekildi: «Biraz düşüneyim de. Beni anlamanızı isterdim. Yaşantımı böyle birdenbire altüst edivermek kolay değil elbet. Tüm tasarılarımdan, şu çıktığımız seferden filan vazgeçmem gerekecek. Çok büyük, çok önemli bir karar bu.»

«Ben beklerim, bir yıl, gerekirse daha da uzun bir zaman. Ne kadar isterseniz.»

Genç kız birden paniğe kapıldı: «Yok canım, birkaç gün düşüneyim, yeter bana. Size söz veriyorum, Quelimane'ye varmadan önce cevabımı alacaksınız.»

Şeyh Yusuf çok kaygılıydı. Tam sekiz gündür, kocaman yelkenlisi, limanda kıpırtısız yatıp duruyordu. Deniz kadife gibi dümdüzdü. En ufak bir esinti yoktu. Kırk yıldır şu sulara dolaşır, her yanı avucunun içi gibi bilir, tanır, pusulasız istediği yere gidebilirdi. Hint Okyanusu onun anavatanıydı. Kırk yıldır da muson rüzgârının böyle, yılın bu mevsiminde artarda sekiz gün esmediğine ilk kez tanık oluyordu işte. Oysaki tüm hesaplarını, gece gündüz, güneydoğudan esecek şiddetli rüzgâra bağlamış, ona göre yapmıştı.

Yükünü bu umutla almış, altı gün sonra gene Zengibar adasına dönüp boşaltacağını ummuştu. Elbette ticarete kaybetmek de vardı ama olsa olsa yüzde on, belki de yüzde yirmi. Hadi yüzde otuza da eyvallah edilsin. Yüzde kırka

bile dayanılabilir hatta yüzde elli kayıpla bile gene de yolculuktan, kazançlı çıkılırdı. Ama böylesi değil. Başını kaldırıp direğe çekilmiş, Zengibar sultanının üzeri sırma işlemeli kırmızı bayrağına baktı. Bu bayrakla nice yolculuklar yapmış, kavurucu güneşe, muson rüzgârlarına, fırtınalara, yağmurlara göğüs germiş, sayısını bile unuttuğu kara seferlerinde ise, onu direktten indirip silahlarının başında, kıtanın içerilerine doğru yürümüşlerdi. Bu bayrak kaç kez, Zengibar Adasındaki kalenin önünden geçerken, direktte nazlı, gururla dalgalanmıştı. Şeyh Yusuf, böyle, düşüncelere dalıp gidiyordu işte. Birden kendini toparladı, üzerine yayıldığı ipek halıların, yastıkların arasından doğrularak aşağı güverteye baktı. Adamları da yelkenin gölgesine serilmiş yatıyordu. Varsın yatsınlar diye düşündü. Beklemekten başka yapacak şey yoktu ki zaten. Allah nasıl isterse öyle olacaktı. Onun iradesine karşı gelmek aklının ucundan bile geçmezdi. Dini bütün bir insandı ama gene de üzülmeden edemiyordu işte.

Yıllardır böyle güzel bir yük yüklememişti. Belki de otuz yıldır. Hem de çok iyi bir fiyata. Tam üç yüz otuz tane kara inci. Hepsi de kusursuz, hepsi de genç. On altısını geçmiş bir tane bile yok aralarında. Daha hiç karşılaşmadığı, buralarda hiç görmediği bir kabileden almıştı onları. Zaten, hiçbir insanın sağ dönmediği o yasak beldeden, Cin Dağlarının ardındaki topraklardan fişkırان bu kara inci kaynağını ancak şu son mevsimde duymuş, haber almıştı. Yepyeni bir kabile, güzel bir ırk, güçlü, uzun boylu, sağlam yapılı, göllerin ardından gelenler gibi çöp bacaklı değil. Yusuvarlak, ablak suratlı, bembeyaz dişliydi. Şeyh Yusuf nargilesinden derin bir nefes çekti. Suyunu fokurdattı. O anda tiz bir çığlık duyuldu. Gemide olağan bir şeydi bu. Gece gündüz, sık sık, ana güvertenin altındaki ambardan böyle tiz çığlıklar yükselirdi. Şeyh Yusuf nargilenin marpucunu ağzından çekip kulak kabarttı, dinledi. Ama çığlık yinelenmedi. Belki de o güzelim kara incilerinden bir tanesinin daha, son çığlığı olmuştu bu.

İçini çekti. Ambardaki mal giderek fire veriyordu zaten. Gemi böyle hareketsiz kaldıkça daha da azalacaktı kuşkusuz. Biliyordu, şimdiye dek yarısını kaybetmişti. Bir çeyreği daha, Zengibar'a varmadan ölüp giderdi. Hatta karaya çıktıktan sonra bile çoğu ölürdü. Böylece pazara sürülebilecek pek azı kalırdı ellerinde. O da dikkatli bir bakım döneminden sonra

Ambarlardan dayanılmaz bir koku da yükseliyordu zaten. Herhalde aşağıdaki cesetler sıcaktan şişmiş, en az iki katı büyümüş olacaktı. Kırk yıldır bu kadar kötü bir koku duyduğunu hatırlamıyordu. Yazık ki cesetleri oradan alıp atmanın çaresi yoktu. Bu iş ancak limana varınca yapılabilecekti

Şeyh Yusuf yalnız genç dişilerle alışveriş yapardı. Yaşlıları erkeklere oranla hem daha az yer tutuyor, hem daha dayanıklı oluyor, daha çok sayıda yüklenmeleri de mümkün oluyor. du. Katlar arasındaki açıklığı on beş santime indirebilmiş, böylelikle ambara bir kat daha ekleyebilmişti.

Kadınlar, erkeklere oranla çok daha uzun süre susuz kalabiliyordu.

Erkeklerin bir sakıncası daha vardı. Çin ve Uzak-doğuya gönderilecek olanların ameliyat edilmesi gerekiyor. Bu yüzden çok kayıp veriliyordu. Çinli alıcılar tüm erkek kölelerinin ille de kısırlaştırılmış olmalarını, erkekliklerinin alınmış olmasını şart koşuyordu. Gerçi bu, yerli halkla karışıp üremelerini önlemek üzere alınmış, akıllıca bir önlemdi ama ameliyat sırasında satıcıya çok da zarar verdiriyor, çoğu «telef» oluyordu. Şeyh Yusuf'un yalnız dişilerle alışveriş yapmasının son bir nedeni de bunların Zengibar Pazarında erkeklere oranla yaklaşık iki katı para etmesiydi.

Şeyh Yusuf malını yüklemekten önce, en az bir hafta barakalarda yedirebildiği, içirebildiği kadar, zorla ağızlarına tıkarak, besler, semirtirdi. Sonra onları çırılçıplak soydurur, sadece zincirleriyle, gemiye yüklemeye başlardı, ilk bindirdiği kızları, ambarın en dibine sol yanına yatırtır, dizlerini hafifçe büktürür, kaşık gibi yanyana, sıkışık, dizerdi.

En altı böyle, tıka-basa dolunca üzerlerine, oturmalarını, yuvarlanmalarını engelleyecek kadar yakın bir mesafeye, bir tahta konur, oraya da bir kat köle istiflenir, ambar, kat kat doldurulurdu.

Bu yüzden, en alt katlara inebilmek için, her kattaki insan yükünü binbir güçlkle, teker teker zincirini halkalardan söküp çıkarmak, yerinden kaldırmak gerekiyordu. Bu, denizde, denenmesi bile olanaksız bir işti. Ama rüzgâr estiği sürece, hava deliklerinden esen yel, içerisini dayanılabilir bir düzeyde tutmaya yetiyordu işte. içeridekiler soluk alabiliyor, sıcağa da dayanıyordu. Şeyh Yusuf bir daha içini çekti, yüksek sesle, söylendi:

«Bu son yolculuğum olacak. Tanrıya şükür, zenginim, güçlü, akıllı oğullarım da var. Belki de bu bana gönderilmiş bir işarettir. Evet, son yolculuğum olacak bu.» Birden direktteki kırmızı bayrak, tembel tembel kıpırdadı. Sonra ağır ağır başını kaldırdı. Şeyh Yusuf, rüzgârı yanaklarında hissetti. Yaşından umulmayacak bir çeviklikle ayağa fırlayıp çıplak ayağını yere vurdu:

«Kalkın, kalkın çocuklarım, rüzgâr çıktı işte.»

Adamları ayağa fırlarken o da dümene geçti. Başını kaldırıp şişen yelkene baktı. Tekne ileri atıldı.

Clinton Codrington da ilk esintiyi geçe duymuş, gecelerdir yaşadığı bir karabasandan, ter içinde, sıçrayarak uyanmıştı. O koku, burnundan bir türlü gitmek bilmiyordu işte. Çıplak omuzlarına bir pelerin attığı gibi güverteye koştu. Koku, karanlıklar içinden, dalga dalga geliyordu. Bir süre tatlı tatlı esen rüzgâr sadece denizin iyot ve tuz kokusunu üflüyor, sonra Clinton'un asla unutamayacağı o, hiç temizlenmemiş bir etobur hayvan kafesindeki kokuyu andırır, dışkı ve çürümüş et kokusu karışık iğrenç koku, burnuna çarpıyor, yaşadığı karabasanı olanca canlılığıyla gözlerinin önüne getiriyordu.

On yıl önce Clinton başka bir gemide henüz küçük rütbeli bir subayken kuzey enlemlerinde bir köle gemisi yakalamışlardı. Clinton en yakın Portekiz limanına götürüp Karma Komisyon Mahkemesine teslim etmek üzere gemiye kaptan olarak verilmişti.

Ne var ki gemiyi Yeşil Burun adalarına götürdüğünde, tam on altı gün köleleri karaya çıkarma izni alamamış, mahkemenin karara varmasını denizde beklemek zorunda kalmışlardı. Sonunda başka bir karar verememiş, Clinton'a, gemiyi gerisin geriye, Brezilya'ya götürüp Brezilya mahkemelerine teslim etmesini söylemişti. Çünkü Beyaz Güvercin adındaki gemi, Brezilya bandırası taşıyordu. Ama Brezilya mahkemesinin nasıl bir karara varacağını çok iyi bilen Clinton, , bu emre uymamış, o zavallı insanlarla yüklü gemisini bir kez daha Ekvatoru geçirerek St. Helen adasındaki İngiliz deniz

makamlarına götürmeyi uygun görmüştü. Limanda demir attığında, ambardaki köleler o korkunç ekvator hattını tam üç kez aşmış bulunuyordu. Ancak yirmi altısı sağ kalabilmişti ve o geminin pis kokusu, on yıl sonra bile Clinton'a kasabasanlar yaşatıyordu. Şimdi de işte, karanlık güvertede, tropik gecesinden o korkunç, ne olduğu belli koku, burnuna çarpıyordu. Kendini zorlayarak, Kara Şaka'nın kazanın ateşlenmesi, islim tutması emrini verdi, şafağa hazır olacaktı.

Şeyh Yusuf gemiyi görür görmez tanıdı. Gözlerine inanamıyordu. Daha beş mil uzaktaydı ama bacasından çıkan koskocaman, kapkara duman sütunuyla, hızla üzerine geliyordu işte. Şu bayraktan nasıl da nefret ediyordu! Küstah, başkalarına buyurmaktan hoşlanan bir halkın bayrağı, okyanuslarda kol gezen, kıtaları zapteden bir halkın simgesi.

Aden'de, Kalküta'da buna benzer gambotlardan çok görmüş, bu bayrağın, yelken açtığı denizlerin her köşesinde dalgalandığına tanık olmuştu. Ne anlama geldiğini iyi, hem de çok iyi biliyordu.

Yapacak hiçbir şey yoktu, boyun eğmekten başka. İşte üç yüz otuz sağ, ölü veya ölmek üzere kölesiyle Sultan'ın karasularından en az yüz elli mil güneyde, bir İngiliz gambotuna yakalanıyordu. Denize tükürdü: «Şeytan, ne olacak!» Zamanla bu ad, bu şeytan sıfatı, Mozambik kanalı boyunca, ta kuzeye, Afrika'nın koca boynuzuna dek, Kaptan Clinton Codrington'a yapışıp kalacak, hep bu şeytan adıyla anılacaktı.

Kara Şaka, Şeyh Yusuf'un peşine düştü. Robyn ilk kez, köle taşımakta olan gerçek bir köle gemisi görmenin heyecanı içindeydi. En ufak bir ayrıntısını bile gözden kaçırmama herşeyi teker teker not defterine geçirme telaşıyla, dikkat kesilmişti. Gemiden iki kez top atışı yapılmıştı ama yelkenli oralı olmamış, durmadan kaçıyordu. Besbelli, kıyıya yaklaşmak niyetindeydi. Ama karanın hemen yakınında, bir dizi köpekbalığı dışından yapılmış gerdanlık benzeri mercan kayalıkları sıralanmıştı. Clinton söylendi: «Mercan kayalarına oturtup kaçacaklar.»

Şimdi yelkenliye öyle yaklaşmışlardı ki dümen yekesini tutan, sıska, ihtiyar Arabi, başındaki fesi, sırtındaki uzun, bol entarisiyle açık seçik görebiliyorlardı. Belinde altın kakmalı, kısa, kıvrık şeyh hançeri takılıydı. Uzun, karmakarışık, aksakalı rüzgârda uçuşuyordu. Zuga homurdandı:

«Şu hainin kafasına bir kurşun yapıştırabilirim.»

«Artık çok geç kaldınız!» Clinton böyle derken yelkenli gambotun hemen altından geçiyordu. Mercan kayalıklarına daha fazla yaklaşmak tehlikeli olurdu. Hemen kayık denize indirildi, bu arada dalga, yelkenliyi şiddetle kayalara vurmuş, paramparça edivermişti. içindekiler, telâşla teker teker denize atlıyor, kıyıya yüzmeye çabalıyordu. Kayıktakiler ise, tabancalarını, bıçaklarını çekip yelkenlinin kalıntısına çıktıklarında Araplardan tek kişi kalmamış, hepsi de yarım mil kadar ötedeki hurma ağaçlarının oraya sığınıp canlarını kurtarmıştı. Kara Şaka'dan asteğmen Ferris, adamlarını ambara indirdi. Gambottan, dürbünle bakıyorlardı. Bir dakika sonra asteğmen yeniden güvertede görüldü. Küpeşteden sarkıp kustu, doğruldu. Elinin tersiyle ağzını sildi. Kayıktaki kürekçilere bağırarak bir komut verdi. Kayık hemen Kara Şaka'ya yöneldi. Tayfabası kaptana selâm çaktı: «Asteğmen Ferris'in ricası, efendim, köle ambarlarını açmak üzere bir marangoz, zincirleri kesmek için de iki kişi istiyor. Ayrıca, ambarların korkunç durumda olduğunu, bir hekime de gerek duyulduğunu söylüyor efendim.»

Robyn hemen; «Ben hazırım, gidelim,» dedi.

«Kardeşim giderse ben de giderim.»

«Pekâlâ, Ballantyne, yardımınızdan dolayı sizlere minnettarım. Ferris'e söyleyin, bu kıyılarda med dalgalan şiddetli olur, bir saat zamanı var ancak.»

Robyn elinde kara deri hekim çantası, eteğini çıkartıp pantolonunu giymişti. Güvertede göründü. Gemiciler merakla, yan yan onun bacaklarına baktılar. Ama genç kız bu bakışları görmezlikten geldi, tayfabasının yardımıyla kayığa indi. Zuga da arkasından. Binbir güçlkle, iyice yan yatmış güverteye tırmandılar. Dalganın her vuruşunda güverte sular altında kalıyordu. Asteğmen, adamlarına ambar kapaklarını söktürmüştü. Robyn açılan dört köşe delikten gelen keskin, yoğun kokuyla boğulacakmış gibi oldu. Ölüm ve çürüme kokusuna alışmış sanıyordu kendisini ama böylesine bir kokuyla ilk kez karşılaşıyordu. Asteğmenin yüzü mide bulantısından ve dehşetten, kireç gibi bembeyaz kesilmişti, sordu:

«Zincirleri kesecek âletleri getirdiniz mi?»

Bunlar ağır makaslardı, gemide devrilen direklerden yelkenleri ve halatları kesmekte kullanılırdı, iki kişi makaslarla çalışarak, ambar kapağından birbirine el ve ayak bileklerinden kapkara, çelik zincirlerle bağlanmış küçük, kara vücut kümelerini çıkartıyorlardı. Sonra makaslar gene işliyor, hareketsiz, küçük vücutlar birbirinden ayrılıyordu. Robyn, küçükken oynadığı bir oyunu hatırladı. Kat kat kıvrıldığı kâğıttan bebekler oyar, kâğıt açılınca böyle, birbirine tutunmuş bir dizi eş bebek çıkardı. «Ama bunların hepsi de çocuk!» diye bağırmaktan kendini alamadı. «Yok, yok, yok, olamaz, inanılır gibi değil.» Teker teker hepsini yakalayıp bakıyor, hepsinin de başı düşüveriyordu, pislik, kusmuk ve dışkı karışımı, üzerlerinde yol yol kurumuş kalmıştı. Gözleri kurumuş gitmişti. İçlerinden bazıları çoktan kokmaya başlamıştı bile. Asteğmenin işareti üzerine gemiciler, ölüleri küpeşteden denize atmaya başladılar. Aşağıdan gelenlere yer açabilmek için. Sonunda Robyn yaşayan birine Taslayabildi. Nabızı çok hafifti, güçlkle soluk alabiliyordu ama besbelli yaşama dört elle sarılmıştı, bırakmayacaktı. Asteğmen bağıırıyordu: «Med dalgaları yükseliyor, daha çabuk olun, daha çabuk çalışın.»

Robyn aşağıdan çekiç sesleri, zincir şakırtıları duyuyordu. Kölelerin üzerlerine yatırıldıkları tahta bir bir kaldırılıyordu şimdi.

Zuga da yarı beline kadar soyunup aşağıya inmişti. Ne de olsa bir subaydı. Adamlara komut vermesini, onları yönetmesini biliyor ve doğal öncülük yeteneğiyle kendini denizcilere de kolaylıkla kabul ettirmiş bulunuyordu. Aşağıdakiler hızlı çalışıyordu. İçlerinden bazıları suyun içinde kalmış, boğulmuştu. Bazıları da kurtarmaya gelenler olduğunu sezmiş, son güçlerini harcayarak bağıırıyordu. Yelkenliye rampa etmiş olan kayık şimdiden, hâlâ hayat kıvılcımı taşıyan, bitkin vücutlarla dolmuştu. Kıyının yakınlarında ise yüzden fazla ceset, bir balık ağının mantarları gibi, şiş karınlarıyla yüzüyordu.

Asteğmen kayıktakilere seslendi: «Onları gemiye götürüp çabuk dönün.»

Aşağıdan Zuga bağırdı: «Robyn, buraya gel, sana ihtiyaç var.» Robyn bir an kucağındaki ölmek üzere olan zavallıya baktı, başını salladı: «Hayır, bu da gitti.» Yanındaki gemici, o küçücük vücudu kaldırıp küpeşteden aşağı bıraktı. Sonra Robyn aşağıya indi. Yerler insan dışkıyla iyice kayganlaşmıştı. Güçlkle tutundu, gözlerinin karanlığa alışmasını bekledi.

Hava öylesine yoğundu ki bir an paniğe kapıldı. Sanki suratına pis kokulu, ıslak bir yastık kapatmışlar, boğmaya çalışıyorlardı. Neredeyse gerisin geriye kaçacak, gün ışığına, yukarıya

dönecekti. Kendini zor tuttu, güçlkle yutkundu. Zuga homurdanıyordu. «O son dalgada tahtalar birbirinin üzerine çökmüş, alttakileri ezmiş işte.»

Korkunç bir görünümdü bu. Cesetlerin insanlıkla ilişkileri kalmamıştı. Robyn fısıldadı: «Aman Tanrım, nereden başlamalı ki?» Bir kız çığlık çığlığa bağıırıyordu. Robyn ona doğru ilerledi. Kızın dizlerinden aşağısı ezilmişti. Kalasların arasına sıkışıp kalmıştı. Zuga'ya sordu: «Şunu kıpırdatabilir misin?»

«Hayır, işi bitmiş. Gel ötekilere bakalım.»

«Olmaz.» Robyn, binbir güçlkle, çantasına doğru ilerledi. Tutunduğu halkayı bırakır bırakmaz kayıp yüzükoyun düşmüş, canı fena yanmıştı 'ama şimdi bunu düşünecek zaman değildi.

Ömründe ancak bir kez bacak kesildiğini görmüşü, işe başladığında kız, kendini tutan denizcileri bir yana fırlatıp işkence edilen vahşi bir kedi gibi Robyn'e saldırdı. Yanağını tırmaladı. Ama birinci bacağı dizinden kestiğinde çocuğun sesi çıkmaz, kıpırdamaz olmuştu, ikinci bacağın kemiğine ulaşmadan da öldü. Robyn boğulurcasına ağlıyordu Şimdi. Dirseklerine kadar, yapış yapış kana bulanmış ellerini ovuşturdu. Başarısızlığından ötürü büyük bir suçluluk duyuyordu, kıpırdayacak hali yoktu. Zuga seslendi: «Bir an önce çıkmalıyız buradan. Hadi. Yapabileceğimiz bir şey kalmamış. Gemi her an alabora olabilir. Hadi, gel diyorum.»

Derken med dalgaları yükselmeye başladı, ambara su doldu, birbiri üzerine yığılmış tahtalar bir çatırtıyla ayrılınca, birbirine sımsıkı bağlanmış cesetler, suyun üzerinde yüzmeye başladı.

«Robyn! Burada kapana kısılmış gibi kalıp boğulacağız!» Zuga onu yukarıya, gün ışığına sürüklerken Robyn direnmeye çabalıyordu:

«Onları böyle bırakıp gidemeyiz ama!»

«Hepsinin de işi bitmiş, görmüyor musun? Birazdan gemi de sulara gömülecek. Hemen uzaklaşmalıyız.»

Robyn kolunu ağabeyinin elinden kurtardı, sendeledi, sırt üstü düşerken karnında gene o dayanılmaz sancıyı duydu. Şimdi yan dönmüşü. Yarım metre kadar ötesinde bir yüz vardı. Yaşıyordu ve ömründe böylesine gözler görmemişti. Kedi gibi vahşi, şahin gibi parlak bakışlı, kaynayan bal renginde gözler.

«İşte bu, yeterince güçlü,» diye düşündü ve seslendi: «Zuga! Yardım et!»

Sürünerek kara çocuğa ulaşırken altındaki tekne tehlikeli biçimde yan yatıyordu. Zuga bağırdı: «Bırak onu!» Birden ambara saldıran bir dalga, kızın başını örttü, Robyn suya daldı, karnındaki sancı dayanılmaz bir hal almıştı. Gene aldırmadı. El yordamıyla kızı buldu, omuzundan yakaladı. Birlikte, öksürerek, zorlukla soluk almaya çabalayarak suyun üzerine çıktılar. Ama kızın ayağındaki zincir onu daha yukarı kaldırmasına engel oluyordu. Robyn çığılığı bastı: «Zuga. yardım et!» Zuga bir anda yanlarındaydı, kızın ayağını bağlayan zincirlere olanca gücüyle yüklendi, kasları gerildi. Bir dalga daha geldi. Robyn bu kez gerçekten boğuluyor gibi oldu. Kızın başını koyuverse su yüzüne çıkıp soluk alabilecekti ama bırakmadı. Bu çocuğu kurtarmaya, koyuvermemeye and içmişti sanki. Çocuğu onun gözlerinde, o dayanılmaz yaşama arzusunu açık seçik okumuştı. Bunu kurtarabilirdi işte. O üç yüzü aşkın zavallının içinden bir tek bunu kurtarabileceğine inanıyordu.

Sonunda Zuga, zinciri halkasıyla birlikte yerinden kurtarmayı başarmıştı, iki kadını da birden suyun

yüzüne çıkardığında zincir de peşlerinden sürükleniyordu.

Robyn ağabeyinin böylesine güçlü olduğunu hiç tahmin etmezdi. Gene de çocuğu zincirinden kurtarmaya gücü yetmedi. Yukarıya seslendi. Genç asteğmen, ambarın ağzında görüldü, aşağıya indi. Elindeki ağır makasla, zinciri kıstırdı ama makasın ağzı körülenmişti artık. Asteğmen de yeni yetme bir delikanlıydı, Zuga onu bir yana itti. Bileklerdeki zincirleri kesti. Makası bıraktı. Zavallı, küçücük, çıplak vücudu göğsüne bastırıp ambar kapağına yöneldi. Robyn de arkasından gideyim derken karnında bir şeyler yırtılır gibi oldu. Acısından olduğu yerde dondu kaldı. Kıpırdıyamıyordu. iki bükülmüdü. Bir an her şeyi oluruna bırakmak, kendisini dalgalara, karanlığa koyuvermek geldi içinden. Ama sonra, öfkesi, inadı baskın çıktı, sularla, ağrıyla mücadeleye başladı. Zuga onu yukarıya, aydınlığa çektiğinde hâlâ mücadele ediyordu. Birden yelkenli yan yattı. Onları mancınık gibi, yemyeşil suların dondurucu soğuşuna fırlattı. Yelkenli alabora olurken içinden gelen son çığlıklar da sönüp gitmiş, sonra acımasız dalgalar tekneyi paramparça etmişti. Zuga ile Robyn, birbirlerine sımsıkı yapışmış, su yüzüne çıktıklarında kayık tam başlarının üzerindeydi. Genç asteğmen onları kurtarmak için her tehlikeyi göze almıştı.

Güçlü eller uzanıp onları kayığa çektiğinde, zaten aşırı yüklü kayık, iyice sallandı. Sonra kürekçiler küreklere olanca güçleriyle asıldılar.

Robyn o kara derili kızın, kayığın dibinde, üstüste yığılı öteki vücutların üzerinde yattığını görünce derin bir soluk aldı. Karnındaki dayanılmaz acıyı, ciğerlerine saplanan ağrıyı unuttur gibi oldu. Sürünerek yanına yaklaştı, kızı sırtüstü çevirdi, başını kucağına aldı. Vücudu kurumuş, susuzluktan ufalmış, bitmişti, ötekilerden yaşça büyük olduğu ilk bakışta anlaşılıyordu. Kalça kemikleri iyice gelişmişti. En azından on altısında olmalıydı. Kayıktaki erkeklerin bakışından korumak için kızın üzerine brandanın bir ucunu çekip örttü. Kız o koyu bal rengi gözlerini açıp ciddi ciddi Robyn'e baktı: «Ngi ya bong» diye fısıldadı. Robyn bu sözlükleri anlayınca şok geçirir gibi oldu. Birdenbire başka bir ülkeye, başka bir kadına gidiverdi sanki annesine, Hellen Ballantyne'e... Ona bu sözcükleri öğretişini anımsadı: «Ngi ya bong, sana teşekkür ederim!» Robyn bu sözlerle bir karşılık bulmaya çabaladı, ama bu dili öyle uzun zamandır konuşmuyordu ki. üstelik koşullar da çok farklıydı. Sözcükleri güçlükle bulabildi: «Velapi wena, kimsin, nereden geliyorsun?»

Kızın gözleri hayretle açıldı: «Sen, sen halkımın dilini konuşuyorsun!» diye fısıldadı.

Gemiye yirmi sekiz karaderili kız alabilmişlerdi, ötekilerin hepsi de ölüp gitmişti. Kara Şaka yeniden denize açılırken yırtıcı kuşlar, cesetleri parçalamaya başlamıştı bile. Üç yüzü aşkın canlıdan yirmi sekiz kişi hiç de çok sayılmazdı. Robyn onlara yardım etmek üzere çırpınır, aralarında dolaşırken hem kendi çektiği acıyı unutmaya çalışıyor, hem de onların çoğunun kurtarılamayacak hale geldiğini görüyordu. Yaşama direncini şimdiden yitirmiş olanları tanımak hiç de zor değildi, ilkel insanlar için bu yaşama isteğinin ne derece önem taşıdığını babasından öğrenmişti, iyi biliyordu. Sapasağlam bir adam kendi isteğiyle, durup dururken ölebilir, bir kez ölmeye karar verince de artık hiç kimse, hiçbir şey onu kurtaramazdı.

O gece, Robyn'in gösterdiği tüm özene karşın kızlardan yirmi ikisi öldü ve cesetleri denize atıldı. Sabahleyin ötekilerin hepsi de komaya girmişti. Böbrekleri, susuzluktan kurumuş, çalışmaz olmuştu. Bu yüzden vücut, idrarı dışarı atamıyordu. Bunun bir tedavi yolu vardı. Hastaya zorla su içirmek.

Küçük Nguni kız, inatla karşı koyuyordu. Robyn onun Ngunilerden olduğunu biliyordu ama hangi kabiledendi, onu kestiremiyordu. Çünkü Zulu lehçesiyle konuşurdu. Bu kızın dili de Robyn'e tuhaf gelmişti. Onu konuşturmaya, kendini kaybetmesini, yaşama direncini yitirmesini önlemeye çabalıyordu.

Ancak birkaç sözcükle anlaşabiliyorlardı ama bu da onlara yetiyordu. Kızın adı Juba imiş. Juba, yani küçük kumru. Kız konuşuyor, konuşuyor, söylediklerinin çoğunu Robyn anlamıyor, arasıra onun hayaletlerle konuştuğunu, kendini kaybettiğini görüp paniğe kapılıyordu. Robyn ona zorla su içirmeye kalkışınca, debeleniyor, karşı koyuyordu bazen. Zuga birden Robyn'e:

«Sen de biraz dinlenmelisin. İki gündür gözünü kırpmadın. Hep bu kızın başındasın. Kendini öldürecek misin? Bırak bari ikinizi de kamarana götürüyüm,» dedi. Kızlardan yalnız Juba sağ kalmış, ötekilerin yirmi yedisi de küpeşteden denize atılmış, gemiyle yarışan köpekbalıklarına yem olmuşlardı.

«Peki.» Kamarot, içi saman dolu bir yelken bezini getirip Robyn'in minicik kamarasına, yere yaydı. Zuga kızın çıplak vücudunu oraya yatırdı. Robyn de biraz yatağına uzanıp dinlenmek istiyordu ama biliyordu ki şimdi yatarsa ölüm gibi derin bir uykuya dalıp gidecek, hastası da ölecekti. Kamarada yalnız kalınca yere, bağdaş kurup oturdu. Sırtını sandığa dayayıp Juba'nın başını bucağına aldı. Damla damla kızın ağzından su akıtmaya çabaladı. Bu çabası saatler boyu sürdü. Güneş battı. Kamaranın içi iyice karardığında Robyn birden, eteklerinin ıslandığını hissetti. Burnuna keskin bir idrar kokusu çarptı. Kızın böbrekleri sonunda çalışmıştı. Kurtulmuştu, idrardan iğrenmek aklına bile gelmiyordu: «Şükürler olsun Tanrım! Başardın, başardın benim küçük kumrum.»

Çocuğun vücudunu deniz suyuna batırılmış bir bezle silecek gücü zorlukla toplayabildi. Sonra elbisesini çıkartıp sert, daracık yatağına yüzükoyun kapandı. Tam on saat aralıksız uyudu. Karnına giren kramplardan, inleyerek uyandı.

Ağrının şiddetinden dizleri göğsüne doğru çekiliyordu ve karın kasları taş gibi sertleşmişti. Sanki birisi sopayla sırtına vuruyordu. Birden, neler olduğunu anlayıverdi. Acıdan çok baskın çıkan bir sevinç, bir rahatlama duygusu içini kapladı, iki büklüm su kovaasına gidip soğuk deniz suyuyla yıkandı, sonra yerde yatan Juba'nın yanına diz çöktü. Kızın ateşi düşmüştü. Derisi serinlemiş gibiydi. Bu durum, kızın iyice iyileşmeye yüz tutması Robyn'in sevincini büsbütün arttırdı. Nasıl olsa bir punduna getirir, Clinton Codrington'a, kendisiyle evlenmeyeceğini söylerdi. Portsmouth limanının

oradaki o küçük ev görüntüsü de Tanrıya şükür kafasından silinmişti işte. Kızın ağzına su dolu kupayı yaklaştıtırırken; «İkimiz de kurtulduk artık!», diye söyleniyordu. Mutluydu.

Juba çarçabuk kendini toparladı, iştahı açıldı. Vücudu, adeta gözle görülürcesine semirdi. Derisi eski parlaklığını aldı.

Gözlerine canlılık geldi. Robyn onun güzel, hayır, güzelden de öte, alımlı, zarif, biçimli bir kız olduğunu görüyordu.

Tatlı, ay gibi yusuvarlak, kocaman, birbirinden ayrıık gözleriyle ve dolgun dudaklarıyla gerçekten çok çekiciydi.

Juba, Robyn'in neden göğüslerini, bacaklarını örtmekte böylesine titizlik gösterdiğini bir türlü anlayamıyordu ama Robyn denizcilerin onu öyle yarı çıplak görünce nasıl yiyecek gibi baktıklarının farkındaydı. Zuga'nın en eski gömleklerinden birini kıza giydirdi, gömlek Juba'nın dizlerine iniyordu. Parlak bir kurdeleyle belinden de bağlayınca çocuk pek sevindi. Robyn artık Nguni diline de iyice alışmıştı. Gece geç vakitlere kadar şuradan buradan konuşuyorlardı. Clinton Codrington birden şiddetli kıskançlık belirtileri göstermeye başladı. Robyn hep şu kıızı bahane edip ondan uzak duruyordu.

Zuga'da kardeşinin kıızı böyle içli dışlı olmasını hoş karşılamıyordu.

«Unutma, bir yerli o. Bunlarla böyle içli dışlı olmaya gelmez. Hindistan'da bunun örneklerini çok gördüm ben. Ne de olsa sert bir İngiliz kadınısın. Ağırbaşlı olmalı, ondan uzak durmalısın.»

«Ama o da zenci kanı taşıyan bir Matabele, yani bir soylu. Ailesi Mzilikazi ile güneyden gelmiş. Babası ünlü bir generalmiş, ta Zulu Kralı Senzangakhona'ya hatta Çaka'nın babasına kadar soyunu götürebiliyor. Biz ise soyumuzu ancak sığıır çobanı olan büyükbabamıza kadar biliyoruz, öyle değil mi? Moffat dedem Mzilikazi'yi tanımış, onun büyük bir centilmen olduğunu söylerdi hep.»

Zuga terslendi: «Deli misin nesen? İngiliz ırkı gibi soylu bir ırkı, şu kana susamış vahşilerle nasıl bir tutabilirsin? Bizler, dünya tarihinin en büyük, en uygar ulusuyuz. Unutma.» Ama tartışmayı daha fazla sürdürmek işine gelmiyordu, çünkü Robyn her zamanki gibi onu ne yapıp ne edip pes ettirecekti. Birden, Zuga'nın aklına bir şey geldi, deli gibi kardeşinin kamarasına koştu:

«Yahu, sen bu kıızın Mzilikazi'lerden olduğunu söyledin değil mi? Demek Quelimane'in en az bin mil batısından gelmiş ve kıyıya ulaşmak için tüm Monomatapa topraklarını aşmış? Söylesene, anlatsın bize.»

Şimdi küçükken annesinden yerlilerin dilini öğrenmediğine pişmandı. O zamanlar önemsememişti işte. Juba'nın babası, ünlü bir savaşçıymış. Daha otuzuncu yazını görmeden, ulusun yönetim kurulunda ileri gelenlerin arasına katılmış. Tam elti karısı varmış, yüz on iki oğlu, sayısız da kıızı. Ne var ki bu başarıları çevresindekilerin kıskançlığını uyandırmış, biri krala onu gammazlamış, kral da babasının başını kestirmiş, ölüm fermanı, oğullarını, kıızlarını, karılarını, hatta hizmetkârlarını, onların çocuklarını, tüm köyde oturanları da içeriyormuş. Aşağı yukarı üç yüz kişiydi. Yaşlı kadınlar, saçları ağarmış köleler, kafalarına kılıç kabzasıyla vurularak, küçük çocuklar da ayaklarından tutulup ağaçlara savrulmak suretiyle beyinleri dağıtılarak öldürürlermiş. Âdet buymuş. Ama bu kez bir fark gözetilmiş. Genç kadınlar, yeni yetme çocuklar ayrılmış, günlerce yol yürütölmüş. Yolda düşenler oldukları yerde bırakılmış, yürüeyebilenler ise ırmakları, dağları aşarak beyazların beklediği yere

ulaşmışlar sonunda. Ama yolda hiç kimseye, hiçbir köye Taslamamışlar. Beyazlar silahlıymış. Çok da kalabalık. Onları zincire vurmuşlar. Durmadan yeni yeni köleler gelmiş böylece. Derken bir sabah güneş doğmadan uzun, upuzun, yılan gibi kıvrılan bir kuyruk oluşturmuş köleler. Kuyruğun başı ormana dalmışken gerisi başı dumanlı dağlardaymış. O sırtlan yolundan da uzun süre gitmişler. Düşüp ölenler hemen zincirlerden kurtarılıp yolun kenarına çekiliyor, sırtlanlar da oracıkta cesetlerini parçalıyormuş. Dayanılmaz bir görünümümüş bu. Hele kimi zaman zavallı, son soluğunu da verememişse, çırpınıp duruyormuş.

Juba bunları anlatırken gözlerine yaşlar dolmuş, dalmış gitmişti.

«Bu sırtlan yolundan ne kadar gittik bilemiyorum. Sonunda denize ulaştık»

Sonradan Zuga ile Robyn, kızın söylediklerini tartıştılar: «Monomatapa krallığından geçmiş olacak ama köy filan görmemiş, kimselere de raslamamış?»

«Herhalde köle satıcıları Monomatapa'nın halkından uzak durmaya özen göstermiş olmalılar.»

«Belki de Monomatapa efsanesi sadece bir masaldır, belki. İtin madeni falan da yoktur?»

«Juba'nın anlattıklarındaki önemli nokta, Matabele'lerin de köle alışverişine başlamış olmaları. Eskiden bu işi hiç yapmazlarmış.»

Zuga homurdandı: «Saçmalama yahu. Hepsi de vahşi herifler bunlar. Tek işleri savaş ve yağma. Tüm ulus zaten kölelik kurumu üzerine kurulmuş değil mi?»

«Ama eskiden kölelerini dışarıya satmazlardı. En azından dedemin, Harris'in ve ötekilerin yazdıklarından öğrendiklerimiz böyle.»

«Matabele'ler eskiden pazar bulamıyorlardı da ondan. Şimdi köle tacirleriyle ilişki kurmuşlar işte, kıyıya da inmişler.»

«Buna tanıklık etmeliyiz, Zuga. insanlığa karşı işlenen bu korkunç cinayet cezasız kalmamalı, Londra'ya haber uçurmalı.»

Zuga oralı değildi: «Ah şu çocuk, Monomatapalara veya altın madenlerine rastlamış olsaydı! Sor bakalım, fil görmüş mü? Harkness'in haritasına eğildi, uzun uzun inceledi, sonra «Eminim, altın madenlerinin olduğundan eminim. Anlaşılan eskiden annemden öğrendiğim yerli diline yeniden çalışmak gerek, Juba'yla ikiniz bana yardım edersiniz artık.»

Zambezi ırmağı geniş bataklık bir deltayla denize kavuşur. Deltanın ağzında koskocaman Zambezi timsahları, içerilerde boğulmuş kuşların, hayvanların buralara dek sürüklenmiş leşlerini parçalamakta köpekbalığı sürüleriyle yarış eder. Kara Şaka, ırmağın ağzından girip Quelimane kentine ulaşacaktı. Robyn'in, kaptanın Koltuğundaki yaranın dikişlerini alması gerekiyordu. Gerçi dikişler birkaç gün daha kalsa iyi olurdu ama Quelimane'de gemiden ayrılacağı için buna zorunluydu. Bu fırsattan yararlanıp kaptanın onca sabırla beklediği cevabı da kendisine vermeliydi. Biliyordu, ona başlangıçta cesaret verdiği için suçluydu, hayır demekle de çok üzecekti. Başkalarını üzmemek ise yaradılışına aykırıydı ama çare yoktu. Elinden geldiğince yumuşak davranmaya, incitmemeye çalışırdı.

Kaptanı kamarasına çağırdı. Tabureye oturttu. Yara iyileşmişti. Çok iyi bir dikiş atmıştı doğrusu. Teker teker, sivri uçlu bir makasla düğümleri kesip iplikleri pensle usulca deriden çekti, aldı. Juba'yı

da yardımcı olmaya hazırlıyordu. Juba az gerisinde, âletlerin bulunduğu tepsiyi tutuyor, kullandıklarını da ona veriyordu, işi bitince kıza, «Çıkabilirsin,» dedi. Juba sinsi sinsi güldü: «Şu bembeyaz, pürüzsüz vücuduyla pek güzel doğrusu. Sana baktıkça gözleri de ay gibi parlıyor, Nomusa. Ben kapıda beklerim, içeri kimseyi sokmam, ama kulağımı dayayıp dinlemem de, tasalanma.» Robyn'e, «merhametli kız» anlamına Nomusa diyor, bu da Robyn'in çok hoşuna gidiyordu. Kaptan gömleğini giyerken derin bir soluk aldı, kollarını göğsüne kavuşturup söze başladı:

«Kaptan Codrington, karınız olmamı istemekle bana büyük bir onur bağışlamış bulunmaktasınız, size minnettarım. Gene de.»

«Bayan Ballantyne, yani, Doktor Ballantyne demek istemiştin, ne olur gerisini söylemeyin. Hiç olmazsa bir umut ışığı kalsın geride. Biliyorum, babanıza ve şu kıtanın zavallı, mutsuz insanlarına karşı bir göreviniz olduğu inanandasınız. Sizi anlıyor ve takdir ediyorum.»

Robyn'in yüreği hop etti. öyle iyi, öyle anlayışlı, sezgisi güçlü bir erkekti ki karşısındaki. Çok da yakışıklıydı üstelik.

«Ne deseniz umudumu yitirmeyeceğim. İnanıyorum ki bir gün, ikimiz... Çok sabırlı bir insanım. Şimdi evlenmeyi düşünmediğinizin de farkındayım. Ama ruhumun derinliklerinde hissediyorum bunu. Sizinle yazgımız birbirine bağlanmış bir kez. On yıl, elli yıl da beklerim gerekirse.»

Böylesine uzun bir zaman artık Robyn'i ürkütmez olmuştu.

«Sizi seviyorum ben, sevgili Doktor Ballantyne, bunu hiç a hiçbir şey değiştiremez. Şimdilik de sizden sadece benim hakkımda iyi şeyler düşünmenizi ve benden dostluğunuzu esirgememenizi istiyorum, o kadar.»

Robyn içtenlikle ve içi rahatlayarak: «Dostluğum sizindir,» derken pişmanlık da duymuyor değildi. Umduğundan kolay geçmişti konuşma.

Bundan sonra başbaşa kalmaya pek fırsatları olmadı, çünkü Kaptan Codrington gemisini ırmaktan içeriye, sığıllara saplanmaksızın Quelimane'ye götürmenin telâşı içindeydi. Quelimane bir zamanlar tüm Afrika kıyısının en işlek köle ticareti limanıydı, içerilerden, ta Marawi gölünün oralardan getirilen köleler Shire ve Zambezi ırmakları yoluyla kolayca buraya indirilebiliyordu. Yüzbinlerce karaderili köle... . Portekizliler, İngilizlerin baskısıyla, köle ticaretini yasaklayan Brüksel Antlaşmasını imzalayınca, Quelimane'de, Lourenço Marques ve Mozambik Adasında kölelerin toplandığı barakalar da kapatılmıştı. Bununla birlikte Kara Şaka'nın buraya gelirken rastladığı o köle dolu yelkenli, bu iğrenç ticaretin Portekizlilere ait kıyılarda hâlâ, gizli gizli sürdürüldüğünü gösteriyordu. Clinton'a göre, tam da Portekizlilere yaraşır bir tutumdu bu. Zaten bu kıyılara yerleştiklerinden beri içerilere girmeyi pek denememiş, salt burada, daracık bir kıyı şeridinde, kazanç sağlayabildikleri sürece her türlü yolsuzluğa göz yumarak tutunup kalmışlardı.

Kara Şaka'yı rıhtıma yaklaştırırken de onları görüyordu. O sırmalı, yaldızlı, süslü püslü uniformalarıyla, en alt rütbeli bir gümrük memurunun bile övünçle taşıdığı o anlamsız, süslü kılıçlarıyla, gözü dönmüş akbabalar gibi toplanmışlardı işte.

Eğer ayağını sağlam basmazsa, buralarda bürokrasinin ardı arkası gelmez, adamı bıktırır usandırırdı. İlle de 'avuç açıp bahşiş beklerlerdi, rüşvet beklerdi. Ama bu, Majeste Kraliçelerinin gemisiydi. Burada öyle şeyler sökmezdi.

«Bay Denham, nöbetçilere tüfek ve bıçak dağıtın. Nöbetçi subayın izni olmadan gemiye hiç kimse çıkmayacak,» diye emir verdi. Sonra döndü, Zuga ile kısaca el sıkıştılar. Yol boyunca pekiyi anlaşılmış sayılmazlardı, bu yüzden vedalaşmaları oldukça soğuk bir hava içinde geçti.

Zuga, «Size ne kadar teşekkür etsem azdır, efendim.» dedi.

«Ben sadece görevimi yaptım Binbaşı.» Cheroot Çavuş, böylesine sıkıcı bir yolculuktan sonra bir an önce karaya çıkmaya can atan adamlarını topluyordu. Zuga onların yanına gidince Clinton bu kez Robyn'e döndü: Kızın yeşil gözlerinin içine dimdik bakarak, «Sizden küçük bir anı rica ediyorum,» dedi.

Robyn sesini çıkarmadı. Elini kulağına götürüp ucuz, taklit küpelerden birini çıkardı. El sıkışırken genç adamın avcuna bıraktı. Yüzbaşı onu kısaca dudaklarına götürdükten sonra cebine koydu. «Bekleyeceğim. On yıl da olsa, elli yıl da olsa,» dedi.

Kara Şaka deniz yükselirken ırmak boyu ilerleyip gelmiş, Ballantyne Afrika Seferine ait dağlar gibi malzemeyi sular durgunken indirip iki saat sonra palamarı çözmüş, limandan açılmıştı. Şimdi Clinton Codrington, kaptan köprüsünden, iskelenin tam ucunda, etekleri rüzgârda dalgalanan uzun boylu kadını seyreliyordu. Aralarındaki mesafe giderek açılmaktaydı. Portekizliler, Zuga'nın elindeki, Londra'daki Portekiz elçisinden alınmış tavsiye mektubuna büyük ilgi ve saygı göstermiş, ona yardımcı olmak için ne yapacaklarını bilemez hale gelmişlerdi. Ama Zuga'ya gösterilen bu ilginin asıl nedeni onun Kraliçe Victoria'nın donanmasına ait bir gemiyle gelmiş olması ve bu gambotun da daha bir süre, buralarda dolaşacağını bilindi.

Bizzat Doğu Afrika'daki Portekiz Genel Valisi bile bu denli etkin olamazdı. Şimdiden küçük rütbeli subaylar oraya buraya dağılmış, kentte konukları yerleştirebilecekleri doğru dürüst bir yer, eşyaların yığılabileceği uygun bir ambar, Tete ırmağı boyunca yapılacak yolculuk için bir taşıt aracı araştırmaya koyulmuşlardı. Tete, Zambezi'de, Portekiz imparatorluğuna ait son üs oluyordu. Bundan sonrası onların işi değildi.

Bu arada Robyn de Kara Şaka'nın kaptan köprüsünde, giderek uzaklaşan, saçları güneşten sapsarı parıldayan, uzun boylu, lâcivert giyimli erkeği seyretmekteydi. Gemi gözden kayboluncaya dek elini salladı. Görünmez olduktan uzun bir süre sonra da bacasından çıkan duman, gökyüzünden silinmedi.

Kaptan Codrington kaptan köprüsünde, ellerini ensesinde kavuşturmuş, düşünüyordu. Sevgilisinin aşkını kazanmak için sefere çıkmış bir şövalyeye benzetiyordu kendisini. Bu benzetme ona hiç de gülünç gelmiyordu. Sevgisinin onu yücelttiğine inanıyor ve bu sevgiyi hak etmesi için bir şeyler yapması gerektiğini düşünüyordu. Robyn'in verdiği küpeyi boynuna takmıştı. Gömleğinin altında, göğsüne değiyordu. Ömründe ilk kez yaşamında varması gereken bir hedef verilmiş gibiydi. Tıpkı gemicinin yönünü bulmak üzere baktığı kutup yıldızı gibi bir hedefti bu da. Beş gün sonra Ras Elat'a varıp demir attığında bu duyguları hiç değişmemişti. Sekiz yelkenli, kıyıya yanaşmıştı. Birbirine zincirle bağlı uzun uzun köle dizileri yelkenlilere bindirilmek üzere sıralarını bekliyorlardı. Kara Şaka'nın böyle, birdenbire habersiz çıkagelmesi bir kargaşa koparmıştı. Kumsal, koşuşan, sendeleyerek insanlarla, kölelerin çığlıklarıyla, kırbaçların şakırtısıyla hareketlenmişti. Ne var ki Clinton'un elinden bir şey gelmezdi. Emir emirdi. Umman'daki Arap sultanlarının topraklarına ayak basması kesinlikle yasaktı. Bu yüzden Sultan'ın kendi dominyonları arasında köle alışverişiyle uğraşan uyruklarına karşı bir şey yapamazdı. Sultana tanınmış ticaret yollarında, onun bayrağını taşıyan

gemilerde arama yapmaya da hakkı yoktu.

Sadece Sultana ait olmayan gemilerin, özellikle Avrupa gemilerinin yolunu kesebilir, araştırma yapabiliirdi. Açık denizde Amerikan gemilerine de yanaşamazdı. Kaptan Codrington ancak bu sınırlar çerçevesinde hareket özgürlüğüne sahipti. Hatta, gemilerini ele geçirmek veya araştırma yapmak şöyle dursun, Zengibar limanına ilk fırsatta bir nezaket ziyareti yapma emrini bile almış bulunuyordu. Bu yüzden de işte şimdi, Clinton, kafese kapatılmış bir aslan gibi güvertede bir aşağı, bir yukarı dolanıp duruyor, yasa! bir ticaretle uğraşan umman donanmasına çaresiz gözlerle bakıyordu. Çünkü «Elat Körfezi limanı» Sultana aitti.

Kıyıda patlak veren ilk panikten sonra kimsecikler kalmamıştı ama Clinton binlerce çift gözün o balçık duvarlı kentteki evlerin pencerelerinden ve Hindistan cevizlerinin arasından kendisini gözlediğini biliyordu. İstemeye istemeye demir alıp açılacaktı. Ama bir türlü bu emri veremiyordu.

Elat Şeyhi Muhammed Bin Selim'in sarayı kentin merkezinde, balçık duvarlı, boyasız bir binaydı. Daracık bir kapıyla girilen tozlu avluda Şeyh, danışmanları ve hükümdarı Zengibar Sultanının elçileriyle bir ölüm kalım konusunu tartışıyordu. Şeyh, midesine düşkün, şişman, kalın dudaklı, gözleri şahin gözü gibi, yarı kapalı bir adamdı. Canı sıkılıyordu, çünkü sonsuz hırsı yüzünden büyük bir tehlikeyle karşı karşıya bulunuyordu. Hazinesinde bir milyon altıncık toplasa yeterdi. Çok büyük istek miydi bu? Amacına tam ulaşacakken şimdi hükümdarı Zengibar Sultanı ona elçilerini göndermiş, hesap soruyordu. Herşeyin farkında olan sultan işte şimdi onu kapana kısırmış, on yıl sonra hesap soruyordu. Sadece kendisine ait olanları değil, şeyhe ait olanları da eline geçirmekten niyeti.

İşin şakaya gelir yanı yoktu. Daha fazla direnirse önce bir falakaya yatırılır, bir temiz sopa çekilir, sonra da boynuna öküz derisinden bir ilmik geçirilir, o şahin gözleri yuvalarından fırlayana dek ip sıkılır, sıkılır işi bitirilirdi. Sultan böyle gösterilerden pek hoşlanırdı. On yıldır da sabırsızlıkla bu anı bekliyordu zaten.

Tam o sırada limana bir İngiliz gemisinin girdiği, toplarını da kente çevirdiği haberi ulaştı. Şeyh bunu fırsat bilerek yerinden kalkarken, «Hemen şu savaş gemisine gidip bir bakayım. Kumandan ne istiyormuş, öğreneyim, efendimize haber uçurayım,» dedi.

Sultanın elçileri buna karşı çıkacak olduysa da şeyh ne de olsa hâlâ Şeyhiydi. Onun iradesine karşı gelemezlerdi.

Clinton Codrington neredeyse demir al komutunu verecekti ki, gözüne kıyıda bir hareket çarptı. Kentin tek, ıssız sokağında beyaz entariler uçuşuyordu. Küçük bir heyet, ağaçların arasından çıkmış, kumsala doğru inmekteydi. Bir süre dürbünle baktı, sonra dürbünü göğsünden indirmeksizin komut verdi:

«Benim kamarota söyleyin, tören üniformamla kılıcımı hazırlasın,» dedi. Heyettekilerden birinin taşıdığı, Sultanın al yaldızlı bayrağını görmüştü. «Ona Vali işlemi yapalım, dört kurusıkı patlatın.»

Üniformasını değiştirmeye kamarasına indi. Arap ayağını güverteye basar basmaz ilk selam topu gürledi. Şeyh, boş bulunmuştu. Korkuyla yerinden sıçradı. Beti benzi atmıştı. Tir tir titriyordu.

Clinton, sivri şapkası, lâcivert yaldızlı ceket, beyaz pantolonu ve kılıcıyla pırıl pırıl, birkaç adım atıp şeyhi kolundan tuttu. Bir dahaki top atışlarından ürküp kaçmasından veya yere düşmesinden

korkuyordu.

«Şuradan buyurunuz, ekselans,» diyerek onu kendi kamarasına doğru adeta sürükledi. Anlaşma işi bir sorundu. Neyse ki Şeyh'in maiyetinden biri, kırık dökük Fransızca, az da İngilizce konuşuyormuş. Şişman şeyh, Elat Valisi, o yumuşak, kırmızı dudaklarıyla, Zengibar Sultanının haksızlıklarına ve zulmüne karşı İngiltere Kraliçesinden korunma istiyormuş. «Söyleyin ona kendisini ancak Elat eyaletinin Zengibar'a karşı bağımsızlığını ilân ederse koruyabilirim.»

Dışişleri Bakanlığı, Atlantik'teki filolarının tümüne, boş anlaşma formları dağıtmış bulunuyordu. Bu belgeler Majestelerinin hükümetiyle anlaşma imzalayacak olan kabile reislerinin, uydurma prenslerin veya yerli kralların birbirlerini karşılıklı tanıdıklarını bildirmekle başlıyor, sonra köle ticareti kaldırılırsa, İngiltere'nin imzalayanı korumasına aldığını filan yazıyordu. Bu arada çeşitli bağlayıcı hükümler de yer alıyordu. Majestenin, askerleri karaya çıkma, kölelerin barakalarını yıkma, köleleri azat etme, köle ticareti yapanları tutuklama köle taşıyan gemilerde araştırma yapma, bunları ele geçirme, yok etme hakkı tanınıyordu.

Cape Town'da Amiral Kemp Kaptan Codrington'un elinde bu belgelerden bol miktarda olduğunu unutmuştu herhalde. Bu belgeler sadece Afrika'nın ekvatorun kuzeyinde kolan batı kıyılarında kullanılmak üzere öngörülmüştü. Amiral, genç yüzbaşının böylesine önemli bir silahla devriye çıktığını bilseydi herhalde gözüne uyku girmezdi. Clinton çevirmene anlatıyordu:

«Şurayı imzalayıversin, ona İngiliz hazinesinden yüz lira çekmesi için bir emirname yazarım.» Buna yetkisi olup olmadığını bilmiyordu ama Şeyh Muhammed pek sevinmişti. Çünkü sadece canını kurtarmakla kalmamış, üstelik şu güzelim savaş gemisinin himayesini de sağlamıştı. Cebine de para girecekti. Yeni unvanıyla, «Elat ve Ras Telfa bağımsız topraklarının Prensi ve Hükümdarı» olarak imzasını atarken gülümsüyordu.

Clinton, «Alâ» diyerek kâğıtları topladı, sonra yukarıya seslendi: «Bay Denham, derhal kırk kişi hazırlansın. Tüfek, tabanca, el bombası, bıçak verilsin. Sabah gün ağarırken karaya çıkacaklar!» Sonra sırtarak şeyhin çevirmenine döndü: «Ekselansları geceyi gemide geçirirlerse iyi olur. Yarın öğleyin onu güvenlik önlemleri altında saraya yerleştiririz.» Şeyh ilk kez, korkar gibi olmuştu. Şu frengin gözleri nasıl da buz gibi, masmaviydi. «Şeytanın ta kendisi,» diye söylendi. Tahtaya vurdu.

«Efendim, konuşabilir miyim?» Kara Şaka'nın ikinci kaptanı Bay Denham, şaşkın görünüyordu. Güneşin doğmasına daha bir saat vardı. Silahlı gemiciler, baş tarafta çömelmiş, bekliyordu.

«Konuşun, konuşun teğmen. Eğer emirlerime karşı çıkarsanız, bunu seve seve seyir defterine geçirebilirim.»

Teğmen Denham böylelikle yabancı bir hükümdarın topraklarına karşı savaş girişiminde bulunmak sorumluluğundan kurtulmuş oluyordu. Çok sevindi. Kaptanın elini tuttu, sıktı. Clinton, «Karaya çıkanların komutasını ben üstleniyorum. Yokluğumda gemi de sizin komutanızdadır,» dedi. «Talihiniz açık olsun efendim.» Denham üzerindeki yükü attığı için çok sevinmişti.

Karaya iki tekneyle çıktılar. Clinton hemen en yakındaki yelkenliye koştu. Güvertedeki gözcüyü kaçırdıktan sonra, adamlarına emir verdi: «Tekneyi arayın, sonra ateşe verin.» Oradan ikinci ve en büyük yelkenliye geçti: «Tutuşturmadan önce ambara bakın, kimse olmasın.» Denizcilerden biri ambara indi. Sırtında ipek bir namaz seccadesiyle çıktı. «Bırak onu, yağma yasaktır!» Adam istemeyerek değerli yükünü gerisin geriye, ambara attı. Alevler gemiyi sarıverdi. Ağaçların oraya vardıklarında karaya çekilmiş yelkenlilerin sekizi de ateşe verilmiş, cayır cayır yanıyordu. Clinton adamlarını topladı: «Tüfeklerinizi hazırlayın Süngü takın. Direnişle karşılaşırsak kentte karşılaşırız sanıyorum.» Adamlarını gözden geçirdi. Bunlar deniz piyadesi de değildi, göstermelik asker de. Belki manevra yetenekleri azdı ama hepsi de yürekli, akıllı çocuklardı. «Hadi yürüyün bakalım.»

Çamur renkli, yassı damlı yapıların arasından, daracık sokağa daldılar. Kent is, lâğım, safranla pişirilmiş pirinç kokuyordu, taze tereyağı kokuyordu. Tayfabaşı, bomboş sokağın kenarına sıralanmış yapıları göstererek, «Bunları da yakalım mı?» diye sordu.

. «Kayır, buraya bu insanları, bu binaları korumaya geldik. Yeni müttefikimiz olan Şeyhe aittir onlar. Biz sadece kölelerin kapatıldığı barakaları bulmaya bakalım.» Boğucu sıcak vardı. Sessizlik bastırıyordu. Her taraf ıssızdı. Adamlardan biri homurdandı: «Bu, hiç hoşuma gitmedi doğrusu.» Clinton onun ne demek istediğini anlıyordu. Bir deniz gemisinden uzaklaşınca her zaman sudan çıkmış balığa dönerdi. Üstelik sadece kırk kişiydiler, kumsaldan iyice içerilere girmişlerdi. Çevrelerini belki de binlerce vahşi savaşçı kuşatmıştı. Birden Clinton'un gözüne, sağ tarafta, yerde, çırılçıplak yatan bir ölü çarptı. Bir gün öncesinin paniğinde, ayaklar altında kalıp ezilmiş bir köle olacaktı. Demek ki kölelerin kapatıldığı barakalar da bu yandaydı, iyice kulak kabarttı, uzaktan sesler geliyordu. Binlerce ses, insan sesi!

«Arkamdan gelin. Bu taraftan.» Koşar adım giderlerken iki ateş arasında kaldılar. En azından yüz kişi vardı. Elllerinde uzun tüfekleri, yatağanları, saldırıyorlardı. Clinton bağırdı: «Yaklaşın, sokulun birbirinize! Önce bir el ateş edelim, sonra süngü hücumuna kalkarız.»

Az önce kumsalda, ekmek kapılarının cayır cayır yandığını seyretmiş olan Arapların iyice gözleri dönmüştü. Barakalardaki köleler de ellerinden gidecek olursa işleri bitikti. Canlarını dişlerine takıp onları savunmak zorundaydılar. Clinton gürledi: «Ateş!» Bir an tozdan dumandan göz gözü görmez oldu. Clinton gene bağırdı: «İleri!» Duman dağılmaya yüz tutmuşken bir Arap'ın ölüsüne çarptı. Sendeleyerek üzerinden atladı. Koştı, adamlarına yetişti. Baktı, ağaçların arasına grup grup dağılmışlar, heyecanla bağırıyor, gülüşüyorlar.

Tayfabaşı tekmil verdi: «Tavşan gibi kaçtılar hepsi de efendim.» Sonra eğildi, sultanın yere düşmüş bayrağını alıp salladı. Huşu içindeydi.

Clinton sordu: «Kayıp verdik mi »

«Bir adamımız karnından yaralandı ama yürüyebiliyor. Biri de kolundan yaralı. Kılıç yarası.»

«İkisini de geriye, kumsala gönderin. Birbirlerine dayanak olsunlar. Sizler, gelin bakalım.»

Kölelerin kapatıldıkları barakaları bir çeyrek mil ileride buldular. Nöbetçiler kaçmıştı. Barakalar küçük bir derenin iki kıyısında yarım mil kadar uzanıyordu. Clinton'un batı kıyısında ele geçirdiği barakalara hiç benzemiyordu bunlar, çünkü batıdakiler beyaz adam tarafından yapılmıştı, daha düzenliydi. Buradakiler ise, pek ilkeldi. Benzeyen tek yanı, kokuşuydu. Bir tropikal dizanteri salgını, bu barakalarda kol gezmiş, kurbanların cesetleri oracıkta, çürümeye terkedilmişti. Kargalar, akbabalar, yakınlardaki ağaçların dallarına konmuş, sabırla bekliyorlardı. ,

Clinton Elat devletinin yeni hükümdarı Şeyh Muhammedi hemen kıyıda karşıladı. Şeyh, gördüklerinden sersemlemiş gibiydi, ayakta güçlükle durabiliyordu. Şimdi dumanı tüten birer kül yığınının dönüşmüş olan tüm bu gemilerde onun üçte bir payı vardı. Bundan sonra duydukları karşısında ise ağlamamak için kendini zor tuttu. Şeytan, yaptıklarını bir bir sıraladıkça «Vay! Vay!» diye inliyordu sadece. «Şeytan» o kölelerin satıldığını, satış parasından verginin de kesilip hazineye aktarıldığını bilmiyor muydu yoksa? Peki, şimdi ne olacaktı? Kim ödeyecekti bu paraları?

Clinton, hiç oralı değildi. Büyük bir soğukkanlılıkla, kölelerin azat edildiğini, Şeyhin de onları, başlarına nöbetçiler koyarak içerilere, geldikleri yerlere geri göndereceğini anlatıyordu. Ayrıca, yolda karşılaşacakları köle kervanlarını da uyarmaları, köleleri azat ettirmeleri gerekiyordu. Bundan böyle Elat'ın tüm limanları artık köle ticaretine kapatılmıştı. «Vayyy!» Bu kez şeyhin gözleri yaşarmıştı. «Bu adam beni dilenmek zorunda bırakacak. Karılarım çocuklarım açlıktan ölecekler.»

Çevirmen, buz gibi bir sesle: «Şeytan size, reçine ve Hindistan cevizi ticaretine ağırlık vermenizi öneriyor efendim. En yakın müttefikiniz olarak da, o koca koca topları bulunan gemisiyle sık sık uğrayacağını söylüyor, öğütlerini tutuyor musunuz, tutmuyor musunuz, ona bakacakmış.»

Yirmi dört saat sonra Kara Şaka, kırk mil yukarıda, Telfa körfezini bastı. Kimse oradaki yelkenlileri uyarmayı akıl edememişti. Beş tanesi palamarları kesip kaçmayı başardı. Ama kumsalda on tekne daha vardı. Clinton onların da iki tanesini yaktı, en yenilerinden dördünü seçip el koydu. Adamlarını bindirerek Natal Limanındaki İngiliz üssüne gönderdi. En yakın deniz üssü oradaydı.

İki gün sonra, Kilwa kumsalı açıklarında, sözde talim yapmak için, gemisinin toplarını ateşledi. Korkudan dizlerinin bağı çözülmüş olan valiyi gemiye getirerek, Sultana karşı bağımsızlığını ilân ettiğini bildiren antlaşma belgesini imzalattı. Adam böylelikle hiç de hevesli olmadığı bir unvana kavuşmuş oluyordu. Peki ya sultan, onu ne yapardı? Çiğ çiğ yemez miydi?

Amiral Kemp, Natal Limanından ilk gelen haberlere inanmak istemedi. Ama kuzeyden gelen her kuryeden ayrıntıları öğrenince işin hafife alınır yanı olmadığını anlamıştı. Natal Limanına, tam yirmi altı gemilik bir ganimet armadası geliyormuş. Gemilerden bazıları köleyle doluymuş. Natal Limanı Genel Valisi amiralden öğüt bekliyordu. Köleler karaya çıkartılmış, hemen azat edilmiş sonra da Umgeni vadisinde şeker kamışı ve pamuk yetiştirmeye çabalayan çiftlik sahipleri iyi yürekli centilmenler tarafından derhal sözleşmeyle işe alınmıştı, çünkü el emeği sıkıntısı had safhaya varmıştı. Yerel Zulu kabileleri, toprakta çalışmaktansa sığır çalmayı ve bira içmeyi yeğliyordu. Bu yüzden Vali, Kraliyet Donanmasının gönderebileceği kadar azat edilmiş köleyi seve seve almaya hazırdı. (Amiral ise, sözleşmeli ırgat ile köle arasında pek ayırım yapamıyordu), iyi ama Genel Vali, yirmi altı, hayır hayır son gelenlerle birlikte tam otuz iki, evet otuz iki yelkenliyi ne yapacaktı peki? İki hafta sonra, ele geçirilen yelkenlilerden biri, Table Körfezine geldi ve pek çok da mektup getirdi. Mektuplardan biri, bizzat Umman Sultan'ınca kaleme alınmıştı. Amiral Kemp okuduklarına inanamıyordu.

Yüzbaşı Codrington, yani Amirallik kadrosundaki önemsiz kaptanlardan biri Wellington ya da Bonapart gibi komutanları bile şaşırtacak biçimde girişimlerde bulunmaya başlamıştı.

O güne değin Sultanın dominyonları olan geniş toprakları İngiltere Tahtı'nın topraklarına katmıştı. Kendi başına davranıp yerel başkanlara, ileri gelenlere birtakım ne idüğü belirsiz unvanlar bağışlamış, hazineden paralar vaad etmişti. Üstelik onları bağımsız birer devlet olarak da tanımıştı. Yüzbaşı Codrington tek başına, Sultana savaş açmışa benziyordu. Bunlar Zengibar adasındaki Konsolosun raporunda yer almıştı. Gene de, tüm öfkesine karşın amiral, subayının bu başarılarını beğenmekten alıkoyamıyordu kendini. Pes doğrusu.

Konsolosun listesinde ayrı ayrı otuz olay yer alıyordu. O Codrington köpeği ne işler becermemişti ki? Karaya baskın yapıp köleleri azat mı etmemişti! Hem de on binlercesini! Açık denizlerde köle taşıyan gemilere el mi koymamıştı, kıyıya çekilmiş köle gemilerini ateşe mi vermemişti. Daha neler, neler... Tek başına bir Amiral Nelson olup çıkmıştı canım!

Amiral gerçi mesleki başarısı açısından Codrington'u çok beğenmişti ama gene de ondan öcünü alacaktı. Böyle durup dururken amirinin rahatını, huzurunu bozmaya, geleceğini tehlikeye atmaya ne hakkı vardı canım? Bu kez onu hiç ama hiçbir şey kurtaramayacaktı işte.

Şimdi de amiral, sultanın mektubunu açtı, sultan bir milyon İngiliz lirasına yakın zarara uğramıştı. Bu zarara onca kölenin azat edilmesi!, geminin yakılması yol açmıştı, önüne, saygınlığına sürülen leke ise kolay kolay onarılacak gibi değildi. Limanların bazıları köle ticaretine bir daha hiç açılmazdı, öylesine bir kargaşaya sürüklenmişti. Kıtanın içerilerinden köle toplama ve kıyı limanlarına gönderme sistemleri öylesine darmadağın edilmişti ki, bir daha toparlanması yıllar sürerdi. Belki de olanaksızdı. Üstelik ellerinde gemi de kalmamıştı, ticarete hâlâ açık olan limanlarda köleler sabırla, beklemekteydi.

Amiral kendi kendine: «Onu artık bir şey kurtaramaz,» diye yineledi. Sonra birden aklına geldi. Bu, kendi meslek yaşamının da sonu sayılmaz mıydı? Ne haksızlık ama? Tam kırk yıldır tek bir yanlış adım atma da sen, tam emekliliğin bu kadar yaklaşmışken... Birden silkindi, emirlerini yazdırmaya başladı.

İlk emrini filosundaki tüm gemilere gönderiyor, Kara Şaka'yı arayıp bulmalarını istiyordu. Sonra düşündü ki, sadece emirlerinin kumandanlarına ulaşması en azından iki hafta sürer, çünkü filosunun gemileri iki okyanusun her yanına dağılmıştı. Onların Mozambik kanalı boyunca sayısız adalarda ve koylarda gambotu araması da en az o kadar sürer. Neyse, Yüzbaşı Codrington bulunur bulunmaz derhal görevinden alınacaktı. Teğmen Denham geçici olarak kumandayı ele alıp Kara Şaka'yı en yakın zamanda Table Körfezine getirecekti. Emir buydu. Amiral Kemp, Kap üssünde yeterince yüksek subay toplamayı, hemen bir harp divanı kurmayı umuyordu. Codrington'a acımasız bir ceza verdirirse belki de kendi durumu az çok düzelebilirdi.

Sonra Zengibar'daki konsolosa bir mektup yazıp Sultana güvence vermesini önerdi. Merak etmemeliydi. Durum en yakın zamanda düzeltilecek, zararın giderilmesine çalışılacaktı. Ama bu konuda açık açık söz vermemeliydi, çünkü Londra'daki Dışişleri Bakanlığından talimat gelmeden bir şey yapılamazdı. Sadece sultana iyi niyetlerini bildirmeliydi. Sonra oturup Amiralliğe raporunu yazdı. Kendi sorumluluğuna, astının davranışlarını da yumuşatacak sözcük bulamıyordu. Ama gene de, gerçekler teker teker, olanca çıplaklığıyla ortaya dökülünce, o kadar inanılmaz, o kadar şaşırtıcı

görünüyordu ki, amiral bir kez daha hayranlığını gizleyemedi. Raporun Londra'ya ulaşması en az bir ay sürerdi.

Son mektubunu da bizzat Kara Şaka'nın komutanına yazdı Aklına geleni, sıraladı: Korsan, hain, sorumsuz vb. Böylece içinin zehrini döktükten sonra geriye işin en kötü yanı kalıyordu: Oturup beklemek. Böyle, heyecanlı bir haber beklerken, günün birinde limana giren uzunluğu yirmi dört metreyi aşkın, ağırlığı yüz tonilatoyu bulan özellikle değerli bir ganimet gemi, bizzat sanıktan amirale bir mektup getirdi. Sanık, mektubunda, eyleminin emirleri aştığını kabul ediyordu, cezasını çekmeye hazırdı. Siyasal nitelikli bir davranıştan kaçınmaya özellikle özen göstermişti. Ama bir gerçek vardı ortada. Afrika'da, bir milyon mil kare genişlikte bir toprak parçasını imparatorluğa katmış bulunuyordu. Zaten Elat ve Tafra şeyhleri, Zengibar Sultanından yaka silkiyordu, onlara sadece yardım etmişti. O zavallılara kurtuluşun yolunu göstermişti. Ama hiçbir zaman, kendi çıkarını düşünmemişti. Sadece Tanrısına, Kraliçesine, vatanına ve insanlığa hizmet etmeyi amaçlamıştı, o kadar.

Amiral mektubu okudukça yutkunuyordu. Derken tükürüğü boğazına kaçtı. Boğulurcasına öksürdü. Mektubu bitirince gözlüğünü çıkardı. Bir süre karşı duvardaki içi doldurulmuş ötücü kuşları seyre daldı. Sonra kararını verdi: «Bunları yazdığına göre, ya dünyanın en büyük delisi, ya çok yiğit biri, ya da ikisi birden bu adam.»

Her sabah Clinton, o gün Huron'a rastlamak için dua ediyor, her gün de bu duaları boşuna gidiyordu. Amerikalıyı bir türlü ele geçiremiyor, hep kaçıırıyordu. Bu kez, St. John'a köle satan adamların yazılı, yeminli ifadelerini 'almıştı. Kanıtlar elindeydi. Huron'un köle ticareti yaptığı inkâr edilemezdi. Nasıl olsa bir gün eline geçirecekti.

Clinton'a bir güven gelmişti, başını, omuzlarını daha dik tutuyor, daha sağlam basıyordu yere. Daha sık gülümsüyordu. Hatta bıyık bile bırakmıştı. Bu bıyık ona bir korsan havası vermiş ve adamlarında da ayrı bir saygı uyandırmıştı. Biliyorlardı, bir destan yarattıklarını biliyorlardı. Şu yirmi yedi yaşındaki gencecik kaptanla adamları, Mozambik kanalındaki tüm köle tacirlerinin korkulu rüyası olmuş çıkmıştı. İşte böyle bir havada, Kara Şaka, aslanın inine gitti, Umman Sultanlığının kalesi olan Zengibar limanına girdi. Kalenin surlarında, top başında bekleyen askerler, topları ateşlemekten çekindiler. Kara Şaka, limana girerken selâm toplarını atmaya başladı. Subaylar tören uniformalarını giymişti. Adamlar da beyazlarını. Top sesini duyanlar, kaçtılar, tepelere koştular, sultan bile İngiliz konsolosluğuna sığınmayı uygun gördü.

Konsolos diyordu ki:

«Sayenizde, şu Sultanı dize getirdik. Beş yıldır uğraşıp bir türlü imzalatabilemediğimiz anlaşmayı hemen imzalatalım. Dışişleri bakanlığındaki o budalalar işe burunlarını sokmadan bitiriverelim biz.»

Sultan, çekinerek, sarayına dönmüştü. Sir John'un söylediklerine pek inanamıyordu, öte yandan, sarayı da limandan yarım mil ötedeydi. O uğursuz geminin atış alanındaydı yani. Sir John'un öğüdü üzerine Clinton karaya çıkarken yanına on iki adamını aldı. Yolda, Sir John'a, bağımsızlık antlaşmaların» imzalayan o zavallıların başına bir şey gelmesini istemediğini açık açık söyledi.

«Boşuna umutlanmayın. Hiç kuşku yok, Ramazana katmaz, ikisinin de hesabı görülür. İhtiyar keçi çok kindardır. Hem de sinsi.»

«Peki, yeni imzalayacağımız antlaşmaya onlara koruyacak bir madde ekleyemez miyiz?»

«Ekleriz ama boşuna. Siz o hınzırlara acımayın, temizlenmeleri herkesin yararına olacaktır, inanın bana. Onlar bu kıyının baş belâlarıdır zaten. Üstelik ihtiyar keçi de çok eğlenecektir. Başlarını

kestirirken ya da ellerine zehir dolu bardakları tutuştururken. Korkunç bir şey bu zehirle lmek...»

Saraya vardıklarında kapılar ardına dek açıldı. Clinton geçerken nöbetçilerin, gözlerini ondan kaçırdıklarını farkettti.

Clinton sultanı görür görmez Sir John'un' ona neden ihtiya Keçi dediğini anladı. Gerçekten de, şaşılacak derecede keçiye benziyordu. Beyaz, sivri sakalı, köşeli, sapsarı dişleri, dümdüz inen Romalı burnu ve uzun kulaklarıyla, tıpkı bir keçi işte. Clinton'a bir baktı, telâşla başını çevirdi, gözgöze gelmekten kaınıyordu. İki konuğuna kadife, ipek yastıkların üzerinde yer gösterdi.

Konsolos usulca: «Gözlerinizi üzerinden ayırmayın sakın, hiçbir şey de yemeyin. Zehirli olmasalar bile gene de mide bulandırırılar. Gece, uzun sreceğे benzer,» dedi. Bronz tepsilerde tatlılar, şekerlemeler, çörekler diziliydi.

Sir John iyi tahmin etmişti. Konuşma bitmek tükenmek bilmedi, saatler saati sürdü gitti. Clinton söylenenlerin tek sözcüğünü anlamıyor, kıpırdamamak için de büyük bir çaba harcıyordu. Alışmadığı bir oturuştu bu. Her yanı uyuşmuş, kaba etleri ağırmıştı. Gene de gözlerini sultandan ayırmıyordu. Sonradan Sir John'un sylediğине göre, bunun yararı olmuş, bu sayede pazarlık kısa kesilmiş. Gene de Clinton'a hiç bitmeyecek gibi gelmişti.

Saraydan ıkarlarken Sir John'un yüzü gülüyordu, yüzbaşının koluna girdi: «Sizin için ne derlerse desinler, dostum, gelecek kuşaklar sizi hayırla anacaklardır. İkimiz başardık bu işi. İhtiyar keçiyi yola getirdik. Köle ticareti birkaç yıla kalmaz, kurur, sner gider artık.»

Daracık sokaklardan yürüyerek dönerlerken Sir John'un keyfi pek yerindeydi. Clinton hemen gemisine dönmek istiyordu ama Sir John onu biraz daha alıkoydu. Hindu uşağından şampanya istedi. Uşak şampanyayı getirdiği tepsie, kk, mühürlü bir de paket koymuştu. Sir John paketi Clinton'a uzattı:

«Bu size gelmişti. Bir ticaret yelkenlisi getirmişti ama verecek zamanı bulamadım. Buyurun.»

Clinton paketi isteksiz, aldı. Kendini zor tuttu. Hemen o anda paketi açmak istiyordu. şampanyaları ardarda, Kraliçenin sağığına, Sultanın sağığına yuvarlarken içi içine sığmıyordu. Sonunda dayanamadı:

«zr dilerim Sir John ama sanıyorum önemli bir mektup olacak. Hemen okumam gerekiyor,» dedi. Bunun zerine Sir John onu çalışma odasına alıp arkasından kapıyı kapadı. Yalnız bıraktı. Clinton, konsolosun yazı masası üzerinde duran gümüş bir kâğıt keseceğiyile paketin mühürlerini skt, içinden, sık, kck yazıyla yazılmış kalın bir kâğıt tomarı, bir de kk kadın küpesi dşti. Clinton'un göğsünün üzerinde taşıdıği kpenin teki.

Kara Şaka, şafak sökmeden yelken açtı, güneye yönelip tam hızla yola koyuldu. Gece, karanlıkta, amiralin Zengibar'a yazdığı mektupları getiren Penguen gemisiyle yanyana geçtiler ama muson yağmurları hışım gibi indiğinden, birbirlerini göremediler. Şafak söktüğünde iki geminin arasında durmadan açılan en az elli mil mesafe vardı. Clinton Codrington sabırsızlıktan yerinde duramıyor, güverteyi arşınıyor, sık sık durup güney yönüne bakıyordu. En dokunaklı bir çağrıya koştırmaktaydı çünkü. Sorumluluğunu bilen bir erkeğin en kutsal görevine, sevdiği kadının, korkunç bir baskı altında bulunan imdadına koşuyordu.

Ortadaki mavna, Zuga'nın en yeni ve en kuşku uyandırıcı adamının sorumluluğundaydı. Bu adam hem yol gösterici, hem çevirmen ve hem de kamp müdürü olarak tutulmuştu. Teni koyu zeytin rengindeydi, çok sık, pırıl pırıl saçları vardı. Bembeyaz dişleri, güldükçe pırıltılar saçıyordu. Çok gülüyordu ama güldüğü zaman bile gözleri öfkeli bir vahşi hayvanın gözleri gibi soğuk, kapkara bakıyordu.

Quelimane Valisi Zuga'ya bu adamın Portekiz topraklarındaki en usta fil avcısı ve ünlü gezgin olduğu konusunda güvence vermişti. Hiçbir Portekizlinin giremediği kadar içerilere girmiş, üstelik yerel lehçeleri ve kabilelerin örf, âdetlerini de biliyormuş.

«Onsuz yola çıkmanız delilik olur,» diyordu vali. «Babanız ünlü Doktor Fuller Ballantyne bile onun hizmetinden yararlanmıştır. Marawi Gölüne giden yolu babanıza o göstermiştir.»

Üstelik bu adam valinin yeğeniymiş, Zuga, onu alırsa sefer boyunca resmi makamlarla karşılaşacağı birçok güçlükleri daha kolay yeneceğini düşünmüştü. Ne var ki adam tıraşının tekiydi. Uzun uzadıya palavralar atıyor, masallar anlatıyordu. Hep de kendisi kahramandı. Zuga onun yerli lehçelerini iyi bildiğinden de emin değildi. Daha çok çizmesinin ucuyla veya elinden hiç eksik etmediği, suaygırı derisinden kırbacıyla konuşmayı yeğliyor gibiydi. Avcılığına gelince, henüz o bakımdan da bir şey söylenemezdi.

Zuga mavnanın burnuna oturmuş, dizine aldığı bir deftere resim yapıyordu. Bu alışkanlığı Hindistan'dayken edinmişti. Belki pek yetenekli değildi ama yaşantısının boş saatlerini değerlendirmeye yaradığı gibi, insanları, yerleri, olay ve hayvanı da bir bakıma belgelemiş oluyordu böylece. Zuga bu skeçleriyle suluboya resimlerinden bazılarını, seferi anlatacak kitabına basmaya da niyetliydi. Ona servet ve ün kazandıracak olan kitaba. Birden bir silah patladı. Robyn okumakta olduğu kitabı dizine bırakarak, arkaya ikinci mavnaya baktı:

«Gene başladı işte.»

Robyn, Zuga ya ters ters baktı: «Sen seçtin bu adamı işte.»

«Haklısın ama bana onun doğu kıyısının en usta avcısı ve en iyi kılavuzu olduğunu söylemişlerdi.» , ikisi de Camacho'nun tüfeğiyle nişan almasını seyrettiler. Uyuyan hayvanlar, teknelerin yaklaştığının farkına varmıştı birden. Hantal gövdelerinden beklenmeyecek bir çeviklikle toparlanıp ayağa fırladılar. Kumları sıçratarak kayboldular. Zudur tutturdular. Suyu dalıp köpükler saçarak kayboldular. Zuga onların suyun altında koşmasını seyrederken birden şu şekilsiz yaratıklara acıdı. Derken ansızın suaygırlarının erkeği, mavnanın elli adım berisinde beliriverdi.

Camacho hep öyle sırtarak nişan aldı, tetiği çekti. Zuga kurşunun hayvanın gırtlığının ta dibine saplandığını gördü. Bir atardamarı parçalanmış olacak ki o anda kan, oluk oluk fişkırdı. Aygırın böğürtüsü, ıstırapla yükseldi, sonra suları köpürterek daldı gitti. Camacho bir kahkaha koyverdi.

«Geberttim onu!»

Robyn yerinden fırlamış, mavnanın küpeştesine yapışmıştı. Bağırды: «Ben buna soğukkanlı bir cinayet derim, kasaplık bu.»

Zuga da kardeşine hak verdi: «Öyle ya, öldürdün de ne oldu sanki? Leşini ele geçiremeyeceksin ki. Hayvan suyun dibinde can verecek, sonra da denize sürüklenip gidecek. Senin işine yaramaz.»

Ama yanıliyordu, çünkü aygır yeniden suyun yüzüne çıktı. Hem bu kez maynanın daha yakınındaydı. Deli gibi böğürüyor, dönüyor, dönüyordu. Ağzı hep öyle açıktı. Herhalde kurşun beyni zedelemiş, ağzını kapatmasını, bacaklarını oynatmasını olanaksız hale getirmişti.

Camacho ikinci mavnada heyecandan tepiniyor, bağırıyordu: «Geberttim onu!» Bir yandan da yanındakilerin silâhını kaptığı gibi yaralı hayvana boyuna kurşun yağdırmaktaydı. İki zenci uşağı çok hızlı çalışıyor, boşalan tüfeği hemen dolduruyordu, besbelli. Efendiye alışkındılar. Bu yüzden Camacho'nun elinde her an dolu bir tüfek bulunuyor ve atışını yapar yapmaz dumanı tüten tüfeği alacak bir el hemen uzanıyordu. Robyn söylendi: «Tiksindirici bir manzaraydı.»

«Öyle ama adamlarını çok iyi yetiştirmiş. Fil avına da ancak böyle biriyle çıkılır.»

Sonunda deltadan kurtuldular ve o gece ilk kez yumuşak, beyaz kumların üzerinde değil sağlam toprakta kamp kurdular. Papirüs sapları yerine de ağaç kütüklerini yaktılar. Zuga Cheroot Çavuşun mavnalardaki değerli yükün başına diktiği nöbetçileri denetledi. Sonra tüfeğini aldı. Camacho hemen: «Ben de geleyim seninle. Bir şeyler vururuz,» dedi.

«Hayır, senin işin kampı kurmak.»

Portekizli sırttı: «Ama bak, kurdum bile!» Ne var ki, Zuga ağaçların arasına dalar dalmaz yüzündeki gülümseme siliniverdi. Gırtlakını temizledi. Yere tükürdü, önüne çıkan birinin kara sırtına kırbacını şaklatırken: «Elini çabuk tut be, anası belli, babası elli sen de!» diye bağırды. Adamcağız acıyla haykırdı, sırtında kırbacın izi bir parmak kalınlığında, mosmor, kabarıverdi hemen.

Camacho az öteye, Zuga ile kardeşinin çadırlarının, kurulduğu yere doğru yürüdü. O sırada Robyn taşıyıcılardan birinin ayağına bakıyordu. Adamın elindeki balta parmağına düşmüş, fena halde kesmişti. Portekizli birdenbire durdu. Kadını seyrederken gırtlakı kuruyordu. Quelimane 'den ayrılır ayrılmaz kadın erkek pantolonu giymeye başlamıştı ki bu, Camacho'yu çıplaklıktan da daha çok kışkırtıyordu. Gözlerini ondan bir türlü alamaz olmuştu. Hele şimdi olduğu gibi eğildiği, pantolonu kabaetlerinin üzerinde iyice gerildiği zaman, seyrine doyum olmuyordu. Camacho sırtını bir ağaca verdi. Gözlerini kadına dikti. Düşünmeye başladı. Quelimane 'den ayrıldıklarından beri herşeyi enine boyuna düşünmüş, tartmıştı, ilk bakışta görüldüğü kadar olmayacak bir şey değildi bu. ,

Evet, gerçi bir İngiliz'di. Ünlü bir rahibin de kızıydı. Gene de Camacho kadınları çok iyi tanırdı. Bu kızın bakışlarında, kalın, yumuşak dudaklarında, gövdesinin çevikliğinde öyle bir ateş vardı ki! Kendisine gelince, o da erkekliğin görkemli bir simgesi değil miydi? O sık, kapkara saçlarıyla, o çingene kurnazlığıyla, o pırıl pırıl gülüşüyle, o sağlam yapılı, düzgün vücuduyla hangi kadının yüreğini hoplatmazdı ki? Üstelik melez kanı taşıması beyaz kadınlara daha da çekici geliyordu. Evet, evet, pekâlâ mümkündü. Hatta mümkünden de öte, olacaktı. Camacho öyle düşünüyordu. Herhalde şu fırsatı bir daha ele geçiremezdi. O soğuk, kaskatı İngiliz ağabeyi kamptan uzaklaşmıştı. En azından bir saat dönmezdi. Belki de daha uzun bir süre. Kadın, hastaların hepsine bakmış, işini bitirmişti. Şimdi

bir uşak çadırına bir çaydanlıkta kaynar su getirmiş, çadırın kapısını kapatıyordu.

Camacho bu küçük töreni her akşam seyrediyordu zaten. Bir defasında gaz lâmbası kızın gölgesini çadır bezine vurdurmuş o da İngiliz kadınının pantolonunu indirdiğini, ah, ne tatlı anıydı bu. Dayanamayacaktı. Ağaçtan uzaklaştı. Robyn çaydanlıktaki kaynar suyu emaye leğene boşalttı. Çok sıcaktı ama sıcak suyu severdi, içini çekerek gömleğinin düğmelerini çözerken çadırın kapısı tırmalanır gibi oldu. «Kim o? Ne istiyorsun?»

Camacho alçak sesle: «Sizinle konuşmak istiyorum ham'fendi,» dedi.

«Şimdi olmaz, işim var.» Bu adam onu hem tiksindiriyor, hem de büyülüyor gibiydi. Çok defa, güzel ama zehirli bir böceği seyreder gibi, onu seyre dalıp gittiğinin neden sonra farkına vardığı olmuştu.

«Varın gel.» Birden, Zuga'nın kamptan çıktığı, küçük Juba'yı da bir iş için çadırdan uzaklaştırdığı geldi aklına. «Bekleyemem. Hastayım.»

Böyle deyince akan sular dururdu. Bir hastayı geri çeviremezdi.

«Pekâlâ, söylese, dur azıcık,» diyerek alelacele gömleğini ilikledi. Sonra da masanın üzerindeki âletlerini sözde düzenlemeye koyuldu. Sonunda seslendi: «Gir!» Camacho girer girmez, onun ne kadar uzun boylu olduğunu farketti. Adam küçücük çadırı âdeta doldurmuştu, içtenlikle gülüyor, bembeyaz dişleri pırıldıyordu. Robyn gene belki de danseden kobraya dalıp giden bir piliç gibi onu seyre daldığını anladı. Kendini topladı. «Ne var?» diye sordu. «Göstereyim size.»

Adam böyle diyerek gömleğinin düğmelerini çözmeye koyuldu. Teni koyu zeytin renginde, pırlıl pırıldı. Göğsündeki tüyler kıvrıkcıktı. Karnı hiç yoktu. Beli ise genç kızinki gibi, incecikti. Olağanüstü bir hayvan olduğu kuşkusuzdu. Şimdi pantolonunu çözmüş, indiriyordu. Altına bir şey giymemiş, vücudu çıırılçıplak ortaya çıkmıştı. Robyn gene sordu: «Derdin nerede bakayım?» Ve o anda kafasında bir şimşek çaktı. Adam hasta filan değildi. Onu oyuna getirmişti sadece. Çok tehlikeli bir duruma düşürmüştü. «Buran mı acıyor?» Sesinin boğuk çıktığının farkındaydı.

Adam da boğuk bir fısıltıyla, karşılık verdi. «Evet, belki sen iyi edebilirsin.» Genç kıza doğru bir adım attı.

«Elbette iyi ederim,» diyerek elini tıbbi âletlerin bulunduğu masaya götürdü. Bir yandan da üzülüyordu, çünkü şu vücudu zedelemek çok yazıktı. Neyse ki eline geçen, ustura keskinliğinde bir neşter değil, sadece bir iğne oldu. Genç kız iğneyi saplayacağı anda erkek başına gelecekleri anlamış, yüzünü bir dehşet ifadesi bürümüştü ama artık çok geçti. Bir ayağı yere çivilenmişçesine, deli gibi, olduğu yerde dönmeye, çılgık çılgığa bağırmaya başladı, iki elini birden apış arasına götürdü. Robyn iğneyi bir kez daha uzatınca Camacho yerinde duramadı artık. Pantolonunu kaptığı gibi kendisini çadırdan dışarı zor attı. Robyn tirtir titriyordu ama aynı zamanda üzerinden de büyük bir yük kalkmış gibiydi, iyi bir ders olmuştu. Gene de bu olayı güncesinde anlatırken kendine özgü bir şifre kullanması gerekiyordu.

O akşamdan sonra Portekizli Robyn'den uzak durmaya çaba gösterdi ve artık o ısrarlı bakışlarıyla onu rahatsız etmedi. Bir ara olayı ağabeyine anlatacak olduysa da sonradan vazgeçmişti. Çünkü onun nasıl bir tepki göstereceğini önceden kestirmek olanaksızdı. Öte yandan, köşeye sıkıştırılmış, kapana kısıtılmış bir hayvan gibi, Portekizli de sırası geldiğinde çok tehlikeli olabilirdi. Zuga gibi feleğin

emberinden geçmiş, nice vartalar atlatmış bir askere bile zararı dokunabilirdi. En iyisi olayı tamamen kapatmaktı, o kadar.

Irmak iyice daralmış, akışı da hızlanmıştı. Bu yüzden mavnaların ilerlemesi büsbütün yavaşlamış oluyordu. Camacho'nun amcası olan, Quelimane Valisi ona bu işi bulmakla sonsuz güvenini kanıtlamıştı. Ve amcası en ufak bir başarısızlığı bile bağışlamaz yaradılıştaydı. İşin içinde ailenin serveti, bir bakıma da ailenin onuru vardı, Portekiz, Brüksel antlaşmasını imzaladığından beri aile büyük bir darbe yemişti. Elde kalanların ne pahasına olursa olsun korunması gerekiyordu. Altın, onurdan önce gelirdi ve onur ancak çıkarlara dokunmadığı oranda önem taşırdı, işte ailenin simgesi buydu.

Amcası bu seferi, çıkarlarına zarar verici nitelikte görmekle yanılmamıştı. Ne de olsa, Zuga babasının oğluydu, başlarına belâ açabilirdi o da. Üstelik bu sefere ne niyetle çıktığını da kimse bilemiyordu.

Camacho'nun aldığı talimat açık ve kesindi: Kimi yönlerde aşılması olanaksız engelleri bahane ederek İngilizleri başka yönlere çekmek, o yoldan giderlerse bataklıklara, sıradağlara, hastalığa, vahşi hayvanlara ve onlardan da vahşi insanlara raslayacaklarını söyleyerek onları dostça kişilerin, fildişinden yana zengin, verimli toprakların bulunduğu başka yönlere çekmek, Camacho bunu başaramazsa ki Zuga açıkgozün biriydi, başaramamak da vardı hesapta o zaman, başka yollara başvuracaktı. Valiyle yeğeni bu yolların neler olacağını açık açık söylemeden biliyorlardı. Camacho da buna yürekten inanıyordu. Tete'nin ötesinde bıçak yasasından öte yasa geçmezdi ve Camacho bu yasalara göre yaşayagelmişti.

Herhalde şu iki kardeşin ona karşı böyle kibirli, soğuk davranmalarının nedeni, melez kanından olmasıydı, bu sonuca varmıştı. Bu Camacho'nun en duyarlı bir noktasıydı, çünkü melezlerin pek bol olduğu Portekiz topraklarında bile, bir kusur sayılıyordu bu. Şu ikisini temizlemekle yalnız uğradığı hakaretin öcünü almakla kalmayacak, aynı zamanda cebi de para dolacaktı. Valiyle ve ötekilerle paylaşıp bile gene de geriye, kendisine yüklü bir şeyler kalacaktı kuşkusuz. Mavnalardaki donanım bile Camacho'nun gözünde bir servetti, ilk fırsatta mavnalardaki yüklü balyalarda, sandıklarda neler olduğuna bakmıştı zaten. Çok değerli ticaret eşyası. Ateşli silâhlar, kronometre ve sekstan gibi pahalı araçlar. Bir de İngiliz'in anahtarını üzerinden hiç eksik etmediği, her zaman kilitli çelik bir taşınır kasa. Kimbilir içinde kaç İngiliz altını vardı? Üstelik vali amcasının bu altından hiç haberi olmayabilirdi de. Kendisi bile bilmediğine göre, o nereden bilecek? Bu yüzden, bir an önce Tete'ye varmak ve ardındaki, o vahşi, sahipsiz topraklara ayak basmak için sabırsızlanıyordu. Robyn'in gözünde, minicik Tete kentine gelmek, Afrika'ya gerçek adımını atmak demekti, öylesine sabırla hazırlandığı, öylesine derin bir özlemle beklediği anavatana dönüş demekti. Zuga, mavnaların boşaltılmasını bahane etmiş, onu; «Hadi sen git de uygun bir yer ara kardeşim. Yarın da. birlikte gideriz,» diyerek yalnız bırakmıştı. Robyn pantolonunu değiştirip yeniden etek giydi, çünkü ne denli küçük olursa olsun Tete, gene de uygarlığın bu yöredeki son karakoluydu. Bu geri kafalı insanların dikkatini çekmenin, onları incitmenin anlamı yoktu. Herhalde annesiyle babası birlikte son kez şu kentin sokaklarında yürümüşü. Bunları düşünerek giderken, ırmak boyuna rasgele sıralanmış balçık dükkânlarla da göz atıyordu. Bu küçük dükkânların birine uğradı. Baktı dükkâncı Swahili, İngilizce, Nguni dili karışımı bir dili iyi kötü anlıyor, ondan akasya ormanına giden yolu sorabildi. Orman, öğle sıcağında uykuya dalmış gibiydi. Kuşlar bile susmuştu. Bu sessizlik, Robyn'in içindeki sıkıntıyı büsbütün arttırdı. Eski günleri gözünün önünde canlandı. Ağaçların arasında altı tane mezarla karşılaşınca şaşırdı. Bunu beklemiyordu, sonradan geldi aklına. Babasının Kaborra-Bassa seferine katılanlar altı ölü vermişti, dördü hastalıktan ölmüş, biri boğulmuş biri de intihar etmişti. Onun

aradığı mezar ise, ötekilerden az uzaktaydı. Bembeyaz çakıl taşlarıyla çevresi belirlenmiş başına da gene bembeyaz, alçıtaşından bir haç dikilmişti. Ucuz, mavi bir çini vazoda bir küçük demet solgun kır çiçeği bile vardı ki bu, Robyn'i çok şaşırttı. Çünkü çiçekler olsa olsa birkaç günlüktü. Mezarın başında dikilip hâlâ açık seçik okunabilen yazıya dikti gözlerini.

Helen'in sevgili anısına Fuller Morris Ballantyne'in sevgili eşi. Doğumu 4 Ağustos 1814. ölümü sıtmadan 16 aralık 1852. Tanrı'nın dediği olur.

Anılar, gözlerinin önünden hızla geçiyordu. Wiliam Dayı'nın bahçesinden topladıkları çileklerin kokusu, ayaklarının ucuna basarak o kıpkırmızı meyveyi annesinin bembeyaz dişlerinin arasına sıkıştırması, sonra da yarısını kendi ağzına atması. Yatakta yarı uykulu yatarken annesinin okuduğu masallar dinlemesi, kışın mutfak masasında, yazın ağaçların altında yapılan dersler, küçük kızdaki sonsuz öğrenme isteği, ilk midilliye binişi, annesinin onu eyerin üzerinde tutan elleri, üzengilere yetişmeyen küçük bacakları, sonra demir leğen içinde, annesi eğilmiş sırtını sabunlarken sabunlu süngerin sırtına değmesi, annesinin kahkahası, sonra geceleri, bölmenin öte yanında, yatarken duyduğu hıçkırıkları, en sonunda da yüzünü annesinin göğsüne gömdüğünde aldığı menekşe ve lavanta çiçeği kokusu.

«Neden gidiyorsun, anne?»

«Babanın bana ihtiyacı var. Çünkü nihayet beni yanına çağırıyor.»

Ve bu sözlerin Robyn'de yarattığı, korkunç kıskançlık duygusu. Robyn mezarın yanına, tozlara diz çöküp dua etmeye başladı. Duasını fısıldarken anılar, mutlu anılar, kederli anılar, birlikte belleğine doluyordu. Kendini bunca yıldır annesine hiç bu kadar yakın bulmamıştı.

Orada öyle diz çökmüştü. Ne kadar kaldığını bilemiyordu. Birden karşısında bir gölge belirince şaşkınlıktan hafif bir çığlık atarak ayağa fırladı.

Bir kadınla bir çocuk gördü. Sevimli yüzlü, hatta güzel denebilecek, bir zenci kadın. Pek genç sayılmaz. Belki otuz beşinde, ama bir Afrikalının yaşını tahmin etmek her zaman çok zordu. Avrupalı gibi giyinmişti. Birinin verdiği eskiler olmalıydı, çünkü öyle soluktu ki. Desenleri silinip gitmişti ama kolalı ve tertemizdi. Robyn bu elbisenin salt buraya gelmek için giyildiğini sezinledi.

Çocuk ise yerli Şangaan kabilesi gibi sadece kısıcık bir deri parçasıyla örtünmüştü, ama Afrikalı olmadığı belliydik Yedi sekiz yaşlarında, sağlam yapılı bir çocuktü. Tozlu gibi bir renkte, kıvrır kıvrır saçları, garip denecek kadar açık renk gözleri vardı. Robyn pek yabancı gelmeyen bu çocuğa bakakalmıştı. Elinde küçük bir demet sarı akasya çiçeği tutuyor,

Robyn'e çekingen, gülümsüyordu. Kadın ona bir şeyler söyleyince çocuk ürkek adımlarla yaklaşır çiçekleri genç kıza uzattı.

Robyn teşekkür ederek çiçekleri burnuna götürdü. Hafif ama tatlı bir kokusu vardı. Kadın eteklerini toplayıp mezarın başına çömeldi. Solmuş çiçekleri aldı. Mavi vazoyu çocuğa uzattı. Çocuk ırmağa doğru koştu. O yokken kadın mezarın üzerindeki otları ayıkladı. Sonra beyaz taşları dikkatle düzeltti. Bunu öyle alışık bir tavırla yapıyordu ki, Robyn onun, annesinin mezarının bakımıyla görevli olduğunu anlamıştı. Gözgöze gelince başını eğerek teşekkür etti. Çocuk, dizlerine dek çamura batmıştı. Vazosundan sular sıçratarak döndü. Besbelli bu işi daha önce de yapmıştı. Vazoyu kadına verdi. O da dikkatle mezara koydu sonra ikisi birden Robyn'in akasya çiçeklerini vazoya

yerleştirmesini seyrettiler. Kadın usulca:

«Anneniz miydi?» diye sordu, İngilizce konuşmasına çok şaşırmıştı Robyn. şaşıknlığını gizlemeye çalışarak, «Evet, annemdi,» diyebilirdi.

«İyi kadındı.»

«Onu tanır mıydınız »

«Efendim?»

İngilizcesi pekiyi değildi. Robyn bu kez Matabele dilini denedi. Kadının yüzü aydınlandı, Robyn'in alışkın olduğu, Nguni grubundan bir lehçeyle çabuk çabuk karşılık verince genç kız:

«Matabele misin?»

«Hayır, Angoni'yim.» Bu Angoli'ler Zambezi ırmağını otuz yıl önce aşmış, Marawi gölünün kuzey kıyısındaki toprakları ele geçirmişti. Kadın orada, Umman'lı bir köle tacirine satılmış, zincire vurularak, Shire ırmağına indirilmişti. Ama açlığa, yorgunluğa dayanamayınca zincirinden kurtarılıp sırtlanlara yem olması için yolda terkedilmiş, orada Fuller Ballantyne tarafından bulunup küçük kampa alınmıştı. Fuller ona bakıp iyileştirmiş, sonra vaftiz ederek bir Hristiyan adı vermiş, Saran demişti.

Hava kararmak üzereydi. İki kadın, peşlerinde yarı çıplak çocukla mezardan ayrıldı. Yolda giderlerken Saran, Robyn'in annesinin, Kaborra Bassa gezi heyetinin öteki üyeleriyle birlikte Tete'ye gelişini anlatıyordu. Fuller Sarah'yı karısının yanına vermişti. şimdi yol ikiye ayrılıyordu. Bir an duraksadıktan sonra Sarah, Robyn'i az ötedeki köyüne davet etti. Ama hava kararıyordu. Zuga merak ederdi, onun için Robyn bu daveti geri çevirmek zorunda kaldı. Sarah'yı düşkırıklığına uğratmamak için de, «şimdi gitmem gerekiyor ama yarın aynı saatte dönerim. Bana annemle babam konusunda anlatacak çok şeyin olmalı. Hepsini dinlemek istiyorum,» dedi. Gerçekten de şu genç kadın ve şu zeki, sevimli çocukla saatlerin nasıl geçtiğini fark bile etmemişti.

Tete'ye yaklaşırlarken Robyn, tahminlerinde haklı olduğunu gördü. Sarah çocuğu onun yanına katmış, elele, güle oynaya yürüyorlardı.

«Yahu Robyn, aklımızı başımızdan aldın. Beş saattir ortalarda yoksun? Hangi cehenneme gittin?»

Çocuk, gözlerini faltaşı gibi açmış, Zuga'ya bakıyordu. Ömründe böyle uzun boylu, böylesine sert tavırlı birini hiç görmemişti. Herhalde ulu bir reis olacaktı. Elini Robyn'in elinden kurtardı, iki adım geriledi. Sonra döndü. Ok gibi fırladı. Koşarak uzaklaştı

Zuga onun ardından gülümsedi: «Ben de gene sokakta bir kimsesiz bulup kanadın altına almışsın sanıyordum.»

«Zuga, annemin mezarını buldum. Bir mil kadar uzakta.»

«İyi ama bak hava kararıyor. Karanlıkta kamptan çıkmak istemiyorum. Çevrede çakallar dolaşıyor, iki ayaklı çakallar. Hadi dönelim, Quelimane'de vali bana uzun uzadıya güvence verdi ama hâlâ taşıyıcı bulmakta güçlük çekiyoruz. Oysaki çevrede başıboş, aylak adamdan bol bir şey yok. Ama şu hınzır Pereira hepsine birer kulp takıyor. Sözde taşıyıcılar safarinin ne kadar süreceğini ve ne yönde gideceğimizi bilmeden sözleşme imzalamaya yanaşmıyorlarmış.»

«Akla yakın gibi geldi bana. Ben de olsam, o kocaman sandıkları, nereye gittiğimi bilmedikçe, sırtıma yüklemesdim.»

«Ama ben öyle düşünmüyorum. Ne yöne gidersek gidelim, onlara ne? Üstelik çok da yüksek ücret verdiğim halde daha tek kişi bile istekli çıkmadı. Bana kalırsa burada bir bityeniği var. Yola çıktığımızdan beri Pereira ağzından laf almaya çalışıyor. Bence bu bir tür şantaj. Gerçek niyetimi ona açıklamadıkça o da bana taşıyıcı bulmayacak, öyle anlıyorum. Ama açıklamak istemiyorum çünkü garip bir ilgi gösteriyor, çok üsteliyor. Eminim sadece merak değil bu. İçimden bir ses bana, ille de gerekmedikçe ona hiçbir açıklamada bulunmamamı söylüyor.»

Kampa geldiklerinde Pereira koşarak onları karşıladı:

«Ah binbaşı, size iyi haberlerim var. Babanızı gören birini buldum, sekiz ay önce görmüş hem de.»

Robyn heyecanından her şeyi unuttu. Çadırdaki olaydan beri ilk kez konuşuyordu Portekizliyle: «Nerede? Nerede o? Ah, çok güzel bir haber bu.»

Ama Zuga o derece sevinmiş görünmüyordu, «Eğer doğruysa,» diye mırıldandı. Camacho, «Şimdi getiririm, siz de görürsünüz,» diyerek telâşla uzaklaştı. On dakika sonra peşinde hayvan derilerine bürünmüş, bir deri bir kemik yaşlı bir adamı sürükleyerek döndü. Adamın gözleri dehşetle yuvalarından fırlamıştı. Camacho onu Zuga'nın karşısında sorguya çekti. Çaresiz, Portekizlinin çevirmenliğine güveneceklerdi.

Onun anlattıklarına göre şu ihtiyar, Manali'yi görmüştü. Kırmızı gömlek giyiyormuş. Lualaba ırmağının kıyısında, Zim'ide görmüş onu. Yanında bir düzine kadar taşıyıcı varmış. Zuga sordu:

«Babam olduğunu nereden bilmiş?»

«Herkes tanır mış Manali'yi Yaşayan bir efsaneymiş o.»

«Peki, ne zaman görmüş?»

Son yağmurların gelişinden bir dolunay önce yani, geçen yılın ekim ayı oluyormuş. Camacho öyle hesapladı, sekiz ay önce. Zuga kaşlarını çatmış, gözlerini zavallıya dikmişti, ihtiyar sızlanmaya başladı. Camacho onu çizmesinin burnuyla dürttü, susturdu.

«Ne diyor?»

«Doğruyu söylediğine yemin eder miş, öyle diyor.»

«Peki, Manali konusunda daha neler biliyor?»

«Manali'nin taşıyıcılarıyla konuşmuşmuş. Lualaba ırmağından yukarı çıktıklarını söylemişler.»

Zuga'ya bu, akla yakın gelmişti. Gerçekten de Fuller Ballantyne, kaybettiği ününe yeniden kavuşmak amacıyla Nil'in kaynağını arıyorsa, o yöne gitmiş olmalıydı. Doğrudan doğruya kuzeye akan Lualaba, Nil için gerçekten de bir kaynak olabilirdi. Camacho on dakika kadar daha, ihtiyarı sorguya çekti. Sonra eli kırbacına gittiyse de Zuga onu durdurdu. Besbelli adam bütün bildiklerini dökmüştü. Başka söyleyecek şeyi yoktu.

«Ona bir parça basma kumaş ile bir kese de boncuk verin, koyverin gitsin,» dedi. Zavallı bu armağanları alınca öylesine sevindi ki, açması bir görünümdü. Kamp ateşi yavaş yavaş sönerken Zuga ile Robyn uzun süre başında oturdular.

Robyn diyordu ki:

«Eğer kuzeye yönelirsek, Marawi gölünün ötesinde köle ticaretinin kaynağına ulaşırız. Hiçbir beyazın ayak basmadığı o bölge, Zengibar ve Ummanlılara sürekli köle sevkediyor olmalı...»

«Peki, ya güneydeki köle alışverişinin kanıtlarına ne demeli? Baksana şu senin kız bile başlıbaşına, Zambezi'nin güneyinde yürütülen köle ticaretinin canlı bir kanıtı değil mi? Babam Marawi'ye ulaşmış. On beş yıl önce, köle kervanlarıyla kıyıya kadar inmiş. Kuzeydeki köle alışverişini belgelemiş. Zengibar'da Bannerman da köle pazarı konusunda düzinelerce rapor kaleme aldı. Buna karşılık buranın güneyinde, Monomatapa ve Matabelelerde yürütülen köle ticareti konusunda hiç kimse bir şey yazmış değil bugüne dek.»

«Evet, bu konuda haklısın. Gene de babam, bir kitabında, Lualaba'nın Nil'in kaynağı olduğunu yazmış ve bir gün bunu kanıtlayacağını söylemişti. Üstelik baksana, kuzeyde görülmüş, öyle diyorlar. O ihtiyar...»

«Yok canım, bal gibi yalan söylüyordu. Biri ezberletmiş. Kim olduğunu tahmin etmek hiç de zor değil.»

«Peki, yalan söylediğini nereden bildin?»

«Hindistan'da bir süre yaşarsan yalana karşı içgüdün gelişir, üstelik de babam, ortadan kaybolduktan sonra Lualaba ırmağının oraları araştırmak için ne diye sekiz yıl beklesin sanki? Kuzeye gittiyse eğer doğrudan doğruya, hemen gitmesi gerekmez miydi?»

«Sevgili ağabeyciğim, sakın seni ille de ırmağın güneyine iten neden, şu Monomatapa efsanesi olmasın? Gözlerindeki şu parıltı acaba altın parıltısı mı, ha ne dersin?»

Zuga gülümsedi: «Haksızlık ediyorsun ama beni asıl düşündüren, şu bizim ünlü, eşsiz kılavuz ve gezginimiz Camacho Pereira'nın bizi neden güneye inmemizi engellemeye, ille de bizi kuzeye yöneltmeye çabaladığı.»

Robyn çadırına çekildikten sonra Zuga uzun bir süre daha, küllenen ateşin başında, hızla tükenmeye yüz tutan viskisinden yudumlayarak, düşündü, düşündü, sonunda kararını verdi. Kalktı. Pereira'nın çadırına yöneldi. Vaktin çok geç olmasına karşın içeride hâlâ lâmba yanıyordu ve Zuga'nın seslenmesiyle hafif bir kadın çığlığı duyuldu. Ardından da adamın homurtusu. Neden sonra kapı aralandı, Pereira'nın başı merakla uzandı. Omuzlarına bir battaniye atmıştı ama tabancası elindeydi. Zuga'yı görünce de rahat bir soluk alır gibi oldu, ama gene de eli tetikteydi.

Zuga uluorta: «Kararımı verdim ben, kuzeye gidiyoruz. Shire ırmağından yukarı, Marawi gölüne çıkıyoruz. Oradan da Lualaba ırmağına geçeceğiz.» deyince Camacho'nun suratı dolunay gibi aydınlandı, sıırıttı.

«Çok iyi, çok iyi. Bol fildişi. Babanızı da buluruz. Göreceksiniz hem de çok çabuk buluruz.»

Ertesi gün ögle olmadan Camacho bağırıp çağırarak, kırbacını şaklatarak, yüz tane sağlam yapılı adamı kampa getiriyordu.

«Taşıyıcı buldum size, hem de çok iyi taşıyıcılar, iyi mi? Ha?»

Hristiyan kadın Sarah ertesi gün öğleden sonra Robyn akasya ormanından çıktığında mezarın başında bekliyordu. Genç kızı önce çocuk gördü, gülerek koştu, Robyn gene bu çocuğu birine benzetmiş, çok şaşırmıştı. Kime benziyordu ki? Hiç de yabancı gelmiyordu. Ağızda, gözlerde olan bir şeyler. Ama bir türlü aklına gelmiyordu işte. Elele tutuşup, bekleyen kadına doğru gittiler.

«Kötü mevsimdeydik. Yani yağmurların gelişinden önceki o sıcak mevsimdi.» Robyn babasının kitabında, suçu yardımcılarına, yaşlı Harkness ile Kumandan Stone'a yüklediğini, onların gecikmesi yüzünden serin mevsimi kaçırdıklarını, bu yüzden boğaza kasım ayında yani intihar denecek bir mevsimde girdiklerini anlattığını anımsadı. «Sonra yağmurlar gelince sıtmayı da birlikte getirdi. Beyazlar ve annen çabucak hastalandılar.» Belki de annesi İngiltere'de kocasının çağırmasını beklediği o uzun yıllar boyunca, sıtmaya karşı doğal bağışıklığını kaybetmişti? «Manali kendisi bile hastalandı. Onu ilk kez hasta, ateşli görüyordum. Günlerce şeytan, içinden çıkmadı.» Bu sözleriyle Sarah, sıtma nöbetlerinde kendini yitirmiş olduğunu anlatmak istiyordu. «Bunun için de annenin ölümünü bilemedi.»

«Ya annem?»

«Onun suyu karardı.» Demek karasu hummasına yakalanmıştı? Robyn'in tüyleri diken diken oldu. Sıtma, yolunu değiştirip de böbreklere saldırdığında ve onları pıhtılaşmış kapkara kandan incecik duvarlı birer keseye dönüştürdüğünde, hastanın en ufak bir kıpırtısıyla idrarı kapkara gelirdi. Bu hastalıktan kurtulabilen pek azdı. Sarah alçak sesle anlatmasını sürdürdü:

«Ama anneniz güçlüydü, sağlamdı. En son o gitti.» Başını öteki, kendi haline terkedilmiş, yıkık dökük mezarlara çevirdi. «Onu buraya gömdüğümüzde şeytanlar hâlâ Manali'nin içinden çıkmamışlardı. Ama sonradan, yürüyebildiği zaman kitabını alıp geldi, gereken sözleri söyledi burada. Bu haçı da kendi elleriyle yapıp dikti. Ama çok hastaydı, yeniden şeytanlara uğradı. Anneniz için gözyaşı döktü. Sık sık da onu mahva sürükleyen ırmaktan söz ediyordu. O ırmaktan sanki bir düşmanmış gibi nefret ediyordu. Rüyalarını gerçekleştirecek yolda önünü kesen bir düşman. Sıtma nöbetleri gelip gidiyordu. Kimi zaman çırpınıyor, kimi zaman düşmanını yola getirecek makinelerden, suların üzerine yollar yapıp insanları, gemileri boğazın yukarısına taşıyacağından filan söz ediyordu.» Sarah sustu, anılar yüzüne kederden bir perde indirmiş gibiydi. Çocuk da annesinin bir şeye dertlendiğini sezmiş olacak ki hemen gelip başını onun dizine dayadı. Kadın, çocuğun saçlarını dalgın dalgın okşadı.

O anda Robyn, çocuğu tanıyıverdi, dehşetle ürperdi. Yüzü öylesine allak bullak olmuştu ki, Sarah onun bakışlarını izledi ve çocuğuna, korumak istercesine sarıldı. Hiç konuşmadan birbirlerini anlamışlardı işte.

Sarah açıklamaya kalkıştı: «Annen öldükten sonraydı...» diye söze başladı ve vazgeçti, sustu. Robyn hep öyle, çocuğa bakıyordu, Zuga, evet, tıpkı Zuga'nın bu yaştaki hali. Küçücük, esmer bir Zuga işte.

«Çok hastaydı ve yalnızdı. Hepsi çekip gitmiş veya ölmüşlerdi. O da ölecek diye korktum.»

Robyn anlayışla başını salladı: «Ve onu sevdin, değil mi?»

«Bu bir günah değildi çünkü o, Tanrıydı.» Robyn içinden: «Hayır, hayır, o bir insandı ve ben, onun kızı, ben de bir kadını sadece,» derken içinde, büyük bir ferahlık duyuyordu.

«Nerede o, Sarah? Babam nerede? Ne yana gitti?» Kadın gözlerini indirdi: «Bilmiyorum. Bir sabah uyandığımda gitmişti. Nerededir bilmiyorum ama onu bekleyeceğim, bana ve oğluna dönmesini bekleyeceğim.» Birden başını kaldırdı: «Dönecek, değil mi? Bana olmasa bile, çocuğuna dönecek değil mi?»

Robyn hiç emin olmamakla birlikte, gene de:

«Evet, tabii dönecek,» demek zorunluluğunu duydu.

Taşıyıcılar teker teker seçiliyor, sonra Robyn'in çadırına gönderiliyor, orada hastalıkları, sakatlıkları var mı diye genç doktor tarafından uzun uzadıya muayene ediliyor, sağlam çıkınca da bu kez her birine dağıtılacak olan kırkar kiloluk yük, herkesin önünde tartılıyor, aylar ve belki de yıllarca taşıyacakları yükün boyutları, dengesi konusunda tartışmaların ardı arkası kesilmiyordu. Zuga Pereira'nın adamları kırbaçla yola getirmesine engel olup, araya girdi. Onlara iyilikle dert anlatmaya başladı. Bu sayede karakterleri konusunda da az çok bilgi edindi. Kimler öncü olabilecek yapıdadır, kimler hep yakınacaktır, kimler çetin koşullara daha iyi dayanıklıdır? Böylelikle de ertesi gün yürüyüş kolunu hazırlarken bu edindiği bilgilerden yararlandı. İlk iş, her fırsatta mesele çıkarmanın yoluna bakan yedi taşıyıcıya birer kese boncuk verip açıklamada bulunmadan, özür filan da dilemeden hemen kamptan uzaklaştırdı. Sonra en akıllı, en iyilerden beşini çağırıp yirmişer taşıyıcıdan oluşan bölüklerin başına geçirdi her birini. Bunlar, yürüyüş hızını ayarlamaktan, yüklerin devrilmesini önlemekten, kamp kurup kaldırmaktan, kumanya dağıtımından, sorumlu olacak ve bölüklerinin sözcülüğünü yapacak, gerektiğinde şikâyetleri Zuga'ya bildirecek ve Zuga'nın emirlerini arkadaşlarına ileteceklerdi.

Taşıyıcı bölükleri birbirlerinden ayrı ama yakın yürüyecekler, Cheroot çavuş da geri kalan askeriyle kolun artçılığını yapacaktı. Kolun hareketlerini düzenlemek üzere basit bir işaretleşme sistemi kuruldu. Boyundan asılmış tamtamlarla 'yürü', 'dur', 'yaklaş', 'toplan' buyrukları iletilecekti. Tam dört gün Zuga, adamlarını çalıştırdı. Yola çıkmaya hazırđılar artık. Robyn kuzey kıyısına bakarak sordu:

«iyi ama ırmağı nasıl geçeceğiz?»

Gerçekten de Zambezi burada yarım mil genişlikte ve deli deli akıyordu. Kuzeye, Shire ırmağı ve Marawi gölüne gideceklerse, oyulmuş kütüklerden bir filotillaya ve birkaç da güne ihtiyaçları olacaktı karşıya geçmek için. Helen istimbotu ise çoktan ayrılmış, belki akış aşağı gittiği için şimdi Quelimane'ye varmıştı bile.

Zuga, «Sen merak etme, her şey hazır,» deyince genç kız üstelemedi.

Son gün Robyn ilk kez mezarlığa giderken Juba'yı da yanına aldı. İkisinin de elleri kolları armağanla doluydu. Zuga yarım kan bir melez kardeşi olduğunu duyarsa kimbilir nasıl kızardı?

Saran ile çocuk mezarın başındaydılar. Kadın, armağanları güler yüzle alıp teşekkür etti. Robyn ona:

«Yarın gidiyoruz,» deyince kadıncağzın yüzü bir an karardı, sonra çaresiz, boyun eğdi: «Ne

yapalım, Tanrı böyle istemiş,» derken Robyn, sanki babasını duyuyor gibi oldu.

Juba çocukla hemen arkadaş olmuş, kırmızı boncukları birlikte dizmeye başlamışlardı. Robyn ile Sarah ise birbirlerini tanıdıkları şu kısacık zamanda bir dostluk kuruvermişlerdi. Zaten babası, kitabında, zencilerin arkadaşlığını beyazlarınkine yeğ tuttuğunu söylemişti, bunu kanıtlamıştı da. Nedense beyazlarla olan ilişkileri hep aksamış, karaderililerden ise güven, saygı ve dostluk görmüştü. Sarah ile kurduğu ilişki de bu duyguların sadece bir uzantısıydı. Besbelli bu bakımdan Robyn ağabeyine hiç ama hiç benzemeyecekti. Zuga Afrika'da elli yıl bile yaşasa, karaderilileri anlamayacak, onlara hep yüksekte bakacak, hor görecekti. Robyn ise birkaç hafta içinde sağlam dostluklar kurabilmişti. Acaba gün gelecek babası gibi o da bu insanları kendi ırkdaşlarına yeğ tutacak mıydı? Kimbilir? Sarah mırıl mırıl bir şeyler anlatıyordu. Robyn dalıp gitmiş, ne söylediğini duymamıştı, sordu: «Ne dedin?»

«Baban, Manali, onu bulduğun zaman çocuğu söyler misin ona?»

Robyn, şaşkınlıktan donakalmıştı: «Ne, bilmiyor muydu yoksa? Peki neden babamla birlikte gitmedin öyleyse?»

«O istemedi, yolculuğun çok çetin geçeceğini söylemişti. Ama gerçekte dişileriyle uzun süre kalmaktan hoşlanmayan, rüzgârın estiği yöne giden yaşlı bir aygır file benzer o.»

Camacho Pereira söyleniyordu: «Bunları çok fazla besliyoruz. Şişman zenci tembel zenci demektir.» Bu sözlerin Zuga'yı çok kızdırdığını bile bile, inadına söyleniyordu işte. Zuga özellikle karaderili hizmetkârların önünde böyle konuşmasını yasaklamıştı çünkü zavallıların tek anladıkları İngilizce söz buydu. «Az yedir, çok döv, çok çalışsınlar.»

Zuga bu felsefe incilerini duymazlıktan geldi. Bölük başkanlarına dönüp tayın dağıtımını seyretti.

«Yarın yürüyüş başlıyor,» der demez, en önde çömelmiş başkanlardan biri heyecanla ayağa kalktı, sordu: «Nereye? Hangi yoldan?»

Zuga kollarını indirdi, bir süre sustu, onların merakını iyice gıcıklamış olduğuna kanaat getirince yumruğunu sıkıp kolunu güneyde, ta uzaklardaki mavi dağlara doğru uzattı:

«Buradan.»

Sevinçle bağrııştılar. Zuga kuzeyi veya batıyı da gösterseydi aynı sevinçle bağrışacaklardı kuşkusuz. Artık gitmeye hazırdılar. Yön önemli değildi. Bölük başkanları, yani indunalar, dili anlamamış olanlara çeviriyorlardı. Ansızın herkes susuverdi, Zuga döndü baktı, Pereira, suratı öfkeden şişmiş, kararmış, yanibaşında dikiliyordu. Zuga'nın niyetinin güneye inmek olduğunu ilk kez duyduğundan, ağzından köpükler saçarak, zorlukla konuşabiliyordu. Yerel lehçelerden biriyle ve öyle hızlı konuşuyordu ki Zuga söylediklerinin ancak tek tük birkaç sözcüğünü anladı. Ama anladığı kadarı ona yetmişti. Ayrıca karşısında çömelmiş adamların yüzündeki dehşeti de açık seçik okuyabiliyordu.

Camacho onları tepelerin ardında bekleyen tehlikelere karşı uyarmaktaydı. Zuga Monomatapa sözcüğünü duydu ve efsanevi imparatorluğun o korkunç ordularından, o acımasız askerlerinden söz ettiğini anladı. Sözde bu askerlerin en büyük eğlencesi, bir erkeğin üreme organlarını kesip ona zorla yedirmekmiş. Camacho bir dakika daha konuşacak olursa şu adamları dünyada hiçbir kuvvet yürüyüşe geçiremezdi artık, iki dakika daha geçerse taşıyıcıların çoğunun yerinde, ertesi sabah yeller eserdi.

Şu Portekizliyle başa çıkmanın tek bir çaresi vardı. Yenik düşürmek. Zuga bir şey daha öğrenmişti. Afrikalılar, Hindistan'da çok yakından tanıdığı Asyalılar gibi, zaferi kazanana büyük bir saygı gösteriyor ve başarıdan geniş ölçüde etkileniyorlardı.

Sert bir sesle, «Pereira!» diye bağırdı. Bir an Portekizliyi susturmuş oldu böylece. Sonra tam adam ona döndüğü sırada, sol yumruğunu Pereira'nın gözüne indirince onu iki eliyle yüzünü kapatmaya zorladı. Bundan yararlanarak bu kez karnına, daha doğrusu midesine vurdu, beriki ikibüklüm oluverdi, elini midesine indirince yüzü açıkta kaldı.

Bu kez sağ kulağının altına bir sol yumruk savurdu. Tüylü şapkası uçtu, gözleri devrildi, dizlerinin bağı çözüldü. Yüzükoyun yuvarlandı. Sessizlik ancak bir saniye sürdü. Ardından seyircilerden bir bağrıştır koptu. Çoğu Camacho'nun çizmesini veya kırbacını tatmış olduğundan birbirlerine sevinçle sarıldılar. Camacho'nun küçük söylevinin yarattığı heyecan şu iki yumruğun çabukluğu ve etkisinin yarattığı şaşkınlık karşısında silinmiş gitmişti. Çoğu ömründe yumruk atan adam görmemişti, bu dövüş biçimi, hepsini de hem etkilemiş, hem de hoşlarına gitmişti.

Zuga hiç oralı değilmiş gibi, yerde yatan adama sırtını döndü. Yüzünde en ufak bir öfke belirtisi yoktu, hatta hafifçe gülümsüyordu bile.

Sesini alçaltarak, sakın sakın konuştu: «Yanımızda askerler var. Nasıl ateş ettiklerini gözlerinizle gördünüz. Bakın, bu bayrağı da görüyor musunuz?» Elini ana çadırın tepesinde dalgalanan kırmızı, beyaz, mavi, İngiliz bayrağına doğru uzattı: «Hiç kimse, hiç bir reis, hiçbir savaşçı şimdiye dek. »

Robyn çığlığı bastı: «Zuga!» Sesindeki dehşet, Zuga'yı hemen döndürdü. İki adım yana fırlattı. Kalabalıktan tek bir ses çıktı: «Cii!»

Bu, insanı iliklerine dek donduracak bir sestir, çünkü ölümcül bir savaşta Afrikalı savaşçı, kendisini veya bir başkasını bu sesle yüreklendirmeye çalışır. Camacho Zuga'nın sırtının alt kesimini hedef almıştı. Daha önceleri bıçakla çok dövüşmüş bir adam olduğundan, kürek kemikleri arasını hedef almamıştı, oraya vurursa kaburgalara çarpabiliyordu çünkü. Bu yüzden böbreklerin tam üstündeki yumuşak belgeye yönelmişti ve Robyn'in uyarısına karşın bile Zuga gereğince atik davranmamıştı işte. Bıçağın ucu kalçasını sıyırdı, pantolonunu on beş santim kadar yırttı. Deriyi de, eti de yardı. Kan pırıl pırıl dizine akmaya başladı.

Camacho bu kez yandan savurdu. Bıçak, öfkeli bir kobra yılanı gibi parlayıp tıslarken Zuga ellerini kaldırdı, karın kaslarını içeri çekip geriye doğru sıçradı. Bıçağın ucu gömleğine değdiyse de derisine dokunmadı.

Camacho yeniden saldırırken kalabalıktan üçüncü kez, «Cii» yükseldi. Portekizlinin öfkeden gözleri dönmüş, suratı kıpkırmızı kesilmişti. Zuga bıçaktan kaçmak için geriye doğru kaykılırken sırtındaki yaranın büsbütün açıldığını, kanın oluk gibi bacağına indiğini hissediyordu. Bir an duraladı, çünkü bir silahın horozunun kaldırılma sesini duymuş, gözünün ucuyla da Jan Cheroot çavuşun Enfield tüfeğini kaldırdığını, Portekizliyi nişan aldığını görmüştü. Bağırdı: «Hayır, ateş etme!» Karnına bir kurşun yemeye hiç niyetli değildi, çünkü Camacho ile ikisi birbirlerine pek yakın, dansedercesine dönüyorlardı. Bıçağın ucu onları birbirlerine bağlamış gibi.

«Ateş etme çavuş!» Bunun bir nedeni daha vardı. Şu sırada yüz kişinin önünde hesap veriyor sayılırdı. Yüz kişi yargılıyordu onu. Aylar, belki yıllar boyu birlikte yürüyeceği insanlar. Onların saygısına ihtiyacı vardı.

Seyirciler bir ağızdan, «Cii!» derken Camacho öfkesinden soluk soluğa kalmıştı. Sağ elindeki bıçak gene uçan bir kırlangıcın kanadı gibi hışırdadı, bu kez Zuga da boş durmadı, altı adım kadar geri çekildi. Dengesini yitirdi. Diz üstü çöküp doğrulmak için elini yere koydu. Ama Camacho yeniden saldırıya geçtiği anda ayağa fırladı, bir matadorun boğadan kaçışı gibi kalçalarını yana doğru savurdu. Yere koyduğu elinde bir avuç kaba, kurşuni kum vardı şimdi. Gözlerini Portekizlinin gözlerine dikmişti, çünkü beklediği işaret Camacho'nun elinden değil, gözlerinden gelecek, niyetini orada okuyacaktı. Toz kaldırarak ağır ağır birbirlerinin çevresinde dönüyorlardı şimdi.

Camacho bıçağını aşağıda tutuyor, ağır bir müzik parçası yönetiyormuşçasına yavaş yavaş sallıyordu. Sağ ayağından güç alıp fırladığı sırada seyirciler gene bir «Cii» koyverdiler. Camacho ilk kez dengesini yitirdi. Sırtüstü düştü, kalktı. Zuga onu iki kez daha böyle, gerilemeye zorladı. Seyirciler kahkahayla gülüyordu artık ve Camacho'nun yüzünü kızartan öfke şimdi korkuya dönüşmüş, o mosmor rengin yerini ölümcül bir beyazlık almıştı. Ama bıçak hâlâ aralarında, pırıl pırıl ve ustura gibi keskin, üç parmak kalınlığında, üstelik bir kez gömüldükten sonra yapıştığı ıslak etten kolayca sıyrılırsın diye boyunca uzanan kan oluşuyla sallanıp duruyordu.

Bu kez tam Portekizli saldırıya geçtiği anda Zuga avucundaki kumları onun gözüne savurdu. Onun bir daha görmesine kadar geçen kısacık sürede, bıçak tutan elini bileğinden sımsıkı kavradı.

Kalabalık gene «Ciii!» diye gürledi. Camacho'nun gözlerinden yaşlar akıyordu, kum tanecikleri görmeyen gözyuvarlarına battıkça gözkapaklarını kırıştıırıyordu. Zuga onu bileğinden şiddetle silkeledi. Dengesini yitiren Camacho yüzükoyun kapaklanırken Zuga vargücüyle karşı koyarak geri çekildi. Bıçak tutan kolu bükmeye çalıştı. Camacho'nun omuzundan çat diye bir ses çıktı, sonra kolu arkaya büküldü. Zuga bir kez dana şiddetle silkeleyince Camacho çocuk gibi çığlığı bastı ve bıçak parmaklarından kaydı, öteki eliyle yakalamaya çalıştıysa da başaramadı. Zuga çizmesiyle yerde duran bıçağın ucuna bastı, havaya zıplattı. Adamın kolunu koyverdi. Havada yakaladığı bıçak sağ elinde, geri çekildi.

Seyirciler bu kez bir ağızdan: «Bulala!» diye haykırıyorlardı: «Gebert onu! Gebert onu! Bulala!» Kan görmek istiyorlardı, çünkü böyle bir kavganın sonunda ille de kan dökülmesi gerekirdi.

Zuga bıçağı bir akasyanın gövdesine kabzasına dek sapladı, bükte, kabza elinde kaldı, tiksintiyle yere attı. Sonra: «Cheroot çavuş, kamptan defet şunu!» diye seslendi.

Hotanto; yanına gelirken «isterseniz vurayım onu!» diyordu.

«Bir daha kampa girmeye kalkışırsa, o zaman vurabilirsin ama şimdilik sadece defet gitsin.»

Zuga boynundaki atkıyı çözüp kalçasındaki yaraya bastı, topallamamaya özen göstererek çadırına yöneldi. Bir an önce şu bakışlardan uzaklaşması gerekiyordu çünkü başı dönmeye, midesi bulanmaya başlamıştı bile. Yarası müthiş ıstırap veriyor, ellerinin titrediğini de kimse görsün istemiyordu.

Robyn yarasını sararken, «Onun omuzunu yerine taktım, kırık filan yok sanıyorum ama sen, bu durumda yürüyemezsin. Attığın her adımda dikişlerin gerilir,» diyordu.

Haklıydı da, yürüyüşe ancak dört gün sonra başlayabildiler ve Camacho Pereira bu aradan yararlanmasını bildi. Robyn çıkık omzunu yerine taktıktan bir saat sonra dört kürekçiyle birlikte kütükten oyma bir kayığa binmiş, Zambezi'den akış aşağıya inmeye koyulmuştu. Kolu, askıya alındıktan sonra bile öyle ıstırap veriyordu ki, dayanılır gibi değildi.

Dinlenmek istiyordu ama bir an önce öcünü alması gerektiğinden durmadı. Ayışığında yol aldılar. Ertesi gün öğleye doğru Zambezi'nin güney kıyısında, Tete'den yüz mil kadar aşağıda, küçük bir yerli köyüne yanaştılar. Kayıkçıların parasını verip savdı, tüfeğini ve battaniyesini taşımak üzere iki taşıyıcı tuttu, iki gün sonra Inyangaza yani Dehşet dağlarından denize inen Sırtlan Yolunu bulmuştu bile. Bu, gizli bir yoldu, gerçi anayola paralel uzanıyordu ama onun kırk mil kuzeyinden gidiyor ve anavatandan başka ülkelere, başka kıtalara son ve zoraki yolculuklarını yapan kalabalıkların kullanılabilmesi için bir su boyunca ilerliyordu.

Vila Manica Doğu Afrika'daki Portekiz yönetiminin son ileri karakoluydu. Valinin bir kararnamesi, şu balçık duvarlı kaleden öteye, Dehşet dağlarına, siyah olsun, beyaz olsun, Portekizli olsun, yabancı olsun, hiç kimsenin geçmesine izin vermiyordu. Kesinlikle yasaktı. İşte bu yüzdendir ki Sırtlan yolu gizlice açılmıştı.

Ne var ki Camacho'nun yasağı filan umursadığı yoktu. Kolu müthiş ıstırap vermesine karşın, gene de dağlara vurdu, iki kişinin yanyana yürüyebileceği genişlikteydi ve yerdeki izlere bakılırsa son zamanlarda buradan pek kimse geçmemişti. Gerçi yol boyunca dağılmış insan kemikleri göze çarpıyordu ama bunlar bile kurumuş, ağarmıştı. Buradan üç ay önce geçmiş olan son köle kervanından arta kalanlardı. Zamanında yetişmişti demek. Hızla yolunu sürdürdü. Ancak iki gün sonra, uzaklardan bir mırıltı duydu. Camacho ağacın tepesine tırmanarak ileri baktığında akbabaların havada daireler çizdiklerini gördü. Yerden dokuz metre yüksekte, bir çatal dala oturup bekledi. Sesler giderek yaklaşıyordu. Korkunç, yası sesler, iniltiler, yürek paralayıcı çığlıklar bir yükseliyor, bir alçalıyordu. Sonunda Camacho ta uzaklarda kervanın öncülerini gördü. Ormandan sürünerek çıkan yaralı bir yılan gibi...

Ağaçtan inip telâşla yürümeye başladı. Kervanın önünde beş silahlı zenci ilerliyordu. Onların da başında bir beyaz vardı. Hain, kırış kırış suratlı, cüce denilecek kadar kısa bir adam. Güneşten kavrulmuş, küçülmüş gibiydi. Camacho'yu iki yüz adım uzaktan tanıdı, hemen şapkasını çıkardı, salladı. Sonra iki adam kucaklaştılar, sevinçle güleştüler. Camacho birden ciddileşti:

«Alphonse, kardeşim, kötü haberlerim var, hem de çok kötü,» dedi.

«İngiliz mi? Aiphonse sırtıyordu, üst ön dişlerinden biri eksikti.

«Evet, İngiliz. Duydun demek?»

«Babam haber göndermişti, biliyorum.» Alphonse, Quelimane valisinin hayatta kalan en büyük oğluydu. Kırk yıl önce Lizbon'dan getirdiği Portekizli karısından olduğu için safkan beyazdı. Kadıncağыз peş peşe üç oğul doğurmuş, ikisini sıtmaya, dizanteriye kurban vermiş, sonra da şu küçücük, sapsarı Aiphonse Jose Vilay Pereira'yı dünyaya getirmişti. Onu da yağmurlar başlamadan iki ağabeyinin yanına gömeceklerini sanıyorlardı. Ne var ki sonunda anne gömülmüş, çocuk bir karaderili sütninenin kucığında büyümüş, gelişmişti.

Camacho ise bir piçti, bir yarımkanlı. Valinin bir zamanlar güzel olan melez kapatmalarından birinin oğluydu. Oğul olarak tanınmıyordu bile, sadece yeğen unvanına sahipti, iğrenç bir şey. Başlıbaşına bu unvan bile onu Alphonse'a saygılı davranmaya zorluyordu. Buna ek olarak Aiphonse babası gibi kararlı ve ondan daha acımasız, daha çetin biriydi. Camacho onun bir adamı öldüresiye kırbaçlarken bir yandan aşk şarkısı söylediğini gözleriyle görmüş, flüt sesine kırbacıyla tempo tuttuğunu işitmişti.

«Ne yani? Sana onun kuzeye gitmesini sağlayan emredilmemiş miydi?»

«Engel olamadım, ne yapayım? Adamdaki İngiliz inadı.»

«Bu konuya gene döneceğiz. şimdi bana kısaca anlat nerede, ne yapmayı tasarlıyor?»

Camacho, hazırladığı açıklamayı b      gibi anlattı. Hik  yenin kendine zararı dokunacak, canalıcı noktalarını ustalıkla geçiştirmeyi ve   zellikle, İngiliz'den yediği dayağa değinecek yerde, keşif kolunun taşıdığı zenginliklerin   zerinde durmayı unutmadı.

Alphonse bir ağacın g  lgesine uzanmış, bıyıklarını   ekiştirerek onu sessizce dinlerken, yarımkan kardeşinin anlattığı hik  yedeki boşlukları kendiliğinden dolduruyordu. Hik  ye bitince sordu:

«Peki, Zambezi vadisinden ne zaman ayrılacakmış?»

«Yakında. Ger  i onu ağır yaraladım ama bilinmez ki belki de bir tahtıran yapıtıp taşıtır kendisini.»

Alphonse donuk bir sesle, «Monomatapa'ya girmesine asla izin vermemeli!» diyerek bir sı ırayışta ayağa kalktı. «Bu iş en iyi vadinin bittiği yerdeki o k  t   arazide g  r  l  r.»

Geriye, kıvrıla kıvrıla inen iki b  kl  m insanlara baktı, bunlar   ok acıklı ve g  zel şarkı s  yl  yorlardı ama boyunlarındaki boyundurukla, hi   de insana benzemiyorlardı. «On beş kişi verebilirim.»

«Yetmez ki.»

«Yetecek. İşi gece g  r  rs  n yeter.»

Camacho yalvardı: «Yirmi kişi ver bari. Yanında askerler var, eğitilmış askerler, kendisi de asker zaten.»

Alphonse bir s  re d  ş  nd  . Sırtlan yolunun en   etin b  l  m   geride kalmıştı. Bundan sonrası kıyıya kadar, nispeten kolaydı. Tehlikeler giderek azaldığından, bek  iye de daha az gereksinme duyabilirdi.

«Pek  l  , yirmi olsun. Ama yabancılardan biri bile kurtulmayacak.» Ağabeyinin buz gibi, kapkara g  zlerine, bakınca Camacho'nun t  yleri diken diken oldu: «  z miz de bırakma.   ok derine g  m onları ki   akallar, sırtlanlar kazıp   ıkarmasın. Taşıyıcıları, heyetin eşyasını tepeye   ıkartmakta kullan, sonra onları da gebert. Eşyayı bir dahaki kervanla aşağıya, kıyıya indiririz. Sevgili amcaoğlukardeşim bu kez bizi d  ş kırıklığına uğratma sakın, anlaşıldı mı?» Bu, m  thiş bir tehditti; Camacho g     le yutkundu.

«Biraz dinleneyim, hemen giderim.»

«Hayır, hemen şimdi gideceksin. O İngiliz dağların ardına ulaşırsa bir daha k  le filan bulamayabiliriz. Zaten yirmi yıldır altın bulamıyoruz. Bir de k  le kaynağımız kurursa babam da ben de hi   hoşlanmayız bundan, bilmiş ol, hi   hoşumuza gitmez.»

Zuga'nın emriyle şafak s  kmeden bir saat   nce, ortalık hen  z zifiri karanlıkken boru   tt  r  ld  , indunalar bağırıştılar: «Safari' Kalkın, y  r  yoruz!»

Robyn ile Zuga onları seyrediyordu: Zuga'nın koluna giren Robyn kaygıyla sordu: «Artık kılavuzumuz yok, nereye gittiğimizi de bilmiyoruz. Ne olacak bizim halimiz?»

«Eğer bilseydik işin tadı kaçardı. Kılavuz için de endişelenme sen. Ava çıkıyorum diye gittiğim zamanlar şu dağlara tırmandım. Hiçbir Portekizlinin, hatta belki de babam hariç hiçbir beyazın gitmediği kadar uzaklara gittim. Sen bana güven, gerisini düşünme. Kılavuzun benim kardeşim. Dürbünle baktım, gerçi yamaçlar çok dik ama sanırım geçebileceğimiz iki geçit buldum. Onun ötesini de birlikte keşfedeceğiz. Zaten işin eğlencesi de burada değil mi ya?»

Bir haftadır bir türlü dağların ötesine bir geçit bulamıyorlardı. Karşılarına ya kayalardan dimdik bir duvar ya da aşılması olanaksız bir uçurum çıkıyordu. Ama işte şimdi bir buffalo sürüsünün geçtiği bir yola gelmişlerdi. O koskoca hayvanlar, yüzlercesi, şu daracık boğazdan geçebilmişti, çünkü kalın derileri dikenli çalılardan etkilenmiyordu. Zuga taşıyıcısının sırtındaki çantadan dürbününü alıp baktı ve son birkaç gündür belki de yüzüncü kez kendi kendine, şu labirentin arasından, Monomatapa imparatorluğuna götürecek bir yol var mı acaba? diye sordu.

Adamlarını doyurması gerekiyordu, bunun için de birkaç buffalo vurması yeterdi. Bu amaçla adamlarından birini karşı

tepelere gönderip çalıları ateşe verdirdi. Buffalo sürüsü yeri göğü inleterek, vadiyi boydan boya doldurarak üzerlerine geliyordu şimdi, ilk dehşet anını atlattıktan sonra birkaç tanesini vurabildiler. Kervana birkaç haftalık et sağlanmıştı böylece.

Camacho Pereira İngiliz'in kervanını arayıp duruyordu, önceleri onu kolaylıkla bulabileceğini sanmıştı ama düş kırıklığı giderek büyüyordu. Alphonse'un ona verdiği yirmi kişiden birini yılan sokmuştu. Camacho ile adamları onun başına toplanıp ölmesini sabırsızlıkla beklemişler, zavallı, son nefesini verince de hemen soymaya girişmişlerdi. Üzerinden ancak beş metelik çıkmıştı ama türbanının kıvrımları arasından, Doğu Hindistan kumpanyasına ait ağır altınlar dökülünce bir kargaşadır kopmuştu. Bıçaklar çekiliverdi, bir tanesi, barsaklarını toplayarak geri çekildi: Midesine derin bir bıçak darbesi yemisti. Hiç biri ötekine güvenmediği için Camacho, kura çekilmesini önerdi. Beş kişi birer altın kazandı. Karnından yaralanan adam, yürüyemezdi. Yürümeye kalkışsa midesi düşerdi. Yürüyemeyeceğine göre de ölmüş sayılırdı.

Herkesin bildiği gibi, ölülerin malı olamaz. Bu yüzden adamı don gömlek bırakıp nesi var nesi yoksa aldılar. İlk cesedi soydukları gibi bunu da soydular. Sonra kaba şakalarla sırtını ağaca dayadılar. Çekip gittiler.

Camacho öğle güneşinin kör edici parıltısında, gözlerini kısarak vadiye baktı. Güneş arazinin tüm renklerini ağartmıştı, yalnızca gölgeler, ağaçların ve kayaların altında, keskin çizgileriyle beliriyordu. Daracık vadide, upuzun bir insan dizisi çok, ama çok yavaş ilerliyordu. Belki saatte ancak bir mil yapabiliyordu. Camacho, kervanın başında İngiliz bayrağının dalgalanmasına da hiç şaşmıyordu. Burada, Afrika'da tüm kervanlar bayrak altında giderdi. Bu, bir tür güvence sayılırdı.

Camacho, düşündü, Alphonse haklıydı. En iyisi gece saldırmaktı. Kendisiyle birlikte on sekiz kişi kalmışlardı. Kervan ise dört bölüm olarak ilerliyor, bölümler arasında geniş açıklıklar bulunuyordu. Zaten daha ilk silâh sesinde neler olacağını da tahmin ediyordu. Taşıyıcılar yüklerini yere attıkları gibi dağılacak, çalıların, otların arkasına gizlenmeye bakacak, ancak kavga bitince bu kez kendisi yükü taşıyacak kimse bulamayacaktı. Üstelik İngilizlerin de kervana katılmasını beklemek gerekiyordu. Herhalde ya öncü olacak, ya da ava çıkmıştı. Gece basmadan dönerdi.

Kadın oradaydı. Yirmi gündür kadınsız olan Camacho'nun iştahı büsbütün kabardı. Mutlu mutlu içini çekti. Evet, bu gece tam sırasıydı işte. Ay çok geç yükselecekti. Geceyarısından bir saat kadar sonra.

İngiliz gelsin, kamp kurulsun, sonra elayak çekilsin, ateşler sönsün, Hotanto nöbetçiler de uyuklamaya başlasın... işte o zaman harekete geçecekti. Adamlarının her biri bıçak kullanmakta çok ustaydı. Zaten öyle olmasaydı bugüne dek yaşayamazlardı ki! İşte bu gece bu hünerlerini gösterecek

bir fırsat daha çıkacaktı karşılarına. İşe nöbetçilerden başlayacaklardı. Herhalde üç dört nöbetçiden fazla yoktu. Sonra sıra Hotantolara gelecekti. En tehlikelisi onlardı. Kadının çadırına kendisi gidecekti. Ne yazık ki aynı zamanda İngiliz'in de işini görmesi olanaksızdı. Ona da en iyi adamlarından ikisini gönderirdi. En iyisi, işi uzatmadan, uyurken gırtlığını kesivermekti. Ne olur ne olmaz! Tehlikeli bir adamdı.

Canını sıkan bir şey vardı. Ne yazık ki kadınla uzun uzadıya oyalanacak zamanı bulamayacaktı.

Zuga'nın adamları, tütsüleme sıırıklarını diktiler. Altında yaktıkları ateşi çalı çırpıyla beslerken kırmızı et yığınlarını da ağır ağır döndürmeye başladılar. Usandırıcı bir işti bu, çünkü her an sırtlanlara, çakallara, kargalara, yırtıcı kuşlara karşı uyanık olmak gerekiyordu. Bir yandan da tütsülenmiş eti içine koyup taşımak üzere sepet örmek için mopani denilen ağacın kabuklarından kesip getirmek gerekiyordu.

Belki bir haftadır sinek beldesindeydiler. Tom Harkness şu münasebetsiz küçük böceklerle «Afrika'nın bekçileri» derken yanılmamıştı. Gerçekten de insanların evcil hayvanlarını uzaklara götürmesini engelliyorlardı.

Portekiz kolonisinin de alçak kıyı şeridinde kalmasının, öteye gidememesinin nedenlerinden biri buydu zaten.

Süvarileri bu ölüm perdesini hiçbir zaman aşamamış, yük hayvanları da savaş araçlarını kıydan içeri taşıyamamıştı. Bu yüzden Zuga da kervana araba katamamış, tek bir köpek bile alamamıştı. Çünkü bu sineklerin ısırmasından yalnızca vahşi hayvanlarla insan etkilenmiyordu. O gün Zambezi vadisinde hiç görmedikleri bir sinek bolluğu vardı işte. Yerden bulut bulut kalkıyor, bacaklarına yapışıyor, enselerine biniyorlardı. Sonra birden, «sinek kuşağından çıkıverdiler. Kervanın onlara yetişmesini beklerken Zuga ile Cheroot Çavuş bir ağacın gölgesine oturup şuradan buradan laflamaya koyuldular. Bu arada Zuga, karşılarındaki sığ vadinin ta uzağında bir şeylerin kıpırdadığını görür gibi oldu. Sonra kıpırtılar görülmez oldu. Anlaşılan hayvan sürüsü, kervanı görüp kaçmış olacaktı. Jan Cheroot anlatıyordu:

«Yağmurlar kesileli ancak altı hafta oldu. Yükseklerdeki su birikintileri de, dereler de henüz kurumamıştır. Ama burası kuraktır. Toprak dik, çarçabuk kayıp gidiyor su. Bu yüzden de sürüler yayılmış, sulak yerlere göçmüşlerdir. Bu yüzden hiç file rastlamıyoruz. Eski fil yolları, ümit Burnu'nun o yassı dağından ta güneydeki bataklıklara kadar uzanırdı. Ama her yıl sürüler azalıyor ve biz avcılar onları daha, daha içerilere doğru güdüyoruz. "Babam anlatmıştı, Olifants deresinin yani filler deresinin güneyindeki son filini vurduğu zaman henüz delikanlıymış. O gün tek başına tam on iki fil vurduğunu söyler, ovunurdu. Büyük bir iş doğrusu, inanması güç, babam zaten avcılığından çok yalancılığıyla ün yapmıştı ya, orası da ayrı mesele.»

Zuga gülümsedi. Derken birden, gülümsemesi dudaklarında dondu. Başını kaldırdı. Gözlerini kıstı. Dikkatle baktı. Vadinin karşısında, az önce kıpırtılar gördüğü yerden bu kez, güneş, bir şeye çarpıp yansımıştı. Kısacık bir an, her ne gördüyse hâlâ oradaydı demek, insan elmalıydı, çünkü güneş böyle, yalnız maden veya cama çarpmakla yansırı. Jan Cheroot bir şeyin farkında değildi, hep anlatıyor, ama Zuga pek dinlemiyordu artık. Vadinin karşısındaki adamdaydı aklı. Belki kervandan biriydi.

Ayağa kalktı, gerçekte oraya çıkıp bakması, ne olduğunu, kim olduğunu anlaması gerekiyordu ama şafaktan beri ayaktaydılar, üstelik kalçasındaki yara da henüz tam iyileşmemişti. Zonkluyordu, üç

gündür kervandan ayrıldılar. Kardeşi onu görünce çok sevindi. Koştı. Sarıldı.

Kurumuş bir dere yatağının bembeyaz kumlarına, yanyana oturdular. Adamlar, su çıkarmak için kumu kazmaya başlamıştı. Robyn dedi ki:

«Aman, dua edelim yeterince su çıksın. Tete'den ayrıldığımızdan beri banyo yapmadım. .» Emaye banyo leğeni, kervanın en havaaleli yüküydü zaten.

Zuga dalgın, «Bana bir çaydanlık yeter,» diye karşılık verdi.

«Ne o? Nen var? Bir şeye canın mı sıkıldı?»

«Keşmir'de bir vadiyi düşünüyorum da!» Sonra omuz silkti.

Güneşe baktı, daha bir saat ortalık aydınlıktı. Evet, o yamaca tırmanmalıydı. Yorgun argın ayağa kalktı.

Kimseye sezdirmeden kamptan çıkıp çalıların ardına gizlenerek tepeyi tırmandı. Çok dikkatli ilerliyor, ikide birde durup çevresine kulak veriyordu. Tepede hava biraz daha serin gibiydi. Buralara kadar çıktığına değmişti doğrusu. Zaten buraya da sadece böyle, serinlemek için tırmanmıştı, öyle anlaşılıyordu, çünkü ortalıkta kimsecikler yoktu. Hava kararmadan kampa dönse iyi edecekti. Tam kalkmaya hazırlanırken, burnuna bir koku çarptı. Sonra da gördü, görür görmez tüyleri diken diken oldu, midesi kasıldı. Hâlbuki son de/ece olağan bir kokuydu bu. Eğildi, yerdeki o küçük, ezilmiş şeyi aldı. Kendi tütününü iki gün önce bitirmişti ve belki de bu yüzden burnu böylesine çabuk koku almıştı.

Sigar, sonuna kadar içilmiş, iyice de ezilmişti. Koku olmasaydı onu asla göremezdi. Parmaklarının arasında ezdi, çiğnenmiş ucunda, tükürüğün ıslaklığı hâlâ vardı. Parmaklarını burnuna götürdü, kokladı. Şu özel kokulu Portekiz tütününün kokusunu daha önce de almıştı. Hem de kimin içtiğini iyi biliyordu.

Camacho adamlarından on beşini tepenin gerisinde, bir şato yıkıntısını andıran kayaların arasında bıraktı. Uyuyup gideceklerdi. Çok iyi biliyordu. Onları kıskanıyordu. Çünkü kendi gözkapakları da iyice ağırlaşmıştı. Ama uyumaya vakti yoktu. Yüzükoyun yatıp kervanın konaklama hazırlıklarını seyre koyuldu. Adamlarından ikisini yanına almıştı. Kaç nöbetçi dikildiğine birlikte bakacaklar, ateşlerin söndüğünü görüp, çadırların kurulduğu yerleri iyice belledikten sonra, ay doğmadan önceki zifiri karanlıkta gerekirse ötekilere yol gösterebileceklerdi. Böylece. Ama yok, yok en iyisi ayışığını beklemektir. Karanlıkta yanlış bir şey yapılabilirdi.

İngiliz, yanında Hotanto ile az önce, oflaya, puflaya gelmişti. Besbelli, ikisi de çok yorgundular. Hatta belki şimdiden uykuya yatmışlardı bile, çünkü Camacho bir saattir İngiliz'i göremiyordu. Birinin kadının çadırına bir leğen su götürdüğünü görmüştü. Sonra da Hotanto'nun sadece iki nöbetçi diktiğini gördüler. Herhalde geceyarısına kalmadan kampta herkes derin bir uykuya dalmış olacaktı. Bir daha da uyanmamak üzere. Bir tanesinin gırtlığını kendi eliyle kesecek, ötekininkini kesmeye de en iyi bıçak kullanan, adamlarından birini gönderecekti.

öteki Hotantolar her zamanki gibi kendilerine üstünkörü bir barınak çatıverdiler. Zaten yağmur filan yağacağı yoktu. Bu mevsimde hele bu lekesiz, masmavi gökle, olacak iş değildi bu! Adamlar, İngiliz'le kardeşinin çadırından iki yüz adım kadar uzaktaydılar, inilti sızıltı gitmezdi kulaklarına, iyi, iyi. İşler umduğundan da iyi gidiyor sayılırdı.

Her zamanki gibi iki çadır birbirine çok yakın, âdetâ bitişik kurulmuştu. Gece gelmek bilmiyordu bir türlü. Camacho sabırsızlanıyordu. Ah, bir an önce şu kadına sahip olsa... Derken karanlık, Afrika'ya özgü o acelesiyle, birden bastırırverdi.

Bir saat daha, Camacho, kamp ateşlerinin başında karaltıların gezdiğini gördü. Olağan sesler, bir kovanın şıkırtısı, ateşe atılan bir odunun çatırtısı, uykulu mırıltılar, kamptakilerin herşeyden habersiz olduğunu kanıtlıyordu. Sonra sesler gitti, ateşler söndü. Yıldızlar parıldamaya başladı. Ardından ay, ağır ağır yükseldi. Camacho yanındaki adamına, «Git getir ötekileri,» derken kendisi de ayağa kalktı, kedi gibi gerindi. Her yanı uyuşmuştu. Adamlar sessizce gelip Camacho'nun çevresinde toplandılar. Fısıltıyla verdiği son talimatı cankulağıyla dinlediler. Sonra peşinden, kurt sürüsü gibi, sessizce aşağıya inip, dağıldılar.

Camacho, sağ elinde bıçağı, sol elinde tüfeği, kampa yaklaştı. Baktı nöbetçilerden biri, ileride, sırtını bir ağaca verip oturmuş, daha doğrusu köpek gibi kıvrılmış, derin bir uykuya dalmış gitmiş. Yaklaştı, adam başına kara bir örtü çekmişti. Sivrisinekler ona da rahat vermemişti anlaşılan. Camacho sırtarak adamın yanına diz çöktü. Tüfeğini yere bırakıp elini örtünün altına sokar sokmaz, şaşırdı. Örtüyü çekti açtı. Ağacın açıkta kalan köklerinin üzerine çekilmiş örtü. Uzaktan, uyuyan biri görünümü veriyordu. Camacho küfürü bastı. Nöbetçi yerini bırakıp kaçmak için çok kötü bir zamanı seçmişti demek! Herhalde ötekilerin yanına gitmiş, horluyor olmalıydı şimdi. Burasını da böyle boş, korumasız bırakmıştı işte. Camacho, çadırlara yaklaştı. Tüfeğinin kayışını omzuna geçirdi. Derken gölgelerin arasından bir karaltı çıkınca sağ elinde tuttuğu bıçağı kaldırdı, ama kendi adamlarından biriydi bu, İngiliz'in gırtlakını kesmek üzere gönderdiklerinden.

Adam başıyla, buraya dek herşeyin yolunda gittiğini işaret edince, yanyana sessizce ilerlediler. Ancak iki çadıra yaklaşıncâ ayrıldılar. Camacho kadının çadırına kapıdan girmeye çalışmayacak, arkadan dolanıp onu gafıl avlayacaktı. Bıçağını havalandırma deliğine sokup tek bir vuruşla aşağıya çekince çadır bir hışırtıyla, boydan boya yırtıldı, içeri daldı, gözleri karanlığa alışırken, bir yandan da, vakit kaybetmemek için pantolonunun düğmelerini çözerek küçük, beyaz cibinlik altına gizlenmiş daracık kamp yatağına yaklaştı. Cibinliği bir çekişte yırttı, 'açtı. Yüzükoyun yatağa abanırken kadının çığlıklarını susturmak için elleriyle başını tutmaya bakıyordu. Kemerinin çözüklük uçları, beline vuruyordu. Pantolonu kalçalarına kadar inmişti. Bir an şok geçirdi, yatak boştu. Sonra el yordamıyla her yere baktı. Ayağa kalktı. Boş eliyle pantolonunu çekmeye çalıştı. Şaşırmıştı. Doğru dürüst düşünemez olmuştu. Belki de kadın doğal bir ihtiyacını görmek için yataktan çıkmıştı ama o zaman cibinliği ne diye böyle sıkı sıkı örtsün? Ya da onun çadıra girdiğini duymuş, elinde neşteri, ilâç sandıklarının ardına gizlenmiş olabilirdi. Camacho, çılgın gibi, karanlıkta bıçağını savurdu ama çadır boştu. Sonra birden aklına, nöbet yerini terketmiş olan nöbetçi geliverdi. Bu, bir raslantı olamazdı, içine bir kuşkudur düştü. Aklının ermediği bir şeyler dönüyordu anlaşılan. Kemerini bağlayarak dışarı koştu. Tüfeğini eline aldı. Adamlarına seslenmemek için kendini zor tuttu. İngiliz'in çadırına daldı. Kendi adamı da bıçağını sallayarak çadırdan çıkıyordu. Ayışığında suratı solgun, dehşet içindeydi. Camacho'yu görünce çığlığı bastı, deli gibi bıçağını savurdu. Camacho hırıldadı:

«Sus be, deli!»

Adamı soluk soluğaydı: «Gitmiş. Gitmişler, hepsi gitmiş, herkes!»

Hotantoların barınağına koştular, öteki arkadaşlarını buldular. Evet, Hotantolar da gitmiş, kimsecikler yoktu. Şeytan almış götürmüştü.

Bir an Camacho, ne emir vereceğini, ne yapacağını kestiremedi. Adamlar, cin çarpmış gibi, korkuyla çevresine toplanmış, birbirlerine sokulmuş, bekleyiyordu. Bir tanesi, Camacho'nun çekindiği soruyu soruverdi:

«Ne yapıyoruz şimdi?»

Bir başkası da sönmeye yüz tutmuş ateşe bir odun atınca ateş canlandı. Hepsi, başına üşüştü. Sırtlarını ateşe vererek, yüzleri karanlığa dönük, yarım daire oldular. Zaten ne geldiyse o karanlıktan geldi.

Beklenmedik bir anda, birdenbire, tüfekler gök gürültüsü gibi patladı. Ateş kustu. Sonra kurşunlar insan etine gömülürken çamur birikintisine savrulmuş bir avuç bilye gibi donuk bir ses çıktı.

Camacho'nun adamlarından biri, karnının altına bir kurşun yemişti. Geri geri kaçayım derken ateşe düştü. Saçları, sakalı alev aldı, ııııııı ağaaların tepelerinden, vadinin yamaçlarına doğru yankılandı. Camacho ise tüfeğini kaldırmış, İngiliz'in sesinin komut yağdırdığı yere, rastgele ateş etmişti.

Zuga, yaylım ateşi emirlerini veriyordu:

«Birinci bölük, tüfek doldur, ikinci bölük, üç adım ileri. Ateş.»

Camacho o korkunç yaylım ateşinin birkaç saniye sonra yineleneyeceğini anladı. Gözünün önüne, kimi günler İngiliz'in askerlere talim ettirişı geldi. Ön sıra nişan alır, emir üzerine silâhları ateşler, sonra ikinci sıra üç adım ilerler, ateş ederdi. Bu sistem, Fransız süvari saldırılarını bile durdurmuştu. Camacho şu anda dehşet içindeydi. Tam da ilk yaylım ateşinden hafif yara almış adamlarından biri, ayağa kalktığı anda, rasgele ateş ettiğinden, iki adım ötesinden, kendi adamını sırtından vurdu. Adam yüzükoyun yere kapaklanırken de sadece: «Aptal herif!» diye söylenerek döndü, kaçmaya başladı. Ardından İngiliz'in sesi duyuluyordu: «Ateş!»

Kendini sert toprağa attı. Elleri, dizleri, kamp ateşinin sıcak küllerine gömülmüştü. Pantolonu kavruldu, derisi yandı. İkinci yaylım ateşi başının üzerinden geçti, çevresinde birkaç kişi daha bağışarak düştö. Bıçağını da, tüfeğini de kaybetmişti.

«Birinci bölük, üç adım ileri, yaylım ateşi.»

Gece birdenbire, koşuşan, bağışan karartılarla doldu. Şimdi taşıyıcılar, konakladıkları yerden fırlıyordu. Ne yöne, niçin kaçtıklarını bilemeden, tıpkı Camacho gibi, dehşet içinde, yaylım ateşinden deli gibi kaçıyor, teker teker veya küçük topluluklar halinde çevredeki çalılıklara yayılıyorlardı. Camacho şimdi, İngiliz'in çadırının yakınına yığılmış olan eşyanın ardına gizlenmiş, kavrulan dizleriyle ellerinin acısından olduğu kadar İngiliz'in tuzağına böylesine düşünmeden, tıpış tıpış düşüverdiği için öfkeden, hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Sonra bu öfke yerini korkunç bir kine bıraktı. Belindeki tabancalardan birini çekti, taşıyıcılar karanlıkta ona doğru sendeleyerek ilerlerken en önde geleni vurdu. Sonra bir hortlak gibi, uluyarak ayağa fırladı. Adamlar çil yavrusu gibi dağıldılar. Camacho biliyordu, şimdi millerce koşacak yorgunluktan bitik düşüp yere yığıldıklarında da kuşa kurda yem olacaklardı. Bu, onun yüreğine biraz su serper gibi oldu. Sonra bir şeylere daha zarar verebilmek için çevresine bakındı.

Ardına çömelip gizlendiği eşyayla İngiliz'in boş çadırının önündeki, sönmeye yüz tutmuş ateş dikkatini çekti. Ateşten yanar bir odun kaptığı gibi biranda beziyle örtölmüş eşya ve malzeme yığınının üzerine savurdu, İngiliz gene komut veriyordu: «Askerler süngü takıp o alçakların peşine

düşün!»

Camacho fırladı. Aşağıya, kurumuş dere yatağına koştu, kendini karşı kıyıya atıp canını kurtardı. Adamlarından üçü önceden belirlenmiş toplanma yerine ondan önce gelmişti. Üçü de ter içinde, korkudan tirtir titriyor, güçlkle soluk alıyordu, ikisi tüfeğini yitirmişti, iki kişi daha, soluk soluğa geldi. Biri çok kötü yaralanmış, omuzları bir tüfek kurşunuyla parçalanmıştı. Güçlkle soluk alarak:

«Başka gelecek yok,» diyebildi. «O hınzır sarı cüceler, tam dereyi geçerken süngüyle yetiştiler.»

Camacho güçlkle ayağa kalktı, geriye, vadiye baktı: «Neredeyse buraya da gelirler,» derken, ateşe verdiği eşyanın alev alev yandığını gördü, güldü buna sevinmişti işte. Ama sevinmeye de çok zamanı yoktu, çünkü Hotanto askerlerinin sesi duyulmaya başlamıştı bile.

Omuzu parçalanmış adam bağıırıyordu: «Yardım edin bana. Beni burada bırakmayın, arkadaşlar, dostlarım, kolunuzu uzatın bana, yardım edin.» Ayağa kalkmaya çabalıyor, uğraşıyor, yalvarıyordu 'ama boşluğa, karanlığa konuştuğunun farkında değildi. Acıdan ve korkudan soğuk soğuk ter dökerek yere yığıldıktan pek az sonra Hotantolardan birinin süngüsü sırtından girip göğsünden çıktı zaten.

Zuga sabahleyin giderek artan sıcakta, kamp yerini öfkeyle arşınılıyordu. Yüzü, kolları isten kararmış, gözleri, dumandan hâlâ kıpkırmızıydı. Sakalı kavrulmuş, alevlerle boğuşurken kirpiklerinin yarısı yanmıştı. Donanımın, eşyanın çoğunu kaybetmişlerdi, çünkü ateş çadırlara da bulaşmıştı. Yağmurlar gelince çadırları çok arayacaklardı ama kayıpları bu kadarla da kalmamıştı ki!

Uğradıkları zararın listesini kafasında yapmaya çalıştı. Bir kez, yüz taşıyıcıdan geriye kırk altı kişi kalmıştı. Gerçi Jan Cheroot ile Hotantoları birkaçını daha bulup getirirlerdi belki. Şu sırada dağılanlardan canını kurtarabilenleri toplamak üzere kampın çevresindeki vadileri, tepeleri taramaktaydılar. Kaçanları geri çağırma için öttürülen boruların sesini buradan bile duyuyordu. Ama çoğu, dün geceki saldırının yinelenme tehlikesiyle bir kez daha karşılaşacak yerde Tete'ye kadar o uzun ve tehlikeli dönüş yolculuğunu yeğleyecekti. Bazıları yollarını kaybetmiş olacaklar, vahşi hayvanların pençesine düşecekler, ya da susuzluktan ölecekti. Beş altı kişi de geri çekilirken inadına bu silâhsız zavallılara rasgele ateş eden o haydutların kurşunlarına hedef olup gitmişti. Dördü de öyle ağır yara almıştı ki, geceye kalmadan ölecekleri kesindi.

Evet, en ciddi kayıp buydu işte, çünkü taşıyıcılar olmadan bir şey yapamazlardı. Taşıyacak kimse olmazsa, onca özen ve dikkatle seçilmiş olan o donanım ve mallar ne işe yarardı ki?

Donanımın uğradığı zararı saptamak saatler sürerdi. Ortalık tıpkı bir savaş yerini andırıyordu zaten. Yarı yanık eşya, oraya buraya saçılmıştı. Hâlâ dumanı tütüyordu. Geriye kalan birkaç taşıyıcı işe koyulmuştu bile. Küllerin, tozun toprağın arasından, işe yarayabilecek şeyleri arıyor, topluyorlardı. Robyn ise, kampın ortasındaki kocaman ağacın geniş, yemyeşil dalları altında bir seyyar sağlıkevi kurmuş, yaralıların bakımıyla uğraşıyordu. Zuga, az ötede yanyana dizilip üstleri kavrulmuş birandayla örtülmüş cesetleri görünce kendi kendisine kızdı. Ama seçeneği var mıydı ki?

Eğer kampta kalıp Camacho'nun haydutlarını burada karşılamaya karar verseydi, kuşatma uzun sürebilirdi. Buraya kısılıp kalırlardı. Hayır hayır, tuzak kurup öldürücü darbeyi indirmekle doğrusunu yapmıştı. En azından şimdi Portekizlinin kıyıya doğru olanca hızıyla kaçtığına emindi. Ama bunu çok pahalıya ödemişti ve bunun için de hâlâ öfkesi geçmemişti.

Ağır ağır kardeşine yaklaştı. Robyn, sararmış, gözlerinin altı yorgunluktan, uykusuzluktan

morarmış, üstü başı kan içinde, alnında boncuk boncuk ter taneleri, çalışıyordu. Karanlıkta başlamıştı çalışmaya. Şimdi ise vakit öğleye yaklaşıyordu. Başını kaldırıp yorgun, Zuga'ya baktı:

Ağabeyi alçak sesle: «Yola devam edemeyeceğiz. Hayati önem taşıyan donanımımızın çoğunu kaybettik. Yaşamamız için gerekli olan eşyamızı. Geriye kalanları taşıyacak adamımız da yok,» dedi.

Robyn, önce ağır yaralılara bakmış, nispeten hafif olanları sonraya bırakmıştı. Şimdi de yanıklara, sıyrıklara bakıyordu. Bir taşıyıcının yanan bacağını sarmaktaydı.

«Babam kıtayı bir baştan bir başa dört taşıyıcıyla geçmişti,» dedi.

«Babam erkekti. Bir kadın, uygarlığın gerektirdiği bir takım şeyler olmaksızın ne yolculuk edebilir, ne hayatta kalabilir. Bunun için de seni Tete'ye geri gönderiyorum. Cheroot Çavuşla Hotantolardan beşi seni götürecek. Tete'ye var hele, sonrası kolay. Elimde kalan parayı da sana veririm. Yüz İngiliz lirasıyla ırmaktan aşağı bir tekne kiralar Quelimane'ye inersin, sonra bir gemiye binip Cape Town'a geçersin. Orada bankaya koyduğum paradan çeker, İngiltere'ye dönüş biletini alabilirsin.»

Robyn başını kaldırdı, sordu: «Peki, sen?»

Henüz kendisi bir karara varmamıştı, «önemli olan senin kurtulman.» Sonra ansızın ne yapacağını anladı: «Sen döneceksin, ben yalnız başıma sürdüreceğim yolumu, çaresi yok.»

«Peki, ama neden?»

«Tartışmak istemiyorum şimdi.»

«İyi edersin, boşuna nefes tüketmemiş olursun böylece.»

«Ama kendini ne gibi tehlikelere attığından haberin var mı senin? Gerektiğinde savaşmak zorunda bile kalabiliriz belki. Ne sığınacak çadırımız kaldı, ne yiyecek içecek.» Bunların onun için çok önemli olduğunu biliyordu. Sözlerini sürdürdü: «Toprakta ne bulursak onunla geçineceğiz, öldüremediğimiz ya da taşıyamadığımız şeyi yüzüstü bırakacağız, o kadar. Barutumuzdan başka bir şeyimiz olmayacak. Yalnız onu alacağız.»

Robyn usulca: «Kinini de bırakırsan delilik edersin,» dedi.

«Evet, en gerekli ilâçları alacağız sadece. Unutma bu bir hafta ya da bir ay sürecektir bir iş değil.»

Genç kız ayağa kalkıp pantolonunu silkelerken, «Belki böylelikle şimdiye dek geldiğimizden çok daha hızlı yol alabiliriz,» demekle yetindi.

Şimdi yürüyüş kolu çok daha kısalmış, çok daha hareketli olmuştu. Başından sonuna yüz elli metreden azdı yürüyüş hızı da hemen hemen iki katına çıkmıştı.

İlk gün, öğleye varmadan Zuga ile çavuşun buffalo avladığı yere geldiler ve orada beklemedikleri bir şeyle karşılaştılar.

Zuga'nın baş silâh taşıyıcısı Matthew, heyecan içinde, koşarak geldi: Tirtir titriyordu:

«Tüm fillerin babası. Tüm fillerin babasının dedesi!»

Jan Cheroot fil izinin başında çömeldi, sırtıttı:

«Sonunda talihimiz güldü demek. Gerçekten görülmemiş bir fil!»

Zuga, en uyanık gördüğü silah taşıyıcılarının dördüne, incili kaleme almış olan dört havarinin adını

vermiş, Mark, Matthew, Luke ve John demişti. Matthew işte bu dördünden biriydi. Heyecanı yatışmaya yüz tutar gibi olunca, anlatmaya koyuldu. Şafakla uyandığında, ortalık henüz ağarmaktaymış. Sürünün kampın pek yakınından, ölü gibi sessiz geçtiğini görmüş. Hortlağa benzeyen, kurşuni renkte, üç kocaman gölge, ormandan çıkıp ateşin kavurduğu o kararmış, çıplak vadiye dalmış, öyle de çabuk uzaklaşmışlar ki, görünmeleriyle kaybolmaları bir olmuş ama ayak izleri o yumuşacık kül tabakası üzerinde açık seçik, kalmış işte.

«Bir tanesi vardı ki, ötekilerden hem daha iri, hem daha yüksekti. Dişleri mızrak uzunluğundaydı ve çok ağır olmalı ki, başını kaldıramıyor, yaşlı, çok yaşlı biri gibi başı öne eğik yürüyordu.»

Şimdi Zuga da heyecanla ürpermeye başlamıştı. Jan Cheroot bu ürpertinin korkudan ileri geldiğini sandı. Göz kırptı: «Babam derdi ki, çok yiğit bir adam bile fil avlarken üç kez korkarmış. Birincisi ayak izini gördüğünde, ikincisi filin sesini duyduğunda ve üçüncüsü de o koskocaman, kapkara hayvanla karşılaştığında. Böyle derdi işte.»

Zuga bir şey söylemedi, gözleriyle fil izlerini tarıyordu. Üç tane kocaman hayvan, vadinin tam ortasından, geçmişti demek. Alçak sesle, «Peşlerinden gideceğiz,» demekle yetindi.

Jan Cheroot başını salladı: «Elbette, buraya niçin geldik iz onları soğumuş küllerin üzerinden, yanmış çalılıkların kararmış, kavrulmuş dalları arasından, giderek yükselen daracık vadi boyunca götürdü.

Jan Cheroot yol gösteriyordu. Zuga hemen ardından, tüfeği ve fazladan elli atımlık mermisi bir de iki galonluk su şişesiyle gidiyordu. Silah taşıyıcıları da, her biri battaniyeleri, su şişelerini, yiyecek torbalarını, barut keselerini kocaman fil tüfeklerini yüklenmiş arkasından geliyorlardı.

Zuga bir an önce Jan Cheroot'u iş başında görmeye can atıyordu. Gerçi adamın söylediklerine bakılırsa fil avında üstüne yoktu ancak henüz bunu kanıtlamaya fırsat bulamamıştı. Acaba iz sürmekte de, ateş başında anlattıkları kadar usta mıydı, işte bunu çok merak ediyordu.

Birden durdu. Yukarıya baktı. Burada koca koca demirtaşı kayaları, merdiven gibi, basamaklarla yükseliyordu. Ama basamakların arası çok açıktı. Filler bile buradan zorlukla tırmanmış olmalıydı. Sirklerde görüldüğü gibi, arka ayaklarının üzerinde dikilerek, çünkü fil, zıplayamaz. İlle de iki ayağına dayanıp doğrulması, sonra koca vücudunu yukarı çekmiş olması gerekiyordu. Ama yer yarılıp da içine girmemişlerdi ya! Mutlaka buradan tırmanmış olacaktardı. Zuga da Jan Cheroot'un birdenbire gözden kaybolduğu yere gelmiş, bu taş basamakların eşiğinde, şaşkın, kalakalmıştı. Aşağıdan görülmeyen bu basamaklar, fil yolunun başlangıcıydı işte.

Fil yolu sanki mühendislerin elinden çıkmıştı. Eğimi otuz dereceyi aşmıyordu ve doğal basamaklar da hiçbir yerde, bir insanın veya bir filin rahatça aşamayacağı kadar yüksek değildi. Ama anlaşılan yer yer ufak tefek kazalar da olmuyor değildi, çünkü bir çeyrek mil kadar gittikten sonra, bir demirtaşının köşesine sıkışıp kalmış bir fildişi parçası buldular. On kilo kadar vardı. Kocaman hayvanın ayağı kaymış, dişi sıkışıp kopmuş olacaktı. Aşınmış, lekeli bir dişti ve Zuga'nın iki eliyle kavrayamayacağı kadar büyüktü. Koptuğu yer, çok güzel, porselen beyazı bir renkteydi. Jan Cheroot bir ıslık çaldı: «ömrümde böyle iri bir fil görmedim.» derken eli, farkına varmadan, tüfeğini yokluyordu.

Basamaklar bitince ormanlık yamaçlara ulaştılar. Burada ağaçlar değişikti. Daha dağınık, daha aralıklıydı. O üç yaşlı aygır burada durup ağaçların kabuğunu soymuş, yemiş, sonra da yollarına

koyulmuş olmalıydılar. Bir mil ötede, çiğnenmiş ağaç kabuklarının henüz ıslak olduğunu gördüler. Ekşi ekşi de kokuyordu. Fil kokuşuydu bu.

Birden, bir tepeyi dolanınca karşılarında masmavi, korkunç bir uçurum buluverdiler. Zuga yolun burada bittiğini sandı. Jan Cheroot bir ıslık çaldı:

Uçurumun hemen kıyıcığindeki daracık bir şeritten, yüzyıllar boyu, on binlerce fil ayağının açtığı, düzlediği bu yoldan ilerlemeye koyuldular.

Yol durmadan yükseliyordu. Mutlaka bir yere varıyor olmalıydı. Vadide kıvrıla büküle ilerleyen yollar gibi amaçsız değildi. Güneye, inatla güneye yöneliyordu.

Hayranlıkla çevresine bakındı. Aşağıda, boşlukta iki akbaba öyle yakınına gelip kondular ki, kanat uçlarındaki tüyleri teker teker sayabilirdi. Aç yavruların sabırsız çığlıkları da Zuga'nın kulağına açık seçik geldi.

Başının üzerindeki kaya çıkıntısında bir kaya tavşanı ailesi oturmuş, şaşkın şaşkın ona bakıyordu. Birden ürktüler, bir sihirbaz değneğiyle dokunmuşçasına kayaların arasında gözden yitiverdiler.

Güneş, bulutları gözalıcı renklere boyayarak, alçalmaya yüz tutmuştu. Zuga biliyordu artık. Fil yolunun onu nereye götürdüğünü anlamıştı. Onca yorgunluğa karşın, bir hafiflik duydu, içini bir sevinç kapladı, çünkü başının üstünde yükselen şu kayalık tepelerin o efsanevi krallığın, Monomatapa'nın eşiği olduğundan emindi artık.

Daracık yolda Jan Cheroot'u itip geçerek bir an önce doruğa çıkan o güzelim ormanlara ulaşmak istiyordu ama ufak tefek, sarı Hotanto, elini onun omuzuna koydu, durdurdu. Fısıldadı: «Bak! İşte oradalar!»

Zuga onun gösterdiği yöne baktı. Çok ileride, o pembeli, kırmızılı yaprakların arasında bir şey kımıldıyordu. Geniş, kurşuni renkli, hantal bir şey, bir gölge gibi. Bir an yüreği heyecandan duracak gibi oldu. İlk kez, doğal ortamında bir Afrika fili görüyordu. Ama filin görülmesiyle sık yaprakların arasında gözden yitmesi bir oldu.

«Dürbünüm,» diye parmaklarını şaklatarak, gözlerini ileriden ayırmadan elini arkasına uzattı, Matthew hemen dürbünü eline sıkıştırdı.

Zuga dürbünü kaldırıp Matthew'un omzuna dayadı, ayarladı. Birdenbire hayvan, çok yakınına gelivermiş gibi oldu. Bir ağacı kökünden koparmış, yapraklarını yiyordu. Dallar, başını bir çerçeve gibi kuşatmıştı. Geniş kulakları yelken gibi, tembel tembel salınırken, toz kaldırıyordu.

Küçük gözden aşağıya, kırış kırış yanağa inen koyu renkli, ıslak gözyaşı çizgisini açık açık görebiliyordu. Hayvan başını kaldıınca, Zuga'nın soluğu kesilir gibi oldu. Lekeli, sarı dişleri, inanılmaz irilikteydi. Bir tanesi ucundan kırılmıştı. Kırık yeri, kar gibi beyaz, parıl parıl görünüyordu. Zuga böyle seyrederken aygır fil, hortumunu uzattı. Ucundaki, lâstik gibi et uzantısıyla devirdiği ağaçtan bir tutam taze yaprak kopardı. Hortumunu bir cerrah gibi, ustalıkla kullanarak üç köşe alt dudağını indirdi. Yaprakları ağzının içine, ta gırtlığına dek soktu. Bulanık, ihtiyar gözleri mutluluktan sulandı.

Jan Cheroot Zuga'nın omzuna vurdu. Aşağılarda, bir yeri gösterdi.

İki fil daha çıkmıştı ormandan. Zuga bu kez dürbününü onlara çevirdi. Soluğu kesilir gibi oldu. İlk

gördüğü fili çok büyük sanmıştı ya, bunlardan biri de en az onun kadar büyüktü ama üçüncü fil inanılacak gibi değildi.

Yanıbaşında Jan Cheroot boğuk boğuk bir şeyler fısıldıyor, çekik kara gözleri parlıyordu.

«Genç filler onun askerleri, indunaları yani. Kulakları ve gözleri. Çünkü çok yaşlı olduğundan herhalde hem sağır, hem de yarı yarıya kördür.»

En yaşlı fil yüksekti, yanındakilerden en az bir baş yüksek. Ama etleri iskeletinden sarkıyor gibiydi. Tıpkı kimi çok yaşlı insanlar gibi zayıflamış, bir deri bir kemik kalmıştı. Matthew fili anlatırken haklıymış. Hayvan ihtiyar bir adam gibi, eklemleri romatizmadan ağrıyormuşçasına, ağır ağır hareket ediyordu. . Yüzyıllardır taşıdığı dişleri de sanki ağır geliyordu. Başını kaldıramıyordu. Dişler, bir zamanlar onun yenilmezliğinin simgesiydi. Gene de öyle, kusursuz, dudaklarından çıkıp kıvrılıyor, uçları neredeyse birbirine değecek kadar dönüyordu. Birbirinin tıpatıp eşiydi. Güzel, tereyağı sarısı bir renkte, bunca kavgaya, bunca devrilen ağaca, topraktan sökülen bunca köke karşın, hiç kullanılmamış gibi, pürüzsüzdü.

Zuga, Jan Cheroot'un sesiyle kendine geldi. «Elimizi çabuk tutmalıyız.» Zuga, dalmış gitmişti. Nedense bu hayvanı sanki daha önce de görmüş gibi bir duyguya kapılmıştı. Sanki burada karşılaşacaklarını biliyordu. Alın yazısı böyleydi. Jan Cheroot gene, «Hava kararıyor,» diye üsteledi. Gerçekten de güneş, ölümcül bir yara almış bir savaşçı gibi, kanını bulutlara akıtarak alçalmaktaydı.

Baktı, Jan Cheroot pantolonunu tozluklarını çıkarmış, dertop edip battaniyesini, kumanya çantasıyla kayanın kovuğuna sıkıştırıyor. «Böyle daha hızlı koşarsınız,» dedi. Zuga da onun gibi yaptı. Sırt çantasını çıkardı, üzerindeki fazlalıkları bıraktı ama pantolonuna gelince, orada durdu. Jan Cheroot'un çırılçıplak, sarı, sıska kabaetleri epeyce gülünçtü, üstelik sallanan penisi de, gömleğinin altından, saklambaç oynuyordu. Kraliçenin bir subayı, kendisini böyle gülünç bir duruma düşüremezdi. Evet, elâlemin ortasında pantolon çıkmazdı. Jan Cheroot'un peşine takıldı, yamacın hemen dibinde durdular, önlerinde birdenbire dikenle kaplı ağaç gövdeleri belirmişti. Ama daha yukarılardan, dışı aygır devirdiği ağacın yapraklarını yerken çıkardığı hışırtılar, çatırdılar geliyordu.

Jan Cheroot hızla yamaca tırmandı. Askerden uzak durmak, doğrudan doğruya yaşlı aygıra ulaşmak istiyordu, iki kez durup rüzgârı dinledi. Yamaçtan aşağı, yüzlerine vuruyordu. Başlarının üzerindeki renk renk yaprakları ürperterek geçip gidiyordu.

Yüz metre kadar ilerlemişlerdi ki hışırtılar birden kesildi. Durup soluklarını tuttular. Jan Cheroot fısıldadı: «ötekilerin yanına gitmiş olmalı.» Zuga da filin henüz bir şeyin farkına varmadığına emindi. Rüzgâr ters yönden estiği için insan kokusu almış olamazdı. Görme duyusu ne kadar zayıfsa, işitme ve koku alma duyularının da o denli keskin olduğunu biliyordu ama hiç ses çıkarmamışlardı.

İşte üçünün bir arada olmasının yararı böylece somut biçimde ortaya çıkmış olmaktaydı. Böylesine sık bir ormanda avcı her üçünün de yerini ayrı ayrı belirleyemezdi. Olanaksızdı bu. İki askeri, hep yaşlı aygırı koruyacak biçimde durduklarından avcının ona ulaşmak için önce askerleri atlatması gerekiyordu. Şimdi böyle durmuş, kulak kabartırken Zuga düşündü, acaba şu üç hayvanı basıl bir duygu bağlıyordu? Aralarında bir sevgi mi vardı? Arkadaşlıktan mı hoşlanıyorlardı? Gün gelip de yaşlı fil, beynine veya kalbine yediği bir kurşunla yıkıldığı zaman, askerler yas tutacak mıydı?

Jan Cheroot yürümelerini işaret etti. Alçak dalların altından eğilip geçerek yamacı tırmandılar. Zuga, Hotanto'nun arkasında, dört adım gerisinden ve biraz yandan gidiyordu. Tüm benliğini

gözlerinde, kulaklarında toplamıştı. Ta yukarılarda bir dal çatırdadı. Gene oldukları yerde donmuş gibi kalakaldılar, ama tüm dikkatleri bu çatırtıya yöneldiğinden hiç biri askeri göremedi.

Fil, bir granit gibi sessiz, kıpırtısız bekliyordu. Çizik çizik derisi, dikenle örtülmüş ağaç kütükleri gibi kurşuni renkte ve pürütlüydü. Alçalan güneşin vurduğu gölgeler görülmesine engel oluyordu. Ormana karışmıştı sanki. Ağaçlarla birdi.

Sis gibi, görünmez olmuştu. Yirmi adım ötesinden, ayaklarının ucuna basa basa geçtiler de koca hayvanı farkedemediler.

Bıraktı avcılar geçsin. Rüzgâr altına düştüklerinde etobur insanın o keskin kokusu, ormandan ta burnuna geldi. Hortumuyla aldığı kokuyu ağzına götürüp üst dudağının altındaki koku alma organlarına püskürttü. Sonra bir çığlık attı. Bu çığlık sanki gökyüzüne çarptı, üstlerindeki tepelere çarptı yankılandı. Döndü, olanca nefretin ve acının ifadesiydi bu çığlık. Yüzlerce karşılaşmanın anısında yaşattığı o keskin insan kokusu ve asker fil bir daha bağırdı. O hain kokunun kaynağını yoketmek için olanca ağırlığıyla yokuş yukarı koştu.

Zuga, o tiz sestен kulak zarları patlayacak gibi olmuş, sersemlemişti. Orman, filin saldırısıyla âdeta sarsıldı. O sık, pırıl pırıl bitkiler yırtılırcasına, deniz kayalara hücum ediyormuş gibi açıldı. Aygır fil koşarak çıktı.

Zuga nasıl nişan aldı, nasıl tetiği çekti, farkında bile değildi. Hayvanın alnındaki deri, arı sokmuş bir atın derisi gibi, azıcık çizildi, kanadı, o kadar. Gene farkına varmadan o kocaman fil tüfeklerinden biri eline tutuşturuldu. Ama hayvan şimdi çok daha yakında görünüyordu. O upuzun, sarı dişleri sanki tepesinden uzanıyor, göğünü kapatıyordu. Sol dişinin kırığındaki porselen beyazı parlaklığını açık seçik görüyordu. Yanıbaşında Jan Cheroot, heyecanla bağırdı: «Vur onu! Vur!»

Sonra ağır tüfek, omuzunu tepti, onu bir adım geriletti, sonra filin gırtlığından, küçücük, parlak bir kan fiskiyesinin, güzel, kırmızı bir flamingo tüyü gibi fişkıriverdiğini gördü. Doldurulmuş silahı elindeki boşla değiştirmek üzere arkasına uzandığında bir daha ateş edecek zamanı olmadığını pekâlâ biliyordu, ölmüş sayılırdı ama garip şey, korkmuyordu işte. Fil üzerindeydi şimdi. Hiç kuşkusuz hayatı burada sona eriyordu. Gene de yaşıyormuş gibi, elini uzatıp yeni doldurulmuş tüfeği alıyor, namluyu kaldırıp horozu çekebiliyordu.

Üzerindeki kocaman, hayvan biçim değiştirmişti şimdi. O kadar yakınında değildi. O zaman filin döndüğünü, o ağır tüfeğin verdiği cezaya katlanamadığını anladı. Fil dönüyor, başından, göğsünden kanları aka aka yanlarından geçiyordu. Geçerken de boynunu, böğrünü onlara açmış oluyordu. Zuga onu omuz eklemının hemen arkasından, akciğerlerini nişan alarak vurdu. Kurşun göğüs kafesinden içeri girdi. Aygır hâlâ yokuş yukarı, önüne çıkan bitkileri ezerek gidiyordu. Dördüncü atışında Zuga sırt kemiğini nişan aldı, vurdu ve fil, kuyruğunu şiddetle sallayarak ormana daldı, gözden kayboldu.

Zuga ile Jan Cheroot, dilleri tutulmuş gibi birbirlerine bakakalmıştı. ikisinin de elindeki tüfeğin hâlâ dumanı tütüyordu. İlk kendini toplayan, Zuga oldu. Silah taşıyıcılarına döndü. «Doldurun,» diye gürledi, çünkü onlar da ölümün soluğunu çok yakından duymuş, donup kalmıştı. Efendinin sesiyle kendilerine geldiler. Her biri bellerine asılı torbalardan birer avuç barut alıp tüfeklerin hâlâ sıcak namlusundan içeri doldurdu.

Jan Cheroot da kendi Enfield marka tüfeğini doldurmaya uğraşırken yakınıyordu: «Reisle öteki askeri kaçacaklar.» Zuga, doldurulan tüfeği kaparken, «Onları tepede yakalayabiliriz,» dedi. Fil,

yokuş yukarı ağır tırmanır, koşan biri rahatça yetişebilir ama yokuş aşağı frenleri boşalmış bir lokomotif hızıyla iner, ardından hiçbir yaratık, iyi bir koşu atı bile yetişemez.

Zuga gene, «Tepeye varmadan yakalamalıyız onları,» diyerek atıldı. Uçarcasına gidiyordu. Fili vuramamasını deneyimsizliğine bağlıyor, bu yüzden kendine kızıyor ve acısını yaşlı filden çıkarmak, öcünü ondan almak istiyordu. Bu işte pek acemi olduğu için hiçbir atışında hayati merkezleri vurmadığını tahmin ediyordu. Beyni de, ciğerleri de, kalbi de ıska geçmiş, gerçek bir avcının yapacağı gibi hayvanı tertemiz, çarçabuk öldürecek yerde boşuna eziyet çektiriyordu. Bir fırsat daha yakalayabilmek umuduyla yokuş yukarı koştu.

İki yüz adım gitmemişti ki, sandığı kadar acemice davranmamış olduğunu gördü. Sanki birisi oraya bir kova dolusu kan dökmüştü. Garip denecek kadar parlak, kıpkırmızı bir kan, köpük köpük, akciğerlerden gelme bir kan. Hiç kuşkusuz, hayvanın sırtına isabet eden o son mermi, akciğerlerine saplanmış olacaktı. Öldürücü bir darbeydi ama ağır ağır öldürüyordu. Yaşlı aygır fil kendi kanı içinde boğuluyor, hortumunu gırtlığına sokup boğazına dolan kanı çekmeye, püskürtmeye savaşıyordu umutsuzca, ölüyordu ama bu, zaman alacaktı. Zuga koştu. Onu hâlâ ayakta bulacağını hiç ummamıştı. Yere düşünceye kadar veya avcılar peşinden yetişinceye kadar koşacağını tahmin ediyordu. Gerçi insanlara özgü nedenleri ve bağlılıkları vahşi hayvanlara mal etmenin delilik olduğunu pekâlâ biliyordu ama gene de, ölümcül yara almış fil, öteki asker ile yaşlı file zaman kazandırmak için kendini feda ediyor gibi geldi ona. .

Yokuşun yukarısında, Zuga'yı bekliyordu. O geniş, kurşuni kulaklarını kocaman kocaman açmış, onun ayak seslerine kulak veriyor, yırtılmış akciğerleri zorlukla solumaya çalışırken göğsü hışırdıyordu.

Adamın geldiğini duyar duymaz saldırdı. Kulaklarını geri yatırmış, hortumunu göğsüne yuvarlamış, çığlıklar atarak, hortumundan incecik, kırmızı bir kan bulutu savurarak, yeri göğü inleterek koştu.

Zuga, soluk soluğa dikildi, iyice nişan aldı, canıyla uğraşan fili karşılamaya hazırlandı. Son anda fil, saldırıdan vazgeçip geri döndü. Yeniden yokuş yukarı vurdu. Avcılar her harekete geçtiğinde o da saldırıya kalkıyor, adamları durduruyor, sonra yeniden dönüp koşuyordu.

Her saldırı arasında da dakikalar geçiyor, avcılar sık ormanda sıkışıp kalmış oluyorlar, yaşlı aygır ile yanında kalan askerinin doruğu bulmuş, bayır aşağı fırtına gibi inmekte olduğunu düşünerek sabırsızlıktan ter ter tepiniyorlar ama ellerinden bir şey gelmiyordu.

Zuga iki ders birden alıyordu. Hem de ne dersler! Birincisi. Tom Harkness'in öğretmeye çalıştığı gibi, bir file asla hafif bir tüfekte ateş edilmemesi gerektiği idi. Sharps tüfeğinin hafif kurşunu Amerikan bizonu için pek etkili olabilirdi ama Afrika fili bizondan on kat ağır, direnci on kat fazlaydı.

Öğrendiği ikinci ders de şuydu: Kurşun öldürmezse, ağır av hayvanını uyuşturuyor, büsbütün kızdırıyordu. Bu yüzden, ilk atışta vurmalıydı, yoksa sonradan kalbe ve akciğerlere isabet eden atışlar etkisiz kalıyor gibi oluyordu. Yaralı bir hayvanı böylesine tehlikeli kılan sadece öfke ve kışkırtma değil, aynı zamanda şoktan ileri gelen ölümsüzlüktü. Fil böyle, yarım düzine kadar düzmece saldırıyı geçiştirdikten sonra Zuga her türlü tedbiri bir yana bıraktı, sabrı taşı, bağırarak, fil saldırmadan ona saldırmak üzere koştu.

«Heey, sen! Gel bakalım ihtiyar, gel de hesaplaşalım!» Bu kez çok yaklaşmış, fil dönüp kaçarken

göğüs kafesinden içeri bir kurşun daha saptayabilmişti. Tam da nişan aldığı yere vurmuştu. Kalbe isabet ettirdiğini biliyordu, aygır gene de bağırarak saldırınca Zuga son kez silahını ateşledi, bunun üzerine o öfkeli koşturma, o çılgın bağırışlar uzun acıklı bir böğürtüye dönüştü. Doruklara çarpıp yankılandı. Kayaların ötesindeki masmavi boşluklarda çınçın öttü.

Düşüğünü duydular. Yere vuran o ağır vücut, ayaklarının altındaki toprağı sarstı. Usulca ilerlediler. Filin diz çöktüğünü gördüler. Ön ayaklarını göğsünün altında kıvrımış, upuzun, sapsarı dişlerine dayadığı karışık, yaşlı kafasını dik tutmaya çabalıyor, ölürken bile meydan okurcasına hâlâ yokuş aşağı, onlara doğru bakıyordu.

Jan Cheroot bağırdı: «Bırak onu, ötekilerin peşine düşelim!» Ve koşarak yanından geçtiler. Doruğa varmadan gece bastırdı, orta Afrika'nın o ansızın iniveren, gözgözü görmeyecek derecede kopkoyu karanlığı üzerlerini örttü. Çare yoktu, kaçırmışlardı.

Zuga, «Evet, bu kez elimizden kaçırdık,» diye söylendi. Ama biliyordu, nasıl olsa bir gün karşılaşacaklardı. O yaşlı aygırın yazgısıyla kendi yazgısının birbirine bağlı olduğunu hissediyordu. Evet, gene karşılaşacaklardı. Bundan hiç kuşkusu yoktu.

Zuga o gece ömründe ilk kez, bir avcının yiyebileceği en seçkin, en nefis yemeği yedi: Yeşil dallara geçirilmiş, fil yüreği dilimleri, aralarında da göğüs boşluğundan alınmış bembeyaz yağ parçacıkları dizilerek ağır ateşte kızartılmıştı. Yanında taş değirmeninde öğütülmüş mısırdan ekmek, üzerine de dumanı tüten, sıcak, acı, koyu, şekersiz çay. Bundan daha nefis bir şölende bulunduğunu anımsamıyordu. Sonra sert toprağa uzandı, üzerine tek bir battaniye çekti. Rüzgârdan korunmak için filin kocaman cesedinin ardına sığınmıştı. Sanki o da vurulup yığılmış gibi, rüyasız, derin bir uykuya dalıp gitti. Uykusunda bir kez olsun bile kıpırdamadı, dönmedi.

Ertesi sabah, dişlerden birini henüz kesip ağaçların altına yatırmışlardı ki, kervan çıkageldi. Robyn, filin cesedini görür görmez durdu.

«Dün akşam silah sesleri duymuştuk,» dedi.

«Çok güzel, yaşlı bir aygır. Bak şu dişe, elli kilo var neredeyse, çok güzel, yaşlı bir aygır işte.»

«Ama artık değil.» Robyn, Jan Cheroot ile silah taşıyıcıların baltalarla filin kafasını parçalamalarını seyrediyordu şimdi, öteki dişi de çıkarmak çabasıındaydılar. Birkaç saniye bakabildi, sonra yürüdü gitti.

Zuga ona çok kızmıştı, çünkü ilk fil avının zevkini berbat etmişti. Bu yüzden, bir saat sonra kardeşinin yukarıdan seslendiğini işittiğinde duymazlıktan geldi. Sonunda dayanamadı, tepeye yöneldi. Robyn, yüzü sevinçten pırıl pırıl, koşup ağabeyini elinden tuttu:

«Ah Zuga, gel bak, ne olursun hemen gel bak.»

En yüksek noktaya ulaştıklarında önlerinde, aşağıda yepyeni ve çok güzel bir manzara açılıveriyordu. Zuga bile böylesini ummamıştı.

Ayaklarının dibinden alçak, yuvarlak sırtlar, okyanus dalgaları gibi, düzenli aralıklarla uzanıyordu. Koskocaman ağaçlarla kaplıydı hepsi de. Sonra tepelerin altında, olmuş buğday tarlaları gibi altın renkte, çayırlar, ta masmavi ufka değin gözalabildiğine gidiyordu. Arada pırıl pırıl sular, yemyeşil otları kesiyor, bu sulardan vahşi hayvanlar içiyor veya çevrede otluyordu. Her yer buffalo doluydu. Akasya ağaçlarının şemsiye gibi açılmış dallarının altında, omuz omuza vermişlerdi. Daha yakında

bir gazal sürüsü, upuzun bir dizi halinde suya inmekteydi.

Zuga, heyecandan kısılmış bir sesle: «Monomatapa Krallığı!» dedi.

«Hayır, burada insandan eser yok. Burası yeni bir cennet sadece.»

Zuga sustu, insan izi aradı, ama bulamadı. El değmemiş, ayak basmamış beldeydi burası. Hiç bozulmamıştı. Elele tutuşup karşılarındaki manzarayı hayran hayran seyrederken iki kardeş, birbirlerine hiç bu kadar yakın olmadıklarını düşünüyorlardı.

Zuga, Robyn'in yanından ayrılıp kervana döndüğünde adamları, ikinci dişi de çıkarmışlar, sarmaşıklarla birbirine bağlayıp yanyana uzatmışlardı. Taşıyıcılar, yüklerini de bir kenara bırakıp taze et yemeğe hazırlanıyordu.

Zuga anlamıştı, adamları, doyuncaya kadar yerlerinden kıpırdatmak olanaksızdı. Bu yüzden, yediği etten karnı iyice şişmiş Jan Cheroot'a, fil eti biter bitmez, yola çıkmalarını tembih ederek, Sharps tüfeğini alıp Robyn'in yanına döndü. Birden şaşırdı, kızın yüzü sararmış, daha doğrusu yeşermiş gibiydi. Gözleri kızarmıştı, ağlıyordu. Telâşlandı:

«Nen var kardeşim, ne oldu?» diye sordu. Ama Robyn konuşacak durumda değildi. Güçlkle yutkunup ağabeyine ardından gelmesini işaret etti. Şimdi, daracık, düz bir çıkıntıdaydılar. Burası alçak bir mağara oluşturunuyordu, daha önce başkaları bu mağarayı kullanmış olacaktı, çünkü kayalık tavan sayısız ateşin isinden iyice kararmıştı. Duvarlar da küçük, sarı buşmanlara özgü, çocuksu resimlerle bezenmişti. Herhalde buşmanlar yüzyıllar boyu, sonu gelmeyen göçlerinde, oradan oraya dolaşırken bu mağarada barınmışlardı.

Resimlerde perspektif de yoktu, biçim kaygısı da. Ama gene de gördüklerini tam olarak yansıtabilmişlerdi. Zürafa boynunun o zarif eğiminden, Kap buffalosunun o hantal, omuzlarına o uçları düşük boynuzlarına varıncaya kadar... Buşman ressam kendisini de, kabilesini de çırpı gibi, sıskacık kişiler olarak çizmişti. Ellerindeki yaylarını germiş, zıplıyor, dansediyorlardı. Karşılarında, ayaklarının dibinde uzanan o eşsiz manzaraya bir balkon gibi açılmış bir kaya çıkıntısına geldiler. Bu arada çeşitli kaya katmanları, uçurumun duvarı boyunca, açık seçik belli oluyordu. Bunların sertliği de farklı olduğundan, yumuşak kayalar aşınımına uğramış o mağarayı oluşturmuştu. Taşa, iyice derin olarak, sade bir Hristiyan haçı kazılmıştı, altında da, usta bir kaleminden çıktığı belli, çok özenli bir isim ve tarih:

«*FULLER MORRIS BALLANTYNE*»

Zuga babasının, kendi elinden çıktığına hiç kuşku olmayan adını böyle görünce elinde olmaksızın bağırdı. Yazı her ne kadar yeni kazılmış gibi görünüyorsa da, altındaki tarih yedi yıl öncesini gösteriyordu, 20 Temmuz 1853. iki kardeş, değişik duyguların etkisinde, susup kalmıştı şimdi. Robyn, babasına olan tüm sevgisi depreşmiş, bunca yıl sonra babasının yanında olabilmek için amansız bir özlem duyuyordu. Hayatındaki boşluğu çok daha iyi anlıyor, babasına karşı görevlerini düşünüyordu. Gözlerine yaşlar doldu. Yanaklarından süzölmeye başladı. Sessizce dua etti:

«Tanrım, ne olur, beni babama götür. Tanrım/ çok geç kalmadan kavuşayım ona, iş işten geçmeden.»

Zuga'nın duyguları da aynı derecede şiddetli ama bambaşkaydı. Babası olsun olmasın kendisinden başka birinin şu kayalık kapılardan geçip Monomatapa Krallığını seyretnmiş olmasını kıskanmıştı. Zurası onun arazisiydi. Bir başkasıyla paylaşmak istemiyordu. Hele hele babası olacak o acımasız, kendini beğenmiş canavarla, asla.

Ama öfkesini belli etmemeye çalıştı. Babasının adının altında bir de, «Tanrının kutsal adına,» ibaresi bulunuyordu. «Haklıymışsın, Zuga'cığım, sen bizi dosdoğru ona götürüyorsun demek! Sözünde duruyorsun. Senden kuşkulandırmakta hata etmişim meğer.»

Eğer yalnız olsaydı Zuga av bıçağını çıkartır, kayaya kazılmış şu yazıları silmeye çalışırdı. Ama boşuna zahmet olacağını da pekâlâ biliyordu. Çünkü ne yapsa, adamın yani babasının, hayalete

benzeyen varlığını yok edemezdi ki!

Kaya ve üzerindeki yazılara sırtını dönüp yeni topraklara baktı. Ama her nedense artık keyfi kaçmıştı. Kendisinden önce buralardan bir başkasının da geçmiş olduğunu bilmek, işin tadını kaçırmıştı. Derken taşıyıcılar kervanı yetiştı. Adamlar filin etini de, kemiklerini de, yağlarını da, gık demeden, seve seve yüklenmişler, bu iki kat artmış ağırlık altında ses çıkarmadan yürüyorlardı.

Kervan ağır ağır ormandan çıkıp geçide girdi, Zuga'nın bacaklarını aşağı, uçuruma sallandırıp oturduğu taşın tam altına geldi, Zuga ayağa kalktı. Jan Cheroot'a seslenecek, geçidin tepenin eteklerine çıktığı yerde konaklamasını söyleyecekti. Bulunduğu yerden, ta aşağılarda, yemyeşil bir çayır görüyordu. Bir çift de soluk kurşuni renkte balıkçıl, o yeşil arazide kurbağa avlamakla uğraşıyordu. Hiç kuşkusuz orada bir pınar vardı ve tıka basa yedikleri o kadar etin üzerine adamlar mutlaka susuzluktan ölecek hallere düşeceklerdi. O pınarın başında konaklarsa hem bol bol su içebilirler, hem de Zuga yeniden buraya tırmanıp şu duvarlardaki buşman resimlerini defterine geçirebilirdi. Tam ellerini boru gibi ağzının yanına koyup Jan Cheroot'a seslenecekti ki, ansızın bir gümbürtü koptu. Kayadan kayaya yankılanarak büyüdü. Birkaç saniye için Zuga, neler olup bittiğini anlayamadı. Ama gümbürtü yinelendi. Taşıyıcıların çığlıklarını bile boğdu. Şimdi adamlar yüklerini yere fırlattıkları gibi şahin saldırısına uğramış güvercin sürüsü örneği dağılmışlardı.

Sonra gözüne bir şey çarptı. Kocaman, yuvarlak bir cisim, bayır aşağı, dosdoğru kervanın üzerine yuvarlanıyordu. Zuga önce bunu vahşi bir hayvan sandı. Silahını doğrulttu. Ateş etmeye hazırlanırken, koskocaman kaya parçaları olduğunu farkettil. Belki bir düzineden fazla kaya, tonlarca ağırlıkta, sanki havaya fırlıyordu. Nereden geldiğini görmeye çalıştı. Boşuna. Aşağıda adamlar dehşet içinde bağrışarak, çil yavrusu gibi dağılıyordu. Yuvarlanan kayalar, o değerli, yerine konulması olanaksız eşya sandıklarını eziyor, içindekileri darmadağın ediyordu.

Çok, çok aşağısında bir tüfek patladı. Baktı, Jan Cheroot, neredeyse dosdoğru havaya ateş ediyor. Tüfegin doğrulduğu yönü gözleriyle tarayınca, uçurumun tam kıyısında, bir kıpırtı çarptı gözüne.

Kocaman kayalar, uçurumun ta tepesinden yağıyordu ve Zuga bakarken, bir, bir tane daha geçide doğru yuvarlandı. Orada bir hayvan olmalıydı mutlaka. Zuga'nın aklına insan gelmiyordu, çünkü şu yeni toprakların da insan ayağı basmamış olduğuna inandırmıştı kendini. Birden, olmayacak bir korkuya kapıldı. Ürperdi. Sanki orada bir dev maymun sürüsü pusu kurmuş, adamlarının üzerine şu kocaman kayaları yağdırıyordu. Sonra silkindi. Kendini topladı. Biraz yükseğe çıkıp, orasını görebileceği bir yer aradı çevresinde.

Robyn onun yolunu kesti: «Ne yapıyorsun sen, Zuga? Yukarıda insanlar var! Onlara ateş edemezsin! Cinayet olur bu!» Yanakları alev alev yanıyordu.

«Ama onlar benim adamlarımı öldürmeye çalışıyorlar ya?»

Ve kardeşini silkti. Geçti. Robyn arkasından sesleniyordu:

«Dur Zuga, elini boş yere kana bulama! Onlarla belki pazarlığa girişebiliriz!»

Zuga tepeye tırmanırken kardeşinin bu sözleri kulaklarında çınılıyordu. Sonra birden Tom Harkness'in söylediklerini hatırladı. Babasının, yoluna çıkmaya kalkışacak herkesi, gözünü bile kırpmadan soğukkanlılıkla, öldürmekten çekinmeyeceğini söylememiş miydi? Zuga onun ne demek istediğini şimdi çok daha iyi anlıyordu. Acaba ondan önce babası da bu geçitten geçmek için, böyle,

savaş vermiş miydi? Eğer bunu babası başardıysa, oğlu da haydi haydi başarırdı elbet. Aşağıda Cheroot çavuşun tüfeği gene patladı ardından gene bir kaya yağmurudur koptu. Ama hedefi bulması için taşı yuvarlayanların uçuşunun kıyısından sarkıp aşağıya bakmaları, kendilerini göstermeleri gerekiyordu. Besbelli çavuş ateş açmakla sadece onların gözünü korkutmayı amaçlıyordu.

Zuga, korkusuzca tırmanıyordu. O ilk kaya aşağıya yuvarlanandan beri on dakika geçmemişti henüz. Saldırganlar bombardımanı sürdürüyor, yuvarlanan taşların gümbürtüsü tepelerde yankılanıyordu.

Zuga kan ter içinde kalmıştı ama durup dinlenecek zaman yoktu. Ta aşağılardan gelen incecik, ısırap dolu çığlıktan, bir taşıyıcının hesabının görüldüğünü anladı. Birden, tepeye, bir düzlüğe çıkıverdi. Soluk soluğa, yüzükoyun yere attı kendini. Şimdi geçidin karşısındaki yükseklikle aynı hizadaydı. Arada ancak üç, dört yüz metre vardı. Bu uzaklıktan Sharps tüfeğiyle attığını vurabilirdi. Tüfeğini doğrulturken saldırganların niçin bulunduğu düzlüğü değil de karşı tepeyi seçtiğini anladı. Oraya tırmanmak görünüşte hemen hemen olanaksızdı, üstelik bitip tükenmeyecek bir kaya stoku da vardı. Zuga seyrederken, onların bir fil iriliğinde bir kayayı yuvarlamak için bir sıırı kaldıraç gibi kullandıklarını görüyordu.

Elleri titriyor, doğru dürüst nişan almakta güçlük çekiyordu. Karşıdaki tepeye tünemiş küçük insan topluluğunu seyrederken elindeki tüfek de sallanıyordu bu yüzden. Bir düzineden fazla değillerdi. Hepsi de çırılçıplaktı. Sadece önlerine birer deri parçası takmışlar, kapkara vücutları, güneşte, terden parlıyordu.

Biraz sürünerek tüfeğin namlusunu bir kayaya dayadı. Nişan alırken adamlar da kocaman kayayı aşağı yuvarlamaya başlamışlardı. Altmış metre aşağıda, yere vurmasıyla tepeler yeniden sarsıldı.

Şimdi küçük, siyah adamlar uçuşunun kıyısından geri çekilmiş, başka bir kaya seçmeden önce azıcık soluklanmak üzere durmuşlardı. Yalnız bir tanesinin başında başlık vardı ve bir erkek aslanın yelesinden yapılmışa benziyordu. Bu başlık adamı arkadaşlarından daha uzun boylu gösteriyor ve el kol hareketleriyle, yanındakileri itip kakarak çevresine buyruklar veriyordu.

Zuga artık iyice kendine gelmiş, teri de soğumuştur. Aslan yelesi adama nişan aldı. Tetiği çekti. Silah sesi, karşıdaki küçük topluluğu gafil avlamıştı. Birden irkildiler. Ne olduğunu, nereden geldiğini anlayamadıklarından, şaşkın bakışlarını çevrede gezdirdiler. Başı yelesi uzun boylusu sakınarak uçuşunun kıyısına yaklaşıp aşağı doğru baktı. O anda Zuga silahını yeniden doldurmuştu. Bu kez tam o aslan yelesine nişan aldı. Tetiği çekti. Kafası yelesi adam, kolları havada sallanarak, olduğu yerde, gülünç bir dans yapıyormuşçasına döndü. Sonra yere yığıldı. Ta uçuşunun kıyıcığına yuvarlandı. Arkadaşları donup kalmıştı. O yuvarlanırken yardımına koşmak akıllarına gelmiyordu. Sonra adamın bacakları son bir kez, havada sallandı, boşluğa indi. Düşüşü uzun sürdü. Yana doğru açtığı kolları, bacakları, bir arabanın tekerlekleri gibi dönüyordu. Sonunda küt diye ta aşağılarda, yere vurdu.

Zuga yeniden ateş etti. Hiç birine nişan almadan, karşıdaki kalabalığa yöneltmişti tüfeğini, ama bu kez, bir atışta iki kişiyi vurdu. Çünkü bu kadar yakından kurşun bir insanın vücuduna girip çıkıyor, gene de hızından bir şey yitirmiyordu. Bu kez bağırsa çağırışa dağıldılar ve Zuga bir daha ateş etmeye zaman bulamadan, tavşan gibi, şaşılacak bir hızla daracık bir kaya aralığına dalıp gözden kayboluverdiler.

Ortalığa ansızın derin bir sessizlik çöküvermişti. Sonunda Jan Cheroot'un, ta aşağıdan, derinlerden

gelen sesi duyuldu. Zuga kalktı. Bir portakal ağacının dalına tutunarak sarktı, bağırdı:

«Kervanı götür Çavuş » Yankı, sanki onunla alay ediyormuş gibi, sözlerini tekrarlardı: «Çavuş... çavuş... çavuş...»

Yaşlı aygır filin onları gizli yoldan getirdiği butopraklar bir fil beldesiydi. Belki de kıtanın ta güney ucundan yukarı doğru ilerleyen avcılarının baskısı onları bu, kimselerin yaşamadığı yöreye sürmüş olabilirdi. Fil sürülerine her yerde rastlanıyordu. Her gün kervanın ta ilerisine gidip avlanan Zuga ve Jan Cheroot o kocaman, kurşuni renkli hayvanlardan vuruyorlardı. Birinci ay süresince kırk sekiz ve ikinci ayda da tam altmışa yakın fil vurdular. Her vurduğu fili Zuga büyük bir özenle güncesine işliyordu. Nasıl avlandığını, her dişin kaç kilo geldiğini, dişleri nereye gömüp sakladıklarını ayrıntılarıyla kaydediyordu. Yanındaki birkaç taşıyıcısı, böylesine bol fildişinin? küçük bir bölümünü bile yüklenemezdi.

Fil avının tüm inceliklerini Jan Chreoot'tan öğreniyordu. O şekilsiz, kocaman deri ve et yığınının nişan alırken kalbi, beyni, akciğerleri ve omurgayı buluvermesini öğrendi bu arada. Ama insan ayağı basmadığını sandığı bu topraklar konusunda yanılmıştı, insanlar burada binlerce yıldır yaşıyorlardı. Bir zamanlar ürün yetiştirmişler, sonra da fitlere terkedip gitmişlerdi. Zuga koskocaman yerli kentlerinin yıkıntılarını buldu. . Bir zamanlar burada, çok gelişmiş bir uygarlık barınıyormuş, sonradan geriye sadece çıplak toprağın üzerinde kurulmuş kulübelerin yuvarlak dış duvar kalıntıları, kararmış ocak taşları, bir zamanlar büyük sürülerin barındırılmış olacağı çitlerin zamanla kavrulmuş sırıkları kalmıştı. Eski tarlalardaki bitkilerin yüksekliğine bakılırsa, on yıllardır burada insan, çiftçilik yapmamıştı.

O kocaman fil sürülerinin şimdi yıkıntıya dönüşmüş köylerde ve otlar bürümüş tarlalarda gezinmesi insana garip geliyordu. Zuga, kulübelerin dibini kazıyınca derin bir kül katmanına rastlıyordu. Demek ki bir zamanlar burada tahtadan duvarlar ve saz damlar vardı. Eski bir köyde böyle, bin kadar konut saydı, sonra saymaktan vazgeçti. Kalabalık bir nüfus yaşamıştı demek? iyi ama sonra nereye gitmişlerdi peki?

Bu sorunun karşılığını, bin kadar kulübenin ötesindeki bir savaş alanında buldu. Kemikler güneşten ağarmış, kurumuş, papatya gibi görünüyordu. Çoğu verimli, kırmızı toprağa yarı yarıya gömülüydü, veya üzeri sık otlarla örtülmüştü. Bu insan kemikleri birkaç dönümlük bir araziye yayılmıştı ve dövencileri bekleyen taze kesilmiş başaklar gibi zincirleme veya demet demetti. Kafataslarının hemen hemen hepsi de bir topuz veya bir gürzle kırılmıştı.

Zuga buna savaş denemeyeceğini biliyordu. Burası bir savaş alanından çok bir kıyım yeri idi. Her karşılaştığı köyde bunca kalabalık kafatası bulacak olursa, ölenlerin sayısı yüz binlere çıkıyor demektir. Geriye kalan insanların da pek dağınık ve küçük gruplar olmasına şaşmamak gerekirdi. Fil yoluna girerken geçitte karşılaştıkları o savaşçılar gibi. Ama başkaları da vardı. Ara sıra Zuga, her tarafa yayılmış olan o garip biçimli kayalardan birinin tepesinde, bir duman yükseldiğini görüyordu. Eğer bunlar o yok edilen uygarlığın son kalıntısı ise, herhalde hâlâ atalarının kara yazgısının dehşeti içinde yaşıyor olmalıydılar.

Zuga ile avcıları bu yüksekteki minicik yerleşim bölgesine yanaşacak olurlarsa, tepelerin taştan duvarlarla tahkim edilmiş olduğunu görüyorlar ve hemen bir taş yağmuruyla karşılaşıyorlardı. Bu yüzden telâşla geri çekilmek zorunda kalıyorlardı. Sık sık da bu tahkim edilmiş tepelerin eteklerinde, küçük, ekili bostanlara, tarlalara raslıyorlardı. Güncesindeki rakamları toplayınca Zuga gördü ki, yol boyunca altı bin kiloyu aşkın fildişi gömmüş. Bu, Londra piyasasında yaklaşık dört bin İngiliz lirası ederdi. Ama asıl önemli olan sorun, fildişini Londra'ya götürebilmektir. Zuga, hesaplarını yaparken kendi kendine sıırıyordu. Topu topu bir düzine kadar araba ya da beş yüz taşıyıcı, iki bin mil

boyunca taşıyacaktı, o kadar.

Başladıkları her akarsuyu geçerken de Zuga aynı zamanda çamaşır leğeni ve tencere ödevini de gören o yassı, kara demir tavayı alıp dere yatağı boyunca millerce yürüyerek kumu araştırıyordu. Irmağın dirseğinde, gözüne kestirdiği bir yerden tavasını doldurup sonra içindekileri birdenbire boca ediveriyor, dibinde kalan tortuları, küçük parmağıyla karıştırıyor, yokluyordu. Ama tortu hep kapkara oluyordu, özlemle beklediği o altın parıltısına henüz raslayamamıştı. Tüm bu uğraşlar yüzünden kervan öyle ağır ilerliyordu ki Robyn ona hep, «Senin yanında bir salyangoz bile Derby yarışına girecek bir koşu atı gibi kalır,» diyordu, Çünkü Zuga önden gidip iki yüz mil kadar yol alıyordu ama onun yokluğunda kervan kamp kurup dönüşünü bekliyor, sonra da Jan Cheroot ile taşıyıcıların ıslak fildişi yükünü getirmeleri dört beş gün daha bekleniyordu.

«Sana kalırsa, Morris Zuga, öz baban oralarda bir yerde ilaçsızlık yüzünden ölüm halinde bile olsa, sen...»

Zuga onu tersliyordu: «Sekiz yıl dayanabildiyse, ihtiyar şeytan birkaç gün içinde nalları dikmez elbet...» Zaten fil yoluna giren geçitte o kadar Maşona'yı öldürdüğünden beri iki kardeşin arası öylesine gerginleşmişti ki pek az konuşuyorlar, konuştukları zaman da nezaket çerçevesi içinde kalmak için çaba harcıyorlardı.

Zuga'nın kervandan ayrılmasının bir nedeni de kardeşinden uzaklaşmak isteğiydi, çünkü Robyn ile birlikte olmak sinirine dokunuyordu. Elele tutuşup şu toprakları ilk seyrettikleri o gün birbirlerine duydukları o yakınlık duygusu, silinip gitmişti. Zaten Zuga, kendisi ve Robyn gibi böylesine güçlü iki yaratılışın, amaçları birbirinden böylesine ayrı olmasına karşın, ciddi bir anlaşmazlığa düşmeksizin buraya kadar gelebilmelerini bile bir mucize sayılacağını düşünüyordu. Nasıl olsa sonuna dek sürüp gidemeyeceği belliydi ama nasıl son bulacaktı acaba? Gerçekte, ilk kararından caymamalı onu daha ilk fırsat çıktığında, bahanesi varken hemen Tete'ye, oradan da Cape Town'a geri göndermeliydi. Çünkü bu işin sonu iyi gelmeyeceğe benziyordu.

Ertesi gün kervana döndüğünde kardeşiyle şu veya bu biçimde hesaplaşacak, bir karara varacak, sonunda ona, bu araştırma seferini kendisinin yönettiğini, verdiği kararların da kesin olduğunu açık açık söyleyecekti. Bunu kabul ederse, o da kardeşinin arzularını göz önüne alırdı elbet.

Ertesi sabah erkenden, dün gece aldığı kararın etkisiyle, bir an önce kervana dönüp Robyn'i bulmaya niyetli, kalktı. Kırk mil kadar bir yol alması gerektiğini tahmin ediyordu. Bir an önce gidebilmek için öğle molası bile vermedi. Ne var ki kampa yaklaştığında içine bir kuşku düştü. Duman çıkması gereken yerden duman çıkmıyordu. Oysaki bir tona yakın fil etinin tütsülenmesi gerekiyordu. Yoksa Camacho buralara dek onları izlemiş miydi? Bu kuşkusunu Jan Cheroot'a açtı. Çavuş:

«Buralarda Portekizliden başka da insan yiyen hayvanlar vardır,» demekle yetindi. Bunun üzerine Zuga çarçabuk üzerindeki fazlalıkları bırakarak bir koşu tutturdu, Jan Cheroot da onun peşine düştü. Zuga kardeşine duyduğu öfkeyi tümüyle unutmuş, onun güvenliği bakımından korkunç bir kuşkuya kapılmıştı. Gözlerinin önünde birbirinden irkiltici sahneler belirliyordu şimdi. Kamp yağma edilmiş, Portekizlinin tüfeklerinin paramparça ettiği cesetler, kan revan içinde çevreye saçılmış, ya da kafaları tüylü yerli savaşçıların acımasız mızraklarıyla delik deşik, birbirinin üzerine yığılmış. .

Baktı bir yandan koşarken bir yandan da onları sağ bulmak için Tanrı'sına dua ediyor,

çocukluğundan beri hiç kullanmadığı o sözcükler kendiliğinden belleğinde canlanıyor. Tepenin eteğine vardığında, Jan Cheroot bir mil arkada kalmıştı. Zuga'nın göğsü körük gibi inip kalkıyordu. Kervanı bırakmış olduğu yere, aşağıya bakınca, yüreği hop etti. Dehşetten midesi bulandı. Kamp terkedilmişti. Ateşler sönmüş, yerini soğuk, kapkara küle bırakmıştı. Çalı çırpıdan, samandan yapılmış barınaklar şimdiden çökmeye yüz tutmuştu. Hâlâ güçlkle soluk alarak deli gibi, paldır küldür yokuş aşağı koyverdi kendisini. Çevresine bakındı, cesetleri aradı. Bulamayınca aklına ilk gelen, köle avcıları oldu. Hepsini' ele geçirmiş olacaktı. Ve Robyn'in neler çektiğini düşününce dehşetle ürperdi

Hemen ilk iş kardeşinin barınağına koştu. Sonra teker teker, ötekilere baktı, hepsi de bomboştu. Ancak son barınakta bir tek cesede rastladı. İlkel barınağın kum zeminine kıvrılmış, battaniyeye sıkı sıkıya örtülmüştü.

Kardeşinin korkunç bir saldırıya uğramış vücuduyla karşılağından korkarak, çekine çekine elini uzattı. Eli yorgunluktan ve korkudan tirtir titriyordu. Usulca battaniyeyi çekti. Ceset ansızın, korkuyla uluyarak canlanıverdi. Havaya fırladı. Battaniyeyi üzerinden attı, kendini savunmak için yumruklarını sıkı.

«Cehennem köpeğı!» Zuga, taşıyıcılarının en tembeline bu adı vermişti. Sıska bir adamcağızdı. Et yemeğı pek düşküdü ama bunun dışında hiçbir şeye, hele hele hareket etmeye hiç de hevesli görünmezdi. «Ne oldu? Nomusa nerede?»

Cehennem köpeğı korkudan düştüğü şoku atlatıp biraz yatışınca, bu soruya karşılık olarak, kısacık bir pusula uzattı. Robyn'in defterinden kopartılmış tek yaprak, ikiye katlanıp kırmızı mühürle mühürlenmişti: .

«Sevgili Zuga,

Daha fazla gecikmemizin bu keşif seferine yatırım yapanlara büyük zararlar vereceğıne inanmış bulunmaktayım. Bunun içindir ki, yağmur mevsimi gelmeden amacımıza ulaşmak üzere, daha hızlı yol almaya karar verdim.

Seni beklemek üzere Cehennem köpeğini bırakıyorum. Sen de kendi bildiğın, uygun gördüğün hızla ardından gelirsın.

Seni seven kardeşin Robyn.»

Bu kadardı. Pusula on gün öncesinin tarihini taşıyordu. Kardeşinin ona bıraktığı, yalnız bundan ibaretti. Bir kese tuz veya bir torba çay bile bırakmamıştı. Oysaki Zuga günlerdir bunların yokluğunu çekiyordu.

Zuga, Jan Cheroot gelinceye kadar, şoktan kurtulamadı. Adeta uyuşmuş kalmıştı. Ancak yorgun taşıyıcıları da kampa vardığında, öfkeden gözü karardı. Her türlü duyguyu silip süpürdü. Kervanın peşine hemen şimdi, gece olmasına filan aldıriş etmeksizin düşecekti. Ne var ki, taşıyıcılarını ne kadar tekmelediyse ne kadar sövüp saydırsa bir işe yaramadı, öylesine bitkin düşmüşlerdi ki, kendilerini attıkları yerden doğrulanmadılar bile.

Robyn taşıyıcıları kandırmakta büyük zorluk çekmişti, ilk girişimleri alayla, kahkahayla karşılanmış, kimse oralı olmamış, onu ciddiye almamıştı. Juba bile Nomusa'nın, şu kadın haliyle kervana emir vermeye kalkışmasına bir türlü akıl erdirememişti.

Robyn baktı lâfla yola gelmeyecekler, Jan Cheroot'un askerlerinin başına bıraktığı küçük Hotanto onbaşıya gergedan derisinden kırbacı kaldırdı. Kırbaç hemen etkisini gösterdi. Onbaşı, Robyn'den kaçıp sığındığı mukusi ağacının üst dalları arasından adamlarına emirler yağdırmaya başladı.

Bir saat sonra yola koyulmuşlardı. Ne var ki o alaylı kahkahaların yerini şimdi homurtular, asık suratlar almıştı. Hepsi de safarının başına bir iş geleceğine yürekten inanmışlardı. Bir kadının daha kötüsü, beyaz bir kadının üstelik de genç bir kadının bir kervanın başına geçip onu bilinmedik yerlere sürüklediği nerede görülmüştü ki? Yarım mil gitmemişlerdi ki taşıyıcıların çoğu yok ayağına batan dikenlerden, yok gözüne kan oturduğundan filan yakınmaya başladı.

Robyn kocaman Colt tabancasıyla başlarının üzerine ateş ederek onları yeniden ayağa kaldırmayı başardı.

Robyn taşıyıcıların ve askerlerin önünde renk vermemeye çabalıyordu ama kendinden de pek emin sayılmazdı. Zuga pusulayla uğraşırken onu dikkatle izlemiş, ta uzakta bir tepeyi veya ilgi çekici bir yeri nirengi noktası olarak alıp oraya doğru yürümeyi, sonra yeni bir nirengi noktası bulmayı böylelikle, ondan öğrenmişti. Şu inişli çıkışlı, ormanlık bölgede dosdoğru yürüyebilmenin tek çıkar yolu buydu.

Fırsat buldukça da Harkness'in haritasını incelemiş, Zuga'nın yön seçiminde nasıl akıllıca davrandığını görmüştü. Amacı, Zambezya adını verdiği şu geniş, keşfedilmemiş araziye boydan boya geçerek Robert Moffat dedelerinin Kuruman'daki misyon merkezinden Thabas Indunas'a, Matabele Kralı Mzilikazi'ye ulaşmak için açtığı yolu bulmaktı. Ama Zuga'nın niyeti, Tom Harkness'e göre, Mzilikazi'nin gözünü kan bürümüş sınır bekçilerinin tüm yolcuları öldürdüğü Yanık Beldeden uzak durup güney sınırlarından Matabele krallığına girmektir. Çünkü Robyn de, Zuga da, «Moffat'ın torunlarıyız» diyerek paçayı kurtarabileceklerine emin olamazlardı. Bir kez Kuruman'a giren araba yolunu bulsalar, o zaman keşfedilmiş, bilinen dünyaya dönmüş olacaklar ve bu yol onları Moffat dedenin işaretlediği bir dizi su birikintisine götürecekti. Kuruman'da, aile bir araya geldikten sonra, Cape Town'a dönüş yolu uzun ve yorucuydu ama doğru dürüst, kazasız belâsız geçebilirlerse bir yıla kalmaz İngiltere'ye dönmüş olurlardı, işin en zor yanı, göz kararıyla Matabele topraklarının güneyine inebilmek ve yolu buluncaya dek karşılaşılabilecek tehlikeleri zararsızca atlatabilmektir.

Robyn, yön saptamak işini günün birinde tek başına yapmak zorunda kalacağını aklının ucuna bile getirmemişti. Belki Zuga arkasından yetişir o zaman iki kardeş birbirine girerdi. Gene de ne olursa olsun, önünde sonunda Zuga'yı, babasını bulmanın hayvanları öldürmekten çok daha önemli bir iş olduğuna inandıracağını biliyordu. Üstelik öldürdüğü hayvanların dişlerini de şimdilik gömdüğü yerlerden fırsatını bulup çıkartabilecek miydi, orası da hiç belli değildi. Belki de tüm bu fil kıyımı boşunaydı.

Bu yüzden Robyn'in davranışı sadece bir meydan okumaydı. Çok geçmeden ağabeyi nasıl olsa ona yetişecekti. Bu arada da, İngiliz bayrağının ardında, peşinde suratını bir karış asmış taşıyıcılarla, ilerlerken içinde garip, anlaşılmaz bir boşluk duymuyor değildi.

İkinci gece bir derenin ucunda mola verdiler. Taşıyıcılar dal kopartıp yemek pişirmek üzere ateşi

henüz yakmıştı ki, bir aslanın kükrediğini duydular. Çok, uzaktan geliyordu.

Robyn bir aslanla karşılaşmamıştı ama ilk korkudan, ürpertiden sonra her şey kayıtsızlığa, ilgisizliğe dönüştü sonunda. Aslan yalnız bir kez kükredi, bu yüzden herkes işine gücüne daldı gitti. Güneş battıktan birkaç saat sonra gece hazırlığı başladı Robyn, alelacele çalı çırpıdan kurulmuş barınağının altında, yanbaşı Juba taze kesilmiş otların üzerinde kıvrılıp yatarken taşıyıcılarının o uyumlu Afrikalı seslerinin de giderek, yavaş yavaş kesilmesine kulak verdi. Bir kez, derin derin içini çekti, hemen uyudu. Çevresinde bir gürültü bir patırtıyla uyandı. Göz gözü göstermeyen karanlıktan, havanın soğüğundan, vaktin çok geç olduğunu anlamıştı. Gece dehşet çılgınlıklarıyla, koşuşmalarla dolmuştu. Sonra bir silah patladı, ateşlere odunlar atıldı, sonra da başucunda, Juba'nın yürek paralayıcı çığlığını duydu:

«Nomusa! Nomusa!»

Robyn uyku sersemi, doğrulmaya çabaladı. Düş mü görüyordu, yoksa gerçeği mi yaşıyordu pek emin değildi.

«Ne oldu? Ne var?»

«Bir şeytan! Şeytanlar gelmiş, hepimizi öldürmeye!»

Robyn üzerinden battaniyesini attı. Yalın ayak, sırtında geceliği, başında kurdelesı, barınaktan dışarı fırladı. O anda yeni atılan odunlar alevleri canlandırdığından, karşısında, çıplak, sarı, siyah vücutlar, korkudan evinden uğramış gözler, bir karış açık, çılgılık atmakta olan ağızlar görüverdi. Küçük Hotanto onbaşı, anadan doğma çıplak, ateşin başında, tüfeğini sallıyordu. Robyn ona doğru koşarken karanlığa, rasgele ateş etti. Robyn onbaşı tam silahını yeniden doldururken onu kolundan yakaladı. Kulağına bağırdı: «Ne oldu?»

«Leeuw! Aslan!» Gözleri korkudan çakmak çakmaktı, ağzı köpürmüştü. «Nerede?»

«Sakkie'yi götürdü. Battaniyesinin altından çekip aldı.»

Robyn avaz avaz bağırdı: «Susun! Susun hepiniz!»

Hepsi sustular, ona döndüler. Ortaya, yönetimi ele alacak biri çakınca, korku ve güvensizlik duygusu çabucak silinivermişti.

«Sakkie!» diye seslendi ve kayıp Hotanto'nun sesi ta aşağıdan, dere yatağının oradan duyuldu.

«Aslan, aslan yakaladı beni! Şeytan beni öldürecek.» Ve korkunç bir çılgılık duyuldu. Bu çılgılığın üzerinden hepsi, kırılan bir kemiğin sesini ve ağzına yiyecek almış bir köpeği andırır bir homurtu duydular. Robyn bulunduğu yerden ancak elli metre ötede diri diri kemirilmekte olan bir adamın çıkardığı seslen dinlediğinin farkına vardı. Karanlıktan gelen ses, dayanılmaz bir acıyı ifade ediyordu: «Bacaklarımı yiyor!» O korkunç kemik çıtırtıları, o korkunç homurtular ise, Robyn'in yüreğini ağzına getirmişti, neredeyse boğulacaktı. Hiç düşünmeden, ateşten yanar bir dal kaptığı gibi başının üzerine kaldırdı, sonra Hotanto Onbaşıya seslendi: «Gel hadi, onu kurtarmalıyız!» Dere kıyısına koştuğunda yalnız ve silâhsız olduğunu gördü. Arkasına baktı. Ateşin başındakilerden bir tanesi bile ardından gelmemişti. Birbirlerine sokulmuş, tüfeklerine ya da baltalarına, sırtıklarına sımsıkı yapışmış, omuz omuza, sanki oldukları yere çakılı gibi, öyle duruyorlardı. Onbaşının sesi korkudan titriyordu:

«İşi bitti onun. Artık çok geç. Bırak onu!»

Robyn yanar odunu aşağıya, ayaklarının dibinde uzanan dere yatağına fırlattı ve alevler sönmeden karanlıkta, kocaman, ürkütücü bir şey görür gibi oldu. Hemen adamların yanına koştu. Hotantolardan birinin tüfeğini kaptı.

Horozu kaldırdı, gene dere kıyısına koşup aşağıya, kuru yatağa baktı. Kapkaranlıktı, göz gözü görmüyordu. Derken omuz başında biri belirdi. Elinde ateşten aldığı yanar bir odun tutan biri.

«Juba. Geri dön sen!» Juba çırılçıplaktı. Sadece beline bir dizi boncuk takmıştı. O kadar. Alevler, düzgün vücudunu aydınlatıyordu. Robyn'e bir şey söyleyemedi, çünkü tombul yanaklarına yaşlar iniyordu. Dehşetten boğazı kurumuştı. Gene de başını şiddetle sallayarak geri çekilme emrine karşı geldiğini belirtti.

Altlarında, o korkunç, karanlık gövde, kuru dere yatağının beyaz kumları üzerinde görünüyor ve ölmek üzere olan adamın çığlıkları, hayvanın homurtularına karışıyordu. Robyn tüfeği kaldırıysa da Hotanto'yu vurmak korkusuyla bir an duraksadı. Aslan, ışıktan tedirgin olmuş, ayağa kalkmıştı. Kıpırdamaya hali kalmamış kurbanını çarçabuk karanlığa çekti. Robyn derin bir soluk aldı. Ağır tüfek ellerinin arasında sallandı ama kararlı bir ifadeyle çenesini kaldırdı ve uzun geceliğinin eteklerini bir eliyle tutarak aşağıya, dere yatağına indi. Juba, sadık bir köpek gibi, ardından geldi. Yanan odunu yüksekte tutuyordu ve odun titrediği halde alevler gene de çevreyi aydınlatıyordu.

Robyn onu yüreklendirmek istedi: «Aferin sana! Yiğit kız! Aferin!»

Bileklerine kadar yumuşak, beyaz kumlara bata çıka yürüyorlardı, önlerinde, alevlerin aydınlatığı dairenin hemen dışında, o korkunç, kara gölge kıpırdıyor ve homurtuları geceyi inletiyordu sanki.

Robyn titrek bir sesle bağırdı: «Bırak onu, hemen bırak!»

Farkına varmadan, çocukken köpeğine seslendiği gibi seslenmişti. O da lastik topu ağzından bırakmadığı zaman böyle seslenirdi.

Karanlıkta Sakkie onu duydu, inledi: «Yardım edin bana, Tanrı aşkına, bana yardım edin.» Ama aslan, kumlarda upuzun, ıslak bir iz bırakarak onu çekti götürdü.

Robyn yoruluyordu. Kolları ağır tüfeği taşımayacak hale gelmişti, göğsü, soluk aldıkça körük gibi inip kalkıyor, boğazı yanıyordu. Korku, demir çember olmuş, onu sıkıyordu sanki aslanın her defasında ancak birkaç adım gerileyeceğini anlamıştı. Birdendire, karşısındaki hayvanı olduğu gibi seçebildi.

Avını yere bırakmış, fareyle oynayan bir kedi gibi başına dikilmişti, ama bir midilli atı iriliğindeydi. Yelesinin kara tüyleri kabarmış, boyunu iki kat daha büyük gösteriyordu.

Alevlerin ışığında gözleri vahşi bir altın parıltısı saçıyordu. Ağzını açtı. Kükredi. Robyn'in kulak zarı patlayacak gibi oldu. Elinde olmayarak bir iki adım geri çekildi. Arkasındaki Juba da öyle. Çocuk şimdi ağlamaya başlamış, kendini kaybetmişti. Korkusundan idrarını tutamıyor, alevlerin aydınlığında bacaklarından aşağı akıtıyordu. Aslan üzerlerine doğru gelirken, elindeki yanar odunu kuma düşürdü, koyu karanlıkta kaldılar.

Robyn düşünerek değil de, bir savunma içgüdüleriyle, tüfeği kaldırdı. Belinin hizasına gelince, vargücüyle tetiğe asıldı. Namludan fişkıran alevin ışığında bir an aslanı gördü, o kadar yakındaydı ki,

tüfeğin uzun namlusu, neredeyse kocaman kafasına dokunacaktı. Ağzını alabildiğine açmış, dişlerini bembeyaz, acımasız gösteriyordu. Gözler ise alev gibi parıl parıldı ve Robyn, çığlık çığlığa bağırdığını farkettiler, ama sesi, aslanın kükremesinden hiç duyulmuyordu. Sonra silahın patlamasından bir saniye sonra, geri tepen kabzası sanki karnına gömüldü, soluğu kesildi, bembeyaz kumlara yuvarlandı. O anda aslan da olanca ağırlığıyla üstüne çöktü.

Robyn yere düşmeseydi aslan kaburgalarına yüklenecek, boynunu kopartacaktı, iki yüz kilodan ağırdı. Ama düştüğü için, bu ağırlık kızı bayıltmıştı, o kadar. Ne kadar zaman öyle kaldıklarını bilemiyordu. Ayıldığında burnunda aslanın ekşi kokusunu duydu, üzerinde de sonsuz bir ağırlık. Kıvranıp kurtulmaya çalıştıysa da üstündeki ağırlıktan soluk alamıyor ve ancak, derisini kavuracak kadar sıcak kan, oluk oluk başına, boynuna fişkırıyordu. Derken Juba'nın sesi hemen yakınından, duyuldu: «Nomusa!» Ama o kulakları sağır edici kükreme duyulmuyordu artık. Sadece dayanılmaz bir ağırlık ve o ekşi aslan kokusu, o kadar.

Robyn birden gücünü topladı, kıvrandı, tekmeledi, çırpındı, üstündeki ağırlığı yana devirdi, ayağa kalktı. Juba hemen onun boynuna sarıldı.

Robyn onu bir bebekmiş gibi avutmaya, yatıştırmaya çabalıyor, gözyaşlarından ıslanmış yanaklarını öpüyordu. Aslanın kanından saçının sıırıslıklam olduğunu farkındaydı «Hadi hadi, ağlama geçti artık, bitti,» diye mırıldanıyordu. Baktı Hotanto onbaşının ardından bir düzine kadar adamı, ellerindeki yanan odunları havaya kaldırmış, dere boyuna dizilmişler. O solgun sarı ışıktaki aslan, Robyn'in yanına kumlara boylu boyunca uzanmış yatıyordu. Kurşun tam burnundan girmiş, beyinden geçerek ense köküne saplanmış, kocaman «kedi»yi daha sıçrayışını tamamlayamadan, havadayken öldürmüş, cansız vücudu da Robyn'i kuma çakmıştı.

Robyn adamlara seslendi: «Aslan öldü!» önce çekingen, birbirlerine sokularak aşağıya indiler, ama o koskocaman, sarı cesedi görünce yüreklendiler.

Onbaşı önemli bir söylev çekiyormuş gibi, «Tam usta işi bir atıştı. Bir iki santim yukarıya olsa, kafatasına çarpıp seker, bir iki santim aşağıya gelseydi beyine saptanmazdı.» dedi.

Robyn'in sesi titriyordu: «Sakkie! Sakkie nerede »

Daha ölmemişti. Battaniyesine koyup kampa taşıldılar. Ama yaraları korkunçtu. Robyn onu kurtarmanın olanaksızlığını biliyordu. En ufak bir umut bile yoktu. Kollarından biri bileğinden dirseğine kadar çiğnenmiş, kemikleri un ufak olmuştu. Ayrıca kalça kemiği, omurgası da kırılmıştı. Karın zarındaki bir yırtıktan her soluk alışında akciğerleri şişiyor, pespembe kabarıyordu. Ayağından bir tanesi tam bileğin üzerinden ısırılmış bir lokmada yutulmuştu.

Robyn, o feci yırtığı kesip dikmeye kalkışmanın da, o paramparça olmuş kolu, bacağı kesmeye çabalamanın da şu küçük, sarı adamcağızın ıstırabını arttırmaktan, can çekişmesini uzatmaktan öte bir işe yaramayacağını biliyordu. Usulca, ateşe yakın bir yere yatırdı. Yaralarını biraz temizledi, sonra üzerini battaniyelerle sıkıca örttü. Oldukça kuvvetli bir doz da uyku ilâcı verdi. Sonra yanbaşına oturup elini tuttu, ölünceye kadar.

Zuga'nın yanındayken Robyn'i sinirlendiren, sadece kervanın ağır ilerlemesi değildi. Yerli kabilelerle, surlarla çevrili köylerin sayıları pek az olan insanlarıyla bir türlü ilişki kurulamamasına da içerliyordu. Oysaki Robyn, babasının izini bulmanın tek çaresinin onun buradan geçtiğini görenlere sormak olduğunu düşünüyordu. Çünkü o, babasının, Zuga'nın yaptığı gibi, kervanın önüne

çıkan tüm engelleri, ne pahasına olursa olsun, yakıp yıkarak geçtiğine inanmak istemiyordu.

Ağabeyinin acımasızca vurduğu, kafasına yele takmış küçük, kara adamın, paldır küldür uçuşuruma yuvarlanması gözlerinin önünden gitmiyordu bir türlü. Kafasında hep, kendisinin veya abasının, şu fil yolundan tek bir tüfek patlatmadan, tek bir ana kıymadan nasıl geçebileceklerini kuruyordu. Ustalıkla geri çekilme, küçük armağanlar verme, gereğinde konuşarak anlaşmaya çalışma, hatta bir anlaşma yapabilme, pekâlâ başvurulabilecek ve başarılı olabilecek yollardı. Zuga'nın kampından ayrıldıktan sonra dördüncü gün olağanüstü bir jeolojik oluşumla karşılaştılar. Sanki yüksek, çok yüksek bir baraj duvarı, önlerini kesivermişti. Kuzeyden güneşe doğru göz alabildiğine uzanan kocaman, kayalardan bir baraj. Bu duvarın tek geçilebilecek noktası hemen hemen tam yollarının üzerindeydi. Bitki örtüsünün değişmesinden, sıklaştasından ve yeşilin koyulaştasından, bu gedikten bir akarsuyun geçtiği anlaşılıyordu. Daha birkaç mil uzaktayken, burada insanların yaşadığını görmek, Robyn'i çok mutlu etti. Akarsu atağının ta yukarısında, tahkim edilmiş duvarlar göze çarpıyor, oraya buraya, saz damlı gözcü kuleleri dikilmiş bulunuyordu. Toprağa akdarı ekilmişti. Hotanto onbaşı pek sevindi: «Bu gece karnımızı iyice doyuyoruz artık. Akdarı yenebilecek kadar olgunlaşmış, baksanıza,» diyordu.

Robyn kararını vermişti: «Mola yerimiz burası. Kampı burada kuracağız, onbaşı...»

Robyn tarlalara girmelerini yasaklayıp da onları kamptan dışarı çıkarmayınca hem şaşırdılar, hem kızdılar. Ama Robyn, yanına sadece Juba'yı alıp, silahsız olarak kamptan ayrılmaya kalkışınca, bu kızgınlık, telâşa dönüştü. Onbaşı onu önlemeye çalıştı:

«Bu adamlar vahşidir, sizi öldürürler, o zaman Binbaşı Zuga da beni gebertir,» dediyse de dinletemedi.

Kadınlar en yakındaki tarlaya girip ihtiyatla gözcü kulübesine yaklaştılar. Yüksek platforma çıkan merdivenin altında sönmüş bir ateş, henüz küllenmekteydi, Robyn diz çöküp ateşi yelpazeleyince alevler yeniden canlandı. Sonra Juba bir kucak dolusu yeşil yaprak getirdi, yükselen duman, boğazın üzerindeki kayada bulunan gözcülerin dikkatini çekmişti. Hepsi de dimdik, kıpırtısız durmuş, gözlerini onlara dikmişlerdi. Ama Robyn, gene de, her olasılığa karşı pantolonunun beline sokup, gömleğinin altına gizlediği Colt tabancadan güç alıyordu. Dumanı tüten ateşin yanına, küçük bir ağaç kabuğu içerisinde bir avuç tuz bıraktı. Yanına da, tütsülenmiş fil etinden arta kalan birkaç parça kurumuş et koydu. Ertesi sabah Juba ile gene oraya geldiklerinde etin ve tuzun alınmış olduğunu gördüler, yerdeki tozda ayak izleri vardı. Gerçekten de et stoku tamamen tükenmişti. Robyn tüm cesaretini topladı. Ertesi gün onbaşı ile adamlarını alarak ava çıktı. Bir buffalo sürüsüne raslayınca ateş ettiler, altı tanesini vurdular. Adamlar çok sevinmişti. Hemen hayvanları parçalayıp kampa getirdiler, ama Robyn onlara bir buffalonun tamamını götürüp akdarı tarlasındaki kulübenin yanına bırakmalarını emrettiği zaman hevesleri kursaklarında kaldı. Juba hanımını yola getirmeye çalışıyordu:

«Bu insanlar kök yerler, pislik yerler, çöp yerler. Et onların neyine?»

Onbaşı da karşı çıkıyordu: «Bu hayvanları vurmak için canımızı tehlikeye atmadık mı? Yani, Nomusa demek istiyorum Ki, hiç olmazsa bir parçasını versek, olmaz mı? Tüm bir hayvan, yazık, yazık. Paçasından güzel çorba olurdu, bunlar ise vahşi. Ne bulurlarsa yerler. Hadi sen beni dinle de biz onlara bütün bir but verelim. O kadarı yeter.»

Robyn kararından dönmedi. O gece Juba onu uykusundan uyandırdı. Yanyana oturup tepedeki köyden gelen tamtam seslerine ve şarkılara kulak verdiler. Besbelli, adamlıklar kendilerine şölen çekiyordu. Adeta bir bayram yaşanmaktaydı.

Juba asık suratla mırıldandı: «Her halde hiç biri ömründe bu kadar çok eti bir arada görmemiştir!»

Ertesi sabah Robyn, buffalo etinin yerinde, ağaç kabuğundan örülmüş bir sepetin içinde güvercin yumurtası iriliğinde on beş tavuk yumurtası, iki koca toprak çanak da akdarı birası buldu. Biranın görünüşü bile midesini bulandırmaya yetti. Dağıtsın diye hemen onbaşıya verdi. Hotantoların keyfi, birayı içince yerine gelivermişti. Sonra Robyn, peşinde Juba, ikisinin de kucağında birer demet yarı kurutulmuş buffalo eti, gidip barınağın altına oturdular, beklemeye başladılar. Saatler geçti. Akşam oldu. Güneşin batmasına yakın, Robyn akdarıların usulca sarsıldığını gördü. Juba'yı uyardı: «Kımıldama sakın.»

Ağır ağır, biri belirdi. Eski püskü derilere bürünmüş, ikibüklüm, zayıf bir insan. Robyn onun kadın mı erkek mi olduğunu çıkartamadı, çünkü ürkütmekten çekiniyor, açık açık bakamıyordu. Şimdi çömelmiş, zıplayarak, ama çok ağır, onlara doğru geliyordu, öylesine sıska, kırış kırış, kurumuştı ki Robyn'e, British Museum'da gördüğü Mısır mumyalarını anımsattı. Bir erkekti bu, çünkü büzülmüş, küçücük kalmış cinsel organı önüne örttüğü kısıcık deri parçasının altından sallanıyordu.

Üstelik yün gibi kıvrır kıvrır saçları da iyice ağarmıştı. Robyn de, Juba da hiçbir harekette bulunmayınca ihtiyar cesaret almış olacak ki on adım ötelere kadar yaklaştı. Sonunda Robyn başını ondan yana çevirince, korkusundan ağlar gibi seslerler çıkarmaya başladı. Besbelli, kabilenin en değersiz kişisi olduğundan, haberci olarak seçilmiş ve tepeden aşağıya, yanlarına inmesi için gözü kimbilir nasıl, nelerle korkutulmuştu?

Robyn, karşısındaki ürkek, yabani bir hayvanmış gibi çok yavaş davranarak bir parça buffalo eti uzattı. Yaşlı adam, büyülenmiş gibi ete bakakaldı. Juba'nın söylediği gibi bu zavallılar herhalde ormanda bulabildikleri köklerle yabani meyvalardan, bir de yetiştirebildikleri cılız üründen öte bir şey yemiyor, bilmiyordu. Et yemek onlar için olağanüstü bir şeydi. Hele, kabilede böyle, üretimde hiç payı olamayacak birinin et yemesine asla sıra gelmezdi.

Zaten Robyn'in elindeki parçaya gözlerini dikmesine bakılırsa, akşamki şölenden bu zavallılığa tek lokma bile düşmediği anlaşıyordu. Açlıktan bitmiş, tükenmiş benziyordu. Tüm cesaretini topladı. Biraz daha yaklaşarak avuçlarını açtı.

Robyn et parçasını eline koyar koymaz da telâşla ağzına attı. Dişsiz etleriyle, ağzından salyalar aka aka, şapır şupur sesler çıkartarak emmeye başladı. Zevkten ağzı kulaklarına varıyordu.

Robyn de, Juba da gülmeye başladılar. Adamcağız da gözlerini kırıştırdı, gülmeye benzer sesler çıkardı. Bunun üzerine akdarılar aralandı, başka kara, yarı çıplak kişiler ağır ağır ilerlediler. Besbelli kadınların kahkahasından onlar da korkacak bir şey olmadığı sonucuna varmışlardı.

Tepedeki köyde oturanlar, erkeği, kadını, çocuğuyla yüz kişiyi geçmiyordu. Her biri teker teker ortaya çıktı. Onlara baktı. Güldü, sonra da el çırpı. Yaşlı, gümüş saçlı adam ise, başarısından son derece gururlu, Robyn'i elinden tutmuş yol gösteriyor, bir yandan da gıcırdar gibi bir sesle çevresindekiler© açıklamalarda bulunuyor, araya durup kısıcık bir zafer danan yapmayı da unutmuyordu.

Kadınlar bebeklerini havaya kaldırıp şu olağanüstü, göz kamaştırıcı yarattığı gösteriyor, çocuklar da koşup Robyn'in bacaklarına dokunuyor, sonra kendi cüretlerine kendileri de satarak bağıra çağıra kaçışıyorlardı. Köy, saz damlı, penceresiz kulübelerin yusuvarlak dizildiği küçük bir alandan ibaretti. Alanın çevresine de gerektiğinde aşağı yuvarlanmak üzere koca kayalar hazır edilmişti. Kulübelerin duvarları kille sıvanmıştı. Alçak kapılardan geçilerek içeri giriliyordu. Her birinin yanında aynı malzemeden ama zararlı hayvanlardan korunmak üzere kazıklar üzerine yükseltilmiş birer de tahıl ambarı vardı, birkaç sıska piliçten öte, evcil hayvan görünmüyordu. Kulübelerin arasındaki boşluklar da, ortadaki alan da süpürülmüştü. Köyde genellikle bir düzen ve temizlik göze çarpıyordu. Adamlar sıırım gibiydi. Hiç birinde dirhem fazla yağ yoktu. Bu, onların hemen hemen sadece bitki yediklerini, etle yakından uzaktan ilgileri olmadığını gösteriyordu. Robyn'i karşılarken attıkları kahkahalar, söyledikleri şarkılar da içtendi, yapmacık değil. Robyn, mutlu mutlu çevresine bakarken içinden, «işte Zuga'nın hayvan gibi vurduğu, böyle insanlar,» diye düşündü. Gölgeye genç kızın oturması için alçak, bir iskemle koymuşlardı, Juba da yanına çömeldi. Robyn oturur oturmaz ihtiyar, bir şeyler bağırdı, kıkır kıkır gülen genç bir kız hemen bir çanak dolusu akdarı birası getirdi. Biradan birkaç yudum içmişti ki kalabalık sustu, iki yana çekilerek görkemli birinin geçmesi için yol verdi.

Adamın başında, fil yolu geçidinde vurulan reisinkine benzeyen, hayvan derisinden yapılmış yüksek bir başlık vardı. Omuzlarına da pars derilerinden bir pelerin atmıştı, ancak deri öylesine yıpranmıştı ki herhalde çok eski olmalıydı.

Belki de babadan oğula geçen, reislik simgesi idi. Adam Robyn'in tam karşısında bulunan bir başka iskemleye oturdu. Orta yaşlı, güler yüzlü ve uyanık birine benziyordu. Robyn'in elleriyle yaptığı işaretleri dikkatle izledi ve sonra, yüz ifadesiyle, el kol hareketleriyle ne demek istediğini genç kıza kolaylıkla açıklayabildi.

Robyn'e nereden geldiğini sordu, Robyn de kuzeyi gösterdi, sonra güneşe doğru her gün için bir daire çizerek kaç gün yol aldıklarını anlattı. Reis onun kocasının kim olduğunu kaç çocuğu olduğunu öğrenmek isteyip de hem evlenmemişi hem de çocuksuz olduğunu öğrenince tüm köy halkı şaşkınlıktan donakaldı. Toprak çanaklarda bira getirildi. Robyn'in hafif başını döndürmüştü bu içki. Yanakları pembeleşmiş, gözleri parlıyordu. Juba ise ev sahiplerini küçümsüyor, söyleniyordu: «Şunlara bak, bir keçileri bile yok!»

Robyn onu tersledi: «Belki de sizin o yiğit gençleriniz bu zavallıların tüm keçilerini çalmışlardır?» Ve reise, bakarak bira çanağını kaldırdı.

Reis ellerini çırpı. Tamtamlara tamtamlarının başına geçmelerini işaret etti. Sonra pars derisi pelerinini bir yana fırlatarak kalktı. Bileziklerini, gerdanlıklarını şangırdata şangırdata, hoplamaya, tepinmeye, dönmeye, çılgınca dansetmeye koyuldu. Göğsünde fildişinden bir süs sallanıyordu. Kar beyazı, cilâlı fildişi alevleri yansıtıyordu, çünkü güneş çoktan batmıştı artık. Süs, bir daire biçimindeydi ama kusursuz bir daire, çepeçevre de düzenli bir motifle bezenmişti. Bu motifin gerçekte, hangi dilden olduğunu pek çıkaramadığı ama Lâtin harfleri olduğuna hiç kuşkusu bulunmadığı bir yazı olduğunu anlayınca Robyn'in yüreği hop etti. Ama reis yerinde durmadığı için okuması olanaksızdı. Sabırla onun yorulup oturmasını bekledi genç kız. Bir fırsatını bulup eğildi, okumaya çalıştı. Yanılmıştı, süs, fildişinden değil, porselendendi. Avrupa işiydi, küçük bir kavanozun kapağı belki de, içinde diş tozu ya da konserve et satılan kavanozlardan. Yazısı

İngilizceydi ve «Balık ezmesi, baylara ağız tadı» diyordu.

Robyn'in heyecandan tüyleri ürperdi. Babasının bu ezmeye ne kadar düşkün olduğunu, küçük bir kızken, evde kalmayınca, yenisini almak üzere bakkala koşturulduğunu dün gibi hatırlıyordu.

Son Afrika yolculuğuna çıkarken de bu ezmeden düzine sandık almıştı. Şu porselen kapağın buraya gelişinin ise bir tek anlamı olabilirdi.

Robyn, porselene dokunmak üzere elini uzattığında reisin ifadesi hemen değişiverdi. Şiddetle geriye sıçradı. O anda şarkılar da, tamtam sesleri de kesildi. Robyn anladı ki, porselen kapak, büyük değeri taşıyan çok önemli bir şey sayılıyor ve bir başka elin ona dokunmasının felâketler getireceğine inanılıyor. Reisi yumuşatmak istedi ama beriki oralı olmadı. Hemen pars derisinden pelerinine sarınarak köyün ta ucundaki kulübesine yöneldi. Besbelli, eğlence sona ermişti, öteki köylüler de süklüm püklüm, kulübelerine çekildiler. Ortada yalnız o gümüş saçlı, dişsiz ihtiyarcık kaldı. O da Robyn'i elinden tuttuğu gibi, konuk için ayrılmış olan kulübeye götürdü.

Bir daha reisle karşılaşma ve ondan özür dileme olanağını bulamadı. Üstelik köylüler de ondan uzak duruyor, herhalde çekip gitmesini istiyorlardı ama Robyn tepedeki köyde kalmakta inat ediyordu. Yalnız o ihtiyar, kendisine yardımcı olmaya çabalıyor, hizmetine koşuyordu. Çünkü Robyn, adamcağızın uzun ömrü boyunca başına gelen en önemli şeydi ve reis bile olsa, hiç kimse uğruna onu elinden kaçırmak istemiyordu. Sonunda Robyn, reise önemli bir armağan göndermekten başka çare bulamadı. Son sam sam boncuklarını ve çift taraflı baltalardan birini feda etmek zorunda kaldı.

Reis böylesine zengin armağanlara karşı koyamazdı. Eskisine oranla daha soğuk, daha resmi bir tavırla da olsa, Robyn'i dikkatle dinledi, sonra köyün yaşlılarıyla ciddi ciddi tartıştı, karşılığını öyle verdi.

Babası güney yönüne gitmişti. Güneş beş kez yeryüzünü dolanmadan önce. Reis, Robyn'e yol göstermek üzere birini katacağı yanına. Besbelli, sonunda kızı başından atacağı için rahatlamıştı. Çünkü armağanlar ne kadar hoşuna gitmiş bile olsa, reis, hâlâ kızın, boynundaki tılsıma dokunmaya kalkışmakla kabilesine uğursuzluk getireceği korkusu içindeydi.

Yol gösterici olarak gümüş saçlı ihtiyarı seçmekle bir taşla iki kuş vurmuş, hem şu davetsiz konuğu, hem de boşuna beslenmesi gereken bir boğazı başından savmış oluyordu.

Juba, «Aman,» diyordu Robyn'e. «Ne de pis kokuyor bu ihtiyar!» Evet, pis koktuğu doğrudu. Robyn gene de renk vermemeye çalışıyor; «insan bir süre sonra alışıyor, farketmez oluyor gene de,» diyordu. Ama fark edilmemesi olanaksız bir şey daha vardı, ihtiyar çömeldiğinde, cinsel organı deri önlüğünün altından hemen çıkıveriyordu. Dinlenirken de hep çömeliyordu. Robyn bu sorunu da, Karanga'ya, Zuga'nın yün iç donunu vermekle çözümlledi. Ağabeyi bunu öğrenince çok kızacaktı ama çare yoktu, iç donu, Karanga'yı dayanılmaz derecede onurlandırmıştı. Upuzun, sıska bacaklarında dalgalandıkça, bir tavuskuşu gibi kurumlanıyordu. Yol boyunca onları köylerden uzak tutmaya çabalıyordu, ama Robyn'e bu köylerin de aynı kabileden olduklarını söylemeden geçmiyordu.

Artık Robyn Karanga'nın dilini yeterince öğrenmiş, ulu büyücü konusunda ondan daha geniş bilgi alabiliyordu. Reis o büyülü porselen tılsımı ulu büyücünden almışmış meğer. Birçok, birçok yağmur mevsimi önce, kaç mevsim olduğunu Karanga kestiremiyordu, ama gene de çok eski bir zamanda değilmiş, olağanüstü bir adam tıpkı Nomusa gibi, ormandan çıkagelmiş. Tıpkı onun gibi de açık renkmış. Ama saçı sakalı alevlerin rengindeymiş (bunu söylerken kamp ateşini gösteriyordu) ve iç

kuşkusuz bir büyücü, bir ermiş, bir yağmurcu olmalıymış, çünkü onun geldiği gün uzun süren kuraklık yerini yağmurlara bırakmış, ortalığı seller götürmüştü, yıllardır ilk kez dereler dolmuş. Bu soluk renkli büyücü başka olağanüstü işler de yapmış, önce bir aslana, sonra bir kartala dönüşmüş, ölülere mezardan kaldırmış, elini sallamakla şimşeğe yön değiştirtmiş. Robyn sordu:

«Onunla konuşan oldu mu?»

Karanga dehşetten tirtir titreyerek: «Konuşamayacak kadar korkmuştuk. Ama ben büyücünün bir kartal gibi köyün üzerinde uçtuğunu ve tılsımı gökten indirdiğini gözlerimle gördüm.» Bunu söylerken kanat çırpıp gibi sıksa kollarını sallıyordu.

Robyn düşündü. Herhalde kavanozdaki balık ezmesinin kokusu, kartalı, boş kavanoza çekmiş olacaktı. Ama yenecek bir şey olmadığını anlayınca hayvan, kavanozu tesadüfen Karanga'nın köyüne atmıştı.

«Büyücü bizim köyün orada kısa bir süre kaldıktan sonra güneye doğru uzaklaştı. Herhalde aslan kılığına girmiş, çok hızla yol alıyordu, öyle duyduk. Yarattığı mucizeleri de duyduk. Tamtamlar köyden köye haber verdiler.»

Anlaşılan, insan yiyen bir arslan gibi, ortalığı kasıp kavurmuştu bu büyücü. Sonunda da gidip güneydeki o kara tepeye, o demir dağa, Thaba Simbi'ye yerleşmişti. Orada mucizeler yaratıyor, büyüler yapıyormuş, insanlar ta uzaklardan geliyor, ona mısır ve armağanlar getirerek işlerini gördürüyorlarmış.

Robyn sordu: «Hâlâ orada mı?»

Yaşlı Karanga, sulanmış gözlerini devirdi, omuz silkti: «Büyücülerin ne zaman geldiğini, nereye gittiğini söylemek çok tehlikelidir.»

Yolculuk, Robyn'in umduğu kadar olaysız geçmiyordu, çünkü köyünden uzaklaştıkça Karanga'nın yön bulması güçleşiyor, her akşam kamp kurduklarında, ertesi sabah mutlaka yolunu bulacağını söylüyordu, iki kez, kayalıkları göstererek, «İşte burası Demir dağıdır,» demesine karşın iki kez de tepelerden kaya ve mızrak yağmuruna tutuldular.

Karanga mırıldandı: «Yanılmışım, gözlerim bazen öğle güneşinde bile kararıyor, bir şey göremez oluyorum.»

Robyn'in sabrı tükenmek üzereydi, terslendi: «Sen o dağı gerçekten, gözünle görmüş müydün?» Karanga o gümüş saçlı başını önüne eğdi ve utancını gizlemek için kemikli parmağıyla burnunu karıştırmaya koyuldu.

«Evet, gerçi ben orasını gözlerimle görmedim, ama birisi söyledi bana, o da şeyle konuşmuş...»

Robyn, artık kendini tutamadı, İngilizce bağırdı:

«Seni hınzır ihtiyar şeytan seni! Bunu neden daha önce söylemedin?»

Yaşlı Karanga, söyleneni değilse bile, söyleniş tarzını anlamış ve öylesine yıkılmıştı ki, Robyn'in öfkesi pek sürmedi.

Hele matarasıyla yiyecek torbasını taşımasına izin verdiğinde ihtiyarın sevinci acınacak bir manzaraydı.

Robyn'in sabırsızlıktan içi içine sığmıyordu.

«Babamı bulmak istiyorum ama onu yalnız ben bulmak istiyorum, onu benim yalnız başıma bulduğumu da dünyanın bilmesini istiyorum. Gurur günahtır ama ben öteden beri günah işlemişim zaten. Bağışla beni Tanrım. Şu küçük, önemsiz günahımı bağışla, öteki günahlarımın kefaretinin nasıl olsa öderim.»

Böyle dua ederken bir yandan da kulağı kırışteydi. Her an Zuga çıka gelecek diye ödü koyuyor, en ufak bir gürültüde yerinden sıçırıyordu. Elinde olsa gece olmasına filan bakmadan adamları kaldıracak ayışığında, Karanga'nın gene ve kesinlikle Demir Dağ diye tanımladığı ta uzaktaki o tepeye doğru yola koyulacaktı. Ne var ki taşıyıcılar yorgunluktan bitkin düşmüştü. Juba bile ayağına batan dikenlerden yakınıyordu. Yalnız kendisi, bir de yaşlı Karanga dipdiri idi. Bu yüzden adamların dinlenmesine çaresiz izin vermek zorunda kalmıştı.

Ertesi sabah daha gün ışıırken yola koyuldular ama artık arazi nitelik değiştirmiş, pantolonu ta dizlerine kadar ıslanmıştı. Şimdiye dek yürüye geldikleri o yüksek yayla ile göz alabildiğine uzanan çayırlar yavaş yavaş güneye doğru eğiliyor, bir gece önce gördüğü o tek sivri tepe, ufku doğudan batıya kaplayan bir dizi tepelere dönüşüyordu. Robyn umutsuzluğa kapılmaktaydı.

Yanında Juba, aşağıdaki dere yatağına indi. Gözlerden uzak bir su birikintisi buldu, sabunu çoktan tükendiğinden, bir avuç kum alarak ovunmaya, arınmaya çalıştı, üstünü başını da yıkayıp düz kayalara kuruması için serdi. Sonra, öyle çırılçıplak güneşe oturdu. Juba da arkasına diz çöküp hanımının saçlarını taramaya başladı. Bu işten pek hoşlanırdı. Bir yandan da bir şeyler anlatıyor, sonra kendi anlattıklarına kendisi gülüyordu. Bunun için, kumda yaklaşan adım seslerini ikisi de duymadı, ancak ayağının dibine gölge düşünce Robyn yalnız olmadıklarını anladı. Bağırarak ayağa fırlarken ıslak giysileriyle de örtünmeye çalıştı.

Önünde duran kadın silahsızdı. Onun gibi heyecanlı, üstelik de ürkekti. Ama pek genç sayılmazdı. Maşonlardan olduğu belliydi. Daha çok, Mısırlılara benziyordu. Belden yukarısı çıplak, göğüsleri kocamandı. Ürkek, fısıldadı: «Sizi Manali'ye götürmeye geldim.» Robyn bu adı duyar duymaz, sıcacık yaşların yanaklarından yuvarlandığını hissetti. Yüreği sanki ağzına geldi. Manali, al gömlekli adam babası her zaman kırmızı rengin çeçe sineğini de, öteki sokucu sinekleri de uzaklaştırdığına, kalın fanilanın da sıtma nöbetlerini önlediğine inanırdı. Robyn, çıplak olduğunu tamamen unutmuş, sıçrayarak ayağa kalktı, kadına koştu, kolundan yakaladı, sarstı, bağırdı:

«Manali!» Sonra İngilizce, ekledi: «Nerede o? Beni hemen ona götür, şimdi!»

Kadının peşinden, daracık kıvrıla kıvrıla giden patikadan ilerlerken kendi kendine, bunun ne sadece bir raslantı, ne de Karanga'nın yol göstericilikteki ustalığı olmadığını düşünüyordu. Kan kanı çekmişti, işte bu kadar, içgüdülerıyla, göçmen bir kırlangıç kuşu gibi, dosdoğru babasına doğru uçmuştu, içinden avaz avaz bağırmak, şarkı söylemek, sevincini ormana haykırmak geliyordu. Kadın önünde yürürken dar, yumuşak kaslı sırtı, kalçalarının kayar gibi yuvarlanışına karşın, kıpırdamıyordu bile, Afrika kadını daha çocukluğundan, başının üzerindeki su dolu yükü tek bir damla bile taşırmadan, dökmeden taşımaya alışa alışa böyle zarif yürümesini öğrenirdi işte.

Ama gene de Robyn'in istediği kadar hızlı gitmiyordu. Robyn babasının geniş adımlarla, kızıl sakalını savurarak ona doğru geldiğini şimdiden görür gibi oluyordu, sesini duyuyordu. Birbirlerine anlatacak o kadar çok şeyleri vardı ki.

Kızını görünce ilk ne diyecekti acaba? Ne kadar şaşıracaktı? Yüksek sesle güldü. Elbette bunca uzaklardan, babasını aramaya geldiği için kızıyla gurur duyacaktı, Robyn de kendi gözyaşlarını tutamayacaktı, biliyordu. Sevinç gözyaşları. Şimdi Masona kadın, dik bayırı tırmanıyordu. Güneş batmak üzereydi. Robyn güldü. Burası, Karanga'nın ta yirmi mil uzaktayken gösterdiği tepenin ta kendisiydi. Demek ihtiyar yanılmamıştı? Bu yüzden onu sevindirmeliydi. Kendisi öyle mutluydu ki, bu mutluluğunu herkesle paylaşmak istiyordu.

Şimdi dar bir mağara ağzına gelmişlerdi. Batmakta olan güneşin ışıkları o karanlık kapıyı aydınlatıyordu. Pek derin değildi ancak uzun süredir içinde yaşamla geldiği belliydi. Tavanı ve duvarları isten kapkara kesilmişti, tam girişte bir ateş yanıyordu, üzerinde de küçük bir toprak çanak vardı. Mağaranın önü çıplaktı, şuraya buraya hayvan kemiklerinin, kürk parçalarının, çalı, çırpının, kırık çanak çömleğin dağılmış olması, burada insanların yaşamakta olduğunun ayrı bir belirtisiydi. Havada çürümüş yiyecek artıklarının, insan dışkısının kokusu vardı.

Dumanı tüten küçük ateşin başında çömelmiş tek bir kişi vardı, insandan çok maymuna benzeyen, pis kürklere bürünmüş bu yaratık, yerinden kıpırdamadı. Robyn de ona bakmadı bile, çünkü dikkati başka bir yöne çevrilmişti. Mağaranın içinde, ta gerilerde, batan güneşin son ışıkları, bir yatağı aydınlatıyordu, üstünkörü kesilmiş sırtıklar birbirine sarmaşıklarla bağlanmıştı. Ama Afrika tarzı bir hasır değil, Avrupa tarzı bir karyolaydı işte. Üstüne de bir sürü hayvan postu yığılmıştı. Belki de altında biri yatıyordu.

Karyolanın hemen üstündeki bir rafta bir dürbün, Zuga'nın sekstanıyla kronometresini içine koyduğu kutuya benzer, tük ağacından yapılmış ama orası burası çizik çizik, eski bir kutu, bir de küçük, ucuz teneke sandık duruyordu. Sandık da çoktan eskimiş, boyaları dökülmüştü.

Robyn o kutuyu William dayısının çalışma odasından anımsıyordu. Boğulur gibi oldu. Bir çılgılık attı. Ateşin başına oturan ihtiyarın yanından koşarak geçip içeri daldı. Kendisini kaba-saba karyolanın yanına attı. Dizüstü çöktü. «Baba! Babacığım, benim ben, Robyn!»

Ama postun altında bir kıpırtı olmayınca elini uzattı. Uzattığı anda da daha dokunmadan, dehşet içinde durdu, «ölmüş,» diye düşündü. «Çok geç kalmışım!»

Sonra kendini zorladı. Elini uzatıp pis kokulu, eski püskü post yığınına dokundu. Dokunur dokunmaz postlar yıkılıverdi, yanılmıştı. Karyola boştu.

Robyn şaşkın, ayağa kalktı. Mağaranın kapısına döndü. Karanga kadın, ateşin başında dikilmiş, ifadesiz bir yüzle onu seyrederken Juba korkuyla geri çekildi. «Nerede o? Manalı nerede?»

Kadın gözlerini indirdi. Bir an Robyn ne demek istediğini anlayamadı. Sonra o da kadının baktığı yere baktı ve ayaklarının dibinde, ateşin başına çömelmiş o gülünç ihtiyara gözleri takıldı.

Kalbi öylesine sıkışır gibi oldu ki, yürümekte, soluk almakta güçlük çekti. Masona kadın hep öyle donuk bir yüzle Robyn'e bakıyordu, İngilizce sorduğu soruyu anlamamıştı ama sabırla bekliyordu. Robyn ona gene bir şey soracakken ateşin başındaki o iskelete benzer yaratık, iki yana sallanmaya başladı ve kavga eder gibi bir ihtiyar erkek sesi, büyü yaparcasına garip bir ilahidir tutturdu.

Robyn'in ilahinin İskoç lehçesiyle söylendiğini anlaması ve kutsal kitaptaki ilahilerin hangisi olduğunu çıkarması birkaç dakika aldı. Ama ilahi, başladığı gibi, ansızın kesiliverdi. O sıska yaratık gene öyle kıpırtısız, dondu kaldı, sesi soluğu kesildi. Ateşin başında, Masona kadın, eğildi ve

çocuğuna bakan anne gibi usulca, şefkatle, ayağının dibinde oturan adamın başını, boynunu örten postu çekti.

Fuller Ballantyne büzülmüş, küçücük kalmıştı. Yüzü yaşlı bir meşe ağacının kabuğu gibi kırış kırış olmuş, sertleşmişti. Kırışıkların içi de isle dolmuş, kararmıştı. Saçı sakalı iğrenç bir hastalığa yakalanmış gibi, topak topak yolunmuş, düşmüştü. Geriye kalanlar ise beyazdı ama pislikten, ağzının, burnunun kenarlarında sakalı, bıyığı kapkara olmuştu.

Yalnız gözlerinde canlılık kalmış gibiydi. Yuvalarında dönüyorlardı ve Robyn bir bakışta babasının aklını kaçırmış olduğunu anladı. Bu, Fuller Ballantyne değildi, o büyük gezgin değildi, köleliğin baş düşmanı, İncil'in güçlü savunucusu değildi. Çok, çok önce gitmişti gerçek babası, yerine şu pis, ufalmış deliyi bırakarak.

Gördüğüne inanamıyormuş gibi, babasının yüzüne bakakalmıştı. Ayağının altındaki toprak sanki kayıyor, her şey altüst oluyordu. «Babacığım,» diyebilirdi. Ateşin başındaki yaratık, önce küçük bir çocuk gibi aptal bir kahkaha attı, sonra saçma sapan konuşmaya başladı. Bağırıp çağırıyor, İngilizce sözcükler Afrika lehçelerine karışıyor, sıska kollarını havada sallıyordu. «Sana karşı günah işledim ben, Tanrım,» diyor, sakalına yapışıyor, tutam tutam kopartıyordu. «Senin hizmetinde olmaya lâayık değilim artık,» Bu kez yanaklarını tırmalıyor, incecik bir kan sızıntısı, çenesine doğru iniyordu. Gerçekte şu bir deri bir kemik kalmış, bitmiş tükenmiş gövdede hâlâ akacak kan olması şaşılacak şeydi,

Masona kadın onun üzerine eğilip bileğinden yakaladı. Sonra usulca eğilip onu kaldırdı, hiç zorluk çekmeden karyolaya götürdü. Bacaklarından birisi kaba bir tahtaya bağlanmış, altından sarkıyordu.

Robyn, başı önünde, ateşin önünden ayrılamadı. Hâlâ tirtir titriyordu. Sonra kadın geldi, onun koluna dokundu: «Çok, çok hasta.»

Robyn ancak o zaman duyduğu tiksinti ve dehşeti yenebildi. Bir an duraksadı. Sonra ayağa kalktı. Babasının yanına yaklaştı.

Kadın anlatıyordu: «Yiyecek bulamadık, bulduğumuzu da yemedi zaten. Küçük bir bebek gibi zorla ağzına tıkmak zorunda kaldım.» O sırada Robyn onun ne demek istediğini anlamamıştı ama işine devam etti.

O açlıktan bitkin düşmüş, sıska vücut bit içindeydi. Sirkeler salkım salkım, edep yerinin ağarmış kıllarından sallanıyordu. Sonra dışkısı her yanında kurumuş, kabuk bağlamıştı. Kaburga kemiklerinin altını yoklarken karaciğer ve dalak eline gelmişti, iyice büyümüştü. Fuller Ballantyne bağırды. Canı yanmış olmalıydı. Bu şiş, bu aşırı duyarlık, uzun süreden beri çektiği sıtmanın ve hiç bakım görmemenin sonucuydu. Sordu: «Manali'nin ilâçları, umutisi nerede?»

«Çoktan bitti, tüfeğin barutuyla, mermisiyle birlikte. Her şey biteli çok, çok oldu.» Kadın başını salladı. «O zamandan beri de kimse bize yiyecek öteberi getirmiyor artık.» Bir sıtma bölgesinde kininsiz kalmak, intihar demektir. Bunu kimse bilmeseydi, en iyi Fuller Ballantyne'in bilmesi gerekirdi.

Hastalık, dişlerinin çoğunu çürütmüş, boğaz ve damağında da o kendine özgü yaraları açmıştı. Babasının çenesini bıraktı, ağzı kapandı. Bu kez burun kemerini yokladı. Kemik iyice yumuşamış, düşüyordu. Hastalık çok, çok ilerlemiş, şu pırıl pırıl beyini çoktan kemirip tüketmişti. Frengiydi bu, son aşamasına, genel felç aşamasına yaklaşmış bir frengi. Şu kaçınılmaz, yapayalnız ölüme

sürükleyen, yalnız, adamlara özgü hastalık.

Bu sırada bacaklarını örten ağır postu kaldırıncı çürümüş et kokusuyla irkildi, zavallı hasta da hemen çırpınmaya başladı, öyle ki, Juba ile Masona kadın onu güç tutabildiler.

Robyn bacaklara bakınca babasının buralardan niçin hiç ayrılmadığını anladı. İstese de ayrılamazdı, bacağa sarılmış olan tahtanın bağları, etlere öylesine derin gömülmüştü ki, cerahat ta kemiğe kadar inmişti. Koku dayanılır gibi değildi. Bacak, kalçanın altından belki birkaç yerinden kırılmıştı, hatta belki de kalça oynadı bile kırıldı. Ama herhalde kırıklar yapışmamış, onarılmamıştı, orası kesin.

Hemen bacakları örttü. Hekim çantası ve âletleri gelmeden hiçbir şey yapamazdı. Şimdilik onun canını yakmaktan, onu büsbütün küçük düşürmekten öte bir şey gelmezdi elinden. Babası hâlâ çırpınıyor, kendini oradan oraya atıyor, dişsiz ağzını bir karış açıyordu. Masona kadın onun üzerine eğildi, göğüs uçlarından birini eline aldı, bir an duraladı, başını kaldırıp Robyn'e yalvarırcasına baktı. Belli, utanıyordu. Robyn işte ancak o zaman anladı ve şu kadınla, babası olan şu zavallı sakatın arasında bir zamanki ilişkiye saygı göstererek bakışlarını kaçırdı, mağaranın girişine yöneldi. «Gidip umutı'mı getireyim. Sonra dönerim.» dedi.

Robyn, karşıdaki ormanda kamp ateşini görünce rahat bir soluk aldı. Dönüşünde taşıyıcıları ve askerleri yanında olurdu. İçi rahat ettiyse de bu duygusu uzun sürmedi. Çünkü ateşin başında, tanıdık biri, onu karşılamak üzere kalkmış, geniş adımlarla geliyordu.

«Zuga! Seni beklemiyordum!»

Buz gibi bir sesle karşılık verdi ağabeyi: «Hayır, beklemediğini biliyorum zaten!»

Ah, neden sanki neden şimdi geldi, yarın gelseydi, babasını temizledikten, sonra gelseydi olmaz mıydı? Aman Tanrım, neden şimdi, tam şu sırada gelmişti? Zuga anlamayacaktı, hayır, asla, asla, asla anlamayacaktı!

Mağaraya doğru yokuşu tırmanırken Robyn de, yanındakiler de Zuga'ya yetişebilmek için zorlanıyordu. Ona bir şey anlatamamış, sadece babasını bulduğunu söylemişti. Mağarada yaşayan yaratık hangi sözlerle tanımlanabilirdi ki? Zuga o saat yumuşamış, öfkesi sabun köpüğü gibi gidivermişti. Fuller Ballantyne'ı bulmuşlardı demek! Şu seferin üç ana hedefinden birine ulaşmışlardı! Ömründe ilk kez Robyn, ağabeyinden nefret edecek gibi oldu. Öyle ya, şimdiden kendisini gazete başlıklarına geçmiş görüyor, seviniyordu, belli. Buz gibi bir sesle:

«Unutma, onu ben buldum. Ben öne düşüp hızla yürüdüm, yol gösterecek kimseyi ben buldum, onu da bulan benim. Unutma bunu.»

«Elbette, nasıl unutturum bunu? Nerede şimdi?»

«Dur hele, ilâçlarımı filân alayım da.»

işte şimdi hızla tırmanıyordu. Mağaraya onlardan çok önce dalmıştı. Robyn mağaranın önündeki düzlükte azıcık soluklanmak için durdu. Zuga, ateşin başında, sırtı mağaraya dönük duruyordu şimdi, Robyn yaklaşıncı onun yüzünün ölü gibi sararmış olduğunu farkettiler. Görmeyen gözleriyle dimdik önüne bakıyordu. Robyn sordu:

«Gördün mü babamı?»

«Yanında yerli bir kadın var. Koynunda.»

«Evet, babam çok hasta, kadın ona bakıyor.»

«Neden uyarmadın beni? Neden söylemedin?»

«Hasta olduğunu mu?»

«Böyle, yerlilerle içli dışlı olduğunu? Onlardan biri olup çıktığını?»

«Ama babamız ölüyor, Zuga.»

«Peki, bütün dünyaya ne söyleyeceğim şimdi?»

«Sadece gerçeği. Hasta olduğunu, ölmekte olduğunu.»

«Ama şu kadından söz etmemelisin, aileyi korumak zorundayız.»

«Peki, ya hastalığı için ne diyeceğiz? Onu öldürmekte olan hastalık için »

Zuga gözlerini kırpıstırdı: «Sıtma mı?»

«Kayır Zuga, hayır. Fransız hastalığı, İtalyan vebasası veya deha, açıkçası, frengi. Babamız frengiden ölüyor.»

Zuga sarsıldı, sonra fısıltıyla: «Olamaz bu,» diyebildi.

«Neden olmasın, Zuga? Bir erkekti o, büyük bir adam, ama ne de olsa bir erkek. Şimdi işim var, bunları sonra konuşuruz.»

Bir saat sonra başını kaldırıp baktığında, Zuga çoktan aşağıya, kampa inmişti. Robyn o gece ve ertesi gün geç saatlere kadar babasıyla ilgilendi.

Onu güzelce yıkadı, temizledi. Bit içindeki kıllarını tıraş etti. Tel tel kalmış sakalını, saçlarını kesti. Taradı. Bacağındaki yaraları temizledi, ama vücutça da, ruhça da bitkin düşmüştü. Ölümün yaklaştığını çok görmüştü artık. Hemen tanıyordu. Babası için yapacağı hiçbir şey kalmamıştı. Onu ancak biraz kolaylaştırabilirdi, o kadar. Babasının üzerine eğildi.

O bomboş gözlerde bir şeylerin kıpırdadığını gördü. Fuller'in dudakları aralandı, iki kez konuşmak istedi, sonra sadece: «Helen!» diyebildi, o kadar. Annesinin adını duyunca Robyn' in gırtlığına bir şey saplanmış gibi oldu. Gözyaşlarını tutamadı. Fuller bir kez daha: «Helen,» dedikten sonra gözlerindeki o anlayış kıvılcımını silindi gitti.

Robyn hastanın yanında kaldı ama başka bir şey olmadı. O ad, gerçekle son bağlantısı idi ve şimdi o bağlantı da kopmuştu işte.

Ortalık kararırken Robyn başını kaldırdı. Mağaranın gerisindeki rafta duran sandığın yerinde olmadığını farkına vardı ilk kez.

Zuga, sandığın içindekileri karıştırıyordu.

Teneke sandıkta dört tane deri ve bez kaplı defter vardı, her biri beşer yüz sayfalık, sayfaların her iki yüzü de yazıyla veya elle çizilmiş haritalarla doldurulmuştu. Bir tomar da kâğıt vardı. Sarmaşıktan örme iple birbirine bağlanmış iki üç yüz sayfa kadar. Sonra ucuzundan tahta bir kalem kutusu, içinde yedek uçlar ve iki mürekkep hokkası konacak yerleriyle. Şişelerden biri kurumuştur. Kalem uçları da çok kullanılmaktan iyice aşınmış durumdaydı.

Güncelerin sonuncusu ve tek tek sayfaların çoğu bu karışımın yazıldığı için bulaşmış, solmuş, yazıyı adeta okunmaz hale getirmişti, üstelik bunları yazarken Fuller'in eli de artık hemen hemen aklı kadar durmuş olmalıydı. Ama ilk iki defter, çok okunaklı yazılmıştı. Babasının deliliğinin ilerleyişi burada, şaşılacak bir açıklıkla dile geliyordu işte.

Deri kaplı defterlerin sayfaları numaralı değildi. Tarihler arasında epeyce zaman boşluğunun olması, Zuga'nın işini kolaylaştırıyordu. İlk kitaplar, önceden gezilmiş yerleri anlatıyor, iklimi, yüksekliği, yıldızların, güneşin konumunu veriyor, bu arada arazi ve halk konusunda da doğru ve akıllıca tanımlamalar yer alıyordu.

Tete'den niçin ayrıldığını, en gerekli araç ve gereçleri alarak yola neden çıktığını ayrıntılarıyla açıklıyordu. Sonra ansızın iki sayfa, eskiden köle olan bir kızla, Fuller'in «Sarah» adını verip Hristiyan yaptığı bir yerliyle, bir Angoni ile olan cinsel ilişkisine yer veriyor ve kızın, ondan bir çocuk doğuracağından kuşkulandığını da yazıyordu. O kızı Tete'de bırakmasının nedenleri açıklı: «Biliyorum, bir kadın, her türlü sıkıntıya göğüs germeye alışkın bir yerli bile olsa, kucağında çocuk oldukça, beni geciktirecektir. Ama ben Tanrının hizmetinde olduğumdan gecikemem.»

Gerçi tepede karşılaştığı sahnenin Zuga'yı böyle bir açıklamaya hazırlamış olması gerekirdi ama gene de kafası almıyordu. Ustura gibi keskin av bıçağıyla o iki sayfayı defterden yırttı, buruşturup ateşe atarken; «ihtiyar şeytanın böyle pislikleri yazmaya hakkı yok,» diye homurdandı.

İki yerde rasladığı cinsel ilişki konularını da defterden yırttı. Artık el yazısı bozulmaya başlamış, son derece açık, akıllıca anlatımlar yer yer saçmalıklarla, olmayacak rüyalarla kesilir olmuştu. Tüm bunlar hasta bir beynin sayıklamalarıydı işte.

Zuga, bir delinin kaleminden çıktığı besbelli sayfaları da yırtıp yaktı. Biliyordu işini çarçabuk, Robyn aşağı inmeden önce bitirmeliydi. Yaptığının doğru olduğuna da inanıyordu. Çünkü bunu, babasının anısına kara sürülmesin, gelecek kuşaklara ve çocuklarına, onların da çocuklarına ve torunlarına adı lekesiz olarak kalsın diye yapıyordu.

Hastalık, beyinde, gözleri ve dokunma duygusunu etkileyen bölgeye ulaşmıştı artık. İnancı, bir dinsel çılgınlığa dönüşmüştü. Zuga bu ve sonraki sayfaları da kesip ateşe attı.

Bundan sonraki yüz sayfayı Zuga ne kadar dikkatle gözden geçirdiyse de, o kentten de, altın yaldızlı resimlerden de söz edilmiyordu.

Zuga gene başa, Fuller'in Umlimo ile karşılaşmasını yazdığı sayfaya döndü, enlem ve boylam derecesini kendi defterine aktardı. Üstünkörü çizilmiş haritayı da kopya etti, sonra o sayfaları yırtıp teker teker yaktı. Küllerini de bir değnekle karıştırıp dağıttı. Ancak o zaman rahat bir soluk aldı.

Dört defterin sonuncusu yarıya kadar doluydu ve «Mzilikazi'nin hain çetelerinin kol gezdiği, kana bulanmış topraklardan doğuya, beş yüz mil kadar uzakta, köle tacirlerinin o pis kokulu gemileriyle bu iğrenç yolun türlü tehlikelerinden sağ sağlam kurtulabilmiş olan zavallıları bekledikleri kıyıya kadar uzanan bir kervan yolunu» ayrıntılarıyla anlatıyordu.

«Bu yolu, doğudaki sıradağlara kadar gittim, kervanların geçtiği yerlerde gözle görülür, elle tutulur kanıtlara rasladım. O ağarmaya yüz tutmuş kemikler, o tepede dönüp duran akbabalar. Şu vahşi kıtada köle tacirlerinin o pis ellerini uzatamayacağı tek bir köşe bile yok mudur acaba?»

Bu anlatılanlar ondan çok Robyn'i ilgilendirecekti. Bu yüzden bu sayfaları kardeşine özellikle

göstermeye karar verdi. Yüz sayfa kadar kölelikten, köle tacirlerinden böyle söz edildikten sonra, deniyordu ki:

«Bugün tepelerden doğuya doğru inen bir köle kervanına rastladık. O zavallı kurbanları uzaktan, dürbünümle saydım, yüz kadardı. Çoğu yeni yetme çocuklarla genç kadınlardı. Her zamanki gibi, boyunlarından, ucu çatal ağaç kütükleriyle çiftler çiftler bağlanmıştı.

Köleleri güdenler de zencidir. Aralarında Arap veya Avrupalı kökeni olanlar var mıydı, çıkartamadım. Gerçi kabilelerini belirtir işaret, tüy filan takmamışlardı ama onların Amandebeleler olduklarına hiç kuşku yok, çünkü bu kabile kolayca ayırdedilebilecek fizik özelliklere sahiptir, üstelik hain Mzilikazi'nin ülkesinden geliyorlardı. Ayrıca geniş uçlu mızrakları ve öküz derisinden kalkanları da onların bu kabileden olduklarını ortaya koyuyordu, iki üçünün elinde de tüfek vardı.

Şu sırada bulunduğum yerden iki mil kadar ötede mola vermiş durumdalar ve şafak sökerken doğuya doğru yolculuklarını sürdürecekler. Kıyıda hiç kuşkusuz Arap ve Portekizli köle tacirleri, şu açması insan sürüsünü satın almak ve dünyanın öbür ucuna göndermek için gemilere bindirmek üzere sabırsızlıkla bekliyorlardır.

Tanrı benimle konuştu. Bana onun kılıcı olarak gidip şu tanrısızları kesmemi, köleleri salıvermemi, çaresizlere, günahsızlara yol göstermemi emretti. Onun sesini açık seçik duydum. Joseph de yıllar yılı yanımdan ayrılmayan o gerçek, güvenilir dostum, bana yardım edecek. Belki pekiyi bir nişancı sayılmaz ama yüreklidir, Tanrı da bizimle.» Bundan sonra, dört defterdeki yazıların sonuncusu kaleme alınmıştı:

«Tanrı aklımızın alamayacağı, anlayışımızın çok ötesinde işler yapıyor. Yanımda Joseph kölelerin kampına indim. Onları gafil avladık, önce kaçmaya yeltendiler. Sonra Tanrı, üzerimizden elini çekti. O tanrısızlardan biri, tam tüfeğini dolduruyorken Joseph'in üzerine atladı. O korkunç mızrağını zavallı dostumun göğsünden sokup çıkardı ama ben de bir kurşunla onu yere serdim. Sonra savaşı tek başıma sürdürdüm. Tanrı adına savaştığım için o köle güdücüleri, gazabımın önünden kaçıp ormana dağıldılar. En son anda bir tanesi bana ateş etti. Kurşun kalçama girdi.

Nasıl başardığımı kendim de bilemiyorum ama adamlar beni yakalamadan, sürünerek kaçtım oradan. Peşimden gelmeye kalkışmadılar, ben de saldırıya kalkmak üzere barınağıma dönebildim. Ama yaram ağır, çok kötü durumdayım. Gerçi kalçamdaki kurşunu çıkartabildim. Gene de sakatım, yürüyemiyorum. Üstelik iki tüfeğimi de kaybettim. Joseph'inki vurulduğu yerde kaldı. Ben de sürünerek kaçarken kendi tüfeğimi taşıyamadım. , Kadını gönderdim, tüfekleri bulup getirsin diye ama köle güdücüleri besbelli tüfekleri de alıp götürmüşler.

Yanımda kalan taşıyıcılarım da ne hale düştüğümü görünce beni terkedip gitmeden önce, kampı yağma ettiler. Değerli ne var ne yoksa hepsini alıp götürdüler. Hatta ilâç sandığımı bile. Yalnız kadın kaldı yanımda, önce peşimize takıldı diye kızmıştım ona, şimdi bunda Tanrının elinin olduğunu görüyorum. Çünkü henüz bir putatapar. Hristiyan olmuş değil ama Joseph öldüğüne göre, artık bana sadık bir o kaldı demektir.

Bir insan şu acımasız beldede, tüfeği, kinini olmadan nedir ki? Acaba tanrı böylelikle bana ve benden sonra geleceklere bir ders mi vermek istiyor. Bunun için mi seçti beni? Bir beyaz burada yaşayabilir mi?

Aman Tanrım, yoksa tüm bu uğraşılarım boşuna mı gitti? Senin sözünü iletmek için gelmişim,

kimseye sesimi duyuramadım. Kötülerin yaşayışını değiştirmeye gelmiştim, hiçbir şey değişmedi. Hristiyanlığa yolu açmaya gelmiştim, tek bir Hristiyan bile beni izlemedi. Ne olur Tanrım bana, olmayacak bir hedefe, yanlış bir yoldan yürümediğimi belirtecek bir işaret gönder.»

Zuga arkasına yaslandı, elleriyle gözlerini ovuşturdu. Çok duygulanmıştı. Gözlerindeki şu yanma sadece yorgunluktan değildi. Fuller Ballantyne nefret edilmesi kolay ama küçümsenmesi çok zor bir adamdı.

Robyn, yeri özenle seçti. Esas kampın uzağında, suyun kıyısındaki şu girintide kimse onları göremez, kimse duyamazdı. Zamanı da özenle seçti. Öğle sıcağında, Hotantoların çoğu ve taşımacıların tümü de gölgede uyur oluyorlardı. Fuller'i sakinleştirmek için o değerli uyku ilâcından beş damla vermiş, Masona kızla Juba'yı da yanında bırakmıştı. Zuga ile aşağıya indiler. Buluştuklarından beri on gün geçmiş, belki bir on kelime bile konuşmamışlardı iki kardeş. Tüm bu süre içinde Zuga bir daha tepedeki mağaraya dönmemiş, Robyn de onu yalnız bir kez, öteberi almak için kampa indiğinde görmüştü. Juba'nın eline, sertçe yazılmış bir pusula tutuşturup ağabeyine gönderdi. Hemen teneke sandığı istetti, sandık gelince de kuşkuları büsbütün arttı. Ağabeyine güvenmiyordu artık. Karşılıklı geçip konuşmaları gerekiyordu. Yoksa konuşma fırsatını da kaçıracaklardı.

Şimdi, ırmak kıyısında buluştuklarında, Robyn, «Çok zamanım yok Zuga'cığım, hemen babamın yanına dönmem gerekiyor. Pek iğrenç bulduğun için senden yukarıya gelmeni istemedim. Artık ne yapacağımıza karar vermeliyiz. Herhalde sonsuza dek burada kalamayız, değil mi?» dedi.

«Sen ne önerirsin?»

«Babam oldukça güçlendi. Sıtmayı kininle yendim, öteki hastalık da, cıvaya karşılık verdi. Ama bacağı çok canımı sıkıyor.»

«Hani bana babamızın ölmek üzere olduğunu söylemiştin?»

Robyn'in gözlerinde şimşekler çaktı: «Seni düş kırıklığına uğrattımsa bağışla. Üzgünüm ama Zuga, gerçekten babam gücünü topladı. Karnı doydu, ilâç ve bakım etkisini gösterdi. Üstelik bünyesi de sağlamdır bilirsin. İşte, tehlikeyi atlattı sayılır. Hatta inanıyorum ki eğer onu usta bir cerraha teslim edebilirsek, bacağı bile düzeltebilirler.»

Zuga uzun süre sesini çıkarmadı ama duygulandığı, bakışlarından belli oluyordu. Sonunda; «Ama babam aklını kaçırmış, onu da geri getirebilir misin?» diye sordu. Robyn başını salladı:

«Hayır, ne yazık ki hayır. O bakımdan büsbütün kötüye gidecek. Ne var ki, iyi bir hastanede bakılırsa sağlığına kavuşabilir. Daha yıllarca yaşar.»

«Peki, ama neden?»

«Rahat eder, belki mutlu bile olabilir de ondan.» Zuga onun yerine, alçak sesle sözlerini sürdürdü: «Ve bütün dünya da onun frengiye yakalandığını, bu yüzden aklını kaçırdığını öğrenir. Bu efsaneyi olduğu gibi, olanca görkemiyle bırakmak daha iyi olmaz mı sence? Hayır bırakmak değil, üstelik kendi anlattıklarımızla onun görkemine görkem katmak, zavallı hasta ve çılgın yarattığı düşmanlarına, sayısız düşmanlarına alay konusu olsun diye sürüye sürüye onların huzuruna çıkarmaktan daha iyi olmaz mı böylesi?»

Robyn tiz bir sesle bağırdı: «Bunun için mi değerleriyle oynadın, yazdıklarını ayıkladın?»

«Bak ama bu pek ağır, tehlikeli bir suçlama kanıtlayabilir misin?»

«Kanıtlamama gerek yok, ikimiz de öyle olduğunu biliyoruz.»

Zuga sözü değiştirdi: «Onu kıpırdatamazsın ki, sakat.»

«Bir sedyede taşınabilir. Nasılsa gereğinden çok taşıyıcımız var.»

«Peki, hangi yöne götüreceksin onu? Geldiğimiz yolu izleyerek geri dönülebilmesi imkânsız. Güney yolunun ise haritası bile yok.»

«Babam defterinde köle yolunun haritasını kendisi çizmiş, buradan gidersek dosdoğru kıyıyı buluruz.»

«Yani, seferin ana hedeflerine ulaşmadan mı döneceğiz?»

«Ana hedefler Fuller Ballantyne'ı bulmak, köle ticareti konusunda rapor vermektir ki, köle yolundan denize inersek ikisini de gerçekleştirmiş oluruz. Ama sahi, unuttuyordum. Ne kadar da budalayım! Asıl hedef, altın ve fildişi idi, öyle değil mi? Sevgili ağabeyciğim?»

«Bizi paraca destekleyenlere karşı görevimiz var.»

«Peki, şu yukarıdaki hasta adama karşı, ona karşı hiç mi görevimiz yok?» Robyn kendine de, ağabeyine de kızmış, ayağını yere vuruyor, bas bas bağırıyordu. «Ben babamı kıyıya indiriyorum, hem de mümkün olduğu kadar çabuk, işte o kadar!»

«Hayır indirmiyorsun!»

«Cehennem dibine kadar yolun var, Morris Zuga Ballantyne!» Döndü, geniş adımlarla hızla uzaklaştı. İki gün sonra Robyn yola çıkmaya hazırды. O olaydan sonra ağabeyiyle ikisi hep pusula yazarak konuşmuşlardı.

Herhalde Zuga bu pusulaları saklayacak, ileride kendisini haklı göstermek için kullanmaya kalkışacaktı.

Sabahleyin daha güneş doğmadan Zuga, yukarıya, sıırıklardan yapılmış bir sedye gönderdi. Fuller Ballantyne kendini atmasın diye sedyeye sımsıkı bağlandı. Sonra aşağıya indiler. Hotantolar da onbaşının komutasında Robyn ile gidecek, yalnız Jan Cheroot ile baş taşıyıcı bir de dört silah taşıyıcısı Matthew, Luke, Mark ve John Zuga'nın yanında kalacaktı. Zuga her şeyi kardeşine veriyor, kendisine yalnızca yeteri kadar barut ve mermi, biraz da ilâç alıkoyuyordu o kadar. Sharps tüfeği de onlarla gönderiyordu. Aşağıya indiklerinde Robyn dosdoğru ağabeyinin yanına gitti:

«Hiç olmazsa artık tanıdık birbirimizi. Bir arada geçinmeyebiliriz, Zuga ama bu seni saymıyorum demek değildir, hatta seni saymaktan çok fazla, seviyorum.»

Zuga başını öte yana çevirdi, yüzü kızarmıştı: «Sana elli kilo barut verdim, bol bol yeteceğini umarım.»

«Babama veda etmek istemez miydin?» Binbaşı, sadece başını salladı. Kardeşinin peşinden sedyeye yaklaştığında yanbaşında duran Masona kadından gözlerini kaçırmaya özen gösteriyordu. Resmi bir tavırla babasına:

«Güle güle efendim, yolunuz açık olsun, umarım en kısa zamanda sağlığınıza kavuşursunuz,» dedi.

Zuga, başını ona doğru çevirdi. Pırıl pırıl parlayan deli gözleriyle ona baktı:

«Tanrı benim çobanımdır. Hiçbir kötülükten korkmam ben,» dedi.

«Haklısınız efendim, bundan hiç kimsenin kuşkusu yok zaten.» Sonra asker selâmı verircesine elini şapkasına götürdü. Bir iki adım geri çekilerek taşıyıcılara işaret etti. Sedyeyi kaldırıp soluk turuncu ve sarı şafağa doğru yola koyuldular. Onlar uzaklaşırken Robyn ağabeyinin boynuna sarıldı: «Ben seni anlamaya çalışıyorum, sen de benim için aynı şeyi yapamaz mısın?»

«Ama vedalaşmıyoruz ki! Gerekenleri yerine getirdikten sonra ben de senin peşinden geleceğim. Gene buluşacağız nasıl olsa.» En ufak bir sevgi gösterisinde bulunmaktan kaçınmıştı.

Arkalarından bakarken içinde çeşitli duygular kıpırdanıyordu. Ne kadar iyi korunmuş olursa olsun, bir kadını tek başına kıyıya göndermekten doğan bir suçluluk duygusu... Kıyıya vardıktan sonra, Londra'ya Zuga'nın öyküsünden önce onun öyküsünün varacağını bilmekten doğan kaygı... Fuller Ballantyne'in bıraktığı ipuçların doğruluğu konusunda kuşku... Ama hepsinin de üzerinde derin bir rahatlamışlık duygusu... Artık kendi kendine kalmıştı işte, dilediğince çabuk davranabilirdi. Birden heyecanlandı. Jan Cheroot asık suratla, içinde Zuga'nın tören üniformasıyla şapkasının bulunduğu kocaman teneke kutuyu gösteriyordu: «Taşıyıcılar şikâyet ediyorlar. Buraya kadar getirdik, yeter artık diyorlar.»

«Hayır efendim. Ben söylersem cehennemin kapısına kadar da taşıyacaklar. Hadi bakalım, safari, yola çıkıyoruz!»

Zuga, babasının tarif ettiği yoldan ilerledikçe, Umlimo'nun da, o yıkık sitesinin de bir gerçek olacağına inancı artıyordu, ilk mızıkçılık, taşıyıcılardan geldi. Aylardır ilk kez ayaklarına batan dikenlerden yakınırdı oldular. Nereye gittiklerini nasıl tahmin etmişlerdi, Zuga bir türlü anlayamadı. O gece kamp kurduklarında Jan Cheroot'u bir kenara çekerek İngilizce ona, ne aradığını, neresini aradığını açıkladı. Küçük Hotanto dehşet içinde kalmıştı: «Yok, yok, olmaz. Böyle şeylere bulaşmam ben!»

«Cheroot çavuş, ben senin yaralı bir aygır filin üzerine, gözünü kırpmadan koştuğunu, üstelik o

bana saldırırken dikkati üzerine çekmek için şapkani salladığını gözlerimle görmüştüm.»

«Ama fil başka, büyücü kanlar başka. Zaten biri burada, taşıyıcıların yanında bekçi dikmezseniz, nemiz var nemiz yok çalar savuşurlar.»

Böylece Zuga onları, çamurlu bir küçük su birikintisinin başındaki kampta bırakıp kendi su matarasını doldurdu. Bir omuzuna barut kesesini, ötekine kumanya torbasına astı. Ağır fil tüfeğini de sırtladığı gibi, gün ağarmadan yola koyuldu.

Tırmandı, tırmandı, dar bir geçitten geçince kendisini küçük bir derenin suladığı, bir mil uzunlukta, yarım mil genişlikte bir vadide buldu.

Vadinin tam ortasında saz damlı kulübeler vardı, uçaklardaki yemekler henüz sıcaktı. Burasının az önce terkedildiği anlaşıyor, ortalıkta kümes hayvanları dolaşıyordu. Sonra gözüne, tepeye tırmanan daracık bir patika ilişti. Patika kayanın hemen yamacından, enlemesine bir mağarada son buluyordu. Kumanya torbasıyla matarasını köyde bırakarak mağaraya tırmandı. Mağaranın girişi örülmüş, daracık bir delik bırakılmıştı.

Buradan içeri dalmak, kendini göz göre göre tehlikeye atmak olacaktı, seslendi: «Barış için geldim!» Omuz başından, çocuksu bir ses aynı dilde karşılık verdi: «Beyaz, yas ve ölüm rengidir.» Birden döndü. Kimsecikler yoktu. Zuga ağzının kuruduğunu, tüyelerinin diken diken olduğunu hissetti. Çevresine bakınırken başının üstündeki kayadan bir başka ses duruldu: «Beyaz, savaş rengidir.» Çok, çok yaşlı bir kadın sesiydi bu. Titrek ve tiz. Bu kez bir genç kız sesi yükseldi: «Beyaz, köleliğin rengidir.» Ardından, mağaranın ağzından bir başka ses, boğa homurtusu gibi, gürledi: «Beyaz kartal, taştan şahinleri devirdi.»

Kapıldığı bu yersiz korkuyu yenebilmek için geniş, derin bir soluk aldı. «Sen bu oyunları çocuklara sakla, Umlimo! Sana barış için geldim, bir erkek olarak konuşmak istiyorum. Bak beni görüyor musun? Silahımı da bırakıyorum işte.»

Ve böyle diyerek önce barut kesesini, sonra fil tüfeğini ayaklarının dibine bıraktı. Boş ellerini kaldırarak ağır ağır mağaraya yürüdü. İçeri girince gözlerinin karanlığa alışmasını bekledi. Ta dipte solgun bir ışık vardı. Oraya doğru yürüyünce bunun damdaki dar bir çatlaktan sızan güneş olduğunu anlamakta gecikmedi. Birden içerisinin yığın yığın insan kemikleriyle dolu olduğunu farketti.

Şimdi mağara hafif bir eğimle aşağıya iniyordu. Duman kokusu vardı, insan kokusu, bir de o an ne olduğunu çıkartamadığı, bildik, faremsi bir koku. Bir kayayı dönünce kendisini küçük, doğal bir anfiteatrda buluverdi. Zemin, granitti. Tam ortasında kokulu odunlar yakılıyordu. Ateşin başında biri oturmaktaydı. Bu, babasının sözünü ettiği cadı olacaktı ama kocakarı değildi. Gençti, çok güzeldi ve Zuga, Hindistan'da olsun, Afrika'da olsun böylesine bir güzele raslamadığını, hatta kuzey ülkelerinde bile böylelerinin pek az görüldüğünü düşündü. Upuzun boynunun üzerinde başı, sapı üzerindeki bir kara zambak gibi, dengeliydi. Dümdüz, ince burnu, kocaman kara gözleri ve kusursuz dudaklarıyla Mısır kabartmalarını andırıyordu.

Çıplaktı. Vücudu incecik, bacakları uzun ve biçimli, elleri ve ayakları dar, parmakları uzun, avuçları pembeydi. Küçük göğüsleri yuvarlacık, dimdik duruyordu. Beli inceydi. Kalçaları ve kabaetleri ise, bir Venedik vazosunun karnı gibi birden kabarıyordu. Venüsümsü kozasından fırlayan, koyu renk, değişik bir kelebeğin kanatları gibi. O kocaman kara gözleriyle Zuga'yı süzüyordu ve karşısında dikilince o ince, uzun parmaklarıyla zarif bir hareket yaptı. Zuga onun karşısına çömeldi ve

bekledi. Sonunda, «Kuzeyden geliyorum. Bana Bekale derler.» dedi.

Kadın karşılık verdi: «Baban benden öncekini öldürmüştü.» Besbelli, karnından konuşmaya alışkın bir vantrilogtu bu. Demin o çocuk sesiyle, o genç kız, o yaşlı kadın ve o erkek sesiyle de konuşan bu kadındı, hiç kuşkusuz.

Zuga, bu bilgiyi nereden edindiğini sormadan, «Babam hastaydı,» dedi. Demek ki Umlimo'luk, kuşaktan kuşağa geçirilen bir görevdi. Şu kusursuz kadın da bu görevin son sahibiydi. «Babam kanındaki hastalık yüzünden aklını kaçırmıştı, ne yaptığını bilmiyordu. Peki ya bunlar, bunlar kimdi, nasıl öldüler?»

«Onlar Roswilerdir. Ateşten, dumandan öldüler.»

«Peki, ateşi kim yaktı?»

«Güneyden gelen kara boğa. Angoniler.» Zuga sustu, düşündü. Kabile buraya, şu kutsal yere kaçmış, sığınmaya çalışmış olmalıydı. Sonra arkadan gelen savaşçılar mağaranın ağzında ateş yakmışlardı. Kadınların çocukların çığlıklarını, savaşçıların kahkahasını duyar gibi oluyordu.

Umlimo dedi ki: «Bütün bunlar kehanette vardı zaten. Olacağı biliniyordu.» Birden, bir hışırtı oldu. Zuga başını çevirince az önce burnuna gelen kokunun ne olduğunu anladı. Yılan kokusuydu. Şimdi, dehşetten donakalmış, gözlerini yılandan ayıramıyordu. Hayvan, bileği kalınlığındaydı, uzuyor, uzuyor, mağaranın derinliklerinde kayboluyordu. Başı alevlerin aydınlığına, kaydı. Pulları mermer gibi parladı. Kapaksız gözlerini Zuga'ya dikti. O dudaksız ağzındaki ipeğimsi kara dili, havada insan kokusunu alınca, ürperdi. Zuga, boğuk bir sesle, «Aman Tanrım.» diye fısıldayarak elini kuşağına sokulu av bıçağına götürmüştü. Umlimo ise kıpırdamadı bile. Derken yılan başını taştan kaldırıp Umlimo'nun elindeki kâseye saldırdı, kâse süt doluydu, içmeye başladı. Bir mambaydı bu. Bir kara mamba, tüm sürüngenlerin içinde en zehirlisi, insanı sokunca çabuk, ama dayanılmaz, akıl almaz acılar içinde öldürürdü. Zuga bir mambanın bu derece irileşeceğini bilmezdi, çünkü sütünü içerken yarısı hâlâ karanlıktaydı. Bir dakika kadar sonra o canavar yılan başını kâsedan kaldırıp Umlimo'ya baktı, sonra çıplak diliyle kadının dizine dokundu, cinsel organını yaladı. Sonra karnına, göğüslerine doğru, o pürüzsüz, yağlanmış deriyi yalayarak yükseldi, boynuna kadar çıktı. Sonra öteki omzundan aşağı kaydı. Böylece boynuna asılmış oldu. Başı, göğüsleriyle aynı hizada, bir adam kolu boyu ileride, gözlerini Zuga'ya dikti. Zuga dudaklarını yaladı, boğuk bir sesle, «Bilgiyi aramaya geldim,» diyebildi.

«Neyi aramaya geldiğini biliyorum. Ama aradığından da fazlasını bulacaksın. Sana ağaç tepelerinde tatlılığı arayan o küçük yaratık yol gösterecek.»

«Anlamadım?» Zuga kaşlarını çattı, gözlerini o koca yılandan ayıramıyordu. Umlimo bir şey demedi. Tam ağzını açıp soracakken yanbaşı, karanlıktan bir ipek hışırtısı geldi. İkinci bir yılan hızla geçti. Bu da bir mambaydı ama daha küçük. Başparmağı kalınlığında ve iki kol uzunlukta. Yarısına kadar dikilerek ateşin başında diz çökmüş kadına yaklaştı. Kadın kıınıldı. Küçük yılan karşısında dikilip usul usul bir yandan bir yana sallandı. Sonra yavaş yavaş alçaldı, kadının boynundaki iri yılanla dilleri birbirine dokundu. Sonra iri yılanın gövdesine sarıldı. Ama kadın da, iri yılan da ne kıpırdadılar, ne gözlerini Zuga'nın solmuş yüzünden ayırdılar, ikinci yılanın daha ince ve açık renkli gövdesi ötekinin daha kalın, daha koyu gövdesine sarılmış, ağır ağır, uyumla, hareket etmeye başlamıştı. Zuga onların çiftleşmekte olduklarını anladı. Erkeğin boyunun üçte ikisi kadar

aşağısında, üreme torbasını gizleyen uzun pullar vardı. Erkeğin heyecanı yükseldikçe bu pullar da açıldı, penis ortaya çıkmaya başladı. Gece açan bir kaktüs çiçeği rengi ve biçimindeydi. Islatılmış saten gibi parlayan, soluk leylâk renkli bir çiçek. Erkek yılan o kalın, koyu renkli gövdeyi ısrarla okşarken coşkusu da karşılıksız kalmadı. Dişi, beyaz karnını döndürdü. Pullu üreme kesesini gösterdi. Erkek, uzun uzun ürpererek ona doğru kaydı.

Beyaz karınları birbirine yapıştı ve o şişmiş leylâk çiçeği, dışının üreme torbasını açtı. Dişi mamba ağzını da alabildiğine açtı. Boğazı, güzel, papatya sarısı bir renkteydi. Üst çene kemiğinde küçücük dişleri dimdikti. Her birinin ucunda inci gibi birer damla zehir. Zuga ter içinde kalmıştı. Şakağından sakalına bir ter damlacığı düştü. Bu garip çiftleşme sadece birkaç dakika sürmüş ve bu süre içinde ne o ne Umlimo kıpırdamıştı.

Şimdi Umlimo konuşuyordu: «Beyaz kartal taştan şahinlerin tepesine indi, onları yere yıktı. Şimdi onları yerden kaldıracak, ta uzaklara uçacaklar. Onlar dönünceye kadar Mamboların da, Monomatapaların da krallıkları barış yüzü görmeyecek. Taş şahinler dönüp tüneyinceye kadar beyaz kartal kara boğayla savaşacak.»

O böyle konuşurken birbirine kenetlenmiş yılanlar ağır ağır, çırpınırcasına kıpırdamaya devam ediyor, kadının sözlerine utanmasız, hain bir ağırlık kazandırıyor.

«Kuşaklar kuşaklarla savaşacak, kartal yavrusu boğa yavrusuna, beyaz siyaha, siyah beyaza karşı çıkacak, şahinler dönünceye kadar. Şahinler dönünceye kadar.»

Umlimo dar, avuçları pembe ellerini kaldırdı, boynundaki birbirine dolanmış yılan çelengini usulca indirip mağaranın taş zeminine bıraktı, sonra bir çırpıda ayağa kalktı. Alevler yağlanmış saten gibi vücudu aydınlattı. Umlimo kollarını açtı, bu hareketiyle yuvarlacık göğüsleri biçim değiştirdi:

«Şahinler döndüğü zaman, şahinler döndüğü zaman Rozwi Mambolarıyla Karanga Monomatapaları gene bu ülkeye hakim olacaklar, işte kehanet, bu.» Kollarını indirdi, kayar gibi bir yürüyüşle ateşten uzaklaştı. Karanlıklara daldı. Zuga da ayağa kalkıp peşine düşerken seslendi, «Dur, bekle!»

Ama kocaman dişi yılan hemen başını kaldırmış, tıslayarak onun yolunu kesmişti, Zuga dehşet içinde, geri geri mağaradan çıkarken onun yarı karanlıkta hâlâ eşiyle sarmaş dolaş olduğunu görüyordu. O gece, kampta, Umlimo'nun sözlerini teker teker defterine geçirdi. Uykuya daldığı zaman yılanların o tatlı kokusu karabasanlarını doldurdu ve o koku günler boyu burnundan gitmek bilmedi.

Birden, bir kuş sesiyle uyandı. Bu kuş bal arayan bir kuştı. Peşine düşerlerse bal bulabilirlerdi, hiç de fena olmazdı hani. Efsaneye göre bu kuş seni bir kovana götürür sonra da payına düşeni beklermiş, eğer vermezsen o zaman onu aldattın diye, zehirli bir yılanı veya insan yiyen bir aslana götürürmüş.

Jan Cheroot ile ikisi kalkıp kuşun peşine düştüler. Tuz, bal bir de, et, en leziz üç yiyecek. Zuga şu sırada bal aramakla zaman yitirmek istemiyordu ama adamları da çok yorulmuş, bu kadarcık bir ödülü hak etmişlerdi. Kuş onları, bir saat dolaştırdı, baktılar olacak gibi değil, dönmeye karar verdiler. Belki yolda bir kudu vurur, adamlarına bal yerine et götürürlerdi. Ama kuş onları bir türlü bırakmak istemiyor, keskin çığlıklar atıyordu. Bu çığlıklarıyla çevredeki av hayvanlarını da ürkütüp kaçıracaktı. Birden Umlimo'nun sözleri, Zuga'nın kulaklarında çınladı: «Ağaç tepelerinde tatlılığı arayan» işte bu kuştı. Biliyordu, o çıplak büyücünün sözlerini dinlemek belki çılgınlıktı ama ne kaybederdi ki? Üstelik biraz bal tatmak da hiç fena olmazdı hani! Böylece kuşun peşinden

ayrılmazdılar. İki saat daha gittiler. Birden dimdik bir kayanın dibinde durdular. Yabani arı kovanı bu kayanın hemen hemen tepesindeydi. Kayaya sarmaşıklar tırmanıyordu. Çavuş bir ateş yaktı. Dumanını kovandan içeri sokunca arılar dışarı uğradılar. Birkaç tanesi dumana filan aldırış etmeyip zavallı Hotanto'yu boynundan soktular. Ama çavuş oralı olmadı. Baltasını kaldırıp kovanı yerinden çıkartacağı sırada, aşağıya seslendi: «Efendi, buraya gel, buraya! Şeytan işi var burada!»

Zuga yerinden fırladı, çavuşun yanına tırmandı. Jan Cheroot, sarmaşıkları kestiği yeri gösteriyordu. Kovana giriş, kusursuz geometrik bir kapıydı. Usta bir taşçının elinden çıkma, süslemelerle çevrilmiş, oyulmuş taşlar kayanın yüzü boyunca, enine bir kuşak halinde uzanıp gidiyordu. Zuga tutunmasaydı az kalsın düşüyordu. Sonra bir şey ilgisini çekti. Tüm kaya, ayrı ayrı taş bloklardan oluşmuştu. Zuga ile Jan Cheroot on iki metre yükseklikte, kocaman bir taş duvarın tepesine yakın bir yere tünemiş duruyordu, öyle kalın ve uzun bir duvardı ki bu, granit bir kaya parçası gibi duruyordu. Duvarları dolanmak Zuga'nın bir saatini aldı ama hiçbir kapı bulamadı. Duvarlar hemen hemen kusursuz bir daire biçiminde örülmüşe benziyordu. O süsleme her yanı değil sadece doğu yüzünü kaplıyordu. Zuga bunun nedenini düşündü. Belki de bu duvarları yapanlar güneşe tapıyordu? İyi ama nereden girip çıkıyorlardı peki? Jan Cheroot homurdanıyordu: «Ne olacak? Şeytan bu, kanat takar, uçar. Ah keşke benim de kanatlarım olsa da buralardan bir an önce uçup gitsem...» Hava iyice kararmıştı, Zuga kapıyı ertesi gün açmaya karar verdi. Akşam yemek yerine balla karınlarını doyururlardı. O gece heyecandan gözüne uyku girmedi. Gözlerinin önünde hep altından putlar, hazineler canlandı durdu. Gün ağarınca yeniden araştırmaya koyuldu. Sonunda aradığını buldu. Bir gün önce, heyecanından gözden kaçırmış olacaktı. Bir yerde sarmaşıklar kesilmiş, sonra eskisinden de sık, duvarı kaplamıştı. Burayı ancak bir kişi kesmiş olabilirdi; Fuller Ballantyne, kendisinden önce buraya o gelmişti demek. Gene yol göstericisi babası olmuştu işte.

Küçük Hotanto bu sabah çok daha mutlu görünüyordu. Geceyi şeytanların, cinlerin saldırısına uğramaksızın, sağ salim atlatmış olması neşesini yerine getirmişti. Zuga da ona, şu duvarların ardında yatan hazinelerden uzun uzadıya söz etmişti. Jan Cheroot şimdi kendini, pantolonu altın dolu, Cape Town'daki bir meyhanede görüyor, çevresinde toplanmış Hotanto güzellerine hazinenin öyküsünü anlatıyordu. Bu yüzden keyfi yerine gelmişti. Ne var ki, içeriye giriş hiç de kolay olmadı. Fuller Ballantyne buraya geleli en az dört yıl olmuş, o zamandan beri de sarmaşıklar, bitkiler her yanı sarmış, örtmüştü. Avlunun ortasında silindir biçiminde, dikenle örtülü granit bloklarından yapılmış, kocaman bir kule vardı. Çok, çok yüksek görünüyordu. Derken yanında, ikiz gibi duran, bir kule daha görüldü. Onlara bakarken ayağı bir taşa çarptı, tökezledi. Bu, taş değil, bir heykeldi. Çavuşla birlikte üzerini örtmüş sarmaşıkları, bitkileri ayıkladılar. Ortaya, belki elli kilo kadar ağırlıkta, saten gibi, yeşilimtırak sabuntaşından yapılmış bir heykel çıktı. Heykel, o bildik süslemeli kaideye oturmuştu. Köpekbalığı dişine benzer üçgenlerden yapılmış bir süsleme. Heykelin başı ezilmiş, belki de çekiç yerine kullanılan bir taş parçasıyla kırılmıştı. Ama gövdesi olduğu gibi duruyordu. Yırtıcı bir kuşun gövdesi, ucu sivri kanatlarını kıvrımış, uçmaya hazır bir kuş.

Zuga elini koynuna sokup o küçük, fildişi süsü çıkardı, fil yoluna giren geçitte öldürdüğü Masona reisinin boynundan aldığı süsü. Heykeldeki kuşun eşiydi. Peki, ne demek oluyordu bu? Bu arada çavuşun gözüne bir başka şey ilişti. Bir an güneşte parlayan bir şey. Hemen telaşlı bir tavuk gibi, heykelin yanbaşında toprağı eşeledi. O pırıldayan şeyi iki parmağıyla tuttu, kaldırdı. Gerdanlığa geçirilmek üzere delinmiş, yuvarlak bir maden parçasıydı bu. Küçücük bir boncuk, kırmızımtırak sarı renkte, yüzeyi aşınmış bir altın parçası...

Zuga çok az zamanı kaldığını biliyor, adamlarını deli gibi çalıştırıyor, kendisi de ölesiye çalışıyordu. Çifte kulenin dibini temizledikçe, devrilmiş heykeller, düşmüş taşlar ortaya çıkıyordu. Altı tane kuş heykeli daha buldu, onlara bir şey olmamıştı. Ama vahşice kırılmış öyle çok heykel parçası vardı ki, tümünün kaç tane olduğunu kestirmek olanaksızdı. Zuga bunlar üzerinde durup düşünerek zaman harcamak istemedi. Çok, çok ağır işti, âletleri de yoktu ama karşılığını fazlasıyla alıyorlardı. Çok altın buldular, çoğu boncuk biçiminde dövülmüş, zamanla gerdanlıkların ipi çürüdüğünden dağılmıştı. Sonra ince dövülmüş altın yapraklar, öbek öbek ince altın tel, arasıra da bir çocuk parmağı boyu ve kalınlığında küçük maden külçeleri.

On gün içinde, yirmi beş kilo kadar altın buldular. Sonra Zuga dikkatini ikiz kulelere yöneltti. Gizli kapılarını bulmak için çok uğraştı ama bulamadı. Kulelerin çevresi yüz adım kadardı. Kapıyı bulamayınca, dallardan, sarmaşıklardan bir merdiven yapıp boynunu kırmayı göze alarak kulelerden yükseğine tırmandı. Oradan siteyi kuşbakışı görebiliyordu. Ama kuş heykellerine başka bir yerde de rastlayacağını hiç ummuyordu. Her yer sık bir bitki örtüsüyle örtülmüştü zaten. Dikkatini gene, üzerinde durduğu kuleye çevirdi. Gizli bir kapının izine filan rastlayamadı. Peki, o eski gaman mimarı böylesine sağlam bir yapıyı, böyle, durup dururken, amacı olmaksızın neye yapsındı? Acaba bir iç hazine odasının çevresine mi kurulmuştu bu kule? Ne yazık ki o kalın taşları delmenin olanağı yoktu, Zuga bile pes etmek zorunda kalmıştı. En iyisi madenin nereden geldiğini aramaktı. Tam o sırada iri, ağır bir damla Zuga'nın alnına çarptı. Sol gözüne yuvarlandı. Kan gibi ılık bir damlaydı bu, sıtma nöbetine tutulmuş bir hastanın kanı gibi ılık.

O yüksek surların ötesinde başka yıkıntılar da vardı, ama hiçbiri bu iç site kadar büyük, önemli boyutlarda değildi.

Hepsi de öylesine dağılmış, öylesine bitkilerle örtülmüş yıkılmıştı ki, Zuga'nın bunları araştırarak zamanı yoktu. Jan Cheroot adamlarla birlikte iç sitede son altın kırıntılarını toplarken Zuga da çevrede altın madenlerini, damarlarını aradı durdu ama boşuna. O ilk damlanın ardından asıl yağmurlar hemen gelmemişti ama eli kulağındaydı. Çavuş da homurdanmaya başlamıştı artık. Buralarda daha fazla oyalanırlarsa ırmakların taşacağını, geçit vermeyeceğini söylüyordu ki, haklıydı. Zuga ondan, tek bir gün daha istedi. Güneydeki tepenin hemen ardında bir vadi vardı. Bir de onu araştıracaktı, o kadar.

Fırtına bir gece, ansızın bastırırverdi. Kamp ateşini söndürdü. Barınakları devirdi. Hepsini iliklerine kadar ıslattıktan başka, ne var ne yoksa çevreye saçtı. Ayak bileklerine kadar suya battılar. Soğuktan tirtir titreyerek, sabahı zor ettiler. Jan Cheroot ile Zuga barut keselerini muşambalara sarıp kucaklarına almışlardı ama ıslanmış mı diye açıp bakamıyorlardı çünkü yağmur hâlâ yağıyordu. Sonunda zorla toparlandılar. Ateş yakamadıkları için soğuk akdarı ekmeğiyle tütsülenmiş bufalo eti yiyip kalktılar. İşte Zuga'nın yüklemek istediği fazla yükü taşıyıcılar o zaman gördü. Sarmaşıktan iplerle sıırıklarla bağlanmış, üzeri de otlardan örülmüş bir hasırla örtülmüştü. Jan Cheroot, «Bunu taşımayacaklarmış. Sana söylemiştim ben,» dedi.

«Ya taşırılar ya da burada onunla birlikte kalır, geberirler.» O taş kuş heykellerinden en iyisini dikkatle seçmişti. Hiç zarar görmemiş olanını, en güzel oyulmuş olanını ve kendi elleriyle sarıp sarmalayıp taşınmak üzere hazırlamıştı. Zuga'ya göre bu heykel, bu eski, terkedilmiş sitenin elle tutulur bir kanıtıydı ve ta uzaklarda, Londra'da, yazdıklarını okuyan en kuşkucu bir eleştirmen bile, bu kanıtı görünce sitenin varlığını kabullenecekti. Bu heykelin manevi değeri herhalde eşit ağırlıktaki

altından da fazlaydı. Ama bunu uygarlığı taşımak istemesinin nedeni bu değeri değildi. Artık bu taş kuşlar Zuga için batıl itikat yönünden özel bir anlam taşır olmuşlardı. Onun gözünde, girişimlerinin başarısını simgeliyorlardı ve bu kuşlardan birine sahip olmak demek, bir bakıma şu vahşi ve güzel beldenin tümüne sahip olmak demektir onun gözünde. Sonradan dönüp ötekileri de alacaktı, ancak şu tek, kusursuz örneği mutlaka götürmeliydi. Onun tılsımıydı bu.

Taşıyıcıların içinden en güçlü ve genellikle en istekli olan ikisini seçti ve hâlâ duraksadıklarını görünce de omuzundaki ağır fil kamçısını indirdi, yüzündeki ifadeyi gören adamlar onun ciddi, hem de çok ciddi olduğunu anlamış, suratlarını asıp yüklerini indirmeye, arkadaşlarına dağıtmaya başlamışlardı bile.

Tam beş gün beş gece, aralıksız yağdı. Toprakтан tüten buhar, her soluk alışta ciğerlerine giriyor, buz gibi soğuk sabanlarda vadilerin çukurunda kıvranarak, bükülerek uyanıyorlardı. Eskiden kurumuş su yataklarında bembeyaz kumların parıldadığı yerlerde şimdi seller götürüyor, ağaçları köklerinden kopartıp sürüklüyordu. Bu çılgın gibi, köpürerek akan selleri aşmanın çaresi yoktu. Zuga, karnı şişmiş, bacakları havada bir buffalo leşinin sellere kapılmış, önünden hızla geçişini seyrederken, çok geç kaldığını anlıyordu. Burada, kapana kısıtılmışlardı işte. «Su boyunca gitmek zorundayız.» diye homurdandı. Çavuş karşılık verdi: «Ama ırmak batıya gidiyor?» Da, ha fazla açıklamasına gerek yoktu, çünkü batıda Matabele'lerin kralı Mzilikazi'nin toprakları uzanıyordu ve Tom Harkness'in haritasında işaretlediği o Yanık Belde diye adlandırılan topraklara herhalde daha şimdiden fazlasıyla yaklaşmış durumdaydılar.

Zuga acı acı sordu: «Peki ya sen ne önerirsin benim altın Hotanto güneşim? Kanat takıp uçacak mıyız? Yoksa balık olup yüzecek miyiz? Söyle bakalım. Ver öğüdünü.»

«Benim öğüdüm şudur ki, birincisi, öğüdü ilk verildiğinde dinle, ikincisi de şunları hemen suya at.» Böyle derken heykelle üniforma sandığını işaret ediyordu. Zuga oralı olmadı, yola koyuldular, batıya doğru gidiyorlardı.

Altıncı gün yağmur hafifledi, bulutlar açılır gibi oldu. Zuga kendi kendisini avutmak istiyor, «Mzilikazi'nin toprakları daha kurudur hiç olmazsa. Ben de bir İngiliz'im, üstelik Tşedi'nin torunuyum, bir Matabele bile benim geçmeme izin vermemezlik edemez. Yaşlı Tom'un yazdıklarına aldırma sen,» diyordu. Üstelik tılsımı da yanındaydı. Taştan kuş heykeli onu korurdu.

Yeniden batıya yöneldi. Nasıl olsa bundan beteri gelemezdi başlarına. Et kalmamıştı, yıkık siteden ayrıldıklarından beri ağızlarına lokma et koymamışlardı, çünkü yağmurlar hayvan sürülerini de biriktikleri su başlarından çevreye dağıtmıştı. Nasıl olsa şimdi istedikleri yerde bol bol taze su bulabiliyorlardı. Her yerde yeşermişti. Bol bol ot vardı artık. Kulaklarını çın çın öttürecek kadar çok kinin almasına karşın, Zuga da bir sabah sıtma nöbetleriyle uyandı. Kemikleri ağrıyor, gözlerinin arkasına sanki binlerce ton ağırlık yükleniyordu, öğleye doğru titremeye başladı. Babası kitabında, kimi bireylerin sıtmaya karşı, kalıtsal yönden gelmiş bir tür bağışıklığa sahip olduğunu yazmıştı ya, şimdi babasının doğru söyleyip söylemediği anlaşılacaktı işte. Sıtma nöbetleri içinde dişleri tıkrırdar, her yanı titrerken bir kez bile mola vermeyi geçirmedir aklından. Adamları için kabul etmediği bir ayrıcalığı kendisi için düşünmesi doğru olamazdı. Böyle, tökezleye, sendeleye, güçlkle ayakta durmaya çabalayarak yürüdü. Neyse ki bu ilk nöbetlerin ardından, yağmurlar ara verdi, güneş 'açtı', Zuga da biraz rahatlar gibi oldu. Jan Cheroot ona moral veriyor, «Merak etme, iyileşeceksin, sıtmayı senin kadar çabuk atlatanını görmemiştin ben. Evet, sen Afrika'ya lâıyk bir adamsın Afrika seni

bağrına basacak dostum,» diyordu, işte böyle, henüz tam anlamıyla kendini toparlayamamışken, filin izine düştüler. Jan Cheroot, gözlerini izlere dikmiş, homurdandı: «Bu o, ta kendisi. Onun izini nerede olsa tanırdım,» Aylar önce, Zambezi ırmağının kıyısında, fil yolunun orada kaçırdıkları yaşlı aygırdan söz ettiğini daha fazla açıklamasına gerek yoktu nasıl olsa. «Üstelik bir saat bile ilerimizde değil. Rüzgâr da bizden doğru esiyor.» Zuga birden, o hayvanla nasıl olsa ergeç yeniden karşılaşacağına inandığını anımsadı, işte bu önsezi gerçekleşiyordu. Korkuyla başını kaldırıp bulutlara baktı. Fırtına patlak verirse şu izleri bile çarçabuk siler geçerci. Şimdi her dakikanın hayati önemi vardı. Belki de Mzikazi'nin topraklarına yüz mil kadar yaklaşmışlardı ve her an Matabele sınır nöbetçileri karşılarına çıkabilirdi ve belki de şu iki aygır fili kovalamakla yitirecekleri zaman onların hayatına malolurdu ama Zuga da, Jan Cheroot da bir an bile duraksamadılar. Üzerlerindeki fazlalıkları atmaya başladılar. Su mataralarına gerek yoktu. Her yer su içindeydi, azık torbaları ise zaten boştu, örtüleri sıırıslılandı. Bu gece nasıl olsa yaşlı filin kocaman leşine sığınarlardı.

Zuga taşıyıcılara seslendi: «Siz de, gelebildiğiniz kadar hızlı gelin. Şimdi tabanları kaldırırsanız bu gece karnınızı etle, yağla tıkabasa doldurabilirsiniz, unutmayın!» Böylece koştular, koştular. Zuga'nın dört silah taşıyıcısı hemen peşinden geliyordu.

Fillere yüz metre kadar yaklaştıklarında yaşlı aygır, insan kokusunu almış, yanındaki askerleriyle koşmaya başlamıştı. Jan Cheroot bir dizinin üstüne çöküp tüfeğini kaldırdığında asker, koca filin az gerisinde kaldı. Sola kaçır gibi yaptı, inanılır gibi değildi, sanki onu korumak, ona siper olmak için kendini tehlikeye atmıştı. Jan Cheroot da, «Madem istedin, al öyleyse!» diyerek genç aygıra nişan aldı. Kalçasından vurdu, bu arada koca fil koşusunu tek başına sürdürüyordu. Zuga sakatlanan filin kalbine nişan alıp oracıkta öldürebilirdi ama yanı başından koşarak geçti, çünkü o, büyük filin peşindeydi. Asker filin işini Jan Cheroot da bitirirdi nasıl olsa. Fil hâlâ kaçıyor, , araları giderek açılıyordu. Bir ara bataklığa saplanır gibi oldu, Zuga yetişti, silâhını ateşledi ama barut ıslanmıştı, ateş almadı. Arkadan gelen silah taşıyıcılarının elinden yedek silahın» kaptığı gibi yeniden filin peşine düştü. Matthew de onun bıraktığı, ateş almamış tüfeği alışkanlıktan, yeniden doldurdu, böylelikle silah, onu ateşlemeye kalkışanı hemen sakatlayabilecek ya da öldürebilecek güçte, bir bombaya dönüşmüş oldu.

Fil tam tepeye vardığında durdu. Geri dönüp baktı, işte o anda Zuga onu omzundan vurdu. Fil yere düşmedi. Ayakta kaldı. Gözlerini açınca adamı gördü. O nefret ettiği, kötü kokulu, inatçı yaratığı, yıllar yılı peşinden ayrılmak bilmeyen o yaratığı gördü. Sonra kendisini bayır aşağı koyverdi. Bir yandan attığı çığlıklar alçak bulutlara çarpıp yankılanıyordu. Zuga da dönüp üzerine saldıran filden kaçmaya başladı. Ama Matthew kaçmamış, görev duygusuyla olduğu yerde efendisini beklemişti. Ona hemen dolu tüfeği uzattı, Zuga tüfeğin çifte atımla doldurulduğundan habersiz, dönüp tam fil, hortumunu uzatmış üzerine gelirken, ateş etti. Bu kez silah ateş aldı. Yer gök sarsıldı. Namlu parçalandı. Maden çiçek açar gibi açıldı ve yanar barut, Zuga'nın yüzüne yağdı, yanaklarını sakalını kavurdu. Horoz da kopmuş, gelip yanağını, gözünün tam altından yarmıştı. Silah elinden kaçır omzuna öylesine şiddetle çarptı ki, kaslarının tendonlarının yırtıldığını hissetti. Sonra sırtüstü, filin erişemeyeceği kadar uzağa düştü. Fil bir an şaşırmıştı. Birden hâlâ ayakta duran silah taşıyıcısını gördü. Zavallı Matthew, yiğit, sadık Matthew koşmaya çabaladıysa da boşuna. Daha on adım atmadan filin hortumu onu belinden kavradı, havaya, ta yükseklerle fırlattı. Sonra yere düşmeden yakalayır bu kez daha yükseklerle fırlattı. Zuga doğrulup oturdu. Sersem sersem bakarken Matthew'u öyle, havada, sonra da yere düştüğünü gördü. Fil öcünü alıyordu işte. Bir ayağını göğsüne bastırır kaburgalarını

çatır çatır kırıdıktan sonra hortumuyla başını yakalayıp piliç kafası kopartır gibi kopartıvermişti. Sonra Matthew'un başını bir kenara fırlattı, baş, yanından yuvarlanıp giderken Zuga onun gözkapaklarının hızla açılıp kapandığını, yanaklarının seğirdiğini gördü. Gözlerini bu korkunç manzaradan binbir güçlkle ayırıp az önce yere fırlattığı boşalmış tüfeğini kucağına aldı. Doldurmaya başladı. Tek koluyla, acıdan inleyerek çalışıyordu. Fil ise, Matthew'un cansız, başsız gövdesini parçalamakla meşguldü. Zuga tek eliyle ve binbir güçlkle tüfeği kaldırıp bu kez tam kalbine nişan aldı. Tetiği çekti. Fil vurulmuştu, kalbine giren kurşun oluk gibi kan akıtıyordu. Gene de düşmedi Zuga'nın yattığı yere döndü. Ayaklarını sürüyerek yaklaştı, hortumunun ucuyla onu ayak bileğinden yakaladığı an Zuga herşeyin bittiğini anladı. Bacağını çekip kopartacaktı. Ama filin de gücü tükenmişti, inledi. Parçalanmış ciğerlerinden son soluğunu verdi, Zuga'nın ayak bileğindeki hortum gevşedi. Yaşlı fil ayakta ölmüş, diz üstü çöküyordu. Düşerken yer gök sarsıldı. O sırada bataklığı geçmekte olan Jan Cheroot çıkardığı sesi ta bir mil uzaktan açık seçik duydu. Zuga başını toprağa dayadı. Gözlerini kapadı, derin bir karanlığa gömüldü.

Jan Cheroot Zuga'yı yattığı yerden kıpırdatmaya hiç kalkışmadı. En iyisi orada kalıp taşıyıcıları beklemektir, üzerine, ıslak otlardan, üstünkörü bir barınak çattı. Bir başucuna, bir de ayakucuna ateş yaktı. Sonra ayna tuttu, Zuga dikiş kutusundaki iğne iplikle yanağını dikti, sırtüstü düşerken; «Yeniden yürümekense ölürüm daha iyi,» söylendi. Jan Cheroot filin karaciğeriyle yüreğinden kestiği lokmaları içyağına sarıp taze bir dala geçirmekle uğraşıyordu. «Doğru söylüyorsun, ya yürürsün, ya da burada, çamurların içinde ölür gidersin,» dedi.

Ötede taşıyıcılar ağlıyor, bağılıyor, Matthew'e ağıt yakıyorlardı. Zavallıdan geride kalanları toplayıp battaniyesine sardılar. Yarın sabah gömeceklerdi. Jan Cheroot da ateşten koruları kazıyarak filin iç organlarından yaptığı kebabı çevirmeye başladı. Jan Cheroot söyleniyordu: «Onu gömmek sonra da dişleri kesmek yarın bütün günümüzü alır. Öbür gün hemen yola koyuluruz. Ömrümde bu kadar iri fil görmedim. Şu dişlerin her birini ancak üçer kişi taşıyabilir. Bir daha böylesine Taslayacağımı hiç sanmam.»

«Evet, haklısın, bir daha böylesine rastlanmaz.» Ama içinde sonsuz bir pişmanlık, bir acı vardı. Şu görkemli, eşi bulunmaz hayvanın ölümüne de, onunla birlikte ölen, yiğit adamına da çok acıyordu. O gece hem çektiği ıstıraptan, hem de üzüntüsünden gözüne uyku girmedi. Ertesi gün Matthew'u gömerlerken o da mezarın başına kadar gitti.

Sonra yerine döndü. Bitkin, uzandı. Ama uyuyamadı, çünkü filin dişlerini kırmak için durmadan balta vuruyorlardı. Derken sırtına batan bir taşı eliyle alıp fırlatmak istedi. Birden durdu. Kumtaş kristalleri altın gibi parlamıştı.

Gördüğüne inanamıyordu. Boğuk bir sesle, Jan Cheroot'u çağırdı. «Mezar, Matthew'un mezarı, böylesine kayalık toprakta nasıl bu kadar kolay kazabildiniz?»

«Kazmadık ki, hazırda zaten. Çukur vardı. Yamaç boyunca pek çok çukur var böyle.» Zuga şaşırmıştı. Demek burnunun dibindeydi de görmemişti. Jan Cheroot'a yaslanarak gitti.

Yağmur altında, çukurlara baktı, sonra döndü, sol eliyle, defterine yazmaya çalıştı.

«Buraya Harkness Madeni adını verdim. Çünkü ihtiyar Tom'un anlattığı o eski madenlere pek benziyor olmalı. Damar, ak şeker kumtaşından. Sırt boyunca uzanıyor. Belki pek dar ama çok zengin, çünkü altın gözle görülebiliyor. Yaralarım topraktan alınan örneklen ezip elememe engel oluyor ise

de bir ton kumtaşında elli gramı aşkın bulunduğunu tahmin ediyorum.

Eski madenciler tepede dört tane galeri açmışlar. Belki benim görmediklerim de vardır. Dizleri ve dirsekleri üzerinde sürünerek ufak tefek bir adamın geçebileceği büyüklükte açılmış bu galeriler. Herhalde buralarda çocuk köleleri kullanmış ve çok kötü koşullar altında çalıştırmış olmalılar. Toprakaltı su katmanından öteye gidememişler zaten. Ama modern yöntemlerle buradan çok altın çıkartılacağı kesindir. Herhalde madenciler işlerini tamamlayamadan düşman gelmiş, onları buralardan uzaklaştırmış olmalı. Şimdi de altın bir şiltenin üzerinde yazıyorum bunları. Kral Midas gibi çevrem de çepeçevre bu değerli madenle dolu ama gene de bahtsız bir kral gibi ben de şimdilik ondan pek yararlanamayacağım anlaşılan... Bunun yanında çok, çok büyük bir de fildişi stokum var. Bu ülkenin her yanına dağılmış, yalnız benim bildiğim yerlere gömülmüş. Yirmi beş kilo kadar altınım var. Üstelik altın madenini de bulmuş durumdayım. Akıl almayacak derecede zenginim, gene de yaralarım sürecektir bir merhem veya bir kese barut alamıyorum işte. Yarın güneye doğru yürüyüşe geçecek gücü bulacak mıyım yoksa burada, Matthew ile o kocaman filin yanında mı kalacağım, bunu bilemiyorum.»

Ertesi gün ancak iki taşıyıcının yardımıyla ayağa kalktığında Jan Cheroot ona; «Şu taşı bırakıyoruz, ikinizi birden taşıyamayız,» dedi. Ama Zuga onların ellerinden kurtuldu; «Hayır, siz onu taşıyın, ben yürürüm,» karşılığını verdi. Oysaki ayakta durması bile bir mucizeydi.

O gün beş milden az yol alabildiler. Sonra güneş çıktı, kemikleri ısındı. Adımları hızlandı. Ertesi gün on mil gittiler. O gece kamp kurdular. Ertesi sabah şafakla uyandığında herkes henüz uykudaydı ve Zuga kendini çok iyi hissediyordu. Yeniden hayata dönmüş gibiydi. Ne yazık ki bu neşesi uzun sürmedi, iki yüz kadar Matabele savaşçısı, siyahlı beyazlı inek derisinden yapılmış uzun kalkanlarının ardına gizlenerek, kampı kuşattılar. Doğan güneş, geniş uçlu mızraklarını parıltıyordu. Tom Harkness ne yazmıştı? «Burada Mzilika'nın sınır bekçileri, bütün yolcuları öldürür,» dememiş miydi? Ama Zuga korktuğunu belli etmemeliydi. Ederse işi bitikti. Doğruldu, sol kolunu, avucunu kalkanlara doğru çevirerek kaldırdı seslendi:

«Ben İngiliz'im. Ulu beyaz Kraliçenin kumandanlarındanım, Kraliçe Victoria'nın. Adım Bakela, Manali'nin oğlu, Tşedi'nin torunuyum. Barış için geldim.» Adamlardan biri, birkaç adım öne çıktı. Zuga'dan uzundu, başındaki devekuşu tüyleri onu bir dev gibi gösteriyordu. Her halinden soylu bir kişi, yiğit bir savaşçı olduğu anlaşılıyordu. Kalkanını indirdi,

Zuga'ya baktı. Üstündeki paçavralara, yaralı kolunu astığı pis sargılara, bir ihtiyar gibi üzerine dayandığı sopaya, kavrulmuş sakalına, barut yanığı yanaklarına, çatlamış dudaklarına şişmiş yanağındaki kabasaba dikişlere baktı, sonra bir kahkaha attı. «Ben de» dedi, «Matabele'yim. İki bin kişinin indunasıyım. Adım Gandang, Mzilikazi'nin oğlu, ulu göklerin oğlu, Zulu'nun oğluyum parlak mızrağım ve al yüreğimle geldim.»

Robyn Ballantyne daha ilk gün, ağabeyinin sözünü dinlememekle hata ettiğini anlamıştı. Zuga'ya büsbütün kızdı. Bir hekim olarak göremediğini o, içgüdüleriyle anlamış, sezmişti, demek. Babası yeterince güçlü değildi. Kıyıya kadar uzanacak yolculuğa dayanamazdı. Daha ilk gün öğle üzeri mola vermek zorunda kaldıklarında Fuller onu bulduğu günden daha güçsüz, daha hastaydı. Bacağı da sarsıntıdan büsbütün şişmişti Robyn yüksek sesle düşünüyordu. «Keşke mağarada kalsaydık, hiç olmazsa daha rahat ederdi. Ama ne kadar zaman kalabilirdik orada? Yağmurlar neredeyse bastıracak, biraz hızlanmamız gerek.» Ve o gece anladı ki babasının bacağı kangren olmuştu. Oysa vurulalı bir buçuk yıl olduğu halde yara kangrene dönüşmemişti. Demek ki bu sarsıntı, kangrene yol açmıştı, yani salt Robyn onu yola çıkardığı için böyle olmuştu. Üçüncü akşama doğru, iyice ezilmiş bir yola vardılar. Burası babasının anlattıklarına çok iyi uyuyordu, üstelik küçük Juba da dehşet içinde bağırmaya, ağlamaya başlamıştı. Köle tacirlerinden kaldığı anlaşılan terkedilmiş yarı yıkık barınaklardan bir kamp yeri bulup mola verdiler. Robyn çevreyi araştırmaya çıktığında buranın Sırtlan yolu olduğunun kesin kanıtını buldu. Yolun kenarına bir çifte boyunduruk atılmıştı. Bunun babasının güncesindeki skeçlerden hemen tanıdı. Köleciler, zincirleri ve kelepçeleri kalmayınca bu çatal ağaçları kullanırlarmış. Böylece köleleri ikişer ikişer birbirine bağlar, onlar da herşeyi birlikte yapmaya zorunlu kalırlarmış. Birlikte yürür, birlikte yer, birlikte uyur hatta doğal ihtiyaçlarını birlikte görürlermiş. Yalnız birlikte kaçamazlarmış, o kadar. Ama şimdi kölelerden geriye ancak birkaç kemik parçası kalmıştı. Robyn bir türlü o ağaçtan yapılmış çatala elini süremedi. Kampa döndü. Köle yolunda olduğu kesindi artık. Karanga diyor ki: «Bu kamp da, bu yol da günlerdir kullanılmamış.» Sonra iki elinin parmaklarını iki kez kapadı. Yirmi gün demek istiyordu. «Bu yoldan gündoğusuna doğru yürümüşler, daha da dönmemişler.» Juba da onu doğruluyordu. «Evet, köle satıcıları yağmurlar gelmeden bu son kervanı götürürler, ırmaklar taştıktan sonra alışveriş olmaz, Sırtlan yolunu da bir dahaki kurak mevsime kadar otlar bürür.»

«Demek ki Önümüzde bir kervan var, bu yoldan gidersek onlara yetişebiliriz?» Hotanto onbaşı karşılık verdi: «Bu imkânsız efendim, bizden çok öndeler.»

«O halde kölelerini satıp dönerken karşılaşacağız. Eğer bu adamlar bize saldırırlarsa bizi savunabilir misin onbaşı?»

«Elbette, ben ve adamlarım yüz tane de olsa o pis kölecilerin hakkından geliriz. Üstelik siz de attığınızı vuruyorsunuz efendim.»

Sırtlan, yaşlı bir erkekti. Postunda tüyleri yer yer dökülmüştü. Dişleri de aşındığından, leş parçalayamadığı için sürüden atılmıştı. Haftalar önce köle kervanı geçtiğinden beri yol boyunca insan ölüsüne raslamadığından, bu kurak bölgede avlanacak hayvan da olmadığından, açtı. Sadece taze çakal ve maymun dışkıları, tarla farelerinin yuvaları, bir de çoktan kokuşmuş devekuşu yumurtasıyla karnını doyurabilmişti o kadar. Karnı içine çökmüştü.

Başı önüne eğik giderken burnu koku aldı. Bu, odun ateşi, insan varlığı kokuşuydu, ki bu kokular, bir yiyecek kaynağını gösteriyordu. Ama hepsinden baskın olanı, ağzının suyunu akıtan bir başka kokuydu: Çürümüş et kokusu. Her türlü tehlikeyi göze alarak o yana yürüdü.

Kampın dışında, köpek gibi sinip bekledi. Ortalıktan el ayak çekilince gizlice içeri süzüldü. İki kez, ürküp kaçtı, iki kez de gene döndü. Koku onu, tam orta yerde, yanı açık, üzeri sazla örtülü bir barınağa doğru götürdü. Kocaman, köpeğe benzeyen hayvan, karnını yere yapıştırdı, yaklaştı, yaklaştı.

Robyn babasının sedyesinin başında uyuyakalmıştı. Yaşlı adamın tiz çığlıklarına uyandı. Ortalık zifiri karanlıktı. Bir an nerede olduğunu akıl edemedi. Fırlayıp kalktı. Sedyeye çarptı. Tökezledi, öne doğru uzattığı kolları kocaman, kıllı bir şeye dokunmuştu. Ölüm ve dışkı kokan, babasının bacağına pis kokusunu çok andıran mide bulandırıcı bir koku saçan bir yaratıktı bu. Robyn de çığlığı bastı. Hayvan homurdandı, ama dişlerini bir kez bacak kemiğine kenetlemişti. Açması olanaksızdı. Robyn'in çığlığına kamptakiler uyanmışlar, ateşe odun atarak canlandırmışlardı. Alevler ortalığı gündüz gibi aydınlatıverdi.

Kocaman, kambur sırtlı hayvan Fuller'i üzerindeki örtülerle birlikte sedyeden sürükleyip almıştı. Dişlerini belden aşağısına geçirmişti ve Robyn o korkunç güçlü çenelerin arasında bir kemiğin kırıldığını duyunca öfkesinden çılgına döndü. Odunların yanında duran bir baltayı kaptığı gibi o kapkara, şekilsiz vücuda indirdi. Sırtlan inledi ama karanlık ve açlık, onu iyice yüreklendirmiş olacaktı, üstelik şimdi çürümüş etin tadını da almıştı, avını kolay kolay bırakacağına benzemiyordu. Sadece döndü, kocaman yuvarlak gözleri alevlerin ışığında pırıl pırıl, Robyn'e saldırdı. O çelik gibi güçlü çeneleriyle baltanın sapını, elinden ancak birkaç santim ötesini kaptı. Baltayı kızın elinden aldı. Sonra gene avına dönüp dişlerini onun güçsüz gövdesine geçirdi. Fuller öylesine tükenmiş, bitmişti ki zaten, bir çocuk kadar hafifti.

Sırtlan onu çarçabuk sürükledi, götürdü. Robyn gene yardım istemek için bağırarak onların peşine düşüp babasını omuzlarından tuttu, iğrenç hayvan da karnından yakalamış çekiştiriyordu. Şimdi kadınla hayvan, zavallı hastayı paylaşamıyordu. Sırtlanın dişleri Fuller'in karnını parçalıyordu. Bu sırada Hotanto onbaşı koştu. Elinde tüfeği vardı, Robyn bağırdı: «Sakin ha, ateş etme!» Artık babasını tutmaya gücü yetmez olmuştu. Hayvanla başa çıkamıyordu. Gene de tüfek, en azından sırtlan kadar tehlikeliydi. Onbaşı yaklaştı, tüfeğin dipçliğini kaldırdığı gibi olanca gücüyle sırtlanın kafasına indirdi, çat diye bir ses çıktı. Hayvan avını koyverdi. Sonunda o doğal korkaklığı, açgözlülüğüne baskın çıkmıştı. Döndü, geceye dalıp gözden kayboldu. Fuller'i yatağına taşırlarken Robyn, fısıldıyordu:

«Aman Tanrım, acı ona, yeterince ıstırap çekmedi mi?» Fuller Ballantyne o geceyi geçirdi ama şafak söktükten bir saat sonra o inatçı, sağlam yapılı ihtiyar, kendine gelemeden, hayata veda etti. Onunla birlikte bir efsane de son bulmuş, bir dönem kapanmış oluyordu. Robyn uyuşmuş gibiydi. Babasının öldüğüne bir türlü inanmak istemiyordu. Zavallı, küçücük kalmış, çürümeye yüz tutmuş vücudu yıkadı, giydirdi, hazırladı. Yüksek bir mukusi ağacının dibine gömdü, ağacın kabuğuna da kendi eliyle şunları kazdı:

FULLER MORRIS BALLANTYNE

3 Kasım 1788 - 17 Ekim 1860

«O günlerde yeryüzünde devler yaşıyordu»

O sözleri mermere kazıtmayı, babasının ölüsünü ilaçlayıp anayurduna geri götürmeyi, ait olduğu yere, tüm büyük adamların yattığı yere, Westminster Kilisesine gömdürmeyi çok isterdi, ölümünden önce bir defacık olsun kızını tanımış olmasını, babasının ıstırabını hafifletebilmiş olmayı çok isterdi. Bu yüzden pişmanlık, suçluluk duygusu içini kemiriyordu.

Üç gün babasının mezarının başından ayrılmadı. Sonra mezara diz çöktü, yüksek sesle; «Sevgili babacığım, tüm ömrümü senin yaptığın gibi, şu ülkeye ve şu ülke halkına adayacağıma and içiyorum,»

dedi.

Yakınta Matabele'lerin bulunduğunu ilk sezen, Karanga oldu. Susması, sinirli, tetikte davranışları öteki taşıyıcılara da geçmekte gecikmedi. O gece korkularını Robyn'e de açtı.

«Korkma sen, himayemdesin. Sen de tüm bu kervandakiler de.»

Ama şafak sökerken Matabele'ler birden saldırıverdiler. Yaşlı Karanga, gece kaçmıştı. Onunla birlikte tüm öteki taşıyıcılar da. Kampta yalnız Hotantolar vardı. Onlar da Karanga'nın uyarılarına kulak vermiş olduklarından, hazırlıklıydılar. Tüfekler doldurulmuş, süngü takılmıştı. Kampı kuşatan Matabele'ler, heykel gibi sessiz, kıpırtısız duruyorlardı. Olsa olsa iki yüz kadar vardılar. Juba yanbaşıda Robyn'e fısıldadı:

«Güvenlikteyiz, Nomusa. Yanık Beldeden çıktık, bizi öldüremezler. Bak, yanlarında taşıyıcıları da var. Çoğu da silahlı. Niyetleri savaşmak olsaydı böylesine yüklenmezlerdi.»

Kız haklıydı. Dedesi de anlatmıştı ya, Matabele'ler savaşmaya niyetlendikleri zaman, doğru dürüst kullanamadıkları ateşli silahları taşıyıcılara emanet edip babadan kalma silahla, mızrakla savaşmış. Bunların ise bazılarının omuzuna, paslanmış, eski tüfekleri geçirilmişti.

Juba gene fısıldadı: «Taşıyıcılar ticaret malı taşıyorlar. Besbelli alışverişten dönüyorlar.»

Robyn ona hak verdi. O anda da bir öfkeye kapıldı, öyle ya, doğudan geldiklerine göre, şu yüklendikleri değersiz ıvır zıvır karşılığında ne verdiklerine hiç kuşku yoktu. Bunlar kölecilerdi işte. Juba'ya hemen gidip bir yere gizlenmesini emretti. Sonra Sharps tüfeğini koluna alıp ortaya çıkınca, en yakınındaki savaşçılar, kalkanlarını biraz indirir gibi oldular. Merakla baktılar. Robyn sordu: «Nerede sizin indunanız?» Adamlar biraz açılıp indunaya yol verdiler. Robyn ömründe böylesine etkileyici birine az raslamıştı. Son derece soylu, yiğit bir görünüşü vardı. Geldi, tam önünde durdu, alçak, sakın bir sesle sordu:

«Kocan nerede senin kadın? Ya da baban?»

«Kendi adıma da, adamlarım adına da ben konuşurum.»

«Ama sen bir kadınsın.»

«Sen de bir kölecisin, kadınları ve çocukları satıyorsun.»

Savaşçı, başını kaldırdı, bir kahkaha attı: «Yalnız bir kadın değil, üstelik de küstahsın.»

Kalkanını omuzuna kaldırıp yanından geçti gitti, öylesine uzundu ki, Robyn onun yüzüne bakmak için başını kaldırmak zorundaydı, induna kampı gözleriyle şöyle bir taradıktan sonra, gene güldü.

«Taşıyıcıların kaçmış anlaşılan? O Masona çakalları, gerçek bir erkeğin kokusunu ta bir günlük yoldan alırlar zaten.» Robyn onun ardından yürümüştü, öfkeyle sordu: «Sen hangi hakla benim bölgame giriyor, adamlarımı korkutuyorsun bakalım?»

«Ben kralın adamıyım, kral tarafından görevlendirildim. Ben kral tarafından görevlendirildim ya, senin burada işin ne bakalım, beyaz kadın?» Bu insanları pek az tanıyordu çünkü Mzilikazi'nin adamları beyazlarla savaşıp sonradan kuzeye, şimdiki Matebele ülkesine çekildiklerinde o henüz bir çocuktü. Şimdiye kadar iki beyaz tanımıştı. Onlara hiç güvenmiyordu. Kayaları parçalamalarına, toprağı kazmalarına da güvenmiyor, gökyüzünde yaşayan ve Matabele'lerin ulu tanrısı NkuluKulu'ya

rakip çıkmaya kalkışan beyaz bir adamdan söz etmeleri de hiç hoşuna gitmiyordu. Şu kadınla yanındakileri Yanık Belde'de bulmuş olsaydı, emirlere uyar, gözünü kırpmadan hepsini de öldürürdü. Ama daha sınıra on günlük yolu vardı, bu yüzden onlarla ilgilenmiyor, bir an önce babasına dönmek için sabırsızlanıyordu. «İşin ne senin, kadın?»

«Sizlere, insanların birkaç boncuk karşılığı hayvan gibi satılmasına Ulu Kraliçenin artık izin vermeyeceğini söylemeye geldim. Bu pis işe bir son verdim.»

Gandang sıırttı: «Bu erkek işidir, üstelik görüldü bile.»

Tam dönüp çıkacaktı ki, birden, cüssesinden umulmayacak bir çeviklikle elini uzattığı gibi, Juba'yı bileğinden yakalayiverdi. Şöyle, tepeden tırnağa bir süzdü. Sonra alçak ama buyurucu bir sesle:

«Konuş! Sen bir Matabele'sin!» dedi. Juba'nın dizleri tirtir titriyordu. «Söyle bakayım, baban kim senin?»

Juba başını kaldırdı, bir süre bakıştılar, sonra kız fısıldadı:

«Juba'yım ben, Tembu Tebe'nin kızı.»

«O öldü, çocukları da, Kralın emriyle öldürüldüler.»

Juba başını salladı. «Babam öldü ama karıları ve çocukları, denizin ötesinde, arapların ülkesindeler şimdi. Yalnız ben kaçabildim.»

«Bopa'nın yüzünden. Belki de baban haksız yere hüküm giydi çünkü o Bopa alçağı krala asılsız suçlamalarda bulunmuş. Babanı da haksız yere suçlamış olabilir.»

Juba sesini çıkarmadı ama Robyn onun göz göre göre değiştiğini, indunaya bakarken yüzüne tatlı bir ifade geldiğini, dudaklarının aralandığını gördü. Gandang, boğuk bir sesle: «Yanıdaki şu beyaz kadın senin nen olur?» diye sordu.

Hâlâ kızın bileğinden tutuyor ama o da bileğini çekmek için hiçbir girişimde bulunmuyordu.

«Annem gibidir o.»

«Yani, kendi isteğinle onun yanındasın, öyle mi? Pekâlâ.» Savaşçı, gözlerini kızdan bir türlü 'ayırıyor gibiydi.

Sonunda onun bileğini bıraktı, Robyn'e döndü, dudaklarında alaycı bir gülüşle:

«Aradığın köleciler pek uzakta değiller, beyaz kadın. Karşına çıkacak ilk geçitte bulursun onları,» dedi.

Peşinde savaşçıları, geldiği gibi sessizce ve hızla, çekti gitti. Birkaç dakika içerisinde hepsi birden, batı yönünde gözden kaybolmuşlardı.

Gundang'ın söylediği gibi, kölecilere rastladılar ama ne halde? Hepsinin de karnı, ruhlarının çıkıp gitmesini kolaylaştırmak üzere, yarılmıştı. Akbabalar ise çoktan kendilerine şölen vermeye başlamıştı bile. Doymuş olanlar, ağaçlara tünemiş, dinleniyor, azıcık sindirdikten sonra yeniden şölene dönmeye hazırlanıyorlardı. Korkunç, mide bulandırıcı bir manzaraydı bu. Telâşla uzaklaştılar. Bayır aşağı inince bir akarsu çıktı karşılarına. Orada mola verdiler, Robyn yıkanmak, gördüğü pisliklerden bu yolla arınmak istiyordu. Juba'yı da yanına aldı, suya indiler. Soyunup bir güzel yıkandılar.

Derenin kıyısında, uzun boylu biri, bir yabancı incir ağacının ardına gizlenmiş, kızı gözetliyordu. Sesleri duymuş, oraya gizlenmiş, önce iki kadını yıkanırken seyretmiş, çıplaklıklarını karşılaştırmıştı. Pırıl pırıl, kara tenin yanında kansız, bembeyaz ten, o tatlı etin yanında bir deri bir kemik, köşeli iskelet, çiğ et gibi ayıp denecek derecede, pespembe, küçük sivri uçlu memelerin yanında, yeni yıkanmış kömür gibi koyu renk, pırıl pırıl, dolgun, uçları kalkık memeler, bir çocuk gibi daracık kalçaların yanında, çok güzel oğullar yetiştirebilecek, gururlu kalçalar.

Gandang yoldan gerisin geriye dönmekle ömründe ilk kez görevini savsadiğının farkındaydı. Adamlarının başında, saatlerce ötede olması gerekirken kanındaki o çılgınlığa hayır diyememişti işte. Onları durdurmuş, mola verip, tek başına dönmüştü.

Beyaz kadının çekip gitmesini bekledi. Şimdi Juba, Gandang'ın da çok iyi bildiği bir çocuk şarkısını söylüyordu. Sonra kıyıya çıktı, bembeyaz kumların üzerine dikilip sularının süzülmesini bekledi. Gandang dayanamamış, hayranlıktan bir çığlık atmıştı. Kız döndü. Göz göze geldiler. Juba'nın korkudan gözleri faltaşı gibi açılmış, her yanı titriyordu. Genç savaşçı, kızın yanına yaklaştı:

«Seni görüyorum, Juba, Tembu Tebe'nin kızı. Kralın bir habercisiyim, senden yol hakkı istiyorum,» diyerek kızın omzuna dokundu.

«Yol hakkı» güneyden, deniz kıyısındaki o eski yurttan gelme bir töreydi. Senzangakhona da tatlı Nandi'den bu hakkı istemiş ama yasalara uymamış, yasak perdeyi yırtıp geçmişti. Bu geçişten de, piç Çaka, karnındaki solucan doğmuştu. Çaka sonradan Zululand'a hem kral, hem de baş belâsı olmuş, Mzilikazi işte onun zulmünden kurtulmak için kabilesini alıp kuzeye kaçmıştı.

Juba utançla başını önüne eğdi, karşılık verdi: «Ben krala sadık bir kıyım. Kralın işi için yollara düşen birini rahatlatmaya hayır diyemem.» Sonra başını kaldırdı, genç adama tatlı tatlı gülümsedi. Gandang ona karşı çok nazık, canını yakmadan, sakın ve sabırlı davrandı. Neden sonra Gandang, fısıldadı: «Yeni ayın ilk gecesi kadar güzel ve yumuşaksın.»

«Sen de Çavala şöleninin boğası kadar kara ve güçlüsün.» Matabelelerde boğa, zenginliğin ve erkekliğin simgesiydi, Çavala ise, kralın sürüleri içinde en kusursuz boğaydı.

Robyn dehşet içinde kalmıştı: «Ama birçok karısından bir tanesi olacaksın sadece.»

«Evet, ama baş kadını olacağım, ötekiler beni sayacaklar.»

«Oysa ben seni yanımda götüreceğim, sana pek çok şey öğretecek, yeni yeni, şaşacağın şeyler gösterecektim. Burada çocuk doğurmaktan öte bir şey yapmayacaksın ki!»

«Ben göreceğim kadarını gördüm. Eğer talihim varsa ona yüz tane oğul doğururum.»

«Ama seni çok özleyeceğim.»

«Nomusa, anacığım, seni kimsenin uğruna terketmezdim. Ama bu, başka.»

«Bana hayvan vermek istiyor.»

«Ailem öldüğünden beri benim anam sensin. Bu da başlık ücretidir.»

«Ama seni bir köle gibi satın karşılığını alamam ki.»

«O zaman beni alçalmış olursun. Zanzi kanındanım ben, Matabele ülkesinin en güzel kadını olduğumu söylüyor. Yüz baş sığırdan azını kabul edersen beni küçümsemiş olursun.»

Bunun üzerine Robyn indunayı çağırdı: «Başlık ücreti yüz baş sığır istiyorum.» dedi.

«Pek az istedin. Bundan kat kat fazlası eder.»

«Hayvanları kendi topraklarında alıkoyacaksın, ben gelinceye kadar. Onlara iyi bakacak, üremelerini sağlayacaksın.»

«Dediklerini yapacağım amekazi, anacığım.» Bu kez Robyn de gülmek zorunda kaldı, çünkü genç savaşçı, bembeyaz dişlerini göstererek, öylesine içtenlikle gülümsüyordu ki, karşı konulması olanaksızdı.

«Ona iyi bak, Gandang.»

Sırtlan yolundan, dağları, vadileri aşarak ilerlediler. Kıyı düzlüğünü bulduklarında yağmur onları yakaladı. Bir dereden geçerken üç taşıyıcı, sellere kapılıp sürüklendi. Biri Hotanto olmak üzere dört kişi de sıtmadan öldü. Robyn'de de ilk sıtma nöbetleri başlamıştı. Binbir güçlükle, düşe kalka yol alabiliyordu. Sıtma ve yolculuğun son günlerinde çekilen sıkıntılar hepsini de yormuş, zayıf düşürmüştü. Biliyorlardı, Portekiz topraklarındaydılar, uygar kişilerin yaşadığı bölgeye ancak birkaç günlük yürüyüşleri kalmıştı. Nihayet, bir Hristiyan kralın himayesinde sayılırlardı. Bunun içindir ki Hotanto nöbetçiler ateşin başında uyuyakaldılar ve bunun içindir ki, boğazları kesilerek gık bile diyemeden ölüp gittiler. Böylece Robyn de kısıkvrak yakalanıp bulunduğu barınaktan dışarıya, Sırtlan yoluna sürüklendi. Karanlıkta, pantolon da giydiği için, kadın olduğunu anlamamışlardı. Hotanto askerleri ve taşıyıcılarıyla birlikte ellerinde kelepçe, zincire vurularak yürüyüşe zorlandılar. Bu zincirler, baskını yapanların kimliği konusunda kuşkuya yer bırakmıyordu. Ortalık ağarınca bu hainlerin melez ve zenci karışımı olduklarını gördü. Hepsi de eski püskü, Avrupa giysileri içindeydiler. Ellerinde modern silahlar vardı. İşte kavuşmak için bir kıtanın yarısını aşıp geldiği insanlar bunlardı demek!

Kadın olduğunu anarlarsa başına neler gelebileceğini düşündü. Beyaz ve İngiliz olması bir şey değiştirmezdi, insan eti peşindeydiler. Rengi, kimliği hiç önemli değildi ki! İşte şimdi Robyn de sadece insan etiydi, pazara götürülüp haraç mezat satılacaktı. En iyisi hiç ses çıkarmamak, itaat ediyor görünmekti. Başka çaresi yoktu.

Denize, Robyn'in sandığından daha yakın olmalıydılar ki, iyot ve tuz kokusu ta uzaklardan burunlarına çarpıyordu,

Gece, kölelerin barındırıldığı o korkunç barakalara ulaştılar. Barakaların tam ortasındaki boşlukta yüksekçe bir platform vardı. Oraya gelir gelmez, Robyn'in taşıyıcılarından biri platforma çıkartılıp satışa sunuldu. Açık arttırmayı yöneten, besbelli, saf Portekiz kanı taşıyordu. Pek de şık giyinmişti. Kemer, kunduraları gümüş, tokalarla süslüydü. Adamlarından birine bir tekme savurdu. Zenci hemen bir tamtama vurmaya başladı. Tamtam sesine her yerden, birer ikişer alıcılar çıkıp geldiler, çoğu sarhoştı. Açık arttırma platformunun çevresinde bir halka oldular içlerinde her renkten, her ırktan adam vardı. Yüz çizgileri de Afrika, Asya, Arap ve Avrupa özelliklerini taşıyordu. Giysileri bile birbirinden çok farklıydı. Araplara özgü bol etekli entarilerden, solmuş, işlemeli subay ceketlerine, yüksek konçlu çizmelere kadar her türden giyim göze çarpıyordu. Tek bir özellikleri ortaktı: Acıma nedir bilmeyen o hain, şahin gibi yırtıcı bakışları. Robyn'in taşıyıcıları teker teker platforma çıkartıldı, üzerlerinde ne varsa yırtılıp, alıcılara gösteriliyordu. Arasına biri yaklaşıyor, satışa çıkartılan malın adalelerini yokluyor ya da ağzını açıtırıp dişlerine bakıyordu. At satın alır gibi.

Arttırmayı yöneten adama Alphonse diyorlar ve saygı gösteriyorlardı. Onun denetiminde satışlar çarçabuk ilerliyordu. Küçük, sıska, tereyağı sarısı yassı suratlı Hotantolar pek ilgi görmedi, ancak birkaç gümüş rupiye alıcı bulabildiler, buna karşılık daha uzun boylu ve aylardır yürümekten, yük taşımaktan kasları iyice gelişmiş olan taşıyıcılar daha iyi fiyat buldular. Sıra, ihtiyar, dişsiz, çırpı gibi bacaklarının üzerinde seken Karanga'ya gelince bir kahkahadır koptu ve tek bir alıcı çıkmadı. Zavallının sürüklenerek ateşlerin ötesindeki karanlığa götürüldüğünü gören Robyn, üzerine dikkati çekmeme konusundaki kararını hiçe sayarak kendini tutamadı, bağırdı: «Hayır, bırakın onu!» Ama aldırış eden olmadı, üstelik zincirini tutan adam, yanağına öyle bir tokat indirdi ki, Robyn'in gözleri bir an görmez oldu, dizüstü çamura çöktü ve kulaklarının uğultusu arasından tabancanın patladığını duydu. Usul usul ağlamaya başladı, ayağa kaldırılıp platforma çıkartıldığında hâlâ ağlıyordu.

Portekizli:

«Genç, sıska bir şey ama Umman haremlerinde harem ağalığı yapabilecek kadar beyaz. Hele bir fazlalıkları kesilsin de. On rupi veren var mı?» diye satışı başlattı.

Kalabalıktan biri bağırdı: «Hele şöyle bir görelim de!» Portekizli bunun üzerine Robyn'e döndü, parmağını gömleğine taktığı gibi ta kemer tokasına kadar yırtıp açtı. Genç kız, gövdesini gizlemek için iki büklüm oldu ama arkasındaki adam zinciri çekip onu zorla doğrulttu. Yırtık gömlektten göğüsleri dışarı fırlayınca seyircilerin havası birden değişiverdi. Alphonse'un, elini belindeki tabancaya götürmesiyle, kalabalık sustu. «On rupi veren var mı?»

Karşıdan, iri yapılı biri bir iki adım attı. Robyn onu görür görmez tanıdı. Yüzü heyecandan kıpkırmızı, boğuk bir sesle bağırdı:

«Altın, 'altın veriyorum ben, Doğu Hindistan Kumpanyasının bir mohuru.»

Alphonse bağırdı: «Bir altın mohur, kardeşim Camacho Pereira bir altın mohur veriyor. Talihi açık olsun. Hadi bakalım arttıran yok mu?»

Camacho platforma yaklaştı, sırtarak şapkasını çıkardı: «Bugünü çok bekledim,» diye fısıldadı Robyn'e. Sonra ağabeyine döndü: «O benimdir, satışı kes.» Ağabeyi tam satışı bağlamak üzere elini kaldırırken başka bir sesle durdu: «Bir çift kartal, efendim, yirmi Amerikan doları.»

Robyn yerinden sıçradı, zincirleri sakırdadı. O sesi bir ömür boyu unutması olanaksızdı. Alphonse'un yüzündeki sırıtiş, donmuştu, duraksadı. Ama çaresiz, seslendi:

«Yirmi Amerikan altını. Huron gemisinden Kaptan Mungo St. John yirmi Amerikan altını veriyor!»

Robyn'in dizlerinin bağı çözülür gibi oldu. Yere yığılacakken arkasındaki adam zincirinden tutup çekti. Camacho Pereira hırsla dönmüş, kaptana bakıyordu ama beriki oralı değildi, sırtıttı. Robyn onu ömründe bu kadar yakışıklı, bu kadar da tehlikeli gördüğünü hatırlamıyordu. Alçak sesle:

«Bin rupi, Camacho, verebilir misin?» dedi.

Camacho bir an duraksadı, sonra ağabeyine döndü: «Beni destekler misin?»

Alphonse güldü: «Ben kimseye borç vermem.»

«Kardeşine bile mi?»

«Özellikle kardeşime. Bırak yosmayı gitsin, ellişer rupiye bir düzinesini satın alırsın hem de çok daha iyilerini.»

«Hayır, bu benim olmalı. Bir onur sorunu bu. Anlıyor musun? Daha fazla arttıracak değilim. Bir altın mohur, otuz santim de Toledo çeliği koyuyorum,» derken bıçak elinde beliriverdi; «Geri bas, Yanki, yoksa hem kadını, hem de yirmi altınını alırım ha.»

Seyirciler, kana susamış kurtlar gibi homurdandılar. Sonra aralarında bahse tutuşmaya başladılar: «Yüz rupi benden. Portekizli Yankinin barsaklarını deşecek.»

Mungo St. John hep öyle gülümseyerek, gözlerini Portekizlinin suratından bir an bile ayırmaksızın sağ elini uzattı. Seyirci kalabalığından kocaman bir kurbağayı andıran, dazlak kafalı biri çıktı. Sürüngen gibi hızla efendisine yaklaşıp uzanan eline bıçağı tutuşturdu. Sonra belindeki işlemeli kuşağı çözüp kaptana verdi. Mungo kuşağı sol koluna doladı.

O anda Robyn'in gözünde bir tanrıydı. O esmer teniyle, o kusursuz yüz çizgileriyle, geniş omuzları, beyaz gömleği, daracık beli, sımsıkı pantolonu, geniş deri kemeri, yumuşak çizmeleriyle sanki Olimpos dağından inmişti. O anda kendisini Mungo'nun ayaklarının dibine atabilir, ona tapabilirdi.

Şimdi birbirlerinin çevresinde dönüyor, birbirlerini kolluyorlardı. Mungo St. John tıpkı amirallik balosunda dansediyor gibiydi. Seyirciler ise sessiz, sabırsız, bir an önce kan görmeyi bekliyordu. Portekizli, matadora saldıran bir boğa örneği üç kez saldırdı, üçünde de başarısız oldu. Amerikalı ise, adım adım geriliyor, sırtını kalabalığa veriyordu. Derken arkadan bir tekme geldi, kimin attığı belli değildi ama Mungo St. John sendeledi. Dengesini bulmaya çalışırken Camacho'nun bıçağı, gömleğinin önünü kızıla boyayıverdi. Kendi bıçağı da elinden, kıpkırmızı koyu çamura kaydı.

Robyn bir çılgılık attı. Camacho onun peşini bırakmıyor, yaralı adım adım geriliyor, kendini savunmaya çabalıyordu. Sonunda sırtını açık arttırma platformuna dayamak zorunda kaldı ve tam Portekizlinin bıçağı inerken sağ eliyle bileğinden yakaladı. Büyük bir güç harcayarak ağır ağır elini yukarı kaldırdı sonra gene ağır ağır bıçak, Camacho 'ya doğru döndü. Onun göğsüne doğru indi. Ucu etine daldı, kan çıkardı. Robyn'in yanında Alphonse Pereira kuşağındaki tabancayı çekti ama Robyn bağırmaya vakit bulamadan tayfabası Tippu iri gövdesiyle adamın tepesinde bitti. Üstelik kocaman tabancasını da Alphonse'nun şakağına dayamıştı. Ufak tefek Portekizli hemen kendi tabancasını beline soktu. Mungo St. John şimdi olanca gücüyle abanıyor, abanıyor, bıçak da Camacho'nun göğsüne, bir pitonun bir karacayı yutması gibi, ağır ağır giriyordu. Camacho'nun ağzı son bir kez, umutsuzlukla açıldı, birden parmakları gevşedi, kendi bıçağı, Mungo St. John'un olanca ağırlığıyla, göğsüne öylesine şiddetle girmişti ki, kabzasındaki haçın kaburgalarına vururken çıkardığı ses duyuldu. Mungo St. John adamı bıraktı. O yüzükoyun yere yuvarlanırken, sırtını platforma dayayıp ayakta durmaya çabaladı. Ve ancak, o zaman başını kaldırıp Robyn'e baktı: «Emrinizdeyim hanımefendi!» diye fısıldadı ve Tippu koşup efendisini yere düşmeden tuttu.

Huron'un tepeden tırnağa silahlanmış mürettebatının korumasında gemiye döndüler. Kaptanı kamarasındaki yatağına yatırdılar. Robyn bu kamaranın canlandığı anıları düşünmemeye çalışarak hastayla ilgileniyordu. Yatağın başucundaki leğende ellerini yıkarken söylendi: «Hainler âlet çantamı aldılar.» Sonra fenerin ışığında, kaptanın yarasını muayeneye başladı. Tippu dışarı çıkmış, kamarada ikisi yalnızdı. Yara dar ama çok derindi, üstelik bıçak, tam köprücük kemiğinin altına girmiş ama bir açığı yaparak omuzlara yönelmişti. Robyn bunu beğenmedi, sordu:

«Parmaklarınızı oynatabiliyor musunuz?»

Kaptan elini kaldırıp genç kızın yüzünü okşarken karşılık verdi: «Evet, hem de pek rahatlıkla. Ama sen, sen hastasın, rengin soluk, çok da zayıflamışsın.»

«Önemli değil, lütfen kolunuzu indirin.»

Biliyordu, kıtığa dönmüş saçlarıyla, pis, çamur içinde üstbaşıyla, tenindeki sarı sarı sıtma lekeleri ve gözlerinin altındaki mor halkalarla berbat bir görünümde olmalıydı. Mungo alçak sesle sordu:

«Sıtma mı?»

Robyn'in başıyla olumlu cevap vermesi üzerine, «Garip, seni öyle genç, öyle çaresiz, öyle de güzel gösteriyor ki!» diye mırıldandı.

«Böyle konuşmaktan sizi menederim.»

«Seni unutmayaçağımı söylemiştim. Sözümde de durdum işte, unutmadım. Bu gece alevlerin aydınlığında yüzünü görünce sen olduğuna inanamadım. Bir yandan da bana öyle geldi ki sanki ömrümüz boyunca burada bu gece buluşmak üzere sözleşmişiz. Daha doğduğumuz andan beri.»

Şimdi, genç kız çalışırken dikkatle onu izliyordu. Yatağının altındaki sandıkta kilitli tuttuğu, geminin ilâç kutusunda Robyn gerekli olanların çoğunu bulabildi. Yarayı dikerken kaptan gözünü kırpmadı sadece onu seyretti. Robyn işini bitirdiğinde; «Şimdi biraz dinlenmelisiniz,» dedi. Mungo St. John başını yastığa koydu. Çok yorgun görünüyordu. Kanı çekilmiş gibiydi. Robyn ona birden acıdı, hem de sonsuz bir minnet duydu, bir de, çoktan altettiğini sandığı o, öteki duygusu depreşirverdi.

«Hayatımı kurlardınız. Bu yüzden size her zaman minnet duyacağım. Burada yaptığınız işten dolayı her zaman da nefret edecek olduğum gibi.»

«Ne yapıyormuşum burada?»

«Köle satın alıyorsunuz, insan hayatını satın alıyorsunuz, beni satın aldığınız gibi.»

«Evet ama çok daha ucuza, İnanın bana, kafa başına yirmi dolar pek kâr bırakmaz.»

Robyn gene, Atlantik Okyanusunu boydan boya geçtiği o kamarada, o daracık, rahatsız yatakta uyandı. Eve dönüş gibi bir şeydi bu ve gözlerini açar açmaz ilk gördüğü şey, hekimlik çantası, ilâç kutusu ve kişisel öteberisi oldu. Herhalde Mungo'nun emri üzerine Tippu yeniden karaya çıkıp kimbilir kaç para ödeyerek ya da tehditler savurarak bunları geri almıştı! Çarçabuk kalktı, bu çantaları buraya her kim bırakmışsa, ibriği, leğeni de temiz suyla doldurmuştu. Yıkandı, üzerindeki pislikten, çamurdan arındı, sonra kıtığa dönmüş saçlarını taradı. Sandıktan eskimiş ama temiz çamaşır, elbise buldu, giyindi.

Sonra kaptana koştu. Eşyasını geri alabildiğine göre belki adamlarını da kurtarmıştı. Dün gece haraç mezat satılan Hotantolarla taşıyıcılarını.

Mungo'nun yatağı boştu. Ceketıyla kana bulanmış gömleği dertop edilip bir köşeye fırlatılmıştı. Yatak da darmadağınktı. Güverteye çıktı, çevresine bakındı. Mungo St. John, kolu askıda, yüzü sapsarı, karakaşları çatılmış, gemicilerden birini dikkatle dinliyor. Robyn'in yaklaştığını farkedince ona döndü, haşın bir sesle:

«Sizi gemimize tanrı gönderdi, Doktor Ballantyne,» dedi. «Kölelerin kapatıldığı barakalarda salgın çıkmış, öteki alıcıların çoğu bir an önce palamarı çözüp açılmaya bakıyor. Kayıplara filan aldırış ettikleri yok. Ama benim, kıyıda semirtilmek üzere bekleyen bin tane seçkin zencim var. En azından işin gerçeğini öğrenmeden şuradan şuraya gitmek niyetinde değilim.»

«Hemen karaya çıkıyorum,» dedi.

«Evet, böyle diyeceğinizi tahmin etmiştim. Ben de sizinle geliyorum.»

«Hayır, siz gelemesiniz, yaranız büsbütün ağırlaşır, üstelik şu zayıf durumunuzda salgın her neyse hemen yakalanabilirsiniz.» Sonra Tippu'ya baktı. Dev, ne demek istediğini anlamış olacak ki, hemen yanına geldi. Bu arada öteki tayfabası Nathaniel de Robyn'in öbür yanına gelirken, «Tasalanmayın ham'fendi ben hepsine de yakalandım, hiçbirini beni öldürmedi daha.» dedi. .

Kayıкта giderlerken Nathaniel anlatıyordu: «Kölecilerin her birinin kıyıda yaptırdığı ve kendi

adamları tarafından korunan barakaları vardır. Karakuşlar geldikçe, Portekizlilerden satın alır.» O anlatırken Robyn de Pereira'nın neden onları ille de güneye gitmekten alıkoymaya çabaladığını anlıyordu. Bu işte başarısızlığa uğrayınca silahlı adamlarıyla saldırmıştı, çünkü kazanç kapısının kapanmasından korkuyordu.

Nathaniel sözlerini sürdürdü:

«Her köleci, mallarını buradayken semirtir. Pazara çıkacak domuzlar gibi yedirir. Böylelikle yola daha iyi dayanırlar, ayrıca sağlıklı olmalarına, gemiye hastalık getirmemeleri için de özen gösterir. Burada yirmiüç baraka var. Küçükleri yirmi kadar zenci alır. Şu yukarıdaki büyükleri ise, binden fazla karakuş alır. Huron'un ki bunlardan işte. Gemide köleleri alacak yerlerimiz hazır, hemen yüklemeye başlayabiliriz ama şimdi?»

Robyn usulca sordu: «Sen hristiyan mısın, Nathaniel?»

«Evet efendim.»

«Şu zavallılara yaptıklarınızı Tanrı onaylıyor mu dersin?»

«Ne yapalım ham'fendi, şu dünyada herkesin bir yeri vardır...»

Huron'un barakasındaki kölelere gerçekten iyi bakılıyordu. Bakır tencerelerde un kaynıyordu. Hepsinin de karınları şişmişti. Tenleri pırıl pırıldı. Robyn onları sıraya dizdirdi. Teker teker baktı, içlerinde tek tük tedavi gerektirecek hastalar vardı ama korktuğu belirtileri hiçbirinde görmeyince rahat bir soluk aldı. Salgın buraya bulaşmamıştı.

Tippu onu öteki barakalara götürdü. Sahipleri bunları terkedip gitmişti. Köleler açlıktan, ansızın özgürlüğe kavuşuvermekten şaşkına dönmüş, aptallaşmışlardı. Besbelli, gelecek salgını atlatsalar bile bunlar asla Sırtlan yolundan gerisin geriye sağ salim ülkelerine dönemeyeceklerdi. Bir kez bağımsız davranma gücü ellerinden alınmıştı. Baslarında saklayan kırbaç olmayınca burada böyle açlıktan, hastalıkları ağır ağır öleceklerdi. Robyn, onlara yiyecek bir şeyler vermelerini istediğinde Nathaniel de, Tippu da hemen karşı çıktı. Onların yiyeceği ancak kendi karakuşlarına yetermiş. Üstelik bu zavallılar bir tas una bile değmez, hiçbir işe yaramazlarmış.

İkinci barakaya yaklaştıklarında Robyn, sonunda salgınla karşı karşıya geleceğini sandı. İçerideki çıplak zavallılar öylesine yürek paralayıcı inilti çıkarıyorlardı ki! Üstelik çürümüş et kokusu da genizleri tıkayacak kadar güçlüydü. Ama Tippu onun yanılgısını hemen düzeltti. «Çin kuşların diye homurdandı. Robyn önce anlamadı, eğilip baktı, hemen doğruldu, onca şey görmüştü ama gene de gördüğü manzara, yüreğini kaldırmıştı.

Pekin'de bir imparatorluk emirnamesi, Afrika'dan, çocuk yapabilecek nitelikte köle getirilmesini yasaklıyor, bu yüzden bu zavallılar, kulübelerde, gemilere bindirilmeden önce kısırlaştırılıyor, erkeklikleri alınıyordu. Ama öylesine vahşice, üstünkörü bir işlemle alınıyordu ki, ancak yüzde altmışı kurtulabiliyor, fiyatı da o oranda arttığından, satıcı yüzde kırklık zararını böylece kapatmış oluyordu. Robyn'in bunca insana yapabileceği hiçbir şey yoktu. Gözyaşlarını tutamadı, sendeleyerek barakadan çıktı. Çektikleri ıstırap korkunç olmalıydı. Bundan sonraki barakada ise, ilk salgın kurbanlarını buldu. Bunların da sahipleri kaçmış, köleleri kendi haline bırakmışlardı. Çiçek salgınıydı bu. Ne var ki Nathaniel çiçek bozuğuydu zaten. Küçükken bu hastalığa yakalanmış atlatmıştı, bu yüzden ona bulaşmazdı. Tippu'yu dışarı çıkardı, ölmek üzere olanları ayırdı. Lyileşme

olasılığı bulunanları ise Nathaniel'in yardımıyla, rahatlatmaya baktı. Birisinin yaraları kabuk bağlamıştı, adamı Nathaniel'e sımsıkı tutturdu, yaraların kabuklarını bir spatülle kazıyarak boş bir kinin şişesine doldurdu.

Gemiye döndüğünde kaptana anlatıyordu: «Bu yöntemi ilk olarak iki yüz yıl önce Türkler kullanmışlar. Hastalığın etkisini geniş ölçüde azaltır.»

Mungo St. John, sarı, kanlı bir sıvıyla yarı yarıya dolu, ağzı Kapalı şişeye korkuyla bakarak geri çekildi: «Yok canım, ben bir an önce buradan uzaklaşmayı yeğlerim.»

«Ama yararı olmaz ki, salgın nasıl olsa gemiye sıçramıştır. Bir haftaya kalmaz hastalık patlak verir. Bu zavallıları böyle bırakıp gidemezsiniz. Açlıktan ölürlər. Ben, kendi başıma bu kalabalığı doyuracak güçte değilim, onlardan siz sorumlusunuz.»

Mungo St. John bir an düşündü, sonra döndü, merakla baktı:

«Huron, ambarları boş olarak yelken açarsa siz burada, bu salgınla kalıp şu ölüme mahkûm vahşi kalabalığıyla mı uğraşacaksınız yani?»

«Elbette. Siz de insanlık duygusuyla kalmasanız bile, hiç olmazsa kendi çıkarınızı düşünün. Bir milyon dolar değerindeki insan sürüsünü sizin için kurtarıyorum, fena mı? Kölelik bile ölümden yeğdir çünkü.»

Bir süre elleri arkasında, güvertede dolaştı, sonra geldi, masanın ortasında duran o küçük şişeye baktı. Tiksintiyle:

«Yani siz, siz kendinize de bu şeyi yaptınız öyle mi?»

Karşılık olarak Robyn kolunu sıvadı ve aşı yerini gösterdi. Sonra açıkladı: «Size, hastalığın hafifletilmiş biçimini aşılayacağım, yani başka birinin vücudundan geçmiş, gücünü yitirmiş. Bu, hastalığın soluyacağınız havayla size geçecek olan şiddetlisine yakalanmaktan iyidir değil mi? üstelik böylesi çoğunuzu da öldürecektir.»

«Peki, aşının tehlikesi yok mu?»

«Tehlike her zaman vardır ama yüz, hatta bin kere azaltılmışı.»

Bunun üzerine Mungo St. John sol kolunun yenini dişleriyle yırttı, kolunu uzattı: «Yapın öyleyse. Ama çabuk olun, vazgeçmeyeyim,» dedi. Aşı bitince adamlarına döndü, sesi dehşetten, tiksintiden boğuk çıkıyordu: «Hepiniz, hepiniz aşılanacaksınız".» Adamların dehşetten ağzı bir karış açık kalmıştı.

Gemide aşılanaınların çoğunun aşısı tutmuş, hastalığı hafif atlatmışlardı. Arada bir gemiye geliyor, onlara bakıyordu. Böyle gelişlerinden birinde, günlerdir uykusuz kalmanın verdiği bitkinlikle, birkaç saat uyumuş, sonra da büyük bir suçluluk duygusuna kapılarak telâşla yeniden kıyıya koşmuştu. Kimbilir yokluğunda kaç kişi ölmüştü orada?

Salgın şiddetini yitirmeye yüz tuttuğunda Robyn başka bir tehlikenin geleceğini biliyordu. Ormanda yığılan cesetlerin kokusu, dayanılmaz hal almıştı. Mungo St. John'a dedi ki: «Bunun bir adı da savaş alanı salgınıdır, ölümler böyle, gömülmeden bırakılınca, ırmaklar, kuyular cesetle dolunca, tifo ve barsak hastalıkları çıkar. Hepimiz zayıf düştük zaten, salgın şimdi gelirse tek kimse sağ kurtulamaz. Bu yüzden ayrılmanın tam zamanı. Kurtarabileceklerimizin hepsini kurtardık. Yeni salgın gelmeden kaçmalıyız, çünkü çiçeğin çaresi var ama onun çaresi de yok.»

«Ama adamlarımın çoğu aşından hasta, güçsüz: »

«Merak etmeyin, okyanusa açılınca çarçabuk düzelirler.» Mungo St. John Nathaniel'e döndü, sordu: «Kaç köle kurtuldu?»

«Ham'fendinin sayesinde sekiz yüzden fazla.»

«Yarın şafakla beraber onları yüklemeye başlarız.»

O gece hava karardıktan sonra Robyn Mungo'nun kamarasına geldi. Ondan uzak duramıyordu. Kaptanın da kendisini beklediğini, yüzündeki ifadeden, hemen gülümsemesinden anlamıştı.

«Sekiz yüz tane hastalıklı köleyi bana tercih etmiş olmanızdan korkmaya başlamıştım,» dedi.

«Kaptan St. John, sizden son defa ricada bulunmaya geldim. Bir Hristiyan, bir beyefendi olarak, şu zavallıları koyuverin, geldikleri yere gönderin, ne olursunuz...»

Beriki oralı değildi: «Lütfen sen de bana Kaptan St. John yerine Mungo de, ne olur...»

Robyn onu duymazlıktan gelerek sözlerini sürdürdü: «Bunca çektikten sonra, o korkunç yoldan aşağıya, binbir zahmetle yürüdükten sonra, köleliğin acısına katlandıktan sonra şimdi de şu salgın... Eğer onları salıvermeye razı olursanız, geldikleri yere götürmeyi ben seve seve üstlenebilirim.»

Kaptan, oturduğu iskemleden kalkıp ona gene, «Mungo!» dedi.

«Hiç kuşku yok, Tanrı sizi bağışlayacaktır, şimdiye kadar insanlığa karşı işlediğiniz tüm günahları bağışlayacaktır...» Erkek gene «Mungo!» diye fısıldayarak ellerini kızın omuzlarına koydu. Robyn birden titremeye başladı. Kaptan onu göğsüne bastırdı, öyle zayıflamıştı ki Robyn kaburgalarını hissediyordu. Boğulacak gibiydi, soluk alamadı. Mungo St. John ağır ağır eğildi, Robyn, kolları iki yana yapışmış, gözleri sımsıkı kapalı, yumrukları sıkılı, öyle bekledi. Yeniden: «Mungo de bakayım!» dedi. . Dudakları serin, yumuşacık, onun dudaklarına kapandı. Robyn'in dudakları aralandı, kolları erkeğin boynuna dolandı, hıçkırır gibi:

«Mungo,» dedi. «Ah, Mungo, Mungo!»

Ona çıplak vücudun utanılacak bir şey olduğunu öğretmişlerdi anlaşılan, doğru dürüst öğrenemediği tek ders de bu olmuştu. Utancını da önce hastanenin derslerinde ve teşrih odalarında, sonra çıplaklığından duyduğu yapmacıksız zevki Robyn'e de aşlamış bulunan küçük Matabele kumrusu Juba'nın yanında yitirmişti. Onunla Afrika'nın serin ırmaklarında çocuklar gibi güle oynaya, cırılçıplak yıkanırken vücudundan utanmak aklına bile gelmemişti.

Şimdi de Mungo St. John'un, çıplak vücudundan zevk alması, hayranlık göstermesi onu sevindiriyor ve utanmak şöyle dursun, bundan önceleri hiç duymadığı bir gurur duyuyordu. Sevişmelerine artık ıstırap karışmıyordu, aralarındaki engeller yıkılmıştı. Birbirlerine sımsıkı kenetlenmiş, Himalayaların rüzgârla uluyan doruklarından aşağılara, derinlere dalıyor, sanki bal içinde boğuluyorlardı. Bu, sonsuza dek böyle sürüp gidecekmiş gibi, hareketleri ağırlaşıyor, soluk vermeleri ağırlaşıyordu.

Gene de gece çok kısıydı. Göz açıp kapayınca dek bitivermişti. Şafak sökerken sevişmekten yeni güç kazanmış, son haftaların yorgunluğunu üzerlerinden atmış gibi, dipdiriydiler.

Robyn, gemiye bindirilen ilk kölelerin gürültüsüyle uyandı. Onu ta uzaklardan, vahşi acımasız bir kıtada hüküm süren bir salgın sırasında, küçük bir koyda demirlemiş bir köle gemisinin sıcak, havasız kamarasına geri getirdi. Yukarıdan, güverteden çıplak ayakların hışırtısını, köle zincirlerinin şakırtısını, sabırsız yükselen sesleri duydu. Tippu bağıırıyordu: «Çabuk olsunlar yoksa bir haftada yükleyemeyiz.»

Robyn dirseğine dayanıp doğruldu, Mungo'ya baktı. Gözleri kapalıydı ama uyumadığını biliyordu.

«Artık, artık onları salıvermekten başkası gelmez elinden,» diye fısıldadı. «Dün gecedен sonra sende de bir şeyler değişti, biliyorum.»

Garip bir sevinç duydu. Ruhunu şeytanın elinden zorla kopartıp aldığı bir günahkârı seyreden bir peygamber sandı kendisini, üsteledi: «Hadi, Tippu'yu çağır, ona emir ver köleleri koy versin.»

Mungo gözlerini açtı. İkisinin de hiç uyumadığı şu upuzun gecenin sonunda bile bakışları aydınlıktı. Sakalı çenesini gölgelemeye başlamıştı. Çok, çok yakışıklıydı ve Robyn onu ne kadar sevdiğini anlıyordu.

«Ama hâlâ anlamıyorsun sen, bu benim hayatım. Hayatımı değiştiremem ki, ne senin için ne kimse için.»

Robyn gene yalvardı: «Şu sekiz yüz ruhun kurtuluşunu avuçlarında tuttuğunu unutma.»

«Hayır, yanılıyorsun, sekiz yüz ruh değil, sekiz yüz bin dolar sadece, avuçlarımda tuttuğum bu.»

«Mungo!» Adını söylemeye hâlâ alışamamıştı. «Bırak gitsinler, insan hayatını altınla tartamazsın ki!»

Mungo güldü, doğrulup oturdu: «Sekiz yüz bin dolarla ben eğer istersem, cennetin kapısını açtırmak için rüşvet veririm, ama lâf aramızda, canım, cennet herhalde müthiş can sıkıcı bir yer olacak, öyle sanıyorum ki şeytanla konuşacak daha çok konu bulabilirim.»

Gözlerine gene o alaycı parıltı gelip oturmuştu. Bacaklarını yataktan sarkıttı, öyle cırılçıplak, pantolonunun asılı olduğu çiviye yürüdü. Sertçe bir sesle:

«Yatakta fazla oyalandık, gidip şu yükleme işine gözkulak olmalıyım. Sen de bir an önce yol hazırlıklarına başlasan iyi edersin,» derken pantolonunun kemerini bağlıyor, gömleğini içine

sokuyordu. «Yüklememiz üç gün sürer su fiçilerini denetlersen çok memnun olurum, zahmet olmazsa.» Gelip yatağın kıyısına ilişti. Çizmelerini çekmeye başladı, bir yandan da yolculuk sırasında köleleri rahat ettirmek için Robyn'e neler yapabileceğini sayıp döküyordu. «Tam yükümüz olmadığı için onları sık sık güverteye çıkartıp idman yaptırabilir, ambarları da daha temiz tutabiliriz.»

Ayağa kalktı, genç kadın, birden üzerini örten battaniyeyi fırlatıp atarak yatağın kıyısında diz çöktü. Kollarıyla onun belini sardı. Yanağını göğsüne dayadığı zaman, göğsünün sert, kıvrıkcık kılları, gömleğinin altından bile, tenine batıyordu:

«Mungo, Tanrıma da, vicdanımın sesine de daha fazla karşı gelemem artık. Sen şu zavallı lanetlenmiş ruhları salıvermedikçe seninle asla evlenemem.»

Erkeğin yüz ifadesi birden değişti. Gözlerinde derin bir kaygı belirdi. Elini kaldırıp kadının o sık, koyu kestane saçlarını, geceki sevişmeden hâlâ nemli, karmakarışık saçlarını okşadı. Derin soluk aldı, dudakları «benim zavallı sevgilim» der gibi kıpırdadı ama Robyn, yüzü onun göğsüne gömülü olduğundan, bunu göremedi. Sonra kaptan birden ciddileşti, önemsiz bir şey söylüyormuş gibi:

«Madem öyle, iyi ki tek bir tanesini bile koyuvermek niyetinde değilmişim, sonra karım ne derdi ki?»

Robyn'in bu sözlerin anlamını çözebilmesi birkaç saniye sürdü. Sonra vücudu, tepeden tırnağa, sıtmaya tutulmuşçasına ürperdi, sarsıldı. Beline dolanmış kolları bir an sıkıştı, ardından, ağır ağır gevşedi. Erkeği koyverdi. Yavaş yavaş topuklarının üzerine çöktü. Darmadağınık yatağın ortasında öyle, çırılçıplak, inanamıyormuş gibi, acısından ölecekmiş gibi onun yüzüne baktı.

«Evlisin demek?» Sesi kendi kulaklarına da garip geliyordu, sanki upuzun, çıplak bir geçidin ta ötesinden seslenmişti. Mungo başını salladı. Usulca karşılık verdi:

«On yıldır. Soylu aileden bir Fransız kıızıyla, Louis Napoleon ile kardeş çocuğu olurlar. Bana üç sevimli oğul doğurmuş, son derece güzel bir kadındır, Bannerfield'de dönüşümü bekliyor.» Bir an durdu, sonra sonsuz bir üzüntüyle sözlerini sürdürdü: «Çok, üzgünüm, canım, bağışla ama bilmediğin aklımın ucundan bile geçmemiştik ki!»

Elini uzattı, kızın yanağına dokunmak istedi. Robyn elinde zehirli bir yılan tutuyormuş gibi, şiddetle geri çekildi, fısıldadı:

«Gider misin, lütfen?»

Erkek, «Robyn...» diye söze başlamak istedi ama genç kadın başını salladı: «Hayır, rica ederim tek kelime daha söyleme. Sadece git. Git buradan. Uzaklaş, ne olursun, uzaklaş.»

Robyn kamarasının kapısını kilitledi sonra masa gibi kullandığı sandığın başına geçti, ağlamıyordu. Gözleri, çöl fırtınasına yakalanmış gibi kupkuru, yanıyordu sadece. Çok az kâğıdı kaldığından, güncesinin son sayfalarını kopartmak zorunda kaldı. Kalemmini kalan yarım şişe mürekkebine daldırıp titremeyen, sakın bir elle yazmaya başladı:

16 Kasım 1863

Köle Gemisi Huron'da

Azizim Kaptan Codrington,

Ulu Tanrıya olan sonsuz inancım bu mektubun iş işten geçmeden elinize varacağına kuşku bırakmıyor. Bir dizi inanılmaz serüvenden ve talihsiz rastlantılardan sonra, şu sırada arkadaşsız, koruyucusuz, bir durumda, hain köleci Mungo St. John'un ellerinde bulunmaktayım, istemeyerek, vicdanımın sesini susturmak zorunda bırakılarak, bu gemide, hekim olarak çalışmaktayım. Gemi şu sırada Ümit Burnu'nu dönüp Atlantik Okyanusuna açılmaya ve Amerika'nın Güney eyaletlerinde bir limana ulaşmaya çalışıyor. Şu satırları yazarken üzerimdeki güverteden yürek paralayıcı, içler acısı sesler duyuyorum. Altımdaki ambarlardan da tam sekiz yüz zavallı, çaresiz kölenin iniltileri, zincir şakırtıları geliyor. Bunların çoğunluğu, herhalde yolculuğun sona erdiğini göremeyecek, ölüleri denizin dibini boylayacaktır.

Şu sırada gizli bir limanda demirli bulunuyoruz. Ama ben bir fırsatını bulup geminin haritasını izledim ve işaretlerden, bulunduğumuz yeri öğrendim. Bu ırmak, Rio Save ırmağı, 20 derece 58 dakika güney enleminde ve 35 derece 03 dakika doğu boylamında bulunuyor.

Geminin yola çıkmasını geciktirmek için elimden gelen her şeyi yapacağım ama şimdilik bunların ne olabileceğini ne yazık ki ben de bilemiyorum. Bu mektup zamanında size ulaşırsa, sizin gibi yiğit ve tecrübeli bir subayın ırmağın ağzını kapatması ve köle gemisini ırmaktan ayrılmaya fırsat bulamadan ele geçirmesi herhalde zor olmayacaktır.

Eğer siz yetişmeden yola çıkarsak, o zaman da yalvarırım, Huron'un Ümit Burnu'nu dolanmak için izleyeceği rotayı siz de tutturup peşimize düşünüz, rüzgâr ve havanın, bize yetişmenize elvermesi için dua edeceğim.»

Robyn biraz durdu, düşündü, sonra kalem kutusunu açıp aylar önce Clinton Codrington'a vermiş olduğu küpesinin tekini buldu:

«Bu mektuba, size olan dostluk ve güvenimin bir belirtisini koyuyorum, umarım onu görür görmez tanırırsınız? Beni ve şu lanetli yolculukta kader birliği ettiğimiz o zavallıları kurtaracak olan geminizi bir an önce görmek için sabırsızlanıyorum.»

Mektubu imzaladı, sonra bir bez parçasına, küpeyle birlikte, güzelce dikti. Gönderebileceği tek bir adres vardı, Clinton ona, Zengibar Adasına uğramak için emir aldığından söz etmişti ve adadaki konsolosun, güvenilir bir kişi olduğunu, babası Fuller Ballantyne'in yazılarında saygı ve sevgiyle söz ettiğini, üstelik köle ticaretine şiddetle karşı durduğunu genç kadın biliyordu, işini bitirince küçük paketi eteğinin altına sokup güverteye çıktı. Kaptan onu görür görmez bir adım atacak olursa da Robyn başını hemen öte yana çevirdi, «Nathaniel, şu Arap yelkenlisine kadar gitmek istiyorum,» diye seslendi. Yelkenli, Huron'un biraz aşağısında, henüz demir almamıştı. Nathaniel karşılık verdi: «Ama efendim, yelken açıyor, baksanıza, biz yetişmeden çekip gitmiş olur.»

«Böyle gevezelik edersen elbette kaçıırız. Şu zavallılar yola çıkmadan, bir şeye ihtiyaçları var mı, son bir kez bakmalıyım.»

Nathaniel, kaptana baktı, onun başıyla onaylaması üzerine Robyn'in dediğini yaptı. Arap kaptan, genç kadının anlattıklarını büyük bir saygıyla dinledi, Nathaniel aşağıda bekliyordu. Robyn, Huron'un güvertesinden de kimsenin kendilerini görmediğine emin olur olmaz, adamın eline paketi, bir İngiliz altınıyla birlikte, tutuşturdu. Sonra da: «Bunu teslim edeceğiniz kişi de size bir altın verecektir,» demeyi unutmadı. Kaptan, parayı ısırды, sahte olmadığını anlayınca sarığının içine soktu, sırtıttı.

«Ben de, Matabeleyim. iki bin kişinin indunasıyım. Adım Gandang, Mzilikazi'nin oğlu, Zulu'nun oğluyum, parlak mızrağım ve al yüreğimle geldim.»

Zuga söylediklerini güçlkle anladı, çünkü kulaklarına yabancı gelen bir şiveyle ve çok çabuk konuşuyordu adam. Ama niyeti belliydi. Hiç de iyi bir şey için gelmediği ortadaydı. Zaten çevresindeki o uzun, kara kalkanlar da aralıksız, duvar gibi bir çember oluşturunlardı.

Zuga gene de doğruldu, korktuğunu belli etmemeye çalıştı. Biliyordu, indunanın mızrağı tutan kolu yere doğru şöyle bir eğilmeye görsün, o anda iki yüz savaşçı tekini sağ bırakmayacaktı. Ama sessizlik, gittikçe uzuyordu işte. Her saniye, bu büyü bozulabilirdi. Hayatı, bundan sonra yapacağı harekete, ağzından çıkacak sözlere bağlıydı artık.

Gandang da karşısındaki şu garip, soluk yüzlü adama bakıyor ve belki de babasının hizmetinde bulunduğu şunca yıl boyunca ilk kez, ne yapacağına karar veremiyordu. Adının Bakela olduğunu söyleyen şu adam, bildik kişilere değinmişti. Tşedi ile Manali, babasının saygı duyduğu adlardı, ama salt bunların söylenmiş olması, yetmezdi, çünkü kralın emri açıktı. Yanık Belde'ye kim girecek olursa derhal öldürülecek, o kadar. Dahası da vardı. Bu adamın da kim olduğunu biliyordu çünkü yakında karısı olacak olan kız, ondan söz etmişti kendisine. Bu adam, Juba'yı ona veren,

Gandang'ın da amekazi yani anne dediği beyaz kadının kardeşiydi.

Juba, hasırın üzerinde, yanbaşıda yatarken ona şu Bakela'dan söz etmişti. Hayranlık ve korkuyla hem de. Güçlü bir fil avcısı olarak: koca koca suların çok ötesindeki o uzak ülkenin kraliçesi tarafından onurlandırılmış bir savaşçı olarak sözünü etmişti. Bu yüzden Gandang, «Bulala! öldürün!» emrini vermek için, duraksıyordu işte.

Bir Matabele induna'sı kadınların sözüne kulak asmaz, elli karısı bile olsa, aldırış etmez veya aldırış ettiğini asla açığa vurmaz.

Juba, bilinmedik yerlere gitmiş, olmadık şeylerden, büyücülüklerden filân söz etmişti. Gandang da dinlemiyor gibi görünmekle birlikte, onu can kulağıyla dinlemiş, üstelik çok da etkilenmişti. Kız sadece güzel ve soylu olmakla kalmıyordu. Aynı zamanda çok, çok duygulu, sezgisi güçlüydü. Sonra, ne de olsa ilk karısı, baş kadını olacaktır, üstelik sağduyu sahibi olduğu da kanıtlanmıştı, bu yüzden onun sözüne, belli etmeden kulak assa da bundan bir şey çıkmazdı ki! Üstelik kulak asmamak bir çılgınlık da sayılabilirdi, çünkü baş kadını bir erkeğe hayati zehir edebilirdi. O erkek iki bin kişinin induna'sı ve Afrika'nın en güçlü hükümdarının en sevgili oğlu olsa bile.

Gandang işte böyle, o karanlık, ifadesiz maskenin altında, hızla düşünüyordu, içgüdüğü ve Juba'nın sözleri ona bu adamı öldürmenin bir çılgınlık olacağını fısıldamaktaydı, ama ardındaki savaşçıları emir bekliyordu. Gereken emri vermezse, bu davranışı zayıflık, korkaklık olarak yorumlanabilir ve hemen krala ihanet ettiği haberi uçuşurdu. Karşısındaki, paçavralar içerisindeki beyaz, gülünç denecek küstah, onurlu bir tavırla bir adım ilerledi. Gandang onun o garip renkli gözlerinde, en ufak bir korku belirtisi göremiyordu.

«Matabele halkının hükümdarı ulu kral Mzilikazi'ye bir haberci olarak geliyorum ve suların ötesindeki Beyaz Kraliçenin selâmlarını getiriyorum.»

Bu sözler Gandang'a rahat bir soluk aldırdı. Adam, güç anlaşılır bir şiveyle bile olsa, yerlilerin dilini konuşuyordu ya, belki de gerçekten bir elçiydi. Belki de sözünü ettiği o kraliçesi, babası gibi

güçlü bir kralın himayesine sığınmak istiyordu ve güneyden gelen açık yol yerine, elçisini böyle, Yanık Beldeden göndermesi de onun bilgisizliğinin bir işaretiydi, neden olmasın? Zuga, induna'nın gözlerindeki bakışın değiştiğini, bir an duraksadığını hemen gördü, atıldı: «Dur, sana bir şey getirdim.»

Yazı kutusunda Dışişleri Bakan Yardımcısının verdiği o, gösterişli, kırmızı mühürlü, kordelâya sarılmış mektuplar hâlâ duruyordu.

«Büyük Britanya ve İrlanda Hükümdarı, Hindistan imparatoriçesi, Britanya Kraliçesi Majestelerinin adına, tüm yabancı temsilcilere ve ilgililere...

Bu mektubumuzla, sevgili kulumuz Morris Zuga Ballantyne'e, serbest geçiş hakkı tanınmasını ve kendisine gereken yardımda bulunulmasını rica ediyor ve istiyoruz.»

Gerçekte, bu, çok kimseye verilen, hazır bir mektuptu ama etkili olabilirdi. Zuga o sessiz, ürkütücü mızraklılara arkasını dönüp beti benzi atmış Jan Cheroot'un yanına gitti, adamlarıyla birlikte, dehşet içinde, çalıların dibinde çömelmiş, savaşçıları gözetliyorlardı. Zuga onlara;

«Bırakın o silahları elinizden,» emrini verdi. Çünkü tüfekleri doldurulmuş, ateşe hazır, elleri tetikteydi. Heyecandan oynayabilecek bir parmak, işleri berbat edebilir, bir silah patlaması tüm Matabele'leri üzerlerine saldırtırdı.

Gandang birden tuhaf bir duruma düştüğünü anladı. Kralın adaletini yerine getirecek acımasız bir savaşçıyken, şimdi, şu adamın dediğine karımış, sözünü dinliyordu. Arkasından adamlarının kıpırdandığını, sabırsızlanmaya başladıklarını, mızrakların kalkanlara hafif hafif vurmasından anlıyordu. Bir an döndü, gözlerinden şimşekler çakarak onlara baktı. Bir kez daha kaskatı kesildiler.

«Gandang, Mzilikazi'nin oğlu, iki bin kişinin induna'sı, yaklaş!»

Bu ses tam zamanında yetişmişti. Bir saniye daha gecikseydi Gandang'ın sabrı tükenecek, savaşçılarını koyverecekti. Yaklaştı, durdu, gerçi yüzünden ne düşündüğü belli olmuyordu ama sağduyusuna ve küçük kumrusunun sözlerine uyarak şu adamı öldürmediği için şimdi geniş bir soluk alıyordu.

Karşısında inanılmaz güzellikte biri durmaktaydı. Birkaç dakika önceki o paçavralara bürünmüş adamın bu olduğuna inanmak kolay değildi. Parlak bir kırmızı, taze dökülmüş kandan da göz alıcı kırmızı bir ceket giymişti. Bu kadarı bile bir adamın soluğunu kesmeye yeterdi ama dahası da vardı işte. Göğsündeki ve omuzlarındaki parlak madeni süsler, sabah güneşinde parlıyordu. Kemer tokası da aynı madenden yapılmıştı. Kemer, omzuna geçirdiği çapraz kayışlar, göz alıcı beyaz renkteydi. Uzun şapkasının sivri ucu, gözlerinin arasına iniyor, alnında güneş gibi parlıyordu.

Gandang'ın hiç kuşkusu kalmamıştı artık. Çok önemli bir kişiydi bu. Juba'nın söylediği gibi, ünlü, yiğit bir askerdi. O an içinden, gelecekte, bu kızın sözlerine daha da dikkatle kulak vermeyi kararlaştırdı, ilk anda içgüdülerine uysaydı da şu adamı, değersiz, pislik yiyici bir Masona imiş gibi kesiverseydi ne olurdu diye düşündü. Bir an ürperdi. Karşısındaki görkemli yaratık, bir adım attı, elini şapkasına götürüp resmi bir selâm çaktı. Gandang da mızrağıyla onun selâmını aldı. Beyaz adam berbat bir Sindebele diliyle; «Ben, Bakela, saygıdeğer, ünlü Mzilikazi'den, babandan, geçiş hakkı istediğimin kendisine bildirilmesini ve bu armağanın ona verilmesini talep ediyorum,» diyerek elindeki, acayip işaretlerle, dolu, renkli bezlere sarılmış paketi uzattı. Gandang paketi alırken,

«isteğin yerine getirilecektir,» karşılığını verdi.

Gandang ile karşı karşıya geldiği sırada Zuga bir yandan da kafasını çalıştırıyor, hayatta kalma şansını hesaplıyordu. Gerçi gafil avlanmış sayılmazdı. Gecelerdir böyle bir anı korkuyla bekliyordu zaten, içinden nasıl bir tepki göstereceğini de uzun uzun hesaplamıştı. En ufak bir korku belli etmemesi gerekiyordu, şu üniformayı giyecek kadar zaman kazanması gerekiyordu. Kralın yanına götürülmeyi istemesi gerekiyordu. Gandang'ın, «isteğin yerine getirilecektir,» sözleri üzerine ne kadar rahat, derin bir soluk aldığını da belli etmemesi gerekiyordu. Çünkü bu adamlardan kaçmak da, onlarla başa çıkmak da olanaksızdı, bu kesin. Gandang hemen en hızlı koşanlardan beş adamını seçti. Onlara uzun bir mesaj ezberletti. Derhal Mzilikazi'ye iletilecekti. Mesaj, Kralın uzun uzadıya övgüsüyle başlıyordu. Sonra Gandang'ın Thabas Indunas'daki büyük kraldan ayrıldığından beri yaptıkları, doğuya yürüyüş, geçitteki çarpışma. Bopa'nın öldürülmesi ve bugün, şu beyazla karşılaşma teker teker anlatılıyor, sonra adamın giysileri uzun uzun, süslü bir dille tarif ediliyor (Gandang babasının bunu merak edeceğini biliyordu) ve Bakela'nın dileği tekrarlanıyor, Thabas indunas'a gelmek için izin istediği bildiriliyordu.

Seçilen haberciler sırayla bu uzun mesajı yinelediler ve Zuga her ne kadar belli etmemeye çalıştıysa da, adamların bunu kelimesi kelimesine nasıl bu kadar çabuk akılda tutabildiklerine çok şaşıtı. Yazma, okuma sanatını bilmeyen bir halkın belleğinin ne denli geliştiğinin etkileyici bir kanıtıydı bu. Gandang onlara, içinde Zuga'nın tavsiye mektubu bulunan mühürlü parşömen zarfı da verdi. Haberciler, çömeldikleri yerden ayağa fırladılar, indunayı selamlayıp tek sıra halinde, batıya doğru bir koşu tutturdular. Gandang Zuga'ya döndü: «Kraldan haber gelinceye kadar bu kampta bekleyeceksiniz.»

«Ne zaman gelir?» sorusuna da terslendi:

«Kralın canı ne zaman isterse.»

Böylece kampın çevresine bir düzine kadar Matabele savaşçısı gözcü dikildi ama Zuga ile adamlarına hiçbir zararları dokunmadı, çünkü öldürülecekleri dakikaya kadar tutsakların canına da malına da dokunulmazdı.

Öteki savaşçılar, ırmağın bir mil kadar aşağısında kamp kurmuştu. Her akşam uzun boylu induna Zuga'yı ziyarete geliyor, ateşin başında karşılıklı bir saat kadar oturup ciddi ciddi konuşuyorlardı.

Bu bekleyiş günleri haftalara dönüştükçe bu iki adam arasında da gerçek anlamıyla bir dostluk bağı değilse bile karşılıklı bir saygı doğdu, ikisi de savaşçıydı, ortak konular buluyorlar, eski savaşlarından söz ediyorlardı.

Zuga kampta, Kral ile karşılaşmasının provasını yapacak çek bol zaman bulabiliyordu. Düşündükçe de planları giderek cüret kazanıyordu. O eski, terkedilmiş maden çukurları, bu saatlerinde zihnini kurcalar olmuştu. İçinden, bir belgenin taslağını hazırlıyordu: Başlığı, «Matabeleland Bağımsız topraklarında altın çıkarmak ve fildişi avlanmak imtiyazı,» yazılı olacaktı. Bu belgeyi uzun uzun düşünmüş, gönlünce hazırlamıştı ki aklına bir şey geliverdi, Mzilikazi, imzasını nasıl atacak? Buna da bir çözüm bulmakta gecikmedi. Herhalde şu sırada kral, mühürlü paketi almış olmalıydı, o göz alıcı kırmızı balmumu mühürler onu çok etkilemiş olacaktı. Oysaki Zuga'nın yazı kutusunda daha iki çubuk balmumu vardı. Bunun üzerine, krala bir mühür hazırlamaya koyuldu.

Zuga'nın mühür için çizdiği taslağın tam ortasında uzun dişlerini kaldırmış, kulaklarını geniş açmış,

bir aygır fil duruyordu. Mühürün üst kenarında «Mzilikazi Nkosi Nkulu» alt kenarında ise çevirisi yazılıydı: «Mzilikazi, Matabele Kralı».

Ama mühürü nasıl yapacaktı? Uzun uzun düşündükten sonra, buna da karar verdi. Gandang'dan, adamlarını gönderip gömdürdüğü fildişlerinden getirtmek üzere izin istedi. Gandang, bu izni ancak iki gün düşündükten sonra verdi. Jan Cheroot ile adamlarının yanına elli savaşçısını kattı, en ufak bir kaçma girişiminde hemen öldürölmelerini de emretti. Jan Cheroot gitti, iki aygır filden kesilmiş dört kocaman dişle döndü.

Böylelikle Zuga hem Kralın mührünü kazacak, hem de ona önemiyle uygun bir armağan yapacak malzemeyi bulmuş oldu.

Fildişi, Matabele'lerin, ticari değerini çoktan anlamış oldukları bir hazineydi. Ama çok az bulabiliyorlardı. Çünkü en yiğitleri bile, mızrakla fil öldüremiyordu. Ancak doğal ölümle hayata veda etmiş veya pek seyrek olarak da kazılmış tuzak çukurlarına düşen hayvanların dişleriyle yetinmek zorundaydılar. Gandang, dört fildişinin iriliğini ve ağırlığını görünce öyle şaşırdı ki Zuga o an kararını verdi. En iri ve en biçimli diş, Mzilikazi'ye armağanı olacaktı, tabii eğer Thabas indunas'daki ulu krala sağ salim gitmesine izin verilirse.

Zuga, şafak sökerken, gök gürölde gibi bir sesle uyandı. Omuzlarına bir post attığı gibi, ince ince yağın, buz gibi yağmura çıktı. Kampın girişine, kırmızı çamurlara bata çıka yöneldiği anda, kralın cevabının gelmiş olduğunu anladı. Matabele'lere, kara abanozdan oyulmuş heykeller, gibi kıpırtısız, sessiz kampı dizi dizi kuşatmışlardı. Arkasında kalan küçük, saz damlı kulübede, yatağının yanında duran tüfeğine ne kadar çabuk ulaşabileceğini hesapladıysa da herhalde daha tüfeğini eline almaya zaman bulamadan parça parça doğranmış olacaktı, gene de biliyordu ki tüfeğine ulaşmaya çalışacak, bundan vazgeçmeyecektir.

Gandang, kapkara, sessiz adamlarının arasından bir adım öne çıktı:

«Kralın habercisi geldi...» Gandang bir an ciddi, asık yüzlü, durdu, sonra o kusursuz, inci gibi dişleri şafağın kurşuni aydınlığında parlayarak sırtıttı: «Kral sana yol veriyor ve Thabas Indunas'da onu ziyarete gitmeni emrediyor.»

İki adam rahat bir soluk alıp karşılıklı, birbirlerine sırtıttılar, çünkü bu haber ikisinin de canının bağışlanması demekti. Kral Gandang'ın görevini yerine getirdiğine, emirlerini yordamınca uyguladığına karar vermiş, Zuga'yı da bir düşman olarak değil bir elçi olarak kabul etmişti.

Gandang hâlâ sırtıttıyordu: «Hemen yola çıkıyoruz, güneş doğmadan!»

Kral çağırdı mı biran bile beklenmezdi. Zuga adamlarını uyandırdı:

«Safari! Hemen yola çıkıyoruz. Marş marş!»

Batıya doğru yürüdükçe arazi kuruyor, ormanlar seyreliyor, yerini, akasyalarla, ekmek ağaçlarıyla bezenmiş geniş çayırlara bırakıyordu. Çok geçmeden kralın sürülerinin ilkinde rastladılar. Bunlar, herhalde binlerce yıl önce yukarıdan, Fırat ve Dicle ırmakları arasındaki verimli topraklardan Nil vadisine, oradan da buralara kadar sürölmüş hayvanlardı. Her renkten vardı içlerinde. Başlarındaki küçük çoban çocuklar, savaşçıları görünce, hayretten faltaşı gibi açılmış gözleriyle bakıyor, bir an önce büyüyüp onların arasına katılmaya can attıkları belli oluyordu.

Sonunda, bir yaz sıcağının dayanılmaz öğle üzeri, Zuga ile adamları, bir tepeye ulaştılar ve

Matabele'nin ulu başkentinin ayaklarının dibine serildiğini gördüler.

Kulübeler, daireler halinde, mahalle mahalle ayrılmıştı. Matabele yaşantısının merkezini her zaman o kocaman, çitle çevrili hayvan ağılları oluşturuyordu. Onların sığır sürüleri hem zenginlik kaynağı, hem de gösteriydi. Şimdi çevreye dağılmış hayvanlar da şenlik için başkente getirildiklerinden, renk renk, semiz hayvan sürüleri tüm ağılları doldurmuştu'.

Gandang mızrağının ucuyla kentin çeşitli mahallelerini gösteriyordu. Evlenmemiş kızlar, mızrağı kana bulanmamış birlikler, ayrı birer mahallede, evliler de kocaman bir mahallede oturuyorlardı. Kulübeler hep bir örnek ve boydaydı. Düzenle sıralanmış, saman örtülü damları güneşte altın sarısı parlıyordu. Aralarda görülen toprak parçaları tertemiz süpürülmüş ve yalın ayaklar tarafından, yıllar boyu ezile ezile sertleşmiş, düzelmişti.

«İşte Kralın kulübesi bu. Kralın karıları da şurada oturur.» Yüz kadar kulübeydi gösterdiği. «O kapıdan kim girerse hemen öldürülür.»

Zuga sordu: «Kralı ne zaman göreceğim?»

«Şenlik bittikten sonra. Ama kral sana armağanlar göndermiş, seni çok onurlandırmış.» Böyle diyerek bir kapıdan çıkan genç kızları gösterdi. Her biri başının üzerinde geniş bir çanak taşıyor ve elleriyle tutmak gereğini duymaksızın salına salına yürüyordu. Zuga'nın küçük bir korulukta kurduğu kampa gelip önünde diz çöktüler, taşıdıkları armağanları sundular.

Çanaklarının kiminin içinde, koyu akdarı birası vardı, keskin kokulu, köpük köpük. Bazılarında Ngunilerin pek sevdiği kestirilmiş inek sütü, yoğurt gibi bir şey, bazılarında da kömür ateşinde pişmiş, iri iri, yağlı sığır etleri. Gandang, kralın cömertliğine şaşmış görünüyordu:

«Bu armağanlarla çok onurlandırılmışsın doğrusu. Deden Tşedi, kralın her zaman sevdiği, güvendiği dostudur.»

Kampa yerleştikten sonra Zuga gene işsizlikten sıkılmaya başladı, günler geçmek bilmiyordu. Ama en azından başkentte ve çevresinde gezebiliyordu ya, bu da bir şeydi. Ancak kralın karılarının yaşadığı kulübelere yaklaşması yasaktı, o kadar.

Durmadan resim yapıyor, kentin surlarını, en zayıf noktalarını inceliyor, haritalarını çizip bunları işaretliyordu. Çeşitli bölüklerin üniformalarını çiziyor, kalkanların ayrı ayrı rengini belirtiyordu. Gandang'a sözde masum, zararsız sorular sorarak her blkte kaç savaşçı bulunduğunu, savaşçıların yaşını, savaş deneyimini, indunalarının adını, kişisel özelliklerini ve alayların yerleştiğı kentleri, üsleri öğreniyordu. Tom Harkness'in haritasını çizdiğinden beri Matabele ülkesinde pek çok şeyin değışmiş olduğunu anlıyor, bu değışiklikleri ve çıkardığı sonuçları da not ediyordu.

Gene cansıkıntısını gidermek için, yaşlı Kral Mzilikazi'ye karşı girişilecek bir savaş planı hazırlamaya başladı. Ne kadar silâh, ne kadar adam gerekecek, nasıl bir taktik kullanılacak, ikmal nereden, nasıl yapılacak, nereden yürünecek ve askerleri savaşa sürükleyecek en etkili yöntem hangisidir.

Gandang her şeyden habersiz, Zuga'nın gösterdiği bu aşırı ilgiyle övünç duyuyor, her sorusuna, büyük bir gururla, ulusunun gücünü, başarılarını överek karşılık veriyordu. Zuga için günler gene de geçmek bilmiyordu. Gandang hep: «Kral seni şenlikten önce kabul etmez,» deyip duruyordu ya, yanıliyormuş meğەر. Günün birinde, şenlikten bir gün önce, akşamüstü, iki yaşlıca induna, akasya ormanındaki kampa geldiler. Gandang onları derin bir saygıyla dinledi, sonra Zuga'ya geldi: «Seni krala götürmeye gelmişler,» dedi.

Matabele takviminin en önemli olayı olan bu şenliğın, ilk meyvaların, ilk ürünün toplanmasını kutlayan, sürüleri kutsayan ve savaşçıları kurak mevsim boyunca meşgul edecek olan savaş benzeri seferleri açan bu olayın baş yöneticisi, bycyd. Bunun içindir ki orada toplanmış olan yaşlı indunalar, büyücünün hazırlıklarını dehşet ve dikkatle izliyorlardı.

Ateşin başına çömelmiş otuz kadar induna, Kralın zel danışma kurulunu oluşturmaktaydı. Küçük avlu tıklım tıklımdı. Kralın kulübesinin uzun, yüksek sazla örülmüş eğik damı, dokuz metre kadar yukarıdan hepsine tepeden bakıyordu. Dam büyük bir beceriyle örülmüş, çeşitli, karmaşık şekiller yapılmıştı. Alçak kapının önünde de Avrupa biçim ve yapısı bir koltuk bulunuyordu. Zuga bu Koltuğın, yirmi yıl kadar önce dedesi Moffat tarafından Krala verilmiş olan koltuk olduğunu tanıdı, yreğ-i burkuldu.

«Bayete! Mzilikazi, Matabelenin aygır fili.»

Gandang, kralın huzurunda nasıl konuşması, neler yapması gerektiğini Zuga'ya ezberletmişti. Zuga daracık, toprak avludan geçerken bir yandan da Kralın unvanlarını sayıyordu.

Koltukta oturan adam, böylesine ürkütücü bir n yapmış bir savaşçıdan beklenmeyecek kadar ufak tefekti ve gözleri karanlığa alıřtıķ Zuga onun ellerinin ayaklarının da kadınlarınkı gibi ince olduğunu ama dizlerinin damla ve romatizma hastalıklarından iyice şişmiş, çarpık durduğunu farkettti.

Kral iyice yaşlanmıştı artık. Kaç yaşında olduğunu bilen yoktu, ama daha yüzyılın başında bir savaşıymış. Bir zamanlar diri olan kasları, sarktığından, karnı, dizine dökülüyordu. Derisi de gerilmış, gebe bir kadının karnı gibi çatlak çatlak olmuştu. Başı, daracık omuzlarının üzerinde fazla kocaman duruyordu. Sanki boynu, kafasını güçlükle taşıyormuş gibiydi ama Zuga'ya diktiğı bakışları keskin, gözleri pırıl pırıl ve canlıydı. Tiz bir sesle, sordu:

«Eski dostum Tşedi nasıldır?»

«Çok iyi ve mutludur. Sana selâmlarını, saygılarını gönderiyor.»

Koltuktaki ihtiyar, kocaman kafasını memnun, salladı.

«Armağanlarını sunabilirsin,» derken indunalar arasında bir fısıltıdır koptu. Ateşin başındaki başbüyücü bile, başını kaldırıp baktı. Gandang'ın üç savaşçısı, fildişinin ağırlığının altında sendeleyerek getirip kralın Koltuğunun önüne bırakırken şaşkınlığını gizleyemedi.

Büyücü besbelli, dikkatlerin, ilginin böyle, kendisinden başka yere çevrilmesine kızmıştı zaten. Şimdi iki yardımcısıyla birlikte, buharı tüten kazanlarından birini kralın iki ayağının dibine getirdi, koydu.

Sonra üçü birlikte, birbirine dikilmiş pars derilerinden kocaman bir postu uçlarından tutup kralın başının üzerinde kaldırdılar, örttüler, böylelikle tencereden çıkan buharın çevreye yayılmasını önlediler. Bir dakika sonra posttan örtünün altından öksürükler geldi ve büyücü postu çektiğinde kral, kan ter içinde, gözleri kızarmış, yaşarmış, güçlükle soluk alarak ortaya çıktı. Ama şeytanlar da işte bu öksürükle, bu ter ve gözyaşıyla kovulmuş, çıkıp gitmişlerdi.

Kral soluğunu toparlamaya çalışırken orada toplanmış olanlar, sessiz beklediler. Büyücü de bir dahaki ilâcını hazırlamak üzere çekildi. Mzilikazi göğsü hâlâ hışırdayarak, soluğu ıslık çalarak, Koltuğunun yanındaki sandığa uzanıp Zuga'nın göndermiş olduğu mühürlü paketi çıkardı. Zuga'ya uzatarak okumasını istedi: «Sözleri konuş!» dedi.

Kendisi okuma yazma bilmiyordu ama yazının önemini anladığı belliydi. Yirmi yıldır Zuga'nın dedesiyle mektuplaşırdı, Moffat ona her zaman, misyondaki öğrencilerinden biriyle mektup yollar, öğrenci mektubu krala okur sonra da karşılığını yazardı.

Zuga dimdik durup paketi açtı. Yüksek sesle okurken bir yandan da İngilizceden onların diline çeviriyor, biraz süslemeyi unutmuyordu bu arada. Bitirdiği zaman kabilenin yaşlıları saygıyla sustular, hatta kral bile karşısında böyle dimdik duran çok şık adama dikkatle baktı.

Sevinçle ellerini çırpı ve mühürü baş indunasına verdi. Mühürlü balmumu elden ele geçerken hepsi şaşkın, bağırıyor, gülüyorlardı.

Kral Zuga'ya dedi ki; «Bakela, Çavala töreninden sonraki gün gene bana gel. Seninle konuşacak çok şeyimiz var.»

Sonra elini şöyle bir sallayarak şu göz kamaştırıcı genci uzaklaştırdı ve sabırlı, çaresiz, kendisini büyücünün ellerine teslim etti.

Dolunay gece yarısından sonra çok yükseldi ve ateşler canlandırıldı, şarkılar, tamtamlar başladı. O ana kadar hiç kimse, tek bir tane ürün toplamaya cesaret edememişti, çünkü ayın yükselmesiyle Çavala, yani ilk ürün dansı başlıyordu ancak ve tüm kabile kendini eğlenceye vermişti.

Tören, ilk günün sabahı başladı. Askerler kralın önünde toplandılar. Tam yirmi beş bin kişi birden, ayaklarını yere vura vura yürürken yerden bulut bulut toz kalkıyor, toprak sarsılıyordu. Kralı selâmladılar:

«Bayete!»

Üç kez böyle bağırarak ayaklarını yere vurdular, sonra dans başladı. Büyük bir uyumla, onca kalabalık, uçarcasına dansediyordu. Her bölüğün kahramanı, arkadaşları tarafından havaya fırlatıyor, bağırarak selâmlanıyordu. Mzilikazi de kendisini bu heyecana kaptırmış, genç kızların sunduğu bira çanaklarını ardarda yuvarlıyor, gözleri kayıyordu. Derken kendini tutamaz oldu, Koltuğundan kalktı, o şiş, çarpılmış bacaklarının üzerinde topallayarak yürümeye çalışırken savaşçılar geri çekilerek ona yer açtılar.

Zuga'nın yanına çömelmiş olan Gandang, «Babam Matabele ülkesinin en iyi dansçısıdır,» diyordu.

Akşam olurken Zuga yorgunluktan bitkin düşmüştü. Tören üniformasının yüksek yakası, ensesini kaşındırıyor, ter, kalın,, kırmızı yünlünün üzerine kara kara lekeler halinde çıkıyordu. Gözleri tozdan, güneşten kan çanağına dönmüş, tamtamların gürültüsü, Matabelelerin bağrıışmaları, başını ağrıtmıştı. Dili zorla içirilen çanak çanak biradan kurumuş, pas tutmuş, sırtı ve bacakları ise hiç alışık olmadığı bu oturuş biçiminde, çömelmekten tutulmuştu. Ama kral o çarpılmış, bacaklarının üzerinde hâlâ dansediyordu.

Ertesi sabah Mzilikazi gene Koltuğundaydı ve bir gün önceki yorgunluğu vızgelmiş olacak ki, Çavala boğası alana salıverilir verilmez, oğulları onun boğaya çıplak elle saldırmamasını önlemek üzere yerine güç oturtabildiler. Boğa, tek bir lekesi olmayan, pırıl pırıl, kapkara bir hayvandı.

Kralın sürüleri arasından özenle seçilmişti. Başı yukarıda, arenayı şöyle bir dolandı. Kral, oğullarının kolları arasında, heyecandan yerinde duramıyordu. Şimdi de mızrağını kaldırmış, bir yandan şiddetle sallıyor, bir yandan da çığlık çığlığa bağıırıyordu: «Bulala inkunzi! Öldür boğayı!»

Her bölükten seçilmiş savaşçılar, ayağa fırladılar, kralı selâmladıktan sonra, yarım daire biçiminde, hayvana yaklaştılar.

Boğa içlerinden birini seçti. Olanca hızıyla saldırıya geçtiği anda, seçilen adam da kollarını iki yana açtı, sanki boğayı kucaklayacaktı. Boğa, başını eğip ona çarptığı anda Zuga, savaşçının göğüs kemiğinin kırılırken çıkardığı sesi açık seçik duydu. Sonra savaşçının kolları, boğanın boynuna sımsıkı sarıldı, bırakmadı.

Hayvan, adamı kafasından silkip atmak istiyor, başını kaldırıyor, olduğu yerde tepiniyor ama adam, hâlâ sımsıkı tutunuyor, oradan oraya acımasızca savrulmasına aldıriş etmeksizin, tutunuyordu. Gövdesi, boğanın gövdesini engellediğinden, hayvan durmak zorunda kaldığı bir sırada, çevresindeki savaşçılar hemen çemberi daralttılar, bir anda çıplak kara vücutlar, boğanın üzerine karınca sürüsü gibi çullandı. Boğa uzun bir süre ayakta kalabilme savaşımı verdi, ama sonunda diz çökmek zorunda kaldı. Homurdanmayla karışık bir böğürtüyle yere yıkıldı. On iki kadar savaşçı hayvanı uzun boynuzlarından yakalayıp ağır ağır, ter dökerek, zorlanarak kafasını çevirdiler, çevirdiler, boğa bacaklarıyla havayı dövüyor, umutsuzca beğürüyordu. Sonunda soluğu kesildi, boğuluyordu.

Kral Koltuğunda heyecandan zıp zıp zıplıyor, haykırıyordu. Sonunda Zuga, boğanın boyun kemiğinin tüfek patlaması gibi gürültüyle, kırıldığını duydu. Boynuzlu kafa biraz daha döndü, bacaklar bir an havaya doğru kaskatı dikildi, sonra boğanın barsakları, yemyeşil bir sıvı halinde boşalıverdi. Tere batmış savaşçılar, boğanın leşini omuzları hizasına kaldırarak getirip Mzilikazi'nin ayakları dibine bıraktılar.

Törenin üçüncü ve son günü, Mzilikazi koskocaman alanın ortasına doğru yürüdü. Bu geniş açıklıkta küçücük kalmıştı. İkibüklümdü. Güneş tam tepedeydi. Neredeyse gölgesi bile görünmüyordu. Kabile sessizdi. Tam kırk bin kişi, tek bir ihtiyarı seyrediyor, tek bir fısıltı, tek bir ses, hatta soluk duyulmuyordu.

Mzilikazi alanın tam ortasına gelince durdu, mızrağını başının üzerine kaldırdı, ağır ağır güneye döndü. Sonra mızrak tutan kolunu gerdi, bir an öyle durdu. Seyircilerin gerginliği adeta elle tutulur bir düzeye ulaşmıştı. Sonra kral bir sıçradı. Ağır ağır döndü. Kalabalık içini çekti. Sallandı. Sonra gene sessiz durdu, bekledi. Kral bu kez mızrağıyla doğuyu gösteriyor, onlarla açık açık alay ediyordu. Bir tiyatro oyuncusu gibi seyircinin heyecanını doruk noktasına ulaştırma çabasındaydı. Sonra ansızın mızrak tutan kolu, ileri doğru fırladı, küçücük, oyuncağa benzer silah pırıl pırıl, ta yükseklerle uçtuktan sonra ucu kaskatı toprağa saplandı. Kabile, bir ağızdan, gürledi:

«Kuzeye! Bayete! Ulu aygır kuzeyi seçti!»

Gandang Zuga'ya dedi ki: «Kuzeye gidiyoruz, Makololo'ya baskın yapacağız, şafak sökerken savaşçılarımınla buradan ayrılıyorum. Ama gene karşılaşırız, Bakela.»

Zuga karşılık verdi: «Evet, eğer tanrılar isterse.» Sonra

Gandang elini Zuga'nın omzuna koydu, hafifçe sıktı, döndü ağır ağır, ardına bakmadan, şarkıların, tamtam seslerinin onu çağırdığı karanlığa daldı.

Mzilikazi, o kavgacı tiz, ihtiyar sesiyle, «Tüfekleriniz, her atışta yeniden doldurmak gerekmeseydi, müthiş bir silah olurdu. Ama bu tüfeklerle savaşmak için insanın altında hızlı bir at olmalı ki ateşledikten sonra dörtmala uzaklaşıp bir daha doldurulabilsin,» diyordu.

Zuga, aşağı yukarı otuz gündür yapageldiği gibi, Kralın Koltuğunun yanında çömelmişti. Kral her gün onu çağırıyor, binbaşı da Mzilikazi'nin bitmez tükenmez söylevlerini dinlemek, bir yandan da bol bol yarı çiğ sığır eti yiyip çanak çanak bira içmek zorunda kalıyordu.

«Atı olmazsa bu tüfeği patlatanı benim savaşçılarımla daha yeniden doldurmaya bile zaman bırakmadan yakalayiverirler, işini bitirirler.»

Zuga ona hak verir gibi başını sallıyor ama için için de gülüyordu, öyle ya, hele şu savaşçılar, bu taktiklerini İngiliz piyadesine karşı denesinler de görsünler bakalım. Mzilikazi eğildi. Zuga'nın ceketindeki düğmelerin birine gözü takılmıştı. Onu kopartmak için elini uzattı. Zuga çaresiz, çakısını çıkartıp düğmenin ipliklerini dikkatle kesti, düğmeyi krala uzatınca Mzilikazi sevinçle gülerek onu güneşe tuttu.

Zuga içinden, «Beş tanecik daha kaldı,» diye söyleniyor, kendisini, tüyleri teker teker yolunan bir hindiye benzetiyordu. Yakasındaki, apoletlerindeki işaretleri, hatta kemer tokası ve kasketindeki kokart, çoktan kral tarafından böyle, alınmıştı.

«Kâğıt» diye söze başlayacakken Kral elini havada sallayarak imtiyaz konusunu uzaklaştırıverdi. Belki de bunamak üzere bir ihtiyardı, Zuga'nın hesabına göre günde yedi galon bira içtiği için ayyaş da sayılabilirdi ama gene de Mzilikazi'nin o kurnazlığı, o zekâsı yerindeydi. Kendi zayıf yönlerini çok iyi biliyor, pazarlıktan anlıyordu. Otuz gündür de böyle, Zuga'yı oyalamış, onunla alay etmişti. Tıpkı Çavala şenliğinin üçüncü günü, savaş mızrağını fırlatacağı sırada kabilesiyle alay ettiği gibi.

İşte şimdi de dikkatini, önünde diz çökmüş olan genç çifte yöneltmiş, imtiyaz konusunu bir kez daha kapamıştı. Bu çift, yargılanmak üzere karşısına getirilmiş bulunuyordu.

O gün, Zuga ile bir yandan çene çalarken, Mzilikazi bir yandan da kendisine bağlı iki kabile reisinin gönderdiği habercileri kabul etmiş, sürüsünü bir aslandan kurtaran bir çoban çocuğu ödüllendirmiş, ineklerden birinin memesinden süt içerken görülen bir başka çobana ölüm cezası vermiş, kuzeyde, Makalololara karşı sefere çıkan ordudan gelen bir haberciye dinlemiş, şimdi de karşısındaki çiftle ilgilenecekti.

Kız çok güzeldi, gözlerini, kralın gazabını görmemek için, sımsıkı kapalı tutuyor ama tepeden tırnağa, tirtir titriyordu. Erkek, yakışıklı, boylu poslu savaşçıydı, bekârların bölüğündenmiş. Henüz «kadına gitme» iznini alma onurunu kazanacak bir iş yapmamışmış.

Suçlayan çın çın öten bir sesle, «Kalk ayağa kadın, kral senin utancını görsün,» diye bağırınca, kız çekingen, ürkek, gözleri hâlâ öyle sımsıkı kapalı, alnını tozlu topraktan kaldırıp topuklarının üzerine oturdu. Çıplak karnı gergin, olgunlaşan bir meyva gibi yusuvarlak, minicik, boncuklu önlüğünün üzerinden taşıyordu. Kral Koltuğunda büzülmüş, dakikalarca sessiz, düşündü, sonra savaşçıya sordu:

«Bu şeyi inkâr ediyor musun?»

«Hayır, inkâr etmiyorum, Nkosi Nkulu.»

«Şu yosmayı seviyor musun?»

«Canımdan çok, kralım.» Delikanlı alçak, boğuk ama titremeyen bir sesle konuşuyordu.

Kral gene düşündü. Zuga böyle, en azından yüz olayda Kral'ın karar vermesini sessizce seyretmişti. Kimi zaman verdiği karar, Hazreti Süleyman adaletinden hiç de aşağı kalmıyor, kimi zaman da verilen cezanın vahşeti karşısında dehşetle ürperiyordu genç adam.

Şimdi kral karşısındaki adama bakıyor bir yandan da elindeki oyuncak mızrakla oynuyor, başını sallıyordu. Kaşlarını çatmıştı. Sonra bir karara vardı, öne doğru eğilip mızrağı, önünde diz çökmüş bekleyen adama uzattı.

«Sununla, bıçakla, sevdiğin kadının karnını yar, yasaları, töreleri çiğneyen şeyi içinden çıkartıp bana ver.»

O gece Zuga'nın gözüne uyku girmedi. Bir defasında dayanamadı, dışarı koşup öğürdü, öğürdü, kustu, o gün tanık olduğu olayın dehşetini kustu.

Sabahleyin o zavallı kızın çığlıkları hâlâ kulaklarındaydı ama kral oralı bile değildi. Neşesi, keyfi yerinde görünüyor. Zuga'nın bulanana midesine çanak çanak birayı zorla yüklüyordu. Bir yandan da uzun, serüvenlerle dolu yaşantısından olaylar aktarıyor, çocukluk sahnelerini dün olmuş gibi olanca ayrıntılarıyla dile getiriyor, yaşlılara özgü o sıra özlemiyle ta gerilerde, gençliğinde kalmış olan Zulu topraklarından söz ediyordu. Sonra ansızın, Zuga'ya, «Kâğıdındaki sözleri konuş bakalım,» deyiverdi. Zuga peşinde olduğu imtiyazın koşullarını anlatırken, sessiz, dinledi, sonunda biraz düşündü:

«Demek fil avlamak ve çukur kazmak istiyorsun ha? İsteddiğin de pek fazla sayılmazmış hani! Yaz bakalım, bu şeyleri ancak Zambezi'nin aşağısında, İnyati Irmağının doğusunda ve Limpopo'nun yukarısında kalan topraklarda yapabilirsin, böyle yaz.»

Kralın bu kez de ciddi olduğuna pek güvenemeyen Zuga, bu maddeyi hemen elindeki belgenin altına ekleyiverdi. Sonra kralın elini tutup o kocaman, titrek çarpı işaretini çekmesine yardım etti. «Mzilikazi: işareti.»

Kral, bu işaretin yanına mühürünü basarken çocuk gibi, içtenlikle seviniyordu. Bu iş de bitince kâğıdı indunalarına gösterdi. Onlar da hayranlıklarını belirttiler. Sonra Zuga'ya eğildi.

«Artık benden istediğini elde ettiğine göre, gitmeye kalkacaksın.» O bulanık gözlerinde bir hüznün okunuyordu. Zuga da içinde bir suçluluk, vicdan azabı duyar gibi oldu, ama hemen karşılık verdi:

«Yağmurlarda avlanamam ki! Üstelik deniz aşırı ülkemde yapmam gereken çok iş var. Bunun için gitmeliyim ama döneceğim, Nkosi Nkulu.»

«Sana güneye yol veriyorum, Yumruk Bakela. Huzur içinde git ve çabuk dön, çünkü senden hoşlanıyorum ve sözlerin, yaşına göre çok akıllıca geliyor bana.»

Zuga, «Huzur içinde kal, Ulu Fil,» diyerek ayağa kalkıp kralın huzurundan çıkarken sevinçten yerinde duramıyordu. Ceketinin ön cebinde imtiyaz kâğıdı, sandığında yirmi sekiz kilo yerli altını, Zimbabwe'nin taş kuşu ve üç tane birbirinden güzel fildişi bulunuyordu. Güney yolu, Ümit Burnu'na ve İngiltere'ye giden yol da önünde açılmıştı.

Kara Şaka, Rio Save'ye vardığında, ırmakta kara kara cesetler yüzüyor, kıyıdaki ateşe verilmiş kulübelerin dumanı hâlâ tütüyordu. Akbaba sürüleri, çaylaklar ve leş yiyen marabu leyleği sürüleri havada daireler çiziyordu. O kadar kalabalıktı ki bu kuşlar, sanırsınız ki güneşi kapatıyorlar. Ortalığa çökmüş derin sessizliği yalnızca kuşların tiz çığlıkları arasına bozuyordu ve ırmak bomboştı. Gemi, tekne filan yoktu. Huron'u ellerinden kaçırmışlardı.

Yeniden denize açılırlarken Clinton düşünüyordu. Amerikalının yelkenlisi buradan ayrılalı acaba ne kadar olmuştu?

Ona kaç günde ulaşabilirdi? Robyn Ballantyne'in mektubu 16 kasım tarihini taşıyordu. Bugün ise günlerden 27 kasımdı. Demek on bir gün geçmişti. Çok uzun bir zamandı bu. Acaba Robyn söz verdiği gibi, geminin hareketini geciktirebilmiş miydi? İşte bütün umudu bundaydı. Şu kulübeler kaç gündür böyle yanıyordu? Herhalde üç dört günden fazla olamazdı. Dumanı hâlâ tüttüğüne göre... Ama bu bile uzun bir zamandı. Huron'u rüzgâr altında görmüştü, kırlangıç gibi süzülüyor, çok hızlı gidebiliyordu. Rüzgâr böyle estikçe, ambarlarında sekiz yüz köle, su tankları ağzına kadar dolu bile olsa gene de Kara Şaka ile çocuk oyuncağı gibi oynardı. Clinton'un tek üstünlüğü, yelkenli açıktan geçmek, yelkenlerini rüzgârla doldurmak zorundayken kendisi üçgenin bir kolundan ötekine, kıyıya yakın, kestirmeden gidebilmesiydi. Ama bu da ancak birkaç yüz mil kazandırırdı, o kadar. Farkında olmaksızın, küpeşteyi yumrukladı, sonra toparlandı.

Ellerini arkasında kavuşturdu ama gözeri hâlâ o soluk safir mavisiiyle pırıl pırıldı. Dudaklarının kanı çekilmiş, bembeyaz olmuştu. Yerinde duramıyordu. Çarkçıbaşıya dedi ki: «Geminin gidebildiği kadar hızlı gitmesini istiyorum, ufkun hemen altında yirmi bin lira ödül parası var, ama tilki gibi kurnaz, kaçıyor. , istim vereceksin.»

Biliyordu, yelkenliyi açık denizde bulması olanaksızdı. Milyonlarca mil kare okyanusta tek bir gemiyi bulmak, her şeyden önce şans işiydi. Tek şansı, kıtanın güney ucuna Huron'dan önce varmak ve Kap Burnu'na giren o daracık koridorda onu beklemektir. Ama Huron bir kez güney burnunu döndükten sonra Atlantik Okyanusu önünde alabildiğine açılacak, Amerikalı gene elinden kaçacaktı. Bu rüzgârla, on bir gün önünde idiyse eğer, şu sırada Kap Burnu'nun kayalıklarını görmüş bile olabilirdi. Ama en iyisi bu düşünceleri kafasından uzaklaştırmaktı.

Robyn Huron'un Rio Save'den hareketini geciktirmek için çare aramıştı ama boşuna. Mungo St. John çarçabuk toparlandı, Robyn'in savaş alanı salgınları dediği, gömülmemiş ölülerin yol açacağı hastalıkların da korkusuyla ve gene onun uyarısını gözönüne alarak, adamlarını gece gündüz çalıştırdı. Zaten onlar da bir an önce şu lanetlenmiş ırmaktan uzaklaşmaya can atıyordu. Bu yüzden geceleri de, ucu katrana batırılmış halattan yaptıkları meşalelerle çalışarak köleleri gemiye yükleme işini tamamladılar. Yüklemenin başlamasından dört gün sonra, Huron'un ambarları dolmuştu ve o akşam, deniz çekilirken, Huron da geceye yelken açtı. Okyanusa doğru.

Açıklardan gelen o tertemiz okyanus rüzgârları gemiyi de sanki temizledi. Hastalığın kol gezdiği o kulübelerin iğrenç kokusunu sildi süpürdü.

Mungo, bir kattan feragat ederek ve katlar arasındaki geleneksel elli santimlik aralığı yetmiş beş santime çıkartarak, kölelere biraz daha soluk almak olanağını sağladığı gibi, aralara giriş çıkışı da kolaylaştırmış oldu. Rüzgâr ve deniz elverdikçe köleler, gündüz güverteye çıkartılıp hava aldırılıyorlardı. En alt katlara bile inme olanağını sağlayan merdivenlerle, hepsi ellişer ellişer yukarıya alınıyordu. Ama güvertede her yanı dövmele, çıplak bir yerlinin çaldığı tamtama uyarak dansetmeye zorlanıyorlar, dansederken zincirlerinin şakırtısı, tamtama ve tatlı ezgilere acıklı bir fon müziği oluşturunuyordu.

Robyn de, böyle, düzenli hava almanın ve biraz daha genişçe bir yerde kapatılmanın kölelere ne kadar iyi geldiğini görüyordu. Onlar yukarıda, açık havadayken, boşalan yerlerine geminin tulumbalarından deniz suyu basılıyor, sonra lizolle güzelce yıkanıyor. Ama bu bile, köle kokusunun yavaş yavaş gemiye yayılmasını, her yanına sinmesini önleyememişti.

Her köle, gün aşırı güvertede iki saat kalıyor ve Robyn de bundan yararlanarak onları teker teker muayene ediyordu. Aşağıya indirilmeden her birine zorla limonla karıştırılmış şeker pekmezi içiriliyor, böylelikle sade suyla undan ibaret beslenme sisteminin yol açacağı iskorbüt salgını önlenmiş oluyordu.

Bu bakım kölelere de iyi geliyor olmalıydı. Genellikle de sakın, boyun eğmiş görünüyorlar, ama arasıra olaylar da çıkmıyor değildi. Bir sabah, bir grup köle yukarıya çıkartılırken, zarif yapılı, çıplak bir kadın nasılsa zincirinden kurtulmayı başardı ve güverteye ayak bastığı an koştu. Kendini küpeşteden aşağı masmavi sulara koyverdi.

Bileklerindeki demir kelepçelere karşın, dakikalar boyu su üzerinde kalmayı da başardı. Sonra yavaş yavaş, acınacak bir çırpınısla, dalgalara gömüldü, gitti. Robyn küpeşteye koşmuş, kadının yaşama dönmek için verdiği uğraşı, çaresizlik içinde seyretmiş, bu arada Mungo'nun onu kurtarmak üzere bir kayık göndereceğini ummuştu. Ama kaptan hiç oralı olmamış, arkasına dönüp bakmamıştı bile. Gerçi kadın boğulmadan önce yelkenliyi durdurup ona yetişmek olanaksızdı ama gene de Mungo'ya ters ters bakmış, ona ağzına geleni söylememek için kendini zor tutmuştu.

O gece küçük küçük kamarasında yatarken, hep gemiyi yolundan alıkoyabilecek çareleri düşünmüş durmuştu. Belki kayıklardan birini indirip açılabilse Mungo onu aramak üzere durur, dönerdi? Ama bir kayığı indirmek en azından on iki güçlü gemicinin yapabileceği bir işti, üstelik Mungo'nun onu aramak için döneceğine ihtimal vermek de gülünçtü. Köle kadına yaptığı gibi onu da bırakır, çeker giderdi.

Gemiyi ateşe vermeyi düşündü. O zaman en yakın bir limana sığınmak, onarımını yapmak zorunda

kalırdı ama ya yangın büyür, ambarlardaki o sekiz yüz zavallı da diri diri alevlerin arasında kalırsa? Sonunda beklediği fırsat, hiç ummadığı bir yerden, Tippu'dan geldi. Dev tayfabasının, Robyn'in gördüğü, anladığı kadarıyla bir zayıf noktası vardı, tek bir zayıf noktası: Boğazına aşırı derecede düşküdü. Tippu'nun en sevdiği yiyeceklerden biri, iki yüzelli gramlık teneke kutularda, çok keskin kokulu bir ringa balığı ezmesiydi. Kutunun üzerinde, «peksimet veya kızarmış ekmek üzerine ince bir tabaka sürüp yiyiniz,» diye yazdığı halde Tippu kaşık kaşık kutudan yiyor, bir oturuşta bir kutuyu hiç soluk almadan, gözleri zevkten yarı kapalı, yiyip bitiriyordu. Rio Save'den ayrıldıklarının dördüncü gecesi yemeğe bu kutulardan biriyle başlamak istedi ama kutunun kapağını çakısının ucuyla deldiği sırada keskin bir hışırtı duyuldu, kutudan hava çıktı. Mungo St. John, başını önündeki çorba tabağından kaldırdı ve:

«Bozulmuş o kutu Bay Tippu, senin yerinde olsaydım yemezdim,» dedi.

«Evet, yemezdin ama sen ben değilsin ki!»

Geceyarısına yakın Robyn'i kaldırdılar. Tippu iki büklüm, kıvranıyor, çırpınıyordu, karnı şişmiş, taş kesilmişti. Şimdiye kadar durmadan küsmüştü ama artık öğürdükçe sadece biraz kan karışımı safra çıkartıyordu.

Robyn Mungo St. John'a, «Ptomain zehirlenmesi. Bozuk konserve yemekten olmuş ama bunun ilâcı bende yok,» dedi. Rio Save'deki o sabahtan beri kaptanla ilk kez konuşuyordu. Sesi soğuk ve resmiydi: «Onu bir limana çıkartmak zorundasınız, ancak öyle tedavi edilebilir. Natal Limanında bir askeri hastane var.»

Mungo da aynı resmi tonla ama altın yaldızlı gözleri insanı çileden çıkartacak biçimde, alaylı alaylı parıldayarak, karşılık verdi:

«Doktor Ballantyne, Bay Tippu'nun annesi bir devekuşuymuş. Taşları, çivileri, cam parçalarını bile sindirir onun midesi. Bu gösterdiğiniz kaygı gerçi çok dokunaklı ama tamamen yersiz. Yarın öğleye kalmaz, savaşmaya, kırbacını kullanmaya hazır hale gelir, tasalanmayın.»

«Ben de size şu kadarını söyleyeyim ki gereken tedaviyi görmezse bir haftaya kalmaz, ölür.»

Bununla birlikte, Mungo'nun dedikleri doğru çıktı, çünkü sabaha kusma ve öğürtü hafiflemişti. Tippu zehirli balığı barsaklarından tamamen atmışa, temizlemişe benziyordu. Robyn de kamarasında diz çöktü. Bir karar vermek zorunda kaldı.

«Bağışla beni Tanrım ama kullarından sekiz yüzü şu pis, iğrenç zindanda, ambarlarda zincire vurulmuş durumda, onu öldürmeyeceğim zaten, senin yardımınla, öldürmeyeceğim...»

Sonra kalkıp hemen işe koyuldu. Tadını gizlemek için nane ruhunun içine, onbeş damla, tıp biliminin en güçlü müshili sayılan ipeka özünden damlattı. Bu normal dozun üç katıydı.

İlâcı Tippu'ya götürdü, «iç şunu, midene iyi gelir, ishalini durdurur,» dedi.

Akşama doğru aynı dozu yineledi ama Tippu çok halsiz düşmüştü. Kamarot başını kaldırıp zorla içirmek durumunda kaldı, ilâcın etkisi, Robyn'i bile telâşa verecek kadar şiddetli oldu.

Bir saat sonra Mungo'ya haber gönderdi. Kamarot şu mesajla geri geldi:

«Kaptan geminin güvenliğinin şu sırada tüm dikkatini gerektirdiğini, bu yüzden yerinden ayrılamayacağını söylüyor, özür diliyor, doktor.»

Robyn güverteye çıktığında Mungo, elinde sekstan, güneşin bulutlar arasından görülmesini bekliyordu. Ona sadece: «Tippu ölüyor,» dedi.

Mungo da gözünü sekstandan ayırmaksızın, «Ben de günün ilk ölçümünü yapmak üzereyim. Yer saptayacağım,» karşılığını verdi.

«Sonunda sizin, insancıl duygulardan tamamen uzak bir canavar olduğunuza gerçekten inandım.» Robyn böyle söylenirken güneş birden ortalığı aydınlatıverdi. Mungo ölçümünü yaptı, güneşin yüksekliğini okudu, sonra Robyn'e döndü: «Hiç kuşku yok, Tippu'nun hastalığı konusunda yanılıyorsunuz. Sandığınız kadar ağır değildir.»

«İyi ya öyleyse gidip kendiniz görün.»

«Zaten niyetim de buydu, doktor.»

Mungo, Tippu'nun kamarasına girer girmez duraladı. Yüzündeki ifade değişti. Birdenbire dudaklarındaki o alaycı gülümseme siliniverdi. Tippu gerçekten de çok hastaydı. Durumu tehlikeliydi, hiç kuşku yok. Alçak sesle; «Nasılsın, aziz dostum?» diye sordu. Robyn onun tayfabaşına böyle seslendiğini ilk kez duyuyordu. Mungo sonra elini hastanın terden pırıl pırıl alnına koydu. Tippu da başını ondan yana çevirdi, gülümsemeye çalıştı. Ama boşuna. Robyn, bu adama ne kadar acı çektiğini düşündü, vicdan azabı duydu, içi burkuldu. Tippu doğrulmaya çalıştı, ama doğrulamadı, inledi, iki eliyle midesine yapıştı. Dizlerini karnına çekti. Sonra başını umutsuzca öte yana çevirirken şiddetli öğürtülerle tepeden tırnağa sarsılmaya başladı.

Mungo hemen yerde duran kovayı kaptığı gibi, bir kolunu Tippu'nun omuzlarına dolayarak başını hafifçe kaldırdı.

Kovayı tuttu ama Tippu sadece biraz kan karışımı, kahverengi safra çıkardı. Başını yeniden yastığa düştüğünde kesik kesik soluk almaya çabalıyordu. Ter içindeydi. Gözleri devrilmiş, akları belirmişti. Mungo tam beş dakika öyle, yatağın başından ayrılmadı. Sesini de çıkarmadı. Alını kırıışmış, bakışları dalmıştı, Robyn onu gözlüyor, hayatının kumarını oynamakta olduğunu seziyordu. Şu dostun hayatına karşı gemisini hatta belki kendi özgürlüğünü tehlikeye atmak vardı işin içinde, çünkü ambarlarındaki kölelerle bir İngiliz limanına girmek, korkunç bir tehlikeyi göze almak demektir.

Garip şey, şimdi şu adamın şu yufka yürekliliğine tanık olunca, bir zamanlar ona duyduğu sevgi de olanca şiddetiyle canlanmıştı. Üstelik şu yatakta yatan koskocaman adama işkence ettiği, onu kullandığı için de kendinden utanıyordu, pişmanlık duyuyordu. Mungo kamaradan çıktı gitti. Robyn'in sevgisi birden tiksinti ve düş kırıklığına dönüşüverdi. Şu acımasız ve hain adamın gözünde demek eski ve sadık bir dostun bile beş paralık değeri yoktu! O da tutmuş, bu adamı sevmeye kalkmıştı ha? Üstelik Tippu'yu da boşu boşuna tehlikeye atmış, ıstırap çektirmişti. Birden, güvertede bir patırtı koptu. Bir koşuşma başladı. Halatlar çekildi. Başını kaldırdı. Kulak verdi. Uzun Atlantik yolculuğu boyunca geminin her hareketini yorumlamasını öğrenmişti. Şimdi de işte, batıya yöneliyordu, rota değiştirmişti. Demek ki kurnazlığı işe yaramış, Kaptan, Natal Limanına uğramaya karar vermişti. Tanrıya şükürler olsun!

Gemi çok, çok açıkta demirlediği için limandan en güçlü dürbünle bakacak biri bile yükünün ne olduğunu anlayamazdı. Direğine Amerikan bayrağını bir de sarı salgın bayrağını çekmişti. Bu, «Bana yaklaşma! Salgın var!» demektir. Mungo St. John geminin sancak ve iskele yanlarına silahlı gözcüler dikti ve Robyn'in karışkoymalarını hiçe sayarak onu da kamarasına kapadı. . '

«Nedenini pekâlâ biliyorsunuz, Doktor Ballantyne, limandaki yurtttaşlarınızla herhangi bir ilişki kurmanızı istemiyorum,» demekle yetindi.

Sonra Tippu'yu kayığa bindirip, özenle seçtiği adamlarıyla birlikte kıyıya gönderirken, liman başkanına da, gemide çiçek salgını olduğunu söylemelerini tembih etti. Böylelikle başka hiçbir gemi Huron'a yaklaşmazdı.

Tippu'yu sedyeyle güverteye çıkardıklarında Mungo, ona eğilmiş; «Seni ancak üç gün bekleyebilirim. Bundan ötesini göze alamam. O zamana dek iyileşmezsen burada benim dönüşümü beklersin. En çok beş ayda döneceğim,» diyerek Tippu'nun örtüsünün altına deri bir kese sıkıştırmıştı: «Bununla da masraflarını karşılırsın. Çabuk iyileşmeye bak, Tippu, sana ihtiyacım var.»

Robyn birkaç dakika önce adamcağıza bir doz daha, ipeka içirdiğinden Tippu güçlükle konuşabiliyordu:

«Seni bekleyeceğim Kaptan Mungo. Ne kadar geciksen de bekleyeceğim.»

Tam üç gün Robyn, daracık kamarasında ter düktü, güncesine anılarını yazarak vakit geçirmeye çalıştı ama yukarıdan gelen en ufak bir ses, en belirsiz bir gürültü dikkatini dağıtmaya yetiyor, İngiliz gambotunun yetişmesi için dua ederken, bir yandan bundan ürküyor, çekiniyordu.

Üçüncü günün sabahı Tippu gemiye döndü. Yardıma bile gerek duymadan, kendi kendine ip merdivenden tırmandı. Yeniden ipeka içirilmediği için, öyle çabuk kendini toparlamıştı ki, buna kıyıda askeri hekimler bile şaşmıştı. Ama son derece zayıflamıştı, yaşlı bir buldog gibi, derisi her yanından, kat kat sarkıyordu. Pantolonunu da düşmesin diye, ipele bağlamak zorunda kalmıştı. Teni fildişi gibi sararmıştı. Güverteye çıktığında, düşmemek için küpeşteye tutunmak zorunda kaldı. Mungo kaptan köprüsünden seslendi:

«Gemiye hoşgeldin Bay Tippu. Eğer kıyıda tatilin bittiyse, derhal şu gemiyi yola çıkarmanı istiyorum.»

On iki gün sonra Huron, Kap Burnuna varıyordu. Pırıl pırıl bir yaz günüydü, burnu dolanması ve Atlantik rotasına yönelmesi yarım gün sürmüştü. Şimdi yeni rotaya girdiklerine göre, Mungo St. John çevredeki öteki yelkenlileri de gözden geçirmeye zaman bulabiliyordu. Şu sırada dokuz, hayır, on yelkenli daha görünmekteydi. Çünkü bir tane de çok açıklarda vardı, ancak yelkenlerinin ucu görünen. Çoğu balıkçı tekneleriydi, deniz kuşları sürü sürü üzerlerinde uçuyordu, çoğu Huron ile kıyı arasında bulunuyor ve yelkenlerini indirmiş, ağlarını atmakla uğraşıyordu. Ancak o çok, çok uzaklardaki geminin tüm yelkenleri fora edilmişti ve teknesi görünmediği halde, Mungo'nun denizci gözü onun, şu balıkçı teknelerinden çok daha büyük bir gemi olduğunu tahmin ediyordu. Tippu da bu arada Mungo'nun omuzuna dokundu. Tam yanlarından geçen, dörtköşe yelkenli, bir Doğu Hindistan teknesini gösterdi,

Huron kadar güzel bir tekneydi bu da. Yelkenlerini açmış, beyaz, kırmızı boyası, mayi suların üzerinde göz alıyordu. Bir süre böyle yanyana seyrederken iki kaptan da dürbünle birbirlerini izlediler. Robyn de güverteye çıkmış, küpeşteye dayanmış, o güzel gemiye dalmış gitmişti. Ama aklı o yassı tepeli dağdaydı. Gözlerini oradan ayıramıyordu bir türlü.

Tek umut kapısı oradaydı. Orada dostları vardı, İngiliz Valisi vardı, Kap Komutanlığı vardı, ah, onun şu köle gemisinde tutsak olduğunu bir bilebilselerdi...

Birden Mungo dikkatini çekti. Gözünün ucuyla bile olsa, bu adamın her davranışıyla nasıl da ilgileniyordu, şaşılacak şey! Kaptan şimdi, dürbünü kaldırmış, büyük bir dikkatle ufku tarıyordu, Robyn de onun baktığı yere bakınca, ilk kez gözüne küçücük bir beyazlık ilişti. O anda Mungo St. John, sesleniyordu: «Bay Tippu, şu yelkenliye ne dersin sen » Ama sesinde, gizleyemediği bir korku, bir telâş vardı, o 'anda Robyn'in yüreği umutla hop etti.

Clinton Codrington için bu, güney Afrika'nın kıyısından aşağıya, dayanılmaz bir kovalamaca olmuş, günlerce gözüne uyku girmemiş, rüzgâr durur gibi oldukça umuda kapılmış, rüzgâr şiddetini arttırdıkça da bir çaresizlik denizine yuvarlanır gibi olmuştu. Son günlerde de kaygılarına yeni bir kaygı eklenmişti. Bu son bin mil boyunca kömürünü, korkunç bir savurganlıkla, hiç düşünmeden yakıp tüketmiş, çarkçıbaşuya, gerekirse gemideki tahtaları yakabileceğini, bu işe de onun, kaptanın yatağından başlayabileceğini söylemekten çekinmemişti.

«Nasıl yaparsanız yapın, umurumda değil, Bay MacDonald ama Kap Burnu'na ulaşınca kadar kazanınızdan tam bir istim istiyorum, hepsi bu,» demişti.

Ancak ertesi gün geceyarısından birkaç dakika sonra, Kap Burnu'nun fenerini görmüşler ve ancak o zaman çarkçıbaşısına, ateşi yavaşlatabileceğini ama istim üzerinde durmasını, gerektiğinde uskuru hemen çalıştırmasını bildirmişti.

Kap deniz üssü, birkaç saat ötelerindeydi şimdi. Şafak sökerken Kara Şaka kömür, su ve taze sebze ikmalî yapabiliyordu. Ama Clinton pekâlâ biliyordu ki, Table Körfezine demir attıktan birkaç dakika sonra, Amiral Kemp veya temsilcilerinden biri hemen gemiye çıkacak ve Clinton'un bağımsız komutasına o anda son verilecektir. Gene eski durumuna, küçük rütbeli bir komutan durumuna dönecek, üstelik son yaptıklarından dolayı da hesap vermek zorunda bırakılacaktır. Clinton Amirallik binasına yaklaştıkça Sir John Bannerman'ın uyarıları kulaklarında çınlıyor, durumunu daha soğukkanlılıkla değerlendirmeye çabalıyordu. Arapların kölelerini kapattıkları kulübeleri ateşe vermenin ve açık denizlerde köle yüklü gemilere el koymanın heyecanı çoktan sönmeye yüz tutmuştu. Clinton biliyordu ki Table Körfezine bir kez girecek olsa, haftalar, belki de aylar boyu bir daha oradan çıkamaz. Hatta karadan görülüp tanınmak bile şu sırada işine hiç gelmezdi, çünkü Amiral Kemp hemen onu çağırmak için bir tekne gönderirdi. Bir an önce mahkeme huzuruna çıkartmaya can atıyordu herhalde.

Clinton, Donanmanın vereceği yargıya aldırış bile etmiyor, mesleğinin geleceğine öylesine ilgisiz kalıyordu ki buna kendisi bile şaşıyordu. Tek bir isteği, tek bir amacı vardı, herşeyi gölgede bırakıyordu. Kap Burnunu döndüğü sırada Huron'un önünü kesmek için bir gemiye ihtiyacı vardı. Tabii eğer henüz Amerikalı elinden kaçmadıysa. Onun önünü kesmekten Clinton'u hiç kimse, hiçbir şey alıkoyamamalıydı. Sonradan ne yaparlarsa yapsınlar, umurunda bile değildi. Verecekleri cezayı seve seve çekmeye hazırdı.

İlk kez rahat bir soluk almaktaydı, Zengibar limanından ayrıldığından beri, Huron'dan önce Kap Burnuna ulaşmak için elinden geleni yapmıştı. Gerisi Tanrıya kalmıştı artık. Bir gemi görecekt olurlarsa hemen haber vermelerini söyleyerek kamarasına indi. Soyunmadan kendini yatağa attı. Hemen uyumuş gitmişti. Kamarotu şafak sökmeden bir saat önce onu uyandırdı. Getirdiği kahveye elini sürmeden Clinton hemen güverteye sordu. Gözcü gece boyu gemi görmemişti. Ortalık ağırırken iyice açığa çekildi. Amiral Kemp'e haber uçurulmasından korkuyordu. Huron eğer geçecek olursa, gözünden kaçmazdı.

Clinton ancak bir şeyden korkuyordu: Huron'un çoktan geçip gitmiş olmasından. Belki de şu sıralarda Atlantik Okyanusu'nun sonsuz yeşilliklerine açılmış, Kara Şaka'ya da boş bir kafese bekçilik etmek düşmüştü, kimbilir?

Gün ağardıkça yukarıdan, haberler geliyordu. Elbette, Table körfezinde balıkçı teknelerinden bol ne

vardı ki? Ama her defasında da yüreği umutla hopluyordu. Böyle böyle geceyi buldular. Sinirleri iyice gerilmiş, harap olmuştu. Gece boyu da üç kez yatağından kaldırıldı, üçünde de derin bir düş kırıklığına uğradı. Şafak sökerken gene güvertedeydi. Bu sırada İskoç çarkçıbaşı da yanına gelmiş:

«Bugünü çıkartamayacaksınız efendim. Ancak kazanı ılık tutmaya yetecek kadar yakmama rağmen iki kova kömürümüz kaldı.»

Clinton onu tersledi: «Bay MacDonald, bu gemi, ben emir verinceye kadar burada kalacak, ne yakarsanız yakın, umurunda değil, ama istediğim zaman tamyol vereceksiniz, yoksa elinize geçecek olan o dolgun ödüle de veda etmeniz gerekecektir, ona göre.»

Ama Clinton giderek umudunu yitirmeye başlamıştı. Saatler geçtikçe, gemiyi elden kaçırdığına, onunla birlikte sevdiği kadının da, bir daha, kavuşamamak üzere hayatından çıkıp gittiğine inanmaya başlıyordu.

Biliyordu, aşağıya, kamarasına inip dinlenmesi gerekirdi ama orası, dayanılmaz derecede sıcaktı ve kendini kapana kıştırılmış bir hayvana benzetiyordu orada. Bu yüzden güvertede kaldı, öfkeden burnundan soluyor, en ufak bir şeyde kusur buluyor, adamları kırıp geçiriyordu, işte tam o sırada, direktteki gözcüden haber geldi. «Yalnız direkleri ve yelkenleri görülüyor, daha uzakta ama dört direkli, kara yelkenli... Kap'a doğru rota tutmuş...»

Clinton Codrington dürbünü kaptığı gibi koştu. Tek eliyle iplere tutunarak direğe tırmandı. Karga yuvasına ulaştığında, yüreği göğüs kafesini delecekmiş gibi küt küt atıyor, kulakları uğulduyordu. Yıllardır böylesine hızlı, böylesine yükseğe tırmanmamıştı. Gözcü, mümkün olduğu kadar ufalmaya çabalıyordu, çünkü şu yelkenbezinden cepte iki kişiye yer yoktu. Gemiye kaptana gösterdi: «İşte burada, efendim.»

Burada, direğin tepesinde, geminin sallantıları daha çok hissediliyor, dürbün, bir türlü ayarlanamıyordu. Sonunda gemiyi tanıyınca, tüm kuşkuarı dağıldı. Ta aşağıda, pırıl pırıl beyaz güvertede ufacık kalmış adamlarına heyecandan kısılmış bir sesle bağırdı;

«Alabanda batı, tam yol ileri!»

Sonra çıktığı gibi telâşla paldır küldür aşağıya indi. Halatların elini sıyırıp kanattığını bile farketmedi. Ayakları güverteye bastığında Kara Şaka yeni rotasına girmişti bile. Gözcü aşağıya çağrıldı. Adamlar güverteye toplandı. Clinton yüzü savaş heyecanıla kıpkırmızı, masmavi gözleri ise pırıl pırıl:

«Çarpışmaya hazırlanın, Bay Denham,» dedi.

Kara Şaka'nın bütün subayları bellerine kılıç takmışlar, yalnız Clinton kısa bir kılıcı seçmişti. Bu daha ağır ve daha kısa silâhi yeğ tutuyor, şimdi de konuşurken kabzasıyla oynuyordu.

«Baylar, şu önümüzdeki geminin köle yüklü olduğuna ilişkin kanıtlar edinmiş bulunuyorum. Onun bir Amerikan gemisi olduğunu da biliyorum. Yolunu kesmemiz olanaksız, onu da biliyorum. Ama Majeste Kraliçenin bir uyuğundan, hepinizin çok iyi tanıdığı Doktor Ballantyne'den bir yardım çağrısı aldım, iradesi dışında, zorla Huron'da alıkonmaktaymış. Kendisini kurtarmamızı istedi. Bu koşullar altında görevimin ne olduğundan hiç kuşum yok. Gemiye borda edeceğim ve direnecek olursa, onunla savaşacağım. Bu kararıma karşı çıkanlarınız varsa derhal geminin seyir defterine itirazlarını kaydetsinler, imzalamaya hazırım.»

Mungo dürbünü gözünden indirirken sırtıyordu: «Aman Tanrım, bizi kıyıya sıkıştırdı. Çevresinden dolanıp denize   ılmak için deli gibi koşmamız gerekecek. Bay Tippu lütfen tüm yelkenleri fora eder misiniz? Ama bu kadar talih de olmaz yani. şu koskoca denizde karşılaşmak istemediğim tek adam nasıl oluyor da onu görmeye arzulamadığım tek noktada beni bekliyor, böylesi raslantı akıl alacak şey değil.» Sonra,  evik adımlarla az öteye küpeşteye dayanmış, yaklaşan gemiyi seyreden Robyn'in yanına gitti. Soğukkanlılığı elden bırakmaksızın, sorarken, gülümsemesi yalnız dudaklarındaydı. Bakışları buz gibi, dondurucuydu:

«Dostlarınızdan biri mi yoksa, Doktor Ballantyne?»

«Onun gelmesi için gece gündüz dua ediyordum. Mektubu g nderdiğimden beri.»

«Demek ki ihanetinizi inkâr etmiyorsunuz?»

«Tam tersine, bir Hristiyan olarak görevimi yerine getirmekten gurur duyuyorum.»

«Peki, mektubunuzu kim götürdü?»

«Sizin m rettebatınızdan biri değil efendim. Umman yelkenlisinin kaptanı.»

«Anlıyorum. Peki, ya Tippu'nun hastalığına ne demeli? Sakın bir hekim, hastayı zehirlemeye kalkışmış olmasın? Bu kadar alçalır mı dersiniz?»

Robyn bu suçlama karşısında sadece gözlerini yere indirdi.

«Lütfen Doktor Ballantyne derhal kamaranıza ininiz ve ben size izin verinceye kadar oradan   kmayınız. Kapınıza silahlı bir nöbetçi dikilecektir.»

Ve döndü, yukarıya, kaptan köprüsüne koştu.

Clinton da denizin kabardığını, görmüş, neler olacağını tahmin etmişti. Uzun direkli tekne şimdilik tembel tembel gidiyordu ama bu rüzgârı alır almaz dalgaların üzerinden kırlangıç gibi seyirteceğine hiç kuşku yoktu. şimdilik kapana kısırılmış gibiydi. Ne var ki rüzgâr    mil ilerisinde onu bekliyordu, işte, daha şimdiden, yelkenleri göz göre göre şişmeye başlamıştı bile. O sırada aşağıda bir şamatadır koptu. Ferris soluk soluğa güverteye  ıktı.

«Ateş iler, efendim, aşağıda ne var ne yoksa yakıyorlar, sizin ranzanız gitmiş efendim, masanız da.»

Clinton onu dinlemedi bile, gözlerini yelkenliden ayırmıyor, ne kadar hız kazandığını hesaplamaya çalışıyordu. Sonra başını kaldırıp kendi yelkenlerine baktı. Onlar da kocaman, bronz uskura yardıma çabalıyorlardı. Huron şimdi tüm yelkenleri şişmiş, önlerinde kaçıyordu. Aşağıda, makine odasından boru  tt , hemen boruya yaklaştı: «Makina odası, kaptan konuşuyor, ne var,»

«Kömür çoktan bitti efendim. Basınç 50' kiloya indi, daha da iniyor.»

«Ne bulursanız yakın.»

«Kömür kâğıt gibi yanıyor efendim. Üstelik kazanı da boğuyor.»

«Elinizden geleni yapın. Sizden kimse daha fazlasını istemiyor.»

Acaba topu ateşlese, isabet ettirecek kadar yaklaşmış mıydı? Belki de talihi iyi gider, direklerden birini indirirdi. O anda, kazan dairesindeki titreşimler ta güverteye ulaşıyordu. Besbelli, basınç

giderek düşmekteydi.

«Bay Ferris, lütfen bayrağı çekiniz.»

Kırmızı, beyaz bayrak masmavi gökyüzünde dalgalanırken, Huron da cevap vermekte gecikmemiş, Amerikan bayrağını pırıl pırıl beyaz yelkenlerin üzerine açmıştı. Bu, meydan okuduğunu gösteriyordu.

Clinton toplardan birini ateşleme komutu verdi. Gemi isabet almadığı gibi, umursamadı. Yolunu bile değiştirmek gereğini duymadı. Bu kez yelkenlere nişan alındı, top bir daha ateşlendi. Yelken tam ortasından delindi, bir kesekâğıdı gibi patladı, sarktı. Ama topun bir daha doldurulmasına zaman kalmadan parçalanmış yelken indirilmiş, yerine yepyeni, tertemiz bir tane çekilmişti. Bu hız, Clinton'u bile şaşırttı, etkiledi.

«Şeytan herif iyi bir gemici. Pes doğrusu.»

Gemi şimdi, tüm yelkenleri dolmuş, Atlantik okyanusuna açılmak üzereydi. Atış mesafesinin de dışına çıkmıştı artık.

Kollarını kaskatı yanına uzatmış, yumruklarını acıyla sıkmış, daracık yatağında yatarken Robyn güverteden Huron'un rotasını değiştirdiğini belirten gıcırıltıları, iniltileri duydu, dümenici dümenini çevirirken kalın halatların sürtünmesiydi bu. Artık alışmıştı. Yerinde duramadı, fırladı, kapıya koştu: «Nathaniel!» diye seslendi. «Bana cevap ver.» Nathaniel'in sesi boğuk geliyordu. «Kaptan sizinle konuşmamı yasakladı.»

«Bana böyle eziyet edemezsin. Neler oluyor, bilmek istiyorum?»

Uzun bir sessizlik, herhalde Nathaniel terazinin bir kefesine görevini, öteki kefesine şu akıllı genç kadına duyduğu sevgiyi koymuş, tartıyordu. Sonunda, «Rüzgârı aldık hanımefendi, kuyruğuna teneke bağlanmış bir şeytan gibi uçuyoruz şimdi,» diye karşılık verdi.

«Peki ya İngiliz gambotu? O ne oldu?»

«Artık bizi yakalayamaz. Gece basmadan peşimizi bırakacaktır. Buradan, sanki demir atmışa benziyor, öyle görünüyor.»

«Teşekkür ederim Nathaniel. Şimdi biraz uyumak istiyorum, kimse beni rahatsız etmesin.»

«Merak etmeyin efendim, ben buradayım, kimseyi bırakmam.»

Robyn bir an derinden sarsılmıştı. Sonra yatağına yaklaştı. Diz çöküp dua etmeye başladı. Clinton gözlerinin önünden gitmek bilmiyordu. O güzel, açık mavi gözleriyle, o güneşten ağarmış, platin saçlarıyla, iyiliğin, temizliğin, dürüstlüğün simgesiydi sanki. Onu hiç özlemediği kadar özlüyordu şimdi.

Sonra gözlerinin önünde o alaycı gülümseme, o altın yaldızlı gözler belirdi. Utançla titredi, onu kandıran, duygularıyla oynayan, bir gün karısı olmayı umduğu hayır, umduğu değil, dua ettiği, çocuklarını doğurmayı arzuladığı o erkek... Umutsuzluğu yeniden nefrete dönüştü ve nefretinden güç buldu. «Bağışla beni Tanrım, duamı daha sonra ederim, ama bir şeyler yapmak zorundayım.»

Ayağa kalktı. Şu sıkışık, daracık kamaranın bir kafesten farkı yoktu, boğuluyordu burada. Dayanamayacaktı. Kapıyı yumrukladı. Nathaniel hemen karşılık verdi: «Nathaniel, burada bir saniye daha duramayacağım. Beni dışarı çıkarmalısın,» diye bağırdı.

Adamın sesi üzgün ama kararlıydı: «Yapamam efendim, Tippu kemiklerimi kırar sonra!»

Kapıdan uzaklaştı. Ne yapacağını bilemiyordu. Bu yolculuğun sonu nereye varacaktı? Huron'un rıhtıma yaklaştığını, yanında üç küçük oğluyla, geniş etekli bir elbise giymiş, incilerini, pırlantalarını takmış uzun boylu, güzel, soylu Fransız kadınının kaptana el salladığını görür gibi oldu.

Bu manzarayı zihninden kovmaya çalıştı. Dümen çarkını dümene bağlayan halat ayaklarının dibinde gene gıcırdayınca aklına bir şey geldi. Clinton ona bir şey anlatmıştı. Genç teğmenken, bir ırmak halicinde köle yüklü yelkenlileri bastırmışlar, ama hepsine birden el koyacak zaman olmadığından, hepsinin dümen halatlarını kesmekle yetinmişler, sonra onlar öyle çaresiz, sürüklenirken, teker teker ele geçirmişler.

Robyn silkindi. Hemen kamaranın köşesine koştu, tahta sandığını binbir güçlkle ortaya çekerek dizüstü çöktü. Yerde küçücük bir kapak vardı, Atlantikten inerlerken bir gün marangoz kapısını çalmış, binbir özür dileyerek bu kapağı açıp elinde bir yağ kavanozu, aşağıya inmişti.

Kapağı açmaya çalıştı ama öylesine sıkıydı ki, açılmadı. Sandığından bir yün atkı alıp kapağın demir halkasına geçirdi. Onunla asılınca kapak önce kımıldadı, sonra açıldı. Nathaniel sesi duyduysa meraklanmış olacaktı, kulak kabarttı. Çıt çıkmıyordu. Eğilip aşağıya baktı. Burnuna bir yağ kokusu çarptı. Tüm o lizolle, temizlenmekle de çıkmak bilmeyen o köle kokusu, bu yağ kokusuna karışıyor, midesini bulandırıyor. Gözleri karanlığa alışınca, Huron'un dümen çubuğunu barındıran alçak ve dar tüneli gördü. Dümen halatları yukarıdan, güverteden iniyor, Huron'un ana tahtalarına çakılı halkalardan geçip dosdoğru arkaya yöneliyordu. Halatlar bir bacak kalınlığında görünüyordu. Çelik borular gibi gerildiğine göre, üzerine çok çok büyük bir yük bindiği anlaşıyordu.

Peki ama bu halatları neyle kesebilirdi ki? Ancak balta gerekirdi. Baltayla kesilebilse bile halatın kopan ucu kırbaç gibi uzun, adamı parça parça ederdi. Bir çare vardı. Tek ve güvenilir, şaşmaz bir çare. Yangın çıkarma fikrini bir kez kenara itmişti ama bu defa başka çıkar yol yoktu. Yoksa son fırsatı kaçırmış olacaktı.

Yün atkılarından birinin üzerine, gaz lâmbasının içindeki gazı döktü. Sonra gözleriyle tutuşturabileceği bir şey aradı. Günce defterlerine kıyamadı. Tıp kitaplarını aldı, sayfalarını kopardı. Buruşturdu. Gaza bulanmış atkısını torba yapıp içini buruşturulmuş kâğıtlarla doldurdu. Aşağıya attı. Atkı halatların geçtiği demir makaralara takıldı kaldı. Şiltesinin içi kuru ot doluydu. Onları aşağıya boşalttı. Sonra ranzasının tahtaları, kapının arkasındaki rafta duran gemicilik kitapları onları izledi. Çevresine bakındı, yakılacak başka bir şey aradı, bulamadı.

Aşağıya attığı ilk yanar kibrit, söndü gitti. Bunun üzerine günce defterinin son sayfasını kopartıp tutuşturdu. Yanar kâğıdı aşağıya attı, gaza bulanmış yün, ateş aldı, sonra içindekiler, üzerindeki tutuştu. Aşağıdan yükselen sıcak dalgası Robyn'in yanaklarını kavurdu. Alevlerin sesi, tekneye çarpan dalgaların gürültüsünü bile bastırdı. Robyn, olanca gücünü toplayarak kapağı kapadı, ses kesildi. Sonra heyecandan soluk soluğa, geri çekildi. Duvara dayandı. Kalbi kulaklarını sağır edecek gibi, güm güm vuruyordu. Birden sonsuz bir korkuya kapıldı. Ya Kara Şaka gemiyi kovalamaktan vazgeçtiyse? O zaman şu sekiz yüz zavallıyı kim kurtaracaktı.

Mungo St. John, memnun, döndü baktı, kara görünmez olmuştu bile. Kara Şaka da çok gerilerde kalmıştı. Yalnız; üst yelkenleri görünüyordu. Duman neden yoktu acaba? Mungo kaşlarını çatı, düşündü, uygun bir cevap bulamayınca omuz silkti, geçti. Güneş batmadan Kara Şaka, Huron'un en

yüksek direğinin tepesinden bile görünmez olacaktı.

Derken yukarıdan, gözcü seslendi:

«Duman! Tam arkada!»

Mungo: «Gambotun dumanı olacak. Yeniden istim verildi herhalde.» diye söylendi. «Bir işine yarasa bari!»

Yukarıdan gene ses geldi: «Tam arkadan duman, dumanı sürüklüyoruz.»

Mungo birden, iliklerine kadar ürperdiğini hissetti. Tippu gök gibi gürledi: «Yangın!»

Yaşamını ahşap gemilere, tahtaları ziftle, üstüğüyle tutturulmuş, yelkenleri, halatları saman gibi alev alabilen teknelere bağlamış adamların en korktuğu sözcüklerden biriydi bu! Mungo koştu, eğilip baktı. Kuru meşe ağacı böyle, küçük, incecik bir alevle ve az duman çıkartarak yanar. Mungo yapması gereken ilk işin alevleri havasız bırakıp boğmak, yani gemisini durdurmak, rüzgârın hızını azaltmak ve tulumbaları çalıştırıp alevleri söndürmek olduğunu biliyordu. Dümen çarkını iki kişi birden ancak zorlukla tutabiliyordu. Çünkü bu rüzgârda, böyle, tüm yelkenleri açılmışken, çok, çok büyük bir yük biniyordu dümene. Birden, bu iki kişinin elinde dümen boşalıverdi. Deli gibi dönmeye başladı. Yangın halatları kemirmişti sonunda. Şimdi Huron'un yelkenlerine binen o sonsuz basınç başıboş kalmış, tekneyi dev bir rüzgâr horozu gibi döndürmüştü. Yelkenler birden boşaldı, yapraklandı. Uzun direkler geriye doğru tehlikeli bir biçimde eğildi, bir pruva ıstralyası tam ortadan yarıldı. Yelken, boşlukta asılı kaldı.

Mungo St. John savrulduğu yerden güçlkle ayağa kalktı. Küpeşteye tutundu. Çevresine bakındı, gözlerine inanamıyordu. O güzelim gemisi şu perişan duruma nasıl düşüvermişti birden? Şimdi dalgaları yandan alıyor, geri geri gidiyordu. Öylesine bir kargaşa vardı, öylesine zarar olmuştu ki, ölüm tehlikesi öylesine büyüktü ki, nereden başlayacağını kestiremiyordu. Birden Kara Şaka'nın yelkenleri, bu kez tam ileriden, karşıdan belirdi. Mungo donakaldı. Sonra kendini toparladı. Şimdi sakın bir sesle emirlerini vermeye başlamıştı. Boşta kalan yelkenleri indirtti, tulumbaları çalıştırdı. Yangının ne kadar yayıldığını öğrenmek üzere aşağıya birini gönderdi. Sonra geminin sandallarından birini indirtti. Gemiye ona bağlayacak, onun dümeninden yararlanarak, küçük yelkenlerini de açarak dümeni onarınca, kadar biraz soluk alabilecekti.

Huron hızla geri geri gidiyor, gambot da giderek yaklaşıyordu, ibiğini dikmiş, tüylerini kabartmış, saldırmaya hazırlanan bir dövüş horozu gibi, üzerine geliyordu.

Clinton Codrington, büyük bir çaresizlik içerisinde, subaylarının yanında daha fazla kalamamış, geminin ta burnuna gitmiş, dürbününü elinden kaçmakta olan yelkenliye dikmişti. Güneş batmadan gözden kaybolacaktı, Robyn Ballantyne de beraber. Fırsatı elinden kaçırmıştı işte. Yakalayamamıştı, iyi ama gözleri ona oyun mu oynuyordu? Ne oluyordu bu gemiye? Yelkenlerini mi indiriyordu? Yoksa şekil mi değiştiriyordu?

Tepeden gelen gözcünün sesine inanmıyor gibiydi: «Gemi yavaşlıyor! Dönüyor! üzerimize geliyor!»

Clinton dürbünü bir daha gözüne kaldırdı. Evet, Huron'un tek bir çizgi üzerindeki direkleri şimdi ayrı ayrı görünüyordu. Gemi dönmüştü. Yelkenler şişti, yapraklandı, rüzgârda vurmaya başladı. Sonra yığıldı kaldı. Huron perişan haldeydi. Clinton dürbünden onun parçalandığını, yelkenlerinin

yırtıldığını, ön direğinin çöktüğünü açık seçik görüyor gene de gördüklerine inanamıyordu.

Denham'ın sesi duyuldu: «Duman çıkıyor! Yangın var!»

Clinton, mendilini çıkardı, yüzünü gözünü kuruladı, burnunu sildi sonra:

«Bay Ferris, derhal Huron'a flamayla işaret verilsin. 'Geminize çıkmak üzere adamlarımı gönderiyorum. Karşı koyarsanız sizinle çarpışacağım. ' Böyle deyiniz. Topları da hazır ediniz.»

Clinton, Huron'un kaptanının gemisini kurtarmak için nasıl umutsuzca çırpındığını görüyor, anlıyordu. O yırtılan yelkeni, halatları çarçabuk hemen indirtmişti. Önde küçük bir flock açmış, gemisini yeniden yürütmeye çabalıyor, ama başaramıyor, Kara Şaka giderek yaklaşıyor, yaklaşıyordu.

Denham keyifle bağırdı: «Bahse girerim dümeni kopmuş bunun.»

Ama Huron pes edecek gibi değildi. Yeniden yelkenlerini açmış, rüzgârı almış, inanılmaz bir hızla yola koyulmuştu. Clinton uğradığı o büyük düş kırıklığında bile, şu denizcinin ustalığına hayranlık duyuyordu.

İki geminin aracındaki mesafe şimdi giderek açılıyordu. Gece de neredeyse bastırmak üzereydi. Peşine kayığını takmış, onun dümeninden yararlanıyordu, inanılır gibi değildi. Bir yandan da flamayla karşılık veriyordu: «Benden uzak durun yoksa yangını size de sıçratırım!» Ama hâlâ top menziline girmemişti.

Tayfa, koşarak raporunu vermeye geldi: «Yangın, doktorun kamarasının altından çıkmış. Onu getirdim,» Robyn, içine alelacele güncelerini ve değerli öteberisini tıktığı siyah deri çantası elinde, güvertede göründü.

Mungo tulumbaların hemen çalıştırılmasını emretti. Birkaç saniye sonra, tulumbalar çalışmaya başlamıştı. Ama ateş kontrol altına alınıncaya kadar böyle idare etmek zorundaydılar.

Daha fazla yelken de açamaz, dümenin onarımına da girişemezlerdi. Her şey rüzgâra bağlıydı. Şimdilik yön değiştirmezse, gambottan kurtulma olasılığı büyüktü.

Mungo bir sigara yaktı. Başını kaldırıncaya Robyn ile gözgöze geldiler. Sonra Robyn bakışlarını, hâlâ peşlerinden ayrılmayan o çirkin, küçük gambota dikti. Mungo, «Durmadan aynı hatayı yineliyor, size güveniyorum.» dedi.

«Ben ise bu hatayı bir kez işledim, size bir kez güvendim.»

«Peki ama o dümen halatına nasıl ulaştınız? Ah, sahi, unuttum ya, kamaranızdaki kapaktan. Ama bu oyununuz da tutmadı, Doktor Ballantyne. Dostlarınız gene bize yetişemeyecekler. Hava da neredeyse kararacak, o zaman dümen halatlarını onaracağım.»

Son bir dakikadır Mungo, denizi de, gemiyi de, rüzgârı da unutmuş, genç kadının yüzünü seyre dalıp gitmişti. Üzerine gelen sağanağı göremedi. Rüzgâr vurduğunda karşı koyacak dümenci yoktu. Birden tehlikenin büyüklüğünü kavradı ve gözlerindeki korku pırıltısını Robyn açık seçik okudu. «Yelkenler mayna Bay Tippu, hemen!» diye bağırdı.

Sağanak Huron'un dengesini iyice bozmuştu, çünkü yedeğinde çektiği kayık, dalgaların üzerinde bir an yükseldi, sonra burun üstü sulara vurdu. Paramparça oldu, dağıldı gitti. Huron şimdi başı boş

kalmış, rüzgâra kapılmış dönüyordu gene. Uzun, çıplak direkleri denize hemen hemen paralel, sallanıyor, yalpa vuruyordu. Sular güverteyi basmıştı.

Robyn'i de yakaladığı gibi, Mungo St. John'un göğsüne savurdu, eğer kaptan olmasaydı, genç kadın küpeşteden aşağı sürüklenecekti ama Mungo ona sımsıkı yapıştı, sonra Huron gene doğruldu. Güvertesindeki sular köpürerek geri çekildi. Şimdi gemi, çıplak direkleriyle, bir sarkaç gibi sallanıyordu ama hiç olmazsa o dalga, bulduğu her delikten içeri dalmış, yangını söndürmüştü.

Mungo St. John Robyn'i bileğinden yakalayıp geriye doğru sürükledi. Bir eliyle sıkı sıkı küpeşteye tutunarak peşlerinden gelen gambota baktı. O kadar yaklaşmıştı ki, toplarının ağzını görüyor, başında duran topçuları seçebiliyordu. Bayrağı hâlâ meydan okurcasına, direkte dalgalanıyordu. Birkaç dakika içinde onlara yetişecekti. Mungo'nun gemisini yola koymaya zaman bulamayacaktı. Saçlarındaki suları silkeledi, sonra ciğerlerine hava doldurdu, var gücüyle bağırdı:

«Buraya bir çift köle kelepçesi getirin. Robyn, onun sesini böyle yükselttiğini ilk kez duyuyordu. Şaşırdı. Bileklerinde demirin soğuşunu duyduğunda şaşkındı. Mungo kelepçeyi onun sol bileğine geçirdi, zinciri iki kez küpeşteden dolayıp bu kez de ikinci kelepçeyi sağ bileğine taktı.

«Hiç kuşum yok, dostların seni böyle, topun ağzında görünce pek sevineceklerdir,» diyerek yürüdü gitti. «Herkes tüfek ve tabanca dağıtılsın, topları hazırlayın, doldurun, Bay Tippu, en üst kattaki köleleri yukarı getirin.»

«Safra mı atıyoruz?» Tippu daha önce köle gemilerinde çalışmıştı ve biliyordu, kaptanlar böyle yakayı ele vereceklerini anlayınca, hafifleyip kaçabilmek için safta atar gibi köleleri, zincirleriyle filan denize atar, böylece aleyhte kullanılacak kanıtları ortadan kaldırmış olurlardı.

«Hayır, onları şu kadınla birlikte, küpeşte tahtalarına zincirleyeceğiz.» inadına Robyn'in adını da, unvanını da söylememişti. «Bakalım, ateş açmadan önce bir düşünsün hele.» Tippu bir kahkaha attı, emri yerine getirmek üzere o kalın, çarpık bacaklarının üzerinde, uzaklaştı.

Denham gördüğüne inanamıyor gibiydi: «Efendim! Bakın, Doktor Ballantyne değil mi bu? Bir de, zenci köleler. Onları küpeşteye zincirliyorlar. Ne biçim adam bu Yanki »

Clinton alçak sesle karşılık verdi: «Çok akıllı bir adam.» Dürbünle, kurtarmaya geldiği kadını seyreliyordu. Yüzünü açık seçik görebiliyordu işte. Benzi sararmış, gözleri korkudan büyümüştü, sıırılsıklam, buruşmuş elbiseleri üzerine yapışmıştı. Buluzundaki bir yırtıktan omzunun, kolunun güneşte inci gibi parladığını bile görebiliyordu.

«Bay Denham, mürettebatı uyarın. Beş dakikaya kadar ateş altında kalacak ve ateşe karşılık veremeyeceğiz. Bilmiş olsunlar. Güverteye dümdüz yatsınlar. Rüzgâr bizden yana, ateşten çabuk kurtulacağız. En iyi adamlarınızı seçin, çengellerini hazırlasınlar, onların güvertesi bizimkinden yüksek, tırmanmak zorunda kalacaklar.»

Artık o kadar yaklaşmışlardı ki, dürbününü indirdi. Yelkenlinin altı tane topu vardı. Namluları Kara Şaka'nın namlularının iki katı uzunlukta ama çapları çok daha küçüktü. Dürbünsüz bile Clinton bir toptan ötekine telâşsız, ağır adımlarla gidip onların doldurulmasını gözetken, lâcivert ceketli uzun boylu adamı iyice görebiliyordu. Sanki bir oyunun son sahnesindeydiler. Oyuncular seyircilerden alkış toplamak üzere dizilmişti. Kollarını uzatmış, bileklerinden küpeşteye kelepçeli, omuz omuza sıralanmış çıplak, kara vücutlar, sonra başoyuncu, tam ortalarında, sarı elbisesiyle göz alan, o

incecik, zarif kadın. Ayrıca geminin direklerine, halatlarına da adamlar tırmanmış, tüfeklerini doğrultmuş, nişan almışlardı. Herhalde baş hedefleri, güvertede birikmiş subaylar olacaktı. Clinton, dümensiz kalmış yelkenlinin yalpa vuracağını, atışların hedefe isabet edemeyeceğini umuyordu. Gene de subaylarına, «Baylar, biz harekete geçinceye kadar kendinizi korumanızı tavsiye ederim,» dediyse de Denham da, Ferris de yerlerinden kıpırdamadılar. Ateşten kaçmamak, gözünü bile kırpmamak, Drake ve Nelson gibi ünlü denizcilerden gelme bir gelenektir ve Clinton subaylarıyla gurur duyardı. Kendisi de oralı olmadı. Derken Amerikan gemisinin kaptanı kılıcını çekti, kolunu kaldırdı, indirdiğinde altı topu birden patladı. Bir denizci, tam göğsünden isabet aldı. Gülle daha sonra yuvarlandı, gitti, Kara Şaka'nın direğini ta dibinden sarstı. Uzun bir parça kopardı, sonra da güverte boyunca yuvarlandı. Denham da, Ferris de oralı olmamıştı. Aralarında konuşuyorlardı, neden, korkmadıkları için mi? Yoksa tehlikeden habersiz oldukları, hayal gücünden yoksun oldukları için mi? Vurulan denizci az ötede kıvranıyordu.

Clinton korkuyordu, ölmekten korkuyordu. Görevini yerine getirememekten korkuyordu. Korktuğunu belli etmekten korkuyordu. Şimdi de Denham dayanmamış: «Böyle karşılık verememek insana cehennem azabı çektiriyor yahu!» diye ağzından kaçırmıştı işte. Sonra çarçabuk toparlandı: «Yani, adamların moralini bozuyor, demek istemiştin efendim.» Clinton o anda anladı, Denham da en az kendisi kadar korkuyordu. Bunu bilmek yüreğine su serpti. Gerçekten de, burada böyle dikilip havadan sudan konuşuyor gibi yapacak yerde harekete geçebilselerdi! Şimdi güller yağmur gibi iniyordu. Gambot altıncı kez isabet almış, o pırıl pırıl, lekesiz güverte, kan gölüne dönmüştü. Ama iyice yaklaşmışlardı. Birkaç saniye sonra, Huron'da olacaklardı. Bu arada Huron'un direklerine tırmanmış olan nişancılar da ateş açmıştı. Clinton, hâlâ öyle, dimdik duran kızı daha iyi görebilmek için bir iki adım attı. Kız ona el sallamak istedi, ama kelepçeli olduğundan kolunu kaldıramadı. O anda biri Clinton'un kolundan çeker gibi oldu ve arkasında Ferris'in inlediği duyuldu. Clinton koluna baktı. Ceketini yırtılmış, beyaz astarı görünüyordu. Ancak Ferris dimdik durmuş, mendilini göğsüne bastırıyordu. «Yaralanmışsınız Bay Ferris, aşağıya inebilirsiniz.»

Ferris hışırdar gibi bir sesle, «Teşekkür ederim efendim ama şu adamların hakkından geldiğini gözlerimle görmek istiyorum,» dedi. Konuşurken ağzının kıyıcığında bir damla kan belirdi. Clinton ürperdi, çocuk belki de ölümcül bir darbe almıştı, çünkü ağzından kan gelmesi, ciğerlerinden vurulduğuna işaretti. Resmi bir tavırla; «Nasıl isterseniz, Bay Ferris,» dedi ve gene resmi bir tavırla döndü. Kararından caymamalı, Huron'a rampa etme konusunda verdiği kararının doğru ve yanlış mı olduğuna, şu çocuğun, bunca gemicinin ölümünün boş yere olup olmadığına kafasını takmamalıydı. Birden top atışı kesildi, iki gemi borda bordaya geldiler, adamlarına bağırdı:

«Hadi bakalım çocuklar, şimdiye kadar iyiydiniz. Şimdi de sıra bizim, şu başbelâsı Yankilere kim olduğumuzu gösterelim, hadi!» On iki kadar gemici, Huron'a çengelleri takıp güvertesine tırmandılar, maymun sürüsü gibi her yana dağılıverdiler. Clinton kargaşayı bastırmaya çalışarak, olanca sesiyle bağırdı: «Komutayı alın, Bay Denham.» Ve adamlarının arasına katıldı, iki tekne birbirine değirmen taşı gibi şiddetle sürtünüyor, aralarındaki mesafe rüzgâra, dalgalara göre bir açılıyor, bir kapanıyordu.

Bağrıışmalar, küfürler, inilti, kölelerin korku çığlıklarına karışıyordu. Tüfekler, tabancalar hepsi de boşalmış, yeniden dolduracak zaman yoktu. Kara Şaka'nın gemicileri savaşta pişmişti. Şu son yılda elli kez birlikte, yan yana çarpışmışlardı çünkü. Bundan da gurur duyuyorlardı. Huron gemicileri ise savaşçı değil, tüccardı. Çoğu ömründe ilk kez silah patlatıyor ya da bıçak çekiyordu.

Bu yüzden üstünlük İngilizlere geçti. Ancak bir yerde, duraladılar. Huron'un mizana direğinin dibinde, omuz omuza dikilmiş iki kişinin karşısında. Tippu yarı beline kadar çıplak, elindeki baltayı bir hanımın şemsiyesini çevirmesi gibi kolaylıkla kullanıyordu. Kafasına bir kurşun yemişti ama yarası derin değil, sıyrıktı. Kan oluk gibi akıyordu gene de. Yanbaşında da Mungo St. John dövüşüyordu. Ter gözlerine inip görmesini engellemesin diye ipek mendilini alnına bağlamıştı. Sağ elindeki kılıcını acımasızca savurup duruyordu. Clinton ona seslendi: «St. John!» ikisi de çevrelerini saran adamlardan bir baş uzun oldukları için göz göze geldiler. Clinton ona meydan okudu: «Hadi, kolla kendini bakalım!» Mungo karşılık verdi: «Gene mi?» Geçen defa Mungo'nun alışkın olduğu silahla, tabancayla çarpışmışlardı. Bu kez ise Clinton'un elinde çok alışkın olduğu bir silah, kısa bahriye kılıcı vardı. Daha on dört yaşındayken kullanmaya başladığı bir silahtı bu. İki hamlede karşısındakinin zayıf noktasını anlamakta gecikmedi. Mungo'nun bileği zayıftı. Nitekim bileğine yüklenmekte gecikmedi. Kılıcı düşürmeyi başardı. Mungo St. John iki elini birden havaya kaldırmıştı ama Clinton'un gözüne öfke bürüdüğünden, karşısındakinin silahsız olduğunu filan düşünmeden atıldı. O sırada aralarına Tippu girdi. Efendisinin elinden kılıcını düşürdüğünü görmüştü. Baltasını kaldıracaktı ki, baktı Clinton'un kılıcı, sırtı direğe yaslanmış olan Mungo'nun karnına saplanmak üzere, kocaman ellerini açıp baltayı savurdu. Sonra elini uzatıp pırıl pırıl kılıcı çıplak parmaklarıyla kavradı. Olanca ağırlığıyla asılıp kılıcın ucunu sırtı direğe dayanmış çaresiz adamdan uzaklaştırdı, ama parmakları kesilip kopmuştu. Artık dayanamayacaktı. Kılıç elinden kaydı. Clinton'un olanca ağırlığıyla, dev adamın kaburgalarına saplanıverdi, ta kabzasına kadar girdi. Dayandı. Bu darbe bile Tippu'yu devirmeye yetmedi, ancak bir adım geriletti. Kanayan parmaklarıyla kısa kılıcın kabzasına sımsıkı yapışmıştı. Ancak Clinton geri çekilip kılıcı çıkardığından, Tippu yavaş yavaş çöktü, boylu boyunca uzandı. O sırada Mungo St. John da İngiliz denizciler tarafından yakalanıp aşağı güverteye indirilmişti. Huron'un gemicileri teker teker silahlarını atıyor, teslim oluyorlardı. Mungo St. John'u iki kişi kollarından tutmuş sürüklüyordu. Yaralanmamıştı. Clinton'un öfkesi ise hâlâ yatışmamış, kılıcını bu kez şu hainin karnına saplamamak için kendini zor tutuyordu. Mungo ise kendini tutan ellerden kurtulmaya çabalıyor, çırpınıyordu:

«Bırakın beni, ona yardım edeyim, bırakın!» Sonra başını kaldırdı, Clinton'u gördü: «Allah aşkına, bıraksınlar beni!» Clinton bunu hiç ummamıştı. «Size söz veriyorum efendim, namus sözü veriyorum. Sizin tutsağınızım ama o adam dostumdur...»

Clinton bir an duraksadı. Derin bir soluk aldı. Sonra St. John'u kıskıvrak yakalamış gemicilere işaret etti. Kaptana dönerek; «Ancak beş dakika izin size,» dedi.

Mungo, hareketsiz yatan zavallının başına diz çöktü. Alnına sarmış olduğu ipek mendili yırtarcasına çıkartıp Tippu'nun kaburgaları arasındaki o çirkin, küçük yaraya bastırdı: «Aziz dostum,» diye fısıldadı.

Clinton, kılıcını kınına soktu. Robyn'e yaklaştı. Onu göğsüne bastırdı. Sonra başını kaldırıp adamlarına buyurdu:

«Çabuk, anahtarları bulun.» Anahtarları bulup getirdiler, Robyn'in bileğindeki kelepçeleri daha yere düşmeden yakalayıp, «Bunlar köleci kaptana takılsın,» dedi. Sonra genç kadına döndü: «Bağışlayın, Doktor Ballantyne, sonra konuşuruz, şimdi yapacak çok iş var.»

Sonra emir vermeye başladı: «Marangoz hemen işe koyulsun. Gemi derhal onarılacak. Tayfabası, mürettebatın silahlarını al, hepsini aşağıya indirip kapat. Başlarına nöbetçi dik. İki kişi dümene

geçsin, şafak sökerken gemiyi Table Körfezine sokacağız çocuklar. Hepiniz bol bol ödöl alacaksınız.»

Robyn, ürkek adımlarla, grandi direğinin dibindeki ikiliye yaklaştı. Mungo St. John, ölünün başını dizine yatırmış, sırtını direğe dayamış, oturuyordu ve Robyn yaklaşırken onun gözlerini kapatmaktaydı. Yüzünde sonsuz bir şefkat vardı, ipek mendille ölünün sarkan çenesini bağlıyordu şimdi. Robyn gitti, diz çöktü, elini uzattı, Mungo alçak sesle; «Dokunma ona,» dedi.

«Ama ben doktorum...»

«Doktora ihtiyacı kalmadı artık. Hele senin gibisine...»

«Çok üzgünüm.»

«Doktor Ballantyne, birbirimizden özür dilememize hiç gerek yok, bir daha birbirimizle konuşmamıza da.»

Robyn ona, o buz gibi soğuk gözlerine baktığı an her şeyin bittiğini anladı. Gerçekte bunu istediğini sanıyordu ama işte, şimdi şaşkın, sanki ortalıkta kalakalmış gibiydi. «Mungo, bunun böyle olmasını hiç istememiştim. Tanrı şahidim ki böylesini istememiştim,» diye fısıldadı.

O anda acımasız eller Mungo'yu yakaladığı gibi sürükleyerek ayağa kaldırdı. Tippu'nun başı kucağından kaydı. Güvertenin tahtasına çarptı. Mungo, ellerine, ayaklarına zincir vurulurken direnmedi, Robyn diz çöktüğü yerden son bir kez, «üzgünüm, gerçekten üzgünüm,» diyebildi.

Kaptan, başını salladı: «Evet, ben de öyle.» Dimdik, uzaklaşırken arkasına dönüp bakmadı bile.

Beş gün penceresiz, havasız, hâlâ kışın rutubetiyle dolu, buz gibi bir hücredekaldıktan sonra, dışarı çıkartıldığında denizi hissetmek, onu adeta sarhoş etmişti. Ah, gemisini bir kerecik olsun görebilmek! Acaba ne haldeydi? Onarılabilmiş miydi? Ah, eğer Tippu... Ama bunları düşünmemeliydi artık. Kendisini toparladı, omuzlarını gerdi. Askerlerin arasında, Valinin makamına doğru yürüdü. Avluyu geçtiler. Kapıda bir deniz teğmeni, onları karşıladı, sordu: «Bay St. John mu?» Ve olumlu karşılık alınca, kaptanı gardiyanlarından teslim alıp valinin göz kamaştırıcı bir zenginlikle döşenmiş bekleme odasına götürdü. Ama Mungo'nun sandığı, umduğu gibi valinin huzuruna değil, yaverinin huzuruna çıkardı. Önceden tanışmış oldukları halde, Mungo'nun içeri girmesiyle yaver ne yerinden kalktı, ne başını kaldırdı, ne de gülümsedi. Odada Koltuklara oturmuş iki kişi daha bulunuyordu. Birisi Amiral Kemp, öteki ise Kap Kolonisi Yüksek Mahkemesi Başyargıcı Sir Alfred Murray.

Mungo, bir saat kadar önce tıraş olmasına izin verildiği ve üstünü başını yıkatmış olduğu için sevinliyordu. Bu adamların karşısına perişan bir kılıkta çıkmak hiç hoşuna gitmezdi. Yaver, masada duran resmi belgeyi, aldı:

«Huron yelkenlisinin kaptan ve sahibisiniz, değil mi?»

«Evet.»

«Gemiye, Brüksel Antlaşmasının Beş ve On birinci maddeleri uyarınca Kraliyet donanması tarafından el konuldu.

Halen İngiliz mürettebatı gözetiminde Britanya karasularında bulunmaktadır. Durumunuz Yüksek Mahkeme tarafından incelendi ve tanıkların dinlenmesinden sonra Mahkeme, Huron gemisi açık denizde ele geçirildiğine göre, Kap Kolonisinin dava konusunda yetkili olmadığı kararına vardı. Başyargıç, Kap Kolonisi Genel Valisine, şey, hımm, Huron yelkenlisinin yüküne Kraliçenin Hükümeti tarafından elkonmasını ve yelkenlinin sahibine geri verilmesini tavsiye etti. Gemi sahibi de bir an önce Amerika'ya gidip yetkili mahkemenin huzuruna çıkacak ve orada, hesap verecektir.»

Mungo derin bir soluk aldı. Demek herifler işi örtbas ediyorlardı! Gerçi kölelerini elinden almışlar, sekiz yüz bin dolar zarara uğramıştı ama gemisini geri veriyor, onu da salıveriyorlardı ya... Yaver başı önünde, okumasını sürdürüyordu: «Kap Kolonisi Valisi Mahkemenin tavsiyesini gözönüne alıp ona göre karar verdi. Geminizi en kısa zamanda yola çıkmaya hazır hale getireceksiniz. Bu açıdan, Kap Donanma Komutanı, Donanma üssünün olanaklarını emrinize vermeyi kabul etmiş bulunuyor.»

Mungo, Amirale döndü: «Teşekkür ederim, Amiral,» dedi. Uyuşuk Kemp'in kaşları çatıldı, suratı allak bullak oldu ama konuştuğunda sesi sakindi:

«Adamlarımdan on altısı sizin yüzünüzden öldü, bir o kadarı da yaralandı efendim. Pis geminizin iğrenç kokusu da her gün odamın pencerelerinden içeri doluyor. Teşekkürünüz sizin olsun Bay St. John, cehennemin dibine kadar yolunuz var. Bana kalsaydı, Bay Lincoln'a hoş görünmeye çabalayacak yerde sizi o pis kokulu köle geminizle koyuvermek yerine bir İngiliz gemisinin grandi direğinden sallandırırdım, hem de bunu seve seve yapardım.»

Uyuşuk Kemp arkasını döndü, gitti pencereden dışarısını seyre daldı. Yaver bunları duymamış gibi, okumasını sürdürdü: «Kraliyet Donanmasının bir temsilcisi, sizi geminize götürecek ve geminin yola çıkmaya hazır olduğuna kanaat getirinceye kadar sizinle kalacaktır.» Okuması bitince arkasına

uzanıp zilin ipini çekti. Kapı hemen açıldı. Bir deniz teğmeni göründü:

«Son bir şey daha Bay St. John: Vali sizi istenmeyen bir düşman ilân etmiştir ve bir daha Kap Kolonisine ayak basma cüretini göstermeye kalkıştığınız anda tutuklanacaksınız.»

Aletta Cartwright gül bahçesine doğru seslendi: «Seninki geliyor, Robyn. Bugün erkenci bakıyorum.» Robyn, kolunda gül sepeti, başında geniş kenarlı hasır şapkası, doğruldu. Clinton'un ona doğru yürümesini sıcak bir sevgiyle izledi, öylesine çocuksu bir görünüşü vardı ki, Huron'un güvertesindeki o savaşı bu gencin yönetip kazandığına inanmak, zor geliyordu. Gene Cartwright ailesine konuk olduğu şu son haftalar boyunca Clinton'a çok alışmıştı. Genç adam her gün öğleden sonra onu görmeye geliyor, uzun uzun konuşuyorlardı. Robyn'e gösterdiği tapınma derecesindeki hayranlık, genç kadını mutlu ediyor, gururunu okşuyordu.

Clinton ona, «Sevgili doktor Ballantyne, siz olmasaydınız nasıl yaşardım, hayatımın şu korkunç dönemini nasıl atlattırdım, bilemiyorum,» demişti.

Kara Şaka, peşinde Huron, Table körfezine gireli haftalar olmuştu. Gemi demir atar atmaz, Clinton'dan birkaç yaş genç bir kumandan, gemiye çıkıp görevi ondan teslim alacağını bildirmişti. Herkes bunun ne anlama geleceğini çok iyi biliyordu. O sırada Denham da usulca yaklaşmış, «Şansınız açık olsun efendim, zamanı gelince bana güvenebilirsiniz, biliyorsunuz,» demişti. Savaş mahkemesinden söz ettiğini ikisi de anlamıştı. Bundan sonra Codrington'a, görevini yerine getirirken yaptığı işler açısından suçlanmakta olduğunu ve kendisini tutuklu sayabileceğim söylediler. Çağrıldığı anda savaş mahkemesi huzuruna çıkmak üzere hazır bekleyecekti. Gemisinden ayrılırken mürettebat, ona gırtlaklarını patlatırcasına alkış tutuyor, sevgi gösterileriyle uğurluyordu. Clinton Codrington ise taş kesilmiş, duygularını belli etmemeye çabalıyordu. Bu olayın üzerinden haftalar, haftalar geçmişti. Ama Kap Kolonisi gibi küçük bir üste bir türlü bir savaş mahkemesi kurabilecek sayıda yüksek rütbeli subayı bir araya getirmek mümkün olamıyordu işte. Daha haftalarca beklemesi gerekebilirdi.

Subay arkadaşları da ondan vebalıymış gibi uzak durmaya çalıştıkları için Clinton, zamanının çoğunu rıhtımda, yaralarını onarmakta olan gambotu ve çıplak direkli yelkenliyi seyrederek geçiriyordu.

«Robyn! Doktor Ballantyne! Ah, bakın şu işe! O kölecî, o Amerikalı, Huron!»

«Evet, ne olmuş?»

«Yelken açıyor. Koyuvermişler gitsin. Cezalandırmadan.»

Robyn birden sararmış, donmuş kalmıştı: «İnanılır gibi değil!»

«Gelin, kapıda araba bekletiyorum.»

Huron'un körfezden, yelkenleri rüzgârla şişmiş, nazlı nazlı süzülerek çıkışına zarzor yetişebildiler. Erkek ve kadın, sessizce, yanyana, o güzel geminin uzaklaşmasını seyrederken ikisi de konuşmadı. Gemi giderek ufaldı, ufaldı, sonunda ufka karıştı, gözden kayboldu.

Gene öyle konuşmadan döndüler, bekleyen arabaya binip konağa geldiler. Clinton genç kadının yüzüne baktı. Tüm kanı çekilmiş gibiydi. Dudakları bile fildişi gibi, bembeyaz kesilmişti. Heyecandan titriyordu.

«Neler hissettiğinizi biliyorum. Tüm bu çektiklerimizden sonra, bu canavarın böyle elini kolunu sallayarak savuştuğunu görmek! Evet, üzüntünüzü, çaresizliğinizi yürekten paylaşıyorum ancak size verilecek bir haberim daha var. Dün körfeze demir atan Doğu Hindistan kumpanyasının gemisinin

yolcu listesinde bir de Tuğamiral bulunuyormuş. Uyuşuk Kemp amiralin savaş mahkemesine katılmasını sağlamış. Yarın başlayacak duruşma.»

Robyn birden, ona döndü, telâş içindeydi: «Ah, sizin için her an dua edeceğim,» diyerek elini uzattı. Genç adam onun eline iki eliyle birden sarıldı. Robyn artık gözyaşlarını tutamadı. Clinton bunu yanlış yorumlamış olacak ki, fısıldadı:

«Ah, sevgili Doktor Ballantyne, rica ederim, benim için kendinizi boş yere üzmeiniz.» Ama Robyn, gözyaşlarının ardından hâlâ, uzun direkli, ince yapılı bir geminin uzaklaşmasını, ufka karışıp gözden kayboluşunu seyrediyor gibiydi. Hıçkırıklarla sarsıldı.

Amirallik Binasının balo salonu, satranç tahtası gibi siyah beyaz taşlarla döşenmişti ve insanlar da üzerinde, satranç taşları gibi, rasgele serpiştirilmişti. Robyn Ballantyne, koyu yeşil etek bluzuyla, satranç tahtasının hemen kenarında, bir vezir gibi duruyordu. Karşısında ise hukuki danışmanlar yer almıştı. Tören üniformasını giymiş, kılıçlarını kuşanmış, savcı ve savunma avukatı görevlerini yüklenmiş iki deniz subayı, ikisi de rasgele seçilmişti. Yabancıları oldukları bu görevden zevk alıyorlardı. İkisi de elindeki belgelerle ilgileniyor, kurtarmak veya mahkûm ettirmekle görevli oldukları sanığa bakmıyorlardı bile. Yüksek rütbeli subaylar ise, balo salonunun ta öteki ucunda, yüksek, çift kanatlı, kapalı kapıların ardına çekilmiş, kapanmışlardı.

Öteki tanıklar, Kara Şaka gemisinden Denham, koltuğunda geminin seyir defteriyle ve çarkçıbaşı MacDonald, kömürden kararmış ellerini arkasında gizlemeye çalışarak dikiliyorlardı. Bir de Umman Şeyhinin fahri konsolosu, zengin bir Arap taciri vardı. Satranç tahtasına dağılmış taşlar gibi, dikiliyorlardı. Yerinde duramayan bir kişi vardı sadece; idam cezasına mahkûm edilmesi söz konusu olan subay, Kaptan Clinton Codrington, topukları mermer zemine vura vura, salonda bir aşağı bir yukarı geziniyor, soluk mavi gözleri donuk donuk önüne bakıyordu. Rasgele dolaşıyordu. Tıpkı satranç tahtasında piyon at gibi. Gerilim şu koskoca salonu bile doldurmuş, dakikalar geçtikçe azalacak yerde artıyordu. Sadece çift kanatlı kapının iki yanına dikilmiş iki kırmızı ceketli deniz piyadesi, umursamaz görünüyor, bomboş bakışlarını karşıya dikmiş, heykel gibi kıpırtısız, duruyorlardı. Bir aralık Clinton Robyn'in önüne geldi, saatini çıkardı:

«Elli dakika,» dedi.

«Daha saatler sürebilir.»

«Verdiğiniz ifadeden dolayı size ne kadar teşekkür etsem azdır.»

«Ben sadece gerçeği söyledim, o kadar.»

«Evet ama o da olmasaydı eğer...» Sözüünü yarıda kesti, gene bir aşağı, bir yukarı gezinmeye başladı.

Son iki gündür onu lânetlemeye, darağacına göndermeye çabalamış olan savcı subay, bir an başını kaldırıp Codrington'a baktı, sonra suç işlemiş gibi telâşla gözlerini sağ elinde tuttuğu belgelere indirdi. Clinton'un dimdik gözüne bakabilen, yalnız Robyn'di. Birkaç dakika sonra göz göze geldiklerinde genç kadın, kuşkularını gizlemeye çalışarak gülümsemeyi başardı.

Önlerinde tanık olarak ifade verdiği dört yüksek rütbeli subay, onu dikkatle dinlemiş ama Robyn konuşurken onların yüzünde en ufak bir anlayış, bir acıma belirtisi görememişti. Sonunda Amiral Kemp sormuştu:

«Hanımefendi, tıp okulundan diplomanızı, erkek kişiliğine bürünerek aldığınız doğru mu. Cevabınız evet'se, gerçeği söylediğinize nasıl emin olabiliriz bu davada »

Robyn o anda Kemp'in iki yanına dizilmiş yüksek rütbeli subayların yüzlerinin sertleştiğini, bakışlarının donuklaştığını görmüştü. Sultanın temsilcisi fahri konsolosu da açık açık aleyhte ifade vermiş, efendisinin bağımsız topraklarına ve uyruklarına karşı girişilen düşmanca eylemleri savcı subayın yardımıyla sayıp dökmüştü. Denham ile MacDonald sadece gerçekleri dile getirmişti. Kaptanın emirlerine karşı görüşte oldukları geminin seyir deflerinde kayıtlıydı zaten.

Robyn'i şaşırtan tek şey, mahkemenin bunca uzun süre karara varamaması olmuştu. Birden, bomboş salonda yankılar yaratan bir gürlemeyle kapının çift kanadı ardına dek açıldı. İki nöbetçi esas duruşa geçti.

Kapıdan ta karşıya dizilmiş deniz subayları pırıl pırıl apoletleriyle göze çarpıyordu ama çok uzaktaydılar. Robyn onların yüzünü okuyamıyordu. Sonra Clinton, bir yanında savunma avukatı, bir yanında savcı, içeri alındı. Kapı, üçünün arkasından kapandığında Robyn hâlâ hasanın üzerinde duran tek silâhın, o denizci hançerinin ucunun ne yana baktığını, kınında olup olmadığını görmeye çalışıyordu ama göremedi.

Clinton bu silahın anlamını ona açıklamıştı. Yargıçlar bir karara varınca masanın üzerine konurmuş. Eğer kınında ise ve kabzası, içeri giren sanığa dönük ise 'suçsuz' kararına varıldı demekmiş. Ama kınından çıkarılmış, ucu sanığa yönelikse 'suçlu' kararma varıldı demekmiş ve cezası ya kırbaçlanma, ya da darağacı olabilirmiş.

Clinton gözlerini Amiral Kemp'in başının üzerindeki bir noktaya dikmişti. Yargıçların oturduğu masanın beş adım uzağında, iki yanındaki subaylarla birlikte, esas duruşuna geçip durdular, işte ancak o zaman genç adam masanın üzerindeki hançere bir göz atma yürekliliğini gösterebildi. Yüksek pencerelerden içeri olan gün ışığında pırıl pırıl parlıyordu ve ucu, Clinton'un midesine yönelmişti.

Hançer karnına saplanmış gibi, midesi büzüldü. Büyük bir haksızlıktı bu. Tüm yaşamı bir darbeye hiçe indirgenmişti. Mesleği, geleceği mahvolmuş, adı lekelenmişti. Gözlerini önünde duran hançerden ayırmıyor, kulakları ise yalnızca Amiral Kemp'in sesini duyuyordu.

«Üstünün emirlerini hiçe saymamaktan suçlu.»

«Açık denizde korsanlık eylemlerinden suçlu.»

«Dost bir devletin uyruklarının mallarına zarar vermekten suçlu.»

«Majeste Britanya Kraliçesinin Hükümetiyle Umman Arapları Sultanının arasındaki antlaşma hükümlerini çiğnemekten suçlu.»

Cezası mutlaka ölümdü. Karar öylesine ayrıntılı, yaptığı yaşadığı işlerin listesi öylesine uzun, suçu öylesine ağırdı ki, başka türlüünü düşünemezdi. Herhalde darağacını boylayacaktı.

Gözlerini o suçlayıcı hançerden kaldırıp pencereden dışarıya baktı, üniformasının yüksek yakası boynunu şimdiden cellâdın yağlı ilmeği gibi sıkmaya başlamıştı, güçlkle yutkunmaya çalıştı, içinden dua ediyordu:

«Tanrım, ölümden hiçbir zaman korkmadım, üzüldüğüm, pişmanlık duyacağım bir tek şey var, sevdiğim kadından ayrılmak zorunda kalmam.»

Onurundan, yaşamından yoksun bırakılmak yeterince bir cezaydı ama sevgilisini kaybetmesi, hepsinin üzerine tüy dikiyordu.

Amiral Kemp bir ara sustu. Yanıbaşımda oturan güneş yanığı, zayıf, ak saçlı Tuğamirale yan gözle baktı: «Mahkeme verilecek karar üzerinde uzun uzadıya görüşmüş ve Amiral Reginald Curry'nin düşüncelerini de özellikle gözönüne almıştır.» Sonra bu düşünceleri paylaşmadığını açıkça belirtmek ister gibi, durakladı, dudaklarını şişirdi, devam etti: «Mahkeme, sanığın r tbесinin alınmasına, maaşının kesilmesine, görevden uzaklaştırılmasına ve onursuzluk gerekçesiyle deniz kuvvetlerinden atılmasına karar vermiş bulunmaktadır.»

Clinton kendini toparlamaya çalıştı. R tbесinin alınması ve görevden uzaklaştırma, ölüm cezasından önce geliyordu elbette. Kemp gene duraladı. Hafifçe  ks rd : «Ayrıca, evet ayrıca, mahkeme, tutuklunun buradan kaleye götürülmesine ve orada...»

Kale, idam cezasının yerine getirileceği yerdі. Darağacı, ana kapının önündeki tören alanına kurulacaktı. «Orada bir yıl süreyle hapsedilmesine karar vermiş bulunmaktadır.»

Yargıçlar ayağa kalkmış, teker teker odadan çıkıyordu. O zayıf, ak saçlı amiral Clinton'un yanından geçerken suç ortağıymış gibi, hafifçe gülümseyince o anda, evet ancak o anda Clinton cezasının ölüm olmadığının bilincine varabildi.

Kapı kapanırken savcılık görevini yapmış olan subay söyleniyordu: «Bir yıl hapis, kırba lanma değil, asılma da değil, bence fazla cömert davranmışlar derim.»

Clinton'u savunan subay ise inanamıyormuş gibi, sırtıyordu:

«Curry'nin işidir bu besbelli. O da batı kıyısında, kölelikle mücadele eden filonun komutanıydı bir zamanlar. Mahkeme heyetine katılması gerçekten büyük şans...»

Clinton  l  gibi sapsarı, hafifçe ayakta sallanıyor, nutku tutulmuş gibi hâlâ öyle görmeden, açık pencereden dışarısını seyrediyordu.

Savunma subayı koluna dokundu: «Hadi hadi, aldırma arkadaş, bir yıl nedir ki! G z açıp kapayınca dek geçiverir. Sonra da donanmanın o tatsız kurutulmuş etinden, o taş gibi sert ekmeğinden kurtulmuş olacaksın. Hadi, hadi, toparla kendini, boşver.»

Kuruman'da Moffat dedenin misyon üssünden ayrılalı beri günde yirmi mil yolu geride bırakmışlardı. Zuga katırlarına da, hizmetkârlarına da yol boyunca soluk aldırmamıştı. Şimdi, tepeye vardıklarında katırın sırtında doğrulmuş, aşağıya, ayaklarının dibine serilen Kap Yarımadasını bir süre seyretti, sonra Jan Cheroot'a seslendi: «Geldik sayılır artık, çavuş...»

«Evet, yarın gece bastırmadan orada oluruz.» Sonra neşeyle katırını kırbaçladı, paldır küldür, dimdik, kayalık bayırdan inmeye başladılar.

Zuga ardından ağır ağır gelmekte olan iki tekerlekli Kap arabasına baktı. Bin mili aşkın bir yolda o değerli yükünü, o fildişleriyle yeşil sabuntaşı heykelini bu araba taşımıştı.

Robyn kaleye ilk ziyaret iznini ancak bir ay sonra alabildi. Kapıdaki nöbetçi, giriş kâğıdını denetledikten sonra onu küçük bir odaya götürdüler. Burada yüksek aralıklı, yastıksız üç sandalyeden öte hiçbir şey yoktu. On dakika kadar ayakta bekledikten sonra, karşıdaki alçak kapı açıldı, Clinton eğilerek kapıdan geçti, içeri girdi. Teni öylesine sararmıştı ki, Robyn onu görür görmez yıldırımla vurulmuşa döndü. Denizin tuzundan, güneşten uzak kaldığı için saçlarının dipleri, koyulmaya yüz tutmuştu. Daha yaşlanmış, yorgun, yılgın görünüyordu. Sadece:

«Demek siz beni şu durumda bile terketmediniz? Bir tek siz kaldınız?» dedi.

Yanındaki subay, üçüncü sandalyeye oturup sözde onları dinlemiyormuş gibi bir tavır takındı. Robyn ile Clinton o rahatsız sandalyelere karşılıklı, dimdik oturup bir süre havadan sudan konuşmaya çalıştılar. Sonra Robyn sordu: «Size gönderdiğim gazeteleri aldınız mı?»

«Evet, gardiyan bana karşı çok iyi davrandı.»

«O halde yeni Amerikan cumhurbaşkanının ilk konuşmasında nelere söz verdiğini de okudunuz?»

«Evet, Lincoln öteden beri köleliğin amansız düşmanıdır zaten.»

«Sonunda Kraliyet Donanmasının gemilerine de araştırma hakkını tanımış.»

«Ama güney eyaletlerinden altısı şimdiden birlikten ayrılmışlar. Daha üzerlerine gidecek olursa savaş çıkar kuşkusuz.» Robyn bağırdı: «öyle büyük haksızlık ki bu! Birkaç haftacık daha geçmiş olsaydı kahraman olacaktınız, şu...» Birden sustu, elini ağzına götürdü: «Bağışlayın, Kaptan Codrington!»

«Artık kaptan değilim.»

«Bütün suç bende. Eğer o mektubu göndermeseydim...»

«Öyle nazik, öyle iyisiniz ki...» Birden kendini tutamadı, «öyle güzelsiniz ki yüzünüze bakmaya dayanamıyorum.» Robyn yanaklarının kızardığını hissetti, yan gözle, nöbetçi subaya baktı. Subay, hücrenin tavanını seyre dalmıştı.

Clinton sözlerini sürdürdü:

«İçeri girip de hançerin ucunu bana yöneltilmiş görünce ne düşündüm biliyor musunuz? Sizi kaybedeceğimi. Beni asacaklarını ve sizi bir daha hiç görmeyeceğimi düşündüm.» Sesi heyecandan titriyordu. Onları dinleyen subay ayağa kalktı:

«Doktor Ballantyne beş dakika dışarı çıkıyorum, yokluğumda tutukluya bir silah veya herhangi bir

âlet vermeyeceğinize inanabilir miyim?»

Robyn başını salladı ve, «Teşekkür ederim,» diye fısıldadı. Kapı kapanır kapanmaz Clinton, Robyn'in önünde diz çöktü. Kollarını genç kadının beline doladı. Yanağını onun göğsüne bastırdı:

«Ama artık size sunabilecek hiçbir şeyim yok.» Robyn, bir çocukmuş gibi onun başını okşuyordu. Usulca: «Yakında Zambezi ırmağının aşağısındaki o güzelim topraklara döneceğim. Benim yazgımın orada çizildiğini biliyorum çünkü. Orada yaşayanların ruhunun, vücudunun sağlığıyla ilgilenmek benim alın yazım. Bana sunacak, benimle paylaşacak bir şeyiniz olmadığını söylüyorsunuz. Ama benim size sunacak, sizinle paylaşacak bir şeyim var.»

Genç adam başını kaldırıp soran bakışlarıyla ona baktığında, açık mavi gözlerinde bir umut ışığı belirmişti. Robyn, sözlerini sürdürdü:

«Bir misyoner olarak kendinizi Tanrının hizmetine adar, benimle birlikte o vahşi topraklara, o Zambezya ülkesine gelir miydiniz?»

Clinton'un sesi boğulur gibi, kısıktı: «Hayatımı sizinle ve Tanrıyla paylaşmak! Böylesine bir onura lâıyk olduğum aklımın ucundan bile geçmezdi.»

Zuga kararlı bir tavırla: «Herif ukalânın teki. Üstelik şimdi bir de zindan kuşu olmuş, öyle mi? İkiniz de toplum içinde başınız dik gezemeyeceksiniz demektir.»

Robyn oralı olmadı; «Çok soylu, sağlam karakterli bir adam. üstelik Tanrının hizmetine kendisini adamaya da hazır. Zaten hiç kuşkun olmasın, ikimiz de toplum içinde pek görünmeye niyetli değiliz.»

Zuga omuz silkti, güldü: «Elbette bu senin bileceğin iş. En azından kazandığı ödül paralarını elinden almazlar ya, bu da bir şey...»

«Seni temin ederim ki verdiğim kararın parayla hiç mi hiç ilgisi yok.»

«İnanırım, inanırım.» Zuga birden arkasını döndü, Cartwright'ların bahçesindeydiler. Gitti, uzaktan görülen denizi seyre koyuldu. Robyn içinde büyük bir üzüntü duydu. Ağabeyiyle ikisi hep böyle anlaşmazlığa düşecekler, istekleri, çıkarları hep böyle çatışacak mıydı? Başlangıçta Zuga onu sağ salim görünce rahat bir soluk almış, Robyn de ağabeyine kavuşmaktan mutluluk duymuştu. Ona başından geçenleri anlatırken, Zuga'nın başarılarıyla gururlanmış, sözlerini yutarcasına dinlemişti. Matabele topraklarını, güneye inişini olanca dikkatiyle dinlemiş, öyle de ayrıntılı, inceden inceye sorular sormuştu ki, Zuga birden:

«Umarım bu anlattıklarımı kendi kitabında kullanmaya kalkışmazsın, kardeşim?» demek gereğini duymuştu. Ve bu yüzden aralarına ilk gölge düşmüş, Zuga anlatmaktan vazgeçmiş, sadece Kuruman'da oturan Moffat dedenin haberlerini vermekle yetinmişti.

«Geçen Aralık ayında yetmiş beş yaşını doldurduğuna asla inanmazsın, öylesine aklı başında, öylesine canlı ki, incili Seçuan diline çevirmesini henüz tamamlamamış. Bana büyük yardımda bulundu, çok iyi karşıladı, yolculuğumun son kesiminin böylesine kolaylıkla tamamlanmasını sağlayan arabayla katırları da o sağladı zaten. Seni üç yaşında küçücük bir kız olarak hatırlıyor ve mektuplarını almış, cevap olarak da sana bunu gönderdi.» Kardeşine kalın bir paket uzattı. «Bana söylediğine göre ondan, Zambezya ve Matabele ülkesine bir misyon heyeti götürmek için izin istemişsin, öyle mi? Ama kardeşim, bence tek başına bir kadın...»

Robyn onun sözünü kesti: «Tek başıma olmayacağım ki! Kaptan Clinton Codrington da misyona girecek, onun karısı olmayı kabul ettim.»

İşte bu yüzden bir kez daha patlak veren tartışma, iki kardeşin ilişkisine büsbütün gölge düşürmüştü. Robyn, öfkesini bastırmaya çalıştı. Kaygayı önlemek için, ağabeyinin koluna girdi:

«Zuga, düğünümde beni kiliseye sen götürürsen minnettar olurum.»

Zuga yumuşar gibi olmuştu: «Düğün ne zaman ki?»

«Yedi aydan önce değil. Clinton'un daha bu kadar cezası var.»

Zuga başını salladı: «Ben burada olmayacağım ne yazık ki! Gelecek ayın başında İngiltere'ye dönecek buharlı gemide yerimi ayırttım bile. Ama sana mutluluk ve iyilikler dilerim. Kocan olacak adam için söylediklerimden dolayı da beni bağışlamanı rica ederim, sözlerimi geri alıyorum.»

«Anlıyorum, zaten senden bambaşka yaradılıшта bir erkek.»

Zuga neredeyse, «Tanrıya şükürler olsun!» diyecekti, kendini zor tuttu. Cape Town'a döndüğünden beri zihnini kurcalayan o sorunu düşünüyordu, gene. Ne yapmalı, nasıl etmeli de Robyn'in kitabında neler yazdığını öğrenmeli? Ve nasıl yolunu bulmalı da, aile onuruna leke düşürecek şeyler yazmışsa onları değiştirmesi için etkilemeli? Şimdi kardeşinin İngiltere'ye dönmeyeceğini öğrendiğine göre fırsat kendiliğinden karşısına çıkıyor demektir.

«Kardeşim, eğer kitabının taslağı hazırsa, hazır gidiyorken bana ver de götüreyim, Oliver Wicks'e kendi elimle teslim ederim, daha iyi olur.»

İngiltere'ye giderken yolda, Robyn'in yazdıklarını okuyacak fırsatı bol bol bulabilirdi. Oraya vardıktan sonra kitabın teslimini bir ay kadar da geciktirebilirse, Zuga'nın kitabı, kardeşinin kitabının uyandıracağı ilgiyi gölgede bırakır, üstelik edebiyat eleştirmenlerinin dikkatini de kendi üzerine çekmesini sağlardı.

Robyn başını kaldırdı. Biraz da hain hain, gülümsedi: «Aaa, sana söylememiş miydim sahi? Sen buraya gelmeden bir ay önce giden posta gemisiyle gönderdim kitabımın taslağını. Londra'ya varmıştır bile. Hatta öyle sanıyorum ki şu güne kadar Bay Wicks kitabımı yayınlamış olmalı. Herhalde eleştirileri bana gönderir. Gelecek posta gemisinden çıkacağını umarım.» Zuga sert bir hareketle kolunu kardeşinin ellerinden kurtardı, çelik gibi bakışlarla soğuk soğuk baktı ona. Liesbeeck ırmağının karşısında, Kraliyet Astronomi Gözlemevinin yakınında Cartwright'ların antreposu vardır.

Paslanmış teneke damlı, beyaz badanaları eski bir bina. Deponun arka duvarına, üç parça eşya dayanmıştı. Bunlar, halen Hindistan'dan Londra limanına gitmekte olan Bombay gemisindeki yolcu Binbaşı Zuga Ballantyne tarafından, sonradan alınmak üzere gönderilmişti, iki kocaman fildişi, üçüncü paket kusursuz bir çerçeve oluşturunuyordu. Sabuntaşından oyulmuş heykel, hâlâ örülmüş filotundan ve bükülmüş ağaçkabuğundan ambalajlarının içindeydi. Geniş, ağır kaidesinin üzerine dikilmiş ve rastlantı sonucu, güneye bakıyordu.

Aylar boyu taşıyıcıların sırtında yaysız bir Kap arabasının üzerinde yaptığı yolculuk, heykelin baş kesiminin ambalajının yırtılmasına neden olmuştu.

İçinden, bir yırtıcı kuşun hain, gururlu başı görünüyordu O taş gibi, görmeyen gözler ormanların, dağların, çöllerin ta ötesine, bin beş yüz mil uzaktaki surlara çevrili, yıkık bir kente bakıyor ve Umlimo'nun kehaneti, kuşun taşa oyulmuş kafası üzerinde, canlı yaratıklar gibi dolanıyordu:

«Beyaz kartal taşan şahinlerin tepesine indi ve onları yere yıktı. Şimdi kartal onları yerden kaldıracak, ta uzaklara uçacaklar. Onlar dönünceye kadar da, Monomatapaların krallıkları barış yüzü görmeyecek. Taş şahinler dönüp tüneyinceye kadar beyaz kartal kara boğayla savaşacak.»

— BİTTİ —